

Zvonica

AGATA

Čovek u smeđem odelu

KRISTI

S engleskog preveo

Aleksandar Milajić

~ 2 ~

anna

Zvonica

Za E. A. B.

U znak sećanja na jedno putovanje,
priče o lovu na lavove i molbu da jednoga dana napišem knjigu
„Misterija Mil hausa”

Knjigoteka

~ 3 ~

anna

Prolog

Nadina, ruska balerina koja je naprečac osvojila Pariz, poklonila se nekoliko puta uživajući u zvuku aplauza. Njene bademaste, crne oči još više se suziše, a tanka linija grimiznih usana izvi se u jedva primetan osmeh. Oduševljeni Francuzi nastavili su da iskazuju zadovoljstvo trupkanjem nogama čak i kada je zavesa uz šuštanje počela da se spušta skrivajući crvene, plave i purpurne nijanse krajnje neobičnih kulisa. Modri i narandžasti nabori balerininog kostima lepršali su oko nje dok je odlazila s pozornice. Jedan gospodin s bradom ushićeno je dočeka u zagrljaj. Bio je to upravnik pozorišta.

- Veličanstveno, *petite*, veličanstveno - uzviknuo je. - Večeras si nadmašila sebe.

Strastveno ju je poljubio u oba obraza kao da je to nešto što se samo po sebi podrazumeva.

Madam Nadina prihvati pohvale s lakoćom iskusne zvezde i produži u svoju garderobu, prepunu buketa nemarno nabacanih na gomile. Na zidovima su na vešalicama visili čudesni futuristički kostimi, a vazduh je bio težak od slatkaste mešavine mirisa cveća, prefinjenih parfema i ulja. Garderoberka Zana odmah pritrča da joj pomogne ne prestajući da priča i neštedimice je zasipa bujicama pohvala.

Kada ju je kucanje na vratima primoralo da začuti, Zana ode da vidi ko je i vrati se noseći posetnicu.

- Da li madam prima?

- Da pogledam.

Balerina lenjo pruži ruku, ali oči joj blesnuše od iznenadnog zanimanja kada je ugledala ispisano „grof Sergej Pavlovič“.

- Primiću ga. Brzo, Zana, daj mi žuti penjoar. Možeš da ideš kada grof uđe.

- *Bien, Madame.*

Žana joj donese prefinjeni penjoar od tananog jarkožutog šifona ukrašen hermelinovima krznom. Nadina ga navuče, pa sede i poče da se smejlji sebi u brk dok je lagano dobovala dugim belim prstima po staklenoj površini toaletnog stola.

Grof je bez oklevanja prihvatio ukazanu čast i ušao. Bio je osrednjeg rasta, veoma vitak, odeven izuzetno elegantno, upadljivo bledeg i iznurenog lica. Da se nije toliko razmetljivo držao, bio bi krajnje neupadljiv, jedan od onih ljudi koje čovek odmah zaboravi. S prenaplašenom ljubaznošću poljubio je balerini ruku.

- Madam, zaista mi je zadovoljstvo.

Zana je samo toliko stigla da čuje pre nego što je izašla i zatvorila vrata. Kada je Nadina ostala nasamo s posetiocem, osmeh joj se nezatno promeni.

- Iako smo zemljaci, verujem da nećemo govoriti na ruskom - primetila je.

- Tim pre što nijedno od nas ne zna ni da ga bekne - složi se njen posetilac.

Složivši se oko toga, nastaviše razgovor na engleskom, pri čemu je iz grofovog ponašanja nestalo one izveštačenosti i sada niko ne bi ni pomislio da mu to nije maternji

jezik. I zaista, karijeru je počeo kao umetnik u brzom presvlačenju u londonskim varijeteima.

- Večeras ste postigli veliki uspeh - reče joj. - Čestitam.

- Džaba mi sve to - odvrati ona. - Nema mira. Sumnje koje me prate još od rata nikako da zamru. Neprestano me drže na oku i uhode.

- Ali nikada vas nisu optužili za špijunažu, zar ne?

- Naš šef pri planiranju uvek vodi računa da to onemogući.

- Da nam je „Pukovnik” živ i zdrav - reče grof s osmehom. - Zar vam nije neverovatno to što je rešio da se penzioniše? Penzija! Kao da je lekar, kasapin, vodoinstalater...

- Ili pripadnik ma koje druge struke - dovrši Nadina. - Ne treba da se čudimo. „Pukovnik” je oduvek bio upravo to - uspešan poslovan čovek. Bavio se organizovanjem zločina onako kako bi neko drugi vodio fabriku obuće. Ne učestvujući lično ni u čemu, osmislio je i sproveo u delo čitav niz neverovatnih poduhvata u svim oblastima onoga što bismo mogli nazvati njegovom „strukom”. Krade dragulja, falsifikati, špijunaža (naročito isplativa tokom rata), sabotaže, diskretna ubistva... gotovo da nema onoga u čemu se nije oprobao. I dovoljno je mudar da zna kada je dosta. Čim igra postane previše opasna, treba se dostojanstveno povući... s ogromnim bogatstvom!

- Hm! - nezadovoljno će grof. - Za nas ostale sve je to prilično... neugodno. Takoreći nas ostavlja na cedilu.

- Ali dobili smo naknadu... i to krajnje velikodušnu!

Nešto u njenom glasu, nekakav podsmešljiv prizvuk, navede ga da je oštro pogleda. Zagonetno se smejujila, pobuđujući mu znatiželju. Ipak se uzdržao od pitanja i nastavio:

- Da, „Pukovnik” je uvek bio široke ruke. Veliki deo njegovog uspeha pripisujem upravo tome... kao i neverovatnom umeću da obezbedi odgovarajućeg žrtvenog jarca. Brilljantan um, bez sumnje briljantan! A i začetnik je gesla: „Ako hoćeš da se posao bezbedno privede kraju, ne obavljaj ga sam!” I eto sada svih nas, umešanih do grla i potpuno u njegovoj vlasti, a niko ne sme ni reč da mu kaže.

Zastao je, gotovo kao da očekuje da se ona usprotivi, ali ona je samo ćutala i dalje se zagonetno smeškajući.

- Ama baš niko od nas - zamišljeno nastavi on. - Ali da znate, stari je sujeveran. Čuo sam da je pre mnogo godina išao kod neke vidovnjakinje, koja mu je prorekla mnogo uspeha u životu, ali je odlučno tvrdila da će mu propast doneti jedna žena.

Tek time je uspeo da privuče njenu pažnju. Znatiželjno ga je pogledala.

- To je čudno. Veoma čudno! Žena, kažete? On se osmehnu i sleže ramenima.

- Sigurno će sada, nakon što se povukao iz posla, da se oženi. I to nekom mladom lepticom iz visokog društva, koja će spiskati njegove milione brže nego što ih je on zaradio.

Nadina odmahnu glavom.

- Ne, ne, uopšte neće biti tako. Slušajte, prijatelju, sutra idem za London.

- A šta ćete s ugovorom koji imate ovde?

- Odsustvovaću samo jednu noć. Putovaću inkognito, kao plemkinja. Niko neće ni znati da sam napuštala Francusku. Šta mislite, zašto idem?

- U ovo doba godine verovatno ne iz zadovoljstva. Januar je ogavan mesec, pun magle. Biće da je iz koristi, ha?

- Baš tako. - Kada se digla i stala pred njega, svaka čestica njenog prelepog bića prosto je odisala nadmenim ponosom. - Rekli ste da niko od nas ne može ništa šefu. Grešite. Ja mogu. Ja, žena, imala sam dovoljno pameti i, da, hrabrosti, jer za to je neophodna hrabrost, da mu doskočim. Sećate li se *De Birsovih* dijamanta?

- Da, sećam se. U Kimberliju, neposredno pred početak rata? Nisam učestvovao u tome i ne znam pojedinosti, ali ako se ne varam, iz nekog razloga su sve vrlo brzo zataškali. U svakom slučaju, lep plen.

- Dragulji vredni sto hiljada funti. Posao je obavilo nas dvoje... naravno, po „Pukovnikovim” naređenjima. Tada sam uočila priliku za sebe. Naime, trebalo je da neke *De Birsove* dijamante zamenimo uzorcima koje su dva mlada istraživača donela iz Južne Amerike, a baš tada su se zadesili u Kimberliju. Kao poručeni da na njih padne sumnja.

- Vrlo mudro - s odobravanjem primeti grof.

- „Pukovnik” je uvek mudar. Obavila sam svoj deo posla, ali uradila sam i nešto što on nije predvideo. Zadržala sam nekoliko južnoameričkih dragulja. Jedan ili dva su jedinstveni i lako se može dokazati da nikada nisu bili kod *De Bina*. Sve dok su kod mene, imam našeg cenjenog šefa u šaci. Čim se dokaže da su ta dva mladića nedužna, sumnja će sigurno pasti na njega. Čutala sam svih ovih godina, zadovoljavajući se time što znam da imam adute, ali sada je sve drugačije. Hoću da naplatim svoju cenu, a ona će biti visoka, čak bi se moglo reći - zapanjujuća.

- Neverovatno - reče grof. - Sigurno te dijamante svuda nosite sa sobom.

Pogledom je ovlaš prešao preko prostorije u neredu.

Nadina se tiho nasmeja.

- Šta vam pada na pamet? Nisam budala. Dijamanti su na sigurnom, na mestu gde nikome ni u snu ne bi palo na pamet da ih traži.

- Nikada nisam ni pomislio da ste budala, draga moja, ali usuđujem se da primetim kako ste u ovom slučaju možda pomalo nepromišljeni. Znae, „Pukovnik” nije čovek koji će olako preći preko ucene.

- Ne plašim se ja njega - reče ona i nasmeja se.

- U životu sam se bojala samo jednog muškarca, a taj je mrtav.

On je znatiželjno pogleda.

- Onda se nadajmo da se neće vratiti iz mrtvih - reče koliko da kaže nešto.

- Kako to mislite? - oštro prosikta balerina. Grof je iznenađeno pogleda.

- Samo sam hteo da kažem kako bi za vas bilo vrlo nezgodno kad bi vaskrsnuo - objasnio je.

- Glupa šala.

Ona odahnu od olakšanja.

- A, ne, sigurno je mrtav. Poginuo je u ratu. Bio je to čovek koji me je nekada... voleo.

- U Južnoj Africi? - neuljudno upita grof.

- Da, kad već pitate, u Južnoj Africi.

- To vam je postojbina, zar ne?

Ona klimnu glavom. Njen posetilac ustade i uze šešir.

- Pa - dodao je - vi najbolje znate šta radite, ali da sam na vašem mestu, više bih se plašio „Pukovnika” nego tamo nekog razočaranog ljubavnika. On je čovek koga je neobično lako... potceniti.

Ona se podrugljivo nasmeja.

- Nakon ovoliko godina rada za njega, znam ga kô zlu paru!

- Pitam se da li je baš tako - tiho će on. - Iskreno se pitam.

- O, pa nisam ja budala! A i ne radim ovo sama. Sutra u saouthemptonsku luku pristaje južnoafrički poštanski brod, a na njemu je čovek koji je na moj zahtev pošao iz Afrike da mi donese nešto što sam tražila. „Pukovnik” neće imati posla samo sa mnom, već sa nas dvoje.

- Da li je to pametno?

- Nužno je.

- Verujete li tom čoveku?

Na balerininom licu zaigra pomalo neobičan osmeh.

- Potpuno mu verujem. Smotan je, ali više nego pouzdan. - Tu je zastala, pa ravnodušno dodala: - Znate, to mi je muž.

Poglavlje 1

Već dugo mi svi dodijavaju predlozima da napišem ovu priču, od velikih (kao što je lord Nezbi) do malih (kao što je Emili, naša nekadašnja kućna pomoćnica, koju sam videla prilikom svog poslednjeg boravka u Engleskoj. „Bogo moj, gospojice, alaj biste finu knjigu mogli da napišete, bila bi baš ko film!”).

Priznajem da imam izvesne kvalifikacije za taj zadatak. U aferu sam bila umešana od samog njenog početka, sve vreme sam se nalazila u središtu zbivanja i slavodobitno prisustvovala konačnom razrešenju. Srećom, praznine u priči i sve ono o čemu ne mogu lično da svedočim, lepo je opisano u dnevniku ser Justasa Pedlera, koji mi je on ljubazno dao na korišćenje.

Pa, evo kako je to bilo. En Bedingfeld počinje da priča svoje pustolovine.

Oduvek sam čeznula za pustolovinama. Znaite, život mi je bio grozna kolotečina. Moj otac, profesor Bedingfeld, bio je jedan od najvećih živih stručnjaka u Engleskoj za pitanja primitivnog čoveka. Bio je pravi genije - svi to kažu. Misli su mu neprestano bile u paleolitskom dobu i smatrao je nužnim zlom to što mu je telo zatočeno u savremenom svetu. Tata uopšte nije mario za današnje ljude, čak je i neolitskog čoveka prezirao kao običnog goniča stoke, a razgalio bi se tek kad se dođe do musterijenskog perioda.

Nažalost, nemoguće je u potpunosti se izopštiti iz sadašnjeg vremena. Čovek je prinuđen da stupi u nekakav vid odnosa s mesarima, pekarima, mlekarima i bakalinima. Kako je tata bio potpuno okrenut prošlosti, a mama mi je umrla još kad sam bila beba, meni je zapalo da se bavim svakodnevnim životnim problemima. Pravo da vam kažem, mrzim sve paleolitske ljude, bili oni iz orinjačkog, musterijenskog, šeleanskog ili ma kog drugog perioda, i mada sam otkucala i redigovala veći deo tatine knjige *Neandertalski čovek i njegovi preci*, gnušam se neandertalaca i oduvek smatram kako je prava sreća što su još davno nestali s lica zemlje.

Ne znam da li je tata naslućivao šta osećam. Verovatno nije, mada bi mu ionako bilo svejedno. Nikada ga ni najmanje nije zanimalo tuđe mišljenje. Čini mi se da upravo to pokazuje koliko je bio veliki. Isto tako se nije bavio ni pitanjima svakodnevnog života. Bespogovorno je jeo sve što se stavi pred njega, ali bi se lecnuo ako neko pomene da to treba i platiti. Većito smo bili u besparici. Njegova slava nije bila od one vrste koja donosi novac. Iako je bio član gotovo svih važnijih udruženja i nosilac brojnih naučnih titula i zvanja, šira javnost jedva da je znala za njegovo postojanje, a njegove i te kako učene knjige, ma koliko da su doprinosile sveukupnom znanju ljudske vrste, nisu pobuđivale zanimanje šire čitalačke publike. Samo jednom prilikom našao se u žiži pažnje javnosti. Na nekom naučnom skupu pročitao je svoj rad o mladunčadi šimpanze. Mladunčad ljudske rase pokazuju neke odlike čovekolikih majmuna, ali mladunčad šimpanze imaju više sličnosti s ljudima nego odrasle jedinice njihove vrste. To bi moglo da ukazuje na sledeću činjenicu: dok su naši preci bili sličniji majmunima nego mi, tadašnje šimpanze bile su na višem stepenu razvoja nego današnje. Drugim recima, šimpanze su vremenom nazadovale. One

preduzimljive novine *Dejli badžit* u većitoj potrazi za udarnim vestima smesta su na prvoj strani objavile veliki naslov: „*Mi* nismo potekli od majmuna, a jesu li majmuni potekli od *nas*? Uvaženi profesor tvrdi da su šimpanze evoluciono zaostala ljudska bića.” Ubrzo se pojavio neki novinar i tražio da razgovara s tatom, a onda pokušao da ga nagovori da napiše niz naučnopopularnih članaka o toj teoriji. Ne znam jesam li ikada videla tatu toliko ljutog. Bez mnogo uvijanja izbacio je novinara iz kuće, zbog čega mi je potajno bilo krivo jer smo u tom trenutku bili u teškoj besparici. Da budem iskrena, na trenutak sam se nosila mišlju da potrčim za tim mladićem i kažem mu da mi se otac predomislio i da će ipak poslati pomenute članke. I sâma sam mogla lako da ih napišem, a tata verovatno nikada ne bi ništa saznao jer nije čitao *Dejli badžit*. Ipak sam odustala od tog nauma zaključivši da je previše riskantan, te zato stavih najbolji šešir na glavu i ojađeno pođoh u selo da porazgovaram s bakalinom, koji je s punim pravom bio ljut na nas.

Taj novinar iz *Dejli badžita* bio je jedini mladić koji nam je ikada ušao u kuću. Bilo je trenutaka kada sam zavidela našoj mladoj služavki Emili jer je koristila svaku priliku da „izade” s krupnim mornarom za koga je bila verena. A kada on nije bio tu, viđala se - „koliko da ne ispadne iz štos”, kako je govorila - i s bakalinovim potrčkom i apotekarevim pomoćnikom. Tužno sam razmišljala o tome kako ja nemam s kim ni da „uđem u štos”. Svi tatini prijatelji bili su vremešni profesori, obično duge brade. Doduše, profesor Piterson me je jednom prilikom strastveno zagrlio i rekao kako sam „lomna u struku”, a potom pokušao da me poljubi. I sam taj izraz kazuje više nego dovoljno koliko ga je vreme pregazilo. Otkad znam za sebe, nijedna žena koja ima imalo samopoštovanja ne bi dozvolila da joj neko kaže kako je „lomna u struku”.

Zudela sam za pustolovinom, ljubavlju i romansom, a činilo mi se da sam osuđena na puko bitisanje s jedinom svrhom da budem korisna. U seoskoj biblioteci imali su bogat izbor pohabanih romana, tako da sam bar mogla iz druge ruke da uživam u opasnostima i ljubavisanju i da tonem u san maštajući o ozbiljnim, ćutljivim Rodežanima i snažnim muškarcima koji uvek obore protivnika jednim-jedinim udarcem. U čitavom selu nije postojao niko ko je makar izgledao kao da je u stanju da obori protivnika, nijednim, ni s više udaraca.

Imali smo i bioskop, u kome su svake nedelje prikazivali novi nastavak „Pamelinih iskušenja”. Pamela je bila veličanstvena mlada žena. Ni od čega nije zazirala. Iskakala je iz aviona, izvodila vratolomije u podmornicama, verala se uz nebodere i silazila u podzemlje a da joj nikada ne zafali ni dlaka s glave. Nije bila preterano pametna jer je glavni zlikovac podzemlja uvek uspevao nekako da je zarobi. Međutim, izgleda da mu je bilo mrsko da je prosto klepi po glavi i dokrajči je, pošto bi je uvek na kraju ostavio da umre u gasnoj komori ili kakvoj drugoj čudesnoj skalameriji, tako da je glavni junak mogao da je spase na početku novog nastavka sledeće nedelje. Izlazila sam iz bioskopa potpuno ošamućena, a onda me je kod kuće čekalo obaveštenje iz plinare da će nam isključiti gas ukoliko ne isplatimo pozamašna dospelja dugovanja!

Ali, iako nisam to ni slutila, pustolovina mi je iz trenutka u trenutak bivala sve bliže.

Verovatno na svetu ima mnogo ljudi koji nikada nisu čuli za otkriće preistorijske lobanje u rudniku Brouken Hil u Severnoj Rodeziji. Jednog jutra zatekla sam tatu takoreći obeznanjenog od uzbuđenja. Jedva je dočekao da mi sve ispriča.

- Razumeš li, En? Nema sumnje da pošto je izvesne sličnosti s lobanjom s Jave, ali to je samo na prvi pogled. Ne, ovo je dokaz onoga što sam oduvek tvrdio... Predački oblik neandertalske rase. Slažeš li se da je gibraltarska lobanja najprimitivnija od svih neandertalskih pronađenih do danas? A zašto? Zato što je ta rasa potekla iz Afrike. Kasnije su prešli u Evropu...

- Ne pekmez na haringe, tata - žurno rekoh uhvativši svog rasejanog roditelja za ruku. - Nastavi, slušam te.

- Prešli su u Evropu na...

Prekinuo ga je jak napad kašlja, što je bila posledica velike količine ribljih koščica koje je upravo progutao.

- Smesta moramo da krenemo - izjavio je ustajući po završetku obroka. - Nema vremena za gubljenje. Moramo što pre da stignemo tamo jer u okolini sigurno ima neprocenjivih ostataka. Živo me zanima hoće li oruđa odgovarati onima iz musterijenskog perioda. Verujem da ima ostataka primitivnih goveda, ali ne i dlakavog nosoroga. Da, uskoro će tamo krenuti čitava mala vojska istraživača, ali mi moramo da ih pretekemo. En, možeš li već danas da pošalješ pismo Kukovoj agenciji?

- A šta ćemo za novac, tata? - napomenuh oprezno.

On me prekorno pogleda.

- Tvoj način gledanja na život uvek mi ubije raspoloženje, dete. Ne smemo da budemo uskogrudni. Ne, ne, kada je nauka u pitanju, čovek ne sme da bude uskogrudni.

- Sve mi se nešto čini da će se oni u agenciji pokazati kao uskogrudni, tata.

Ozlojeđeno me je pogledao.

- Draga moja En, pa plati im gotovinom.

- Nemam gotovine.

Na ovo je potpuno izgubio strpljenje.

- Dete moje, zaista ne mogu sada da se zamaram tim prostačkim sitnicama u vezi s novcem. Pa da - banka! Juče sam od upravnika dobio nešto o nekakvih dvadeset sedam funti.

- Pre će biti da ti je to prekoračenje računa.

- Znam! Piši mom izdavaču.

Začutala sam, mada me nije ubedio. Tatine knjige su donosile više slave nego novca. Neizmerno mi se dopala mogućnost odlaska u Rodeziju. - Ozbiljni, ćutljivi muškarci... - čežnjivo promrmljah sebi u bradu. A onda primetih da s očevim izgledom nešto nije u redu.

- Tata, obuo si različite cipele - rekoh mu. - Izuj smeđu i obuj i drugu crnu. I ne zaboravi šal. Danas je veoma hladno.

Nekoliko minuta kasnije izašao je propisno odeven i utopljen.

Kada se vratio tek kasno uveče, ja ojađeno primetih da mu nema šala i kaputa.

- Pobogu, En, potpuno si u pravu. Skinuo sam ih pre ulaska u pećinu. Unutra je strašno prljavo.

Klimnuh glavom u znak da se potpuno slažem, jer sam se setila kako se jednom prilikom vratio doslovno od glave do pete ulepljen gustom pleistocenskom glinom.

Glavni razlog našeg dolaska u Liti Hemspli bila je blizina istoimene pećine, bogatog nalazišta ostataka orinjačke kulture. U selu smo imali mali muzej i kustos i tata su dane provodili čeprkajući ispod zemlje i iznoseći na svetlo dana kosti dlakavog nosoroga ili pećinskog medveda.

Gadno je kašljao čitave večeri, a sutradan sam primetila da ima temperaturu i odmah poslala po lekara.

Jadni tata, nije imao nikakve šanse. Bila je to upala oba plućna krila. Umro je posle četiri dana.

Poglavlje 2

Svi su me obasipali pažnjom. Onako ošamućenoj, to mi je veoma prijalo. Nisam preterano tugovala. Tata me nikada nije voleo. Toga sam bila svesna. U suprotnom bih možda i ja volela njega. Ne, između nas nikada nije bilo ljubavi, ali smo pripadali jedno drugome i ja sam vodila brigu o njemu, potajno se diveći njegovom učenju i nepopustljivoj posvećenosti nauci. Bolelo me je to što je morao da umre baš u trenutku kada mu se ukazala prilika da ostvari svoj životni san. Bila bih srećnija da sam mogla da ga sahranim u pećini s crtežima irvasa na zidovima i ostacima kamenih oruđa, ali javno mnjenje zahtevalo je da to bude pravi grob (s mermernom pločom) u odvratnom dvorištu naše crkve. Sveštenikove reči utehe, iako izgovorene u najboljoj nameri, nisu me nimalo utešile.

Trebalo je da prođe izvesno vreme pa da shvatim kako konačno imam ono za čime sam oduvek žudela - slobodu. Bila sam bez igde ikoga, bez prebijenog penija, ali slobodna. U isto vreme spoznala sam i neverovatnu ljubaznost dobrih ljudi iz moje okoline. Sveštenik je dao sve od sebe ne bi li me uverio kako je njegovoj ženi hitno potrebna družbenica. Naša majušna mesna biblioteka naprasno je odlučila da zaposli pomoćnu bibliotekarku. Na kraju me je posetio i doktor, koji me je, nakon raznoraznih besmislenih objašnjenja zašto mi još ne ispostavlja račun i mnogo nakašljavanja i okolišanja, upitao hoću li da se udam za njega.

Ostala sam potpuno zatečena. Doktor je bio bliži četrdesetoj nego tridesetoj, a uz to i nizak, dežmekast čovečuljak. Uopšte nije ličio na junaka iz „Pamelinih iskušenja“, a još manje na ćutljivog, ozbiljnog Rodežanina. Malo sam razmislila, a onda ga upitah zašto me želi za ženu. Ovo pitanje ga je očigledno zbunilo. Promrmljao je nešto o tome kako je lekaru opšte prakse žena uvek od velike pomoći. Posle ovoga je sve postalo još neromantičnije nego pre, ali nešto me je ipak nagonilo da prihvatim njegovu ponudu. Nudio mi je sigurnost. Sigurnost i... topli dom. Kad sada o tome razmišljam, verujem da sam se ogrešila o tog čovečuljka. Bio je iskreno zaljubljen u mene, ali ga je pogrešan, preterano uljudan pristup sprečio da zaigra na tu kartu. Bilo kako bilo, moja žudnja za romansom oštro se usprotivila.

- Veoma ste ljubazni - rekla sam mu - ali to nije moguće. Nikada ne bih mogla da se udam za čoveka u koga nisam ludo zaljubljena.

- Zar ne mislite da...

- Ne, ne mislim - odlučno mu rekoh. On uzdahnu.

- Ali, drago moje dete, šta nameravate da radite?

- Da živim pustolovno i vidim svet - odgovorih bez trunke ustručavanja.

- Gospođice En, još ste pravo dete. Niste svesni...

- Praktičnih teškoća? Jesam, doktore, svesna sam ih. Nisam sentimentalna šiparica. Ja sam tvrdoglava, koristoljubiva gadura! Shvatili biste to kad bismo se venčali!

- Voleo bih da još jednom razmotrite...

- Ne mogu.

On ponovo uzdahnu.

- Imam za vas još jedan predlog. Moja tetka iz Velsa traži mladu damu za ispomoć. Da li bi vam to odgovaralo?

- Ne, doktore, odlazim u London. Ako se negde nešto dešava, onda je to u Londonu. Držaču oči otvorene i, videćete, nešto će da iskrсне! Za mene ćete čuti sledeći put kada vam se budem javila iz Kine ili Timbuktua.

Sledeći posetilac bio je gospodin Fleming, tatin advokat iz Londona. Došao je samo da bi se video sa mnom. Kako je i sam bio zagriženi ljubitelj antropologije, izuzetno je poštovao tatin lik i delo. Bio je visok i vitak čovek, uskog lica i sede kose. Čim sam ušla u prostoriju, ustao je i usrdno me uhvatio za obe ruke.

- Siroto dete - rekao je. - Siroto moje dete.

Bez svesnog licemerja zauzeh držanje ožalošćenog siročeta. Prosto me je naveo na to. Bio je dobrodušan, blag, očinski nastrojen... a nema sumnje ni da me je smatrao budalastim devojčetom prepuštenim ćudima okrutnog sveta. Odmah sam shvatila kako nema svrhe da ga uveravam u suprotno. Kasnije se pokazalo da je to bila ispravna odluka.

- Drago moje dete, hoćeš li biti u stanju da me pratiš dok budem pokušavao nešto da ti objasnim?

- O, da.

- Kao što znaš, tvoj otac je bio veliki čovek. Poštovaće ga i buduća pokolenja. Ali nije imao smisla za posao.

Dobro sam to znala, možda čak i bolje od gospodina Fleminga, ali uzdržala sam se da mu išta kažem. Nastavio je: - Verovatno se ne razumeš mnogo u te stvari, ali potrudicu se da ti objasnim što mogu jasnije.

Objašnjenje je bilo nepotrebno opširno, a otprilike se svodilo na to da mi je ostalo osamdeset sedam funti, sedamnaest šilinga i četiri penija. Krajnje nezadovoljavajuća svota. Sa zebnjom sam očekivala ono što bi moglo da usledi. Pribojavala sam se da će se možda ispostaviti kako gospodin Fleming ima neku tetku u Škotskoj kojoj treba bistra i mlada družbenica. Međutim, ispostavilo se da to nije slučaj.

- Ostaje pitanje budućnosti - nastavio je. - Koliko znam, nemaš bliže rodbine, zar ne?

- Sama sam na svetu - rekoh, na šta me ponovo zapanji koliko ličim na junakinju iz nekog filma.

- Imaš li prijatelje?

- Svi su bili veoma ljubazni prema meni - rekoh zahvalno.

- Ko ne bi bio ljubazan prema nekome toliko mladom i ljupkom? - blagonaklono odvrati gospodin Fleming. - Pa, draga moja, moramo da vidimo šta može da se uradi. - Nakratko je oklevao, pa dodao: - Kako bi bilo da dođeš kod nas na neko vreme?

Oberučke sam prihvatila. London! Mesto gde se svašta dešava.

- Veoma ste ljubazni - rekoh. - Stvarno mogu da budem kod vas? Samo dok se ne snađem. Ipak moram početi sama da zarađujem za život.

- Da, da, drago dete. Potpuno te razumem. Potražićemo nešto... prikladno.

Nagonski sam osećala da se njegovo i moje poimanje „prikladnog” veoma razlikuju, ali zaista nije bio trenutak da mu iznesem svoje gledište.

- Onda smo se dogovorili. Zašto već danas ne bi pošla sa mnom?

- O, hvala, ali zar neće gospođa Fleming...

- Moja žena će te oduševljeno dočekati. Zapitala sam se poznaju li muževi svoje žene onoliko koliko misle da ih poznaju. Da ja imam muža, uopšte mi se ne bi dopadalo da mi dovodi siročice u kuću, a da me prethodno ne pita.

- Poslaćemo joj telegram sa stanice - nastavio je advokat.

Očas posla sam spakovala ono malo svojih stvari. Tužno sam osmotrila svoj jedini šešir pre nego što sam ga stavila na glavu. Isprva je to bio model koji sam nazivala „Meri”, što je označavalo šešir kakav bi kućne pomoćnice trebalo da nose kada imaju slobodan dan... ali to ne rade! Mlitav predmet od crne slame s odgovarajuće otromboljenim obodom. U naletu stvaralačkog nadahnuća, jednom sam ga šutnula, dvaput udarila pesnicom, ulubila ga na vrhu i prikačila nešto što je izgledalo kao kubističko snoviđenje razigrane šargarepe. Ishod je bio neviđeno šik. Šargarepu sam, naravno, odavno skinula, a sada sam nastavila da vraćam svoju rukotvorinu u prvobitno stanje. Šešir je ponovo poprimio oblik „Meri”, s tim što je sada bio dodatno pohaban i shodno tome izgledao još tužnije nego pre. S njim sam se u potpunosti uklapala u opšteprihvaćenu predstavu o siročetu. Pomalo sam se pribojavala susreta s gospođom Fleming, ali nadala sam se da će moja pojava u dovoljnoj meri razoružavajuće delovati na nju.

Ni gospodinu Flemingu nije bilo svejedno. Shvatila sam to dok smo se peli stepeništem visoke kuće na tihom trgu Kensington. Gospođa Fleming me je dočekala prilično ljubazno. Bila je to debeljuškasta, blaga žena, od onih za kakve se obično kaže „dobra supruga i majka”. Odvela me je u besprekorno urednu spavaću sobu, svu u cvetnim dezenima. Rekla mi je kako se nada da tu imam sve što mi je potrebno, obavestila me da će čaj biti poslužen za petnaestak minuta, a zatim me ostavila samu.

Uskoro začuh njen lako povišen glas dok je ulazila u salon u prizemlju:

- Pobogu, Henri, zašto si...

Nisam čula ostatak, ali je gorčina u njenom glasu govorila sama za sebe. Nekoliko minuta kasnije do mene je doprla još jedna rečenica, izgovorena zajedljivijim tonom: - U tome se potpuno slažem s tobom! Nema zбора da je *veoma* privlačna!

Život je zaista surov. Muškarci su neljubazni prema vama ako niste lepi, a žene ako jeste.

Uz dubok uzdah počeh da dovodim kosu u red. Imam lepu kosu. Crna je, ali stvarno crna, ne tamnosmeđa. Nosim je začesljanu od čela, tako da mi pada do ispod ušiju. Nemilosrdno je povukoh naviše. Uši kao uši su mi sasvim pristojne, ali činjenica je da uši danas više nisu u modi. Otprilike nešto kao mahnito skrivanje ženskih nogu u vreme kada je profesor Piterson bio mlad. Kada sam završila, stvarno sam izgledala kao da sam upravo stigla iz sirotišta.

Čim sam sišla, primetila sam da se blag pogled gospođe Fleming zadržao na mojim otkrivenim ušima. Gospodin Fleming je izgledao kao da je zbunjen. Bila sam sigurna da se u sebi pita: „Šta ovo dete učini od sebe?”

Ostatak dana je protekao manje-više dobro. Složili smo se da treba da potražim kakav posao.

Pre odlaska na počinak dugo sam zurila u svoj lik u ogledalu. Jesam li stvarno privlačna? Zaista nisam tako mislila o sebi! Nemam pravilan grčki nos, ustašca poput pupoljka ili bilo šta od onog što treba da se ima. Činjenica je da mi je kustos jednom rekao da su mi oči kao „sunčev zrak zarobljen duboko, duboko u šumi”, ali kustosi su uvek puni citata i sipaju ih kako stignu. Mnogo više bih volela da imam plave oči kao Irci, nego ovako tamnozelenene sa žutim mrljicama! Ali i zeleno je sasvim dobra boja očiju za jednu pustolovku.

Čvrsto se uvih u crni ogrtač, ostavljajući vrat i ramena obnažene. Zatim raščešljah kosu i ponovo je namestih preko ušiju. Na lice naneseh dosta pudera, tako da mi je ten izgledao još bleđe nego inače. Pronađoh grožđanu mast i bogato namazah usne. Nagorelim plutanim zapušačem napravih „oči u dimu”. Na kraju prebacih crvenu traku preko golog ramena, zadenuh skerleto-crveno pero u kosu i stavih cigaretu u ugao usana. Bila sam vrlo zadovoljna konačnim učinkom.

- Pustolovka En - rekoš naglas, klimajući glavom svom odrazu. - Pustolovka En. Prvi nastavak. „Kuća u Kensingtonu”!

Devojke su zaista budalasta stvorenja.

Poglavlje 3

U nedeljama koje su usledile uglavnom sam se smrtno dosađivala. Gospođa Fleming i njene prijateljice bile su mi krajnje nezanimljive. Satima su pričale o sebi i svojoj deci, o tome koliko je teško doći do dobrog mleka za mališane i šta je koja rekla mlekadžiji kad joj je doneo loše mleko. Potom bi prešle na posluđu i na to koliko je teško naći dobru služavku i šta je koja rekla službenici u birou za zapošljavanje, a šta joj je ova odgovorila. Stekla sam utisak da uopšte ne čitaju novine i da ih nimalo ne zanima šta se dešava u svetu. Gnušale su se putovanja jer nigde nije kao u Engleskoj. Rivijera je, naravno, u redu, jer čovek tamo može da sretne sve svoje prijatelje.

Slušala sam ih i s teškom mukom se obuzdavala. Gotovo sve su bile bogate. Imale su na raspolaganju vasceli čudesni svet da se švrćaju kud god požele, a one su radije ostale u Londonu da raspredaju o mlekadžijama i služavkama! Kad sada razmišljam o tome, čini mi se da sam ipak možda bila malo prestroga prema njima. Ali činjenica je da su bile glupe, preglupe čak i za posao koji su same odabrale - većina njih je krajnje nevešto i aljkavo upravljala rashodima svog domaćinstva.

A moji poslovi su uglavnom tapkali u mestu. Od prodaje kuće i nameštaja dobila sam taman toliko da pokrijem naše dugove. Još mi nije bilo pošlo za rukom da nađem kakav posao. Doduše, nisam to ni želela! Čvrsto sam verovala da će mi, budem li tražila pustolovinu, ona sama poći u susret da me dočeka. Moja je teorija da svako uvek dobije ono što želi.

Teorija se uskoro potvrdila u praksi.

Bilo je to početkom januara - osmog, da budem precizna. Vraćala sam se s neuspešnog razgovora za posao s gospođom koja je tvrdila da traži sekretaricu i družbenicu, a zapravo je očekivala snažnu kućepaziteljku koja bi radila kod nje dvanaest sati dnevno za platu od dvadeset pet funti godišnje. Nakon što smo se rastale razmenivši lepo upakovane uvrede, zaputila sam se Edžver roudom (razgovor se odvijao u jednoj kući u Sent Džons vudu), pa preko Hajd parka ka bolnici Sent Džordž. Stigavši do stanice Hajd park korner, spustila sam se u podzemnu železnicu i kupila kartu do Gločester rouda.

Čim sam izašla na peron, otišla sam do samog njegovog kraja. Moj radoznali um hteo je da proven da li nadomak stanice u smeru prema Daun stritu *zaista* postoji otvor između dva tunela. Ispunila me je budalasta razdraganost kad sam utvrdila da sam bila u pravu. Na peronu nije bilo mnogo ljudi, a tu, na samom kraju, stajali smo samo jedan čovek i ja. Dok sam prolazila pored njega, počeh namršteno da njušim vazduh. Ako postoji neki miris koji ne podnosim, onda je to miris naftalina! A debeli zimski kaput tog čoveka prosto je zaudarao na njega. Većina muškaraca ipak počinje da nosi kaput mnogo pre januara i očekivalo bi se da miris dotle ishlapi. Stajao je malo dalje od mene, odmah do ulaza u tunel. Izgledao je kao da je zadubljen u misli, pa sam mogla da ga osmotrim bez bojazni da ću ispasti nepristojna. Bio je sitne građe, veoma preplanulog lica i bledoplavih očiju, s tamnosmeđom bradicom.

„Upravo je stigao iz inostranstva”, zaključila sam. „Zato mu kaput tako miriše. Doputovao je iz Indije. Nije vojno lice jer onda ne bi imao bradu. Možda je vlasnik plantaže čaja.”

On se u tom trenutku okrete kao da namerava da pođe natrag. Okrznuo me je pogledom, a onda primeti nešto iza mene i lice mu se iznenada promeni. Izobličilo se od straha... takoreći na ivici izbezumljenosti. Zakoračio je natraške kao da nesvesno uzmiče od nekakve opasnosti, potpuno zaboravivši da se nalazi na samoj ivici perona. Izgubio je ravnotežu i pao. Sa šina sevnu jak blesak i začu se pucketanje. Vrisnula sam. Svi se sjatiše. Odnekud se stvoriše dva službenika stanice i zavedoše red.

Stajala sam tamo kao ukopana, potpuno oduzeta od užasa. Jedan deo moje svesti bio je potpuno zaprepašćen brzinom kojom se sve odigralo, dokje drugi smireno i s ravnodušnim zanimanjem čekao da vidi kako će službenici skloniti telo s naelektrisanih šina i dići ga na peron.

- Molim vas, pustite me da prođem. Ja sam lekar.

Visoki muškarac sa smeđom bradom progura se pored mene i nagnu se nad nepomično telo.

Dok ga je pregledao, mene obuze neobično osećanje da je sve to nestvarno. Ovo se ne dešava... nemoguće je... Lekar se na kraju uspravi i zavrte glavom.

- Načisto je mrtav. Nema mu pomoći.

Svi počesmo da se tiskamo bliže, na šta jedan nosač ljutito uzviknu: - Odmaknite se malo! Nema svrhe da se gurate!

Najednom me spopade nekakva mučnina i ja se okrenuh i kao bez glave jurnuh uz stepenište ka liftovima. Sve mi je to bilo užasno. Morala sam da izađem na svež vazduh. Malo ispred sebe ugledah lekara koji je maločas pregledao telo. Jedan lift samo što nije krenuo gore jer se drugi upravo bio spustio. On potrča da ga uhvati, pri čemu mu ispade nekakav papirić.

Zastala sam i podigla ga, a zatim požurila da ga stignem. Međutim, vrata lifta mi se zalupiše ispred nosa i ja ostadoh da stojim s onim papirićem u ruci. Kada se drugi lift zaustavio na nivou ulice, od lekara nije bilo ni traga ni glasa. Nadajući se kako mu to što je izgubio nije nešto važno, tek tada pogledah onaj papirić. Bila je to polovina lista iz obične beležnice, s nažvrljanim brojevima i rečima. Evo kopije:

17-122 Kilborden Castle

Na prvi pogled to svakako nije izgledalo kao da bi moglo biti važno, ali ipak sam oklevala da bacim papirić. Dok sam tako stajala i posmatrala ga, nos mi se najednom nabra od neprijatnog mirisa. Opet naftalin! Oprezno prinesoh papirić bliže nosu. Da, mirisao je na naftalin. Ali onda...

Pažljivo sam savila papirić i stavila ga u tašnu. Zatim se, zaokupljena dubokim mislima, laganim hodom vratih kući.

Objasnila sam gospođi Fleming da sam se potresla jer sam upravo prisustvovala teškoj nesreći u metrou i da bih zato pošla u svoju sobu da malo prilegnem. Ljubazna žena me naterala da popijem šolju čaja, a zatim me ostavi samu. Odmah sam prionula na sprovođenje plana koji sam smislila putem. Htela sam da utvrdim šta je u meni izazvalo onaj neobičan utisak da je sve nestvarno dok sam posmatrala kako lekar pregleda telo. Prvo sam legla na pod i zauzela isti položaj kao lež, a zatim sam na to mesto postavila dugačak jastuk i počela po sećanju da ponavljam svaki lekarev pokret. Kada sam završila, znala sam sve što me je zanimalo. Sela sam na pete i namršteno se zagledala u zid.

U večernjem izdanju novina izašlo je kratko obaveštenje o tome da je neko poginuo u metrou i da se još nagađa je li to bilo samoubistvo ili nesrećan slučaj. Pročitavši ovo, odmah sam znala šta mi valja činiti, a i gospodin Fleming se u potpunosti složio sa mnom kada sam mu sve ispričala.

- Sigurno će te pozvati da svedočiš prilikom istrage. Kažeš da niko drugi nije bio dovoljno blizu da vidi šta se dogodilo?

- Imala sam utisak da neko nailazi iza mene, ali ne mogu da budem sigurna... A i da je bilo tako, opet sam bila najbliže mestu događaja.

Obavljena je istraga. Gospodin Fleming je preuzeo sve na sebe i odveo me tamo. Izgledao je kao da se pribojava da će to za mene biti veliko iskušenje, pa sam morala pred njim da prikriam da sam savršeno staložena.

Utvrdili su da je pokojnik izvesni L. B. Karton. U džepovima su mu pronašli jedino preporuku agenta za nekretnine za obilazak neke kuće na obali reke, nedaleko od Marloua. Preporuka je bila izdata na ime L. B. Kartona s boravištem u hotelu *Rasel*. Recepcioner iz hotela izjavio je da je ovaj došao prethodnog dana i pod tim imenom uzeo sobu. U knjigu gostiju upisao se kao L. B. Karton iz Kimberlija u Južnoj Africi. Bilo je očigledno da je stigao pravo s broda.

Bila sam jedini očevidac događaja.

- Mislite li da je to bio nesrećan slučaj? - upitao me je istražni sudija.

- Sigurna sam da jeste. Nešto ga je uplašilo pa je naslepo ustuknuo ne razmišljajući o onome što radi.

- Ali šta je moglo da ga uplaši?

- To ne znam. Ali nešto jeste. Izgledao je kao da je izbezumljen od straha.

Jedan dežmekasti porotnik reče da se neki ljudi užasavaju mačaka. Možda je pokojnik ugledao mačku. Pomislila sam kako to nije preterano pametno objašnjenje, ali ga je ostatak porote smatrao sasvim prihvatljivim, pošto su očigledno svi bili nestrpljivi da odu kući i jedva su dočekali da donesu presudu kako to nije bilo samoubistvo nego nesrećan slučaj.

- Čudno mi je - napomenuo je istražni sudija - to što se lekar koji je prvi pregledao telo nije javio da da izjavu. Trebalo je da mu neko uzme podatke na licu mesta. To je zaista ozbiljan propust.

Osmehnula sam se u sebi. Imala sam svoju teoriju u vezi s tim lekarom. A da bih je proverila, odlučila sam da prvom prilikom navratim do Skotland jarda.

Međutim, sledećeg jutra čekalo me je iznenađenje. Flemingovi su kupovali *Dejli badžit*, a *Dejli badžit* je toga dana imao poslasticu po svom ukusu.

NEVEROVATAN NASTAVAK NESREĆE U METROU.
U PRAZNOJ KUĆI PRONAĐENA ZADAVLJENA ŽENA.

Počeh žudno da čitam.

„Juče je došlo do senzacionalnog otkrića u Mil hausu u Marlouu. Ova kuća, inače vlasništvo ser Justasa Pedlera, poslanika u parlamentu, ponuđena je za izdavanje bez nameštaja, a preporuku za obilazak dotične nekretnine imao je u džepu čovek za koga se isprva mislilo da je izvršio samoubistvo bacivši se na naelektrisane šine na stanici metroa Hajd park korner. Juče je u jednoj sobi na prvom spratu Mil hausa pronađen leš zadavljene mlade i lepe žene. Veruje se da je strankinja, ali njen identitet još nije poznat. Policija navodno ima trag. Ser Justas Pedler, vlasnik Mil hausa, provodi zimu na Rivijeri.”

Poglavlje 4

Nije se pojavio niko ko bi mogao da identifikuje pokojnicu. Istragom su utvrđene sledeće činjenice: Osmog januara, malo posle jedan, dobro odevena žena s blagim stranim naglaskom ušla je u prostorije gospode Batlera i Parka, agenata za nekretnine u Najtsbridžu. Objasnila im je da bi želela da iznajmi ili kupi kuću na obali Temze, u blizini Londona. Predložili su joj nekoliko kuća, uključujući i Mil haus. Predstavila im se kao gospođa de Kastina i rekla da je odsela u hotelu *Ric*, ali ispostavilo se da tamo nije prijavljen niko pod tim imenom, niti je iko od osoblja mogao da identifikuje telo.

Potom je svedočila gospođa Džejms, žena vrtlara ser Justasa Pedlera, koja radi kao kućepaziteljka u Mil hausu i stanuje u pomoćnoj zgradi kraj kapije. Toga dana, oko tri popodne, jedna dama je došla da pogleda kuću. Pokazala je preporuku agenata za nekretnine, nakon čega joj je, kao što je običaj, kućepaziteljka dala ključeve. Kuća se nalazila malo dalje od kapije, a gospođa Džejms nije imala običaj da prati potencijalne zakupce tokom razgledanja. Nekoliko minuta kasnije pristigao je i jedan mladi muškarac. Gospođa Džejms ga je opisala kao visokog i plećatog, preplanulog lica i bledosivih očiju. Bio je glatko izbrijan, a na sebi je imao smeđe odelo. Objasnio je da je prijatelj dame koja je upravo došla da pogleda kuću, ali da je usput svratio do pošte da pošalje telegram. Gospođa Džejms ga je uputila ka kući i više nije razmišljala o njima.

On se ponovo pojavio nakon pet minuta i vratio joj ključeve uz objašnjenje da im kuća, nažalost, ne odgovara. Gospođa Džejms nije videla damu, ali je pretpostavila da je izašla pre njega. Međutim, primetila je da je on vrlo uznemiren. - Izgledao je kao da je video duha. Mislila sam da mu je pozlilo.

Sutradan je došao novi par da pogleda kuću i oni su otkrili telo na podu jedne od soba na spratu. Gospođa Džejms je prepoznala pokojnicu kao damu koja je dolazila prethodnog dana, a agenti za nekretnine potvrdili su da je to „gospođa de Kastina”. Sudski lekar je izjavio da je mrtva otprilike dvadeset četiri sata. Oni iz *Dejli badžita* brzopleto su izveli zaključak da je čovek iz metroa ubio tu ženu i potom izvršio samoubistvo. Međutim, kako je do nesreće u metrou došlo u dva sata, a žena bila i te kako živa malo iza tri, jedini smislen zaključak bio je da ova dva događaja nisu ni u kakvoj vezi, a da je to što su kod pokojnika iz metroa pronašli preporuku za obilazak kuće u Marlouu samo jedna od onih slučajnosti kakve se često dešavaju u životu.

Presuda je glasila „hotimično ubistvo, jedan ili više nepoznatih počinitelaca”, a policiji (i *Dejli badžitu*) ostalo je da tragaju za „čovekom u smeđem odelu”. Pošto je gospođa Džejms bila potpuno sigurna da u kući nije bilo nikoga u vreme kada je pokojnica došla, i da sve do narednog poslepodneva nije ulazio više niko osim dotičnog mladog muškarca, nametao se zaključak da je on ubio zlosrećnu gospođu de Kastina. Zadavio ju je komadom debelog crnog gajtana, očigledno je uhvativši na prepad tako da nije stigla ni da vrisne. U njenoj crnoj svilenj tašni pronašli su novčanik s dosta gotovine i malo sitniša, finu čipkanu maramicu bez monograma i polovinu povratne karte prvog razreda za voz do Londona. Ništa što bi poslužilo kao trag.

Ove pojedinosti je javnosti obelodanio *Dejli badžit*, a dnevni poklič toga lista postao je naslov „Uhvatite čoveka u smeđem odelu”. U proseku se po pet stotina ljudi na dan javljalo da ih obavesti o svom uspehu u potrazi, a visoki mlađi muškarci preplanulog lica proklinjali su dan kada su dozvolili da ih krojač ubedi da im sašije smeđe odelo. Nesreću u metrou svi su smatrali slučajnom podudarnošću i stoga je brzo izbledela iz sećanja javnosti.

Ali da li je to bila samo podudarnost? Nisam bila sasvim uverena da jeste. Naravno, bilo je to vrlo subjektivno jer sam nesreću u metrou doživljavala kao svoju ličnu misteriju, ali i pored toga mi se činilo da između te dve smrti sigurno postoji nekakva veza. U oba slučaja pojavljivao se preplanuli muškarac, po svoj prilici Englez koji živi u inostranstvu, a bilo je tu i drugih pojedinosti. Upravo me je razmišljanje o tim drugim pojedinostima i navelo da se odvažim na nešto što mi je izgledalo kao vrlo hrabar korak. Otišla sam u Skotland jard i tražila da razgovaram s osobom nadležnom za slučaj Mil haus.

Protaklo je izvesno vreme dok nisu shvatili šta ja zapravo hoću jer sam greškom otišla u službu za izgubljene kišobrane, ali na kraju me uvedoše u omanju kancelariju i predstaviše me inspektoru Midouzu.

Bio je to oniži, riđokos čovek, a njegovo držanje mi je neopisivo išlo na živce. U uglu je tiho sedeo neki njegov pomoćnik, takođe u civilnom odelu.

- Dobro jutro - rekoh nervozno.

- Dobro jutro. Izvolite, sedite. Ako sam dobro razumeo, imate da nam kažete nešto za šta verujete da će nam biti od pomoći.

Po njegovom tonu bilo je jasno da tu mogućnost smatra krajnje neverovatnom. Osetih kako počinjem da kiptim od besa.

- Sećate li se onog čoveka koji je poginuo u metrou? Onoga u čijem su džepu pronašli preporuku za obilazak upravo te kuće u Marlouu?

- A, da - reče inspektor. - Vi ste ona gospođica Bedingfeld koja je svedočila u istrazi. Tačno je da je u džepu imao tu preporuku. Kao i mnogi drugi, verovatno, s tim što oni nisu poginuli.

Prikupih snagu.

- Zar vam nije bilo čudno to što u džepu nije imao kartu za metro?

- Ništa lakše nego izgubiti kartu. I meni se to dešavalo.

- A novac?

- Imao je nešto sitnine u džepu pantalona.

- Ali nije imao novčanik.

- Neki ljudi ne nose novčanik. Odlučih da probam drugačiji pristup.

- Nije vam čudno ni to što se onaj lekar uopšte nije javio nadležnima?

- Lekari su često prezauzeti i nemaju vremena da čitaju novine. Verovatno je potpuno zaboravio da se to dogodilo.

- Drugim rečima, inspektore, vi ste čvrsto odlučili da vam ništa u vezi s tim slučajem ne bude čudno - rekoh mu umiljato.

- A meni se čini da ste vi skloni da sve proglasite čudnim, gospođice Bedingfeld. Znam da su mlade dame romantične i da ih privlače misterije i tome slično, ali zaista imam previše posla, tako da...

Shvatila sam poruku i ustala.

Uto onaj čovek iz ugla ponizno progovori:

- Inspektore, možda ipak ne bi bilo z goreg da nam mlada dama ukratko izloži svoja razmišljanja.

Za divno čudo, inspektor prihvati njegov predlog.

- Dobro, gospođice Bedingfeld, nemojte odmah da se ljutite. S vrata ste počeli da zapitkujete i bili ste neuljudni. Zato nam sada lepo kažite šta vam se mota po glavi.

U meni se povređeno dostojanstvo borilo s neodoljivom željom da nekome izložim svoje teorije. Dostojanstvo je moralo da popusti.

- U istrazi ste izjavili kako ste sigurni da to nije bilo samoubistvo, zar ne?

- Da, potpuno sam sigurna u to. Čovek je bio van sebe od straha. Čega se uplašio? Mene sigurno nije. Ali možda jeste nekoga ko nam se približavao peronom... nekoga koga je prepoznao.

- Jeste li videli nekoga?

- Nisam - morala sam da priznam. - Nisam se osvrnula. Ali kasnije, kada su izvukli telo na peron, jedan čovek se progurao napred tvrdeći da je lekar.

- U tome nema ništa čudno - suvo primeti inspektor.

- Ali on nije bio lekar.

- Molim?

- On nije bio lekar - ponovih.

- Kako to znate, gospođice Bedingfeld?

- Teško je to objasniti. Za vreme rata radila sam po bolnicama i videla sam kako lekari postupaju s telima. Ima tu neke rutinske profesionalne bezosećajnosti koju ovaj čovek nije posedovao. Pored toga, lekari obično ne traže srce na desnoj strani grudi.

- A ovaj je to uradio?

- Da. U onom trenutku to mi nije zapalo za oko, ali prosto sam osećala da nešto nije u redu. Tek kad sam stigla kući shvatila sam šta i onda mi je bilo jasno zašto mi je sve izgledalo pogrešno.

- Hm - na to će inspektor, pa polako posegnu rukom da uzme papir i olovku.

- Dok je rukama prelazio preko pokojnikovih prsa imao je priliku da mu izvadi iz džepova sve što poželi.

- To mi baš ne zvuči verovatno - reče inspektor - ali da li biste ipak mogli da ga opišete?

- Bio je visok i plećat, u tamnom kaputu i crnim čizmama, nosio je polucilindar. Imao je tamnu zašiljenu bradu i naočare sa zlatnim okvirom.

- Odbacimo li kaput, bradu i naočare, ne ostaje takoreći ništa po čemu bismo ga prepoznali - progundā inspektor. - Ako je želeo, mogao je očas posla potpuno da izmeni izgled... što bi i uradio ako je stvarno vrhunski džeparoš kao što tvrdite.

Uopšte nisam tvrdila ništa slično, ali tog trenutka sam rešila da dignem ruke od inspektora zaključivši da od njega nema vajde.

- Ne možete ništa više da nam kažete o njemu? - upitao me je kad sam ustala da pođem.

- Mogu - rekoh, videvši da mi se ukazala prilika da mu zadam završni udarac. - Ima izrazito brahicefaličnu glavu. To ne može tako lako da se promeni.

Sa zadovoljstvom sam primetila da mu je olovka zastala na papiru. Bilo je očigledno da ne zna kako se piše ta reč.

Poglavlje 5

Onako ozlojeđena, s neočekivanom lakoćom sam se odvažila na sledeći korak. Kada sam krenula u Skotland jard, već sam imala donekle razrađen plan šta ću raditi ukoliko se razgovor tamo pokaže kao nezadovoljavajuć (a bio je i više nego nezadovoljavajuć). Naravno, budem li smogla hrabrosti da zaista to uradim.

Često u nastupu besa vrlo lako uradimo ono što se inače ne bismo usudili ni da pokušamo. Bez mnogo predomišljanja zaputila sam se pravo do kuće lorda Nezbija.

Lord Nezbi je bio milioner i vlasnik *Dejli badžita*. Posedovao je još nekoliko novina, ali mu je *Dejli badžit* bio mezimče. Maltene je i sama činjenica da je vlasnik dotičnih novina bila dovoljna da ga u svakom domaćinstvu u Ujedinjenom Kraljevstvu smatraju kućnim prijateljem. Kako su nedavno bili objavili raspored dnevnih obaveza tog velikog čoveka, tačno sam znala gde ću ga naći. U to vreme bio je kod kuće i diktirao pisma sekretarici.

Naravno, nisam ni očekivala da svaku mladu ženu koja naiđe i zatraži da ga vidi istog časa uvedu kod njegovog preuzvišenija. Ali taj deo problema sam rešila. Na poslužavniku za posetnice u predvorju Flemingovih pronašla sam vizitkartu markiza od Loumslija, najpoznatijeg sportiste među engleskim plemstvom. Uzela sam je i brižljivo očistila mrvicama hleba, pa na poleđini napisala: „Molim Vas da gospođici Bedingfeld posvetite nekoliko trenutaka svoga vremena.” Pustolovke ne smeju da prezaju ni od čega.

Uspelo je. Napirlitani sluga prihvati posetnicu i odnese je. Uskoro se pojavio bledunjavi sekretar. Nije mogao da se nosi sa mnom. Pokunjeno se povukao. Potom se vratio i zamolio me da pođem s njim. I ja pođoh. Kada sam ušla u veliku prostoriju, isprepadana stenodaktilografkinja prošiša kraj mene kao kakav posetilac iz sveta duhova. A onda se vrata iza mene zatvoriše i nađoh se licem u lice s lordom Nezbijem.

Stvarno je bio veliki čovek u svakom pogledu. Velika glava. Veliko lice. Veliki brkovi. Veliki stomak. Pribrala sam se. Nisam došla da se bavim stomakom lorda Nezbija. Odmah je počeo da urla na mene.

- Pa, šta je bilo? Šta hoće Loumsli? Jeste li mu vi sekretarica? Šta hoćete?

- Za početak - reko, očajnički se trudeći da izgledam što staloženije - ne poznajem lorda Loumslija, a on sigurno nikada nije čuo za mene. Uzela sam njegovu posetnicu s poslužavnika u kući ljudi kod kojih trenutno stanujem, a poruku sam sama napisala. Bilo mi je strašno važno da vas vidim.

Na trenutak je izgledalo kao da se lord Nezbi dvoumi da li da prasne ili ne. Na kraju je dvaput progutao knedlu i odlučio da mi oprost.

- Divim se vašoj hrabrosti, devojko. Eto, videli ste me! Uspete li da me zainteresujete, moći ćete da me gledate još tačno dva minuta.

- Više mi i ne treba - odvratih. - A sigurno ću vas zainteresovati. U pitanju je misterija Mil hausa.

- Ako ste pronašli „Čoveka u smeđem odelu”, pišite uredniku - prekinuo me je nabusito.

- Budete li me prekidali, trebaće mi više od dva minuta - rekoh ozbiljno. - Nisam otkrila „Čoveka u smeđem odelu”, ali vrlo verovatno hoću.

U najkraćim mogućim crtama izložila sam mu činjenice o nesreći u metrou i zaključke koje sam iz njih izvukla. Kada sam završila, on me iznenadi pitanjem: - A šta vi znate o brahicefaličnim glavama?

Objasnila sam mu ko mi je bio otac.

- Onaj majmunolog? Pa, rekao bih da imate bistru glavu na ramenima, devojko. Ali ovo što ste mi ispričali ipak je prilično tanko. Nije dovoljno za novinsku priču. Ne vidim kako bismo mogli to da iskoristimo.

- Savršeno sam svesna toga.

- Pa šta onda hoćete?

- Želim da me zaposlite u svojim novinama i zadužite me za taj slučaj.

- Ne mogu to da uradim. Već imamo čoveka koji je za to zadužen.

- Ali ja znam nešto što niko ne zna.

- Ovo što ste mi upravo ispričali?

- O, ne, lorde Nezbi. Imam još ponekog keca u rukavu.

- Ne sumnjam u to. Izgledate mi kao pametna devojka. Da čujem.

- Kada je taj takozvani lekar potrčao ka liftu, ispao mu je jedan papirić. Podigla sam ga. Osećao se na naftalin, baš kao i pokojnik. Ali ne i lekar. Tako sam shvatila da ga je sigurno uzeo s tela. Na njemu su zapisane dve reči i neki brojevi.

- Da pogledam. Nemarno je pružio ruku.

- Neće moći - rekoh uz osmeh. - Ko nađe, njegovo je.

- Lepo sam rekao da ste pametna devojka. To je potpuno ispravan stav. Nemate problema sa savešću jer ga niste predali policiji?

- Jutros sam otišla u Skotland jard upravo s tom namerom. Uporno se drže stava da ovo nema nikakve veze s ubistvom u Marlouu, pa sam zaključila da je u takvim okolnostima u redu da zadržim papirić. Sem toga, onaj inspektor me je opasno iznervirao.

- Taj ne vidi dalje od svog nosa. Pa, draga moja devojko, evo šta mogu da učinim za vas. Nastavite da radite to što ste započeli. Ako otkrijete nešto, bilo šta što bi moglo da se objavi, pošaljite mi to i pružiću vam priliku. U *Dejli badžitu* uvek ima mesta za darovite ljude. Ali prvo morate da se dokažete. Jasno?

Zahvalila sam mu i izvinila se zbog one smicalice.

- U redu je. Volim drskost... kod lepe devojke. Uzgred budi rečeno, tražili ste dva minuta a trebalo vam je tri zajedno s prekidima. Prosto neverovatno, s obzirom na to da ste žensko! Vidi se uticaj odrastanja uz naučnika.

Kada sam se ponovo našla na ulici, hvatala sam dah kao posle trčanja. Upoznavanje s lordom Nezbijem pokazalo se kao vrlo iznurujuć poduhvat.

Poglavlje 6

Ushićenje me je držalo celim putem do kuće. Moj plan je uspeo daleko iznad očekivanja. Lord Nezbi je bio više nego predusretljiv. Sad mi je samo preostalo da se, kako on reče, „dokažem”. Zaključala sam se u sobu, izvadila svoj dragoceni papirić i počela pomno da ga proučavam. U njemu se krilo rešenje misterije.

Prvo sam se zapitala šta predstavljaju oni brojevi. Bilo je pet cifara, s tačkom posle prve dve. - Sedamnaest i sto dvadeset dva - promrmljala sam.

Nisam mogla da dokučim šta bi to moglo da znači.

Zatim uzeh da ih saberem. Tako se u detektivskim romanima često dođe do iznenađujućih otkrića.

- Jedan i sedam je osam, i jedan - devet, i dva - jedanaest, i dva - trinaest!

Trinaest! Baksuzan broj! Je li to upozorenje da treba svega da se okanem? Vrlo moguće. Ali ako se izuzme ta mogućnost, broj kao broj izgledao mi je savršeno beskorisno. Odbijala sam da poverujem kako bi u stvarnom životu ma koji zaverenik odabrao da tako napiše broj. Da je hteo da napiše trinaest, lepo bi napisao trinaest kao „13” i gotovo.

Između jedinice i dvojke postojao je zazor, te stoga oduzeh dvadeset dva od sto sedamdeset jedan. Rezultat je bio sto četrdeset devet. Nije bilo sumnje da su te računске operacije odlična vežba za vijuge, ali pokazale su se kao potpuno beskorisne za iznalaženje rešenja misterije. Kako mi nije bilo ni na kraj pameti da se upuštam u množenje i deljenje, batalih aritmetiku i pređoh na reči.

Kilmorden kasl. To je zvučalo kao nešto konkretno. Neko mesto. Verovatno kolevka neke plemićke porodice. (Izgubljeni naslednik? Pretendent na titulu?) Ili možda neka slikovita ruševina. (Zakopano blago?)

Bila sam sve sklonija teoriji o zakopanom blagu. Uz zakopano blago uvek idu nekakvi brojevi. Jedan korak desno, sedam koraka levo, kopaj pedalj u dubinu, sidi niz dvadeset dva stepenika. Ili već nešto slično. Odlučila sam da ostavim to za posle. Sada mi je bilo važnije da što pre stignem do Kilmorden kasla.

Oprezno sam se išunjala iz sobe i ubrzo se vratila natovarena knjigama koje bi mi mogle pomoći. *Ko je ko, Vitakerov godišnjak, Geografski atlas Velike Britanije, Istorija škotskih plemićkih porodica* i neka knjiga o britanskim ostrvima.

Vreme je odmicalo. Predano sam tražila ali sam polako gubila nadu. Na kraju s treskom zatvorih i poslednju knjigu. Ispalo je da ne postoji ništa što se zove Kilmorden kasl.

Nisam to očekivala. Mora da postoji neko mesto s takvim imenom. Zašto bi iko izmislio takvo ime, pa ga još i zapisao na ceduljicu? Besmisleno!

A onda mi sinu nova ideja. Možda je to neka skorojevićka kućerina u predgrađu kojoj je vlasnik izmislio zvučno ime. U tom slučaju bi bilo vrlo teško otkriti gde se nalazi. Neraspoloženo sam sedela na petama (uvek sedim na podu kada radim nešto što mi je mnogo važno) i razbijala glavu premišljajući šta da radim.

Postoji li neki drugi trag koji bih mogla da sledim? Duboko se zamislih, a zatim ushićeno skočih na noge. Pa da! Moram da posetim mesto zločina! Najbolji detektivi uvek to rade! I ma koliko vremena da je prošlo, uvek pronadu nešto što je policiji promaklo. Pred sobom sam imala jasan cilj. Morala sam da odem u Marlou.

Ali kako ću da uđem u kuću? Odbacila sam nekoliko vratolomnih ideja i opredelila se za krajnje jednostavan pristup. Kuća je bila ponuđena za izdavanje i verovatno to i dalje važi. Biću potencijalna stanarka.

Odlučila sam da se obratim lokalnoj agenciji jer oni imaju manje kuća u ponudi.

Međutim, ispostavilo se da sam pravila račun bez krčmara. Ljubazni službenik mi je pokazao pet-šest vrlo povoljnih ponuda. Trebala mi je sva moja domišljatost da svakoj pronadem neku manu. Na kraju se uplaših da sam samo gubila vreme.

- Zar zaista nemate više ništa? - upitah, ojađeno ga gledajući pravo u oči. - Nešto na samoj obali reke, s pristojnim vrtom i kućom za posluđu? - dodala sam, pobrojajući glavne odlike Mil hausa koje sam saznala iz novina.

- Pa, tu je, svakako, i kuća ser Justasa Pedlera - kolebljivo reče službenik. - Sigurno ste čuli za Mil haus...

- Ne... ne mislite valjda... - počeh da zamuckujem. (Već sam postala pravi stručnjak za lažno zamuckivanje.)

- Da, baš to. Kuća u kojoj se odigralo ubistvo. Ali možda ne biste da...

- O, mislim da mi neće smetati - rekoh, tobože se pribavši. Ovim sam mu pokazala da sam ozbiljna mušterija. - Možda bi cena mogla da se spusti... s obzirom na okolnosti.

Sama sam sebi čestitala na tom majstorskom potezu.

- Pa, moguće je. Nema svrhe pretvarati se da će se kuća posle svega lako izdati... Ipak su tu i sluge i sve ostalo. Ako vam se dopadne, savetovao bih vam da date ponudu. Da vam napišem preporuku?

- Da, molim.

Četvrt sata kasnije stajala sam ispred kuće za posluđu kraj kapije Mil hausa. Čim sam pokucala, vrata se širom otvoriše i sredovečna visoka žena doslovno istrča napolje.

- Razumete li vi da niko ne može u kuću? Da znate da mi je muka od vas novinara. Ser Justas je zabranio...

- Meni su rekli da se kuća izdaje - odvratih ledenim glasom i pokazah joj preporuku. - Naravno, ako se neko već javio...

- O, molim vas da mi oprostite, gospođice. Dodijali su mi novinari. Ne daju mi ni trenutak mira. Ne, niko se nije javio... a sada verovatno više i neće.

- Nije valjda zapušena kanalizacija? - upitah brižnim šapatom.

- Pobogu, gospođice, ko je pominjao kanalizaciju? Zar niste čuli za onu damu iz inostranstva kojoj je ovde neko došao glave?

- Mislim da sam u novinama čitala nešto o tome - rekoh nehajno.

Moja nezainteresovanost je pogodila tu dobru ženu. Da sam pokazala makar i mrvu zanimanja, verovatno bi se zatvorila kao ostriga. Ali sada se bila ozbiljno narogušila.

- Ama kako da niste, gospođice! Bilo je u svim novinama. *Dejli badžit* još traži počinioca. Po onome što pišu, izgleda da je od policije slaba vajda. Pa, nadam se da će ga uhvatiti... mada je, pravo da vam kažem, izgledao kao baš fini momak. Imao je pomalo vojničko držanje, verovatno je bio ranjen u ratu, ljudi ponekad posle toga malo skrenu, kao moj sestrić. A možda ga je ona nekako natociljala... ti stranci su go šljam. Ali bila je vrlo lepa. Stajala je baš tu gde vi sad stojite.

- Je li bila crnka ili plavuša? - odvažih se da upitam. - Na slikama u novinama to se ne vidi.

- Crnka, vrlo bledeg tena. Neprirodno bledeg, pomislila sam. A usne su joj bile crvene i nekako okrutne. To mi se uopšte nije svidelo. Naravno, malo pudera tu i tamo sasvim je u redu...

Sada smo već ćaskale kao stare prijateljice. Postavili novo pitanje.

- Da li je izgledala nervozno ili zabrinuto?

- Ma kakvi. Stalno se smejuljila, onako sebi u brk, kao da se nečim naslađuje. Upravo zato je sutradan malo falilo da se onesvestim kad su oni ljudi dotrčali dozivajući policiju i vičući da se desilo ubistvo. Nikada se od toga neću oporaviti, a u tu kuću neću posle mraka kročiti dok sam živa. Ma ni ovde ne bih ostala da me ser Justas nije na kolenima molio da ne idem.

- Zar ser Justas Pedler nije u Kanu?

- Bio je, gospođice, ali vratio se u Englesku čim je čuo šta se desilo. A što se tiče onoga da me je molio na kolenima, to sam rekla jer nam je njegov sekretar, gospodin Padžet, ponudio dvostruko veću platu ako ostanemo, a što kaže moj Džon, novca u današnje vreme nikad dosta.

Zdušno sam se složila s Džonovom više nego originalnom izjavom.

- Ali onaj mladi čovek... - reče gospođa Džejms iznenada se vrativši na prethodni predmet razgovora. - E, *on* je bio uznemiren. Njegove oči - vrlo svetle, to sam baš primetila - prosto su sijale. Pomislila sam da je uzbuđen, ali ni na kraj pameti nije mi bilo da nešto nije u redu. Čak ni posle, kada je sav smušen došao odande.

- Koliko se zadržao u kući?

- O, ne dugo, oko pet minuta.

- Sećate li se koliko je bio visok? Oko metar i osamdeset?

- Da, otprilike toliko.

- Bio je glatko izbrijan, kažete?

- Da, gospođice, nije imao čak ni one tanke brčiče.

- A da mu se možda nije brada sijala? - upitah je dosetivši se nečeg.

Gospođa Džejms me zadivljeno pogleda.

- Pa, sad kad ste to pomenuli, gospođice, stvarno jeste. Kako, pobogu, to znate?

- Čudno zvuči, ali ubicama često sija brada - rekoh prvo što mi je palo na pamet.

Gospođica Džejms je to prihvatila zdravo za gotovo.

- Ma nije valjda, gospođice? Prvi put to čujem.

- A da niste slučajno primetili kakvog mu je oblika bila glava?

- Uobičajenog oblika, gospođice. Odmah ću vam doneti ključeve.

Uzela sam ključeve i pošla ka Mil hausu. Moje dotadašnje pretpostavke pokazale su se kao ispravne. Odmah sam shvatila da su razlike između čoveka kojeg je opisala gospođa Džejms i mog „lekara” iz metroa potpuno beznačajne. Kaput, brada i naočare sa zlatnim okvirom. „Lekar” je izgledao kao sredovečan čovek, ali setila sam se da se nagnuo da pogleda telo kao neko dosta mlađi. Gipkost njegovih pokreta ukazivala je na mlade zglobove.

Čovek iz metroa (u sebi sam ga zvala Naftalinac) i strankinja, gospođa de Kastina, ili kako joj je već bilo pravo ime, hteli su da se sastanu u Mil hausu. Tako sam sve povezala. U strahu da će ih neko pratiti, ili iz nekog drugog razloga, pametno su se dosetili da se tobože slučajno sretnu tokom razgledanja iste kuće.

Isto tako sam bila prilično sigurna da se Naftalinac prestravio kada je iznenada ugledao „lekara” i da je za njega taj susret bio potpuno neočekivan. Šta se posle desilo? „Lekar” je skinuo masku i pratio onu ženu do Marloua. Pomislila sam da je možda u brzini zaboravio da očisti tragove lepka s brade. Otud ono moje pitanje gospođi Džejms.

Zaokupljena ovim razmišljanjima, stigla sam do niskih starinskih vrata Mil hausa. Otključala sam ih i ušla. Predvorje je bilo mračno, s niskom tavanicom, a vazduh ustajao i memljiv. Stresla sam se. Da li je i onu ženu koja je tu ušla pre nekoliko dana „smejuljeći se” obuzela neka zloslutna jeza? - pitala sam se. Da li joj je osmeh zamro na usnama i da li joj se srce steglo od neodređenog straha? Ili je možda pošla na sprat, i dalje se smeškajući, potpuno nesvesna zle kobi koja je čeka? Srce mi zakuca malo brže. Da li je kuća stvarno prazna? Da li i mene čeka ista sudbina? Tek tada istinski shvatih pravo značenje izlizane reči „atmosfera”. U kući je vladala atmosfera surovosti, opasnosti i zla.

Poglavlje 7

Odbacivši neprijatna osećanja, žustro se popeh uza stepenice. Lako sam pronašla sobu u kojoj se odigrala tragedija. Onoga dana kad su otkrili telo kiša je lila kao iz kabla, tako da su se na sve strane mogli videti blatnjavi otisci čizama na golom podu. Zapitah se da li je i ubica ostavio tragove dan ranije. Policija bi verovatno taj podatak zadržala za sebe, ali kada sam malo bolje razmislila, uvidela sam da verovatno ništa nisu pronašli. Vreme je toga dana bilo suvo i lepo.

Soba ni po čemu nije bila zanimljiva. Gotovo kvadratnog oblika, s dva velika isturena prozora, potpuno belih zidova, s golim daščanim podom potamnelim po obodu, gde tepih nije dosezao. Pažljivo sam je pretražila, ali nisam uspela ništa da nađem. Sve je ukazivalo na to da će darovita mlada detektivka ostati kratkih rukava.

Bila sam ponela olovku i beležnicu. Nisam uočila ništa vredno zapisivanja, ali svejedno nacrtah grubu skicu prostorije ne bih li nekako prikrila razočaranje zbog uzaludnog dolaska. Kada sam htela da vratim olovku u tašnu, ona mi iskliznu između prstiju i otkotrlja se po podu.

Kuća je bila veoma stara i podovi su bili izrazito neravni. Olovka se postojano kotrljala neprestano dobijajući na brzini sve dok se nije zaustavila ispod prozora. U dnu svakog prozorskog ispusta nalazilo se široko sedište, ispod koga se krio ormarić. Olovka je ležala ispred vrata ormarića. Bila su zatvorena, ali odmah shvatih da bi u suprotnom olovka završila unutra. Stoga otvorih vratanča, na šta olovka nastavi da se kotrlja i krotko se zaustavi u najdaljem uglu. Dohvatila sam je, s tim što sam zbog manjka svetlosti i neobičnog oblika ormarića morala naslepo da pipam dok je nisam pronašla. Unutra nije bilo više ničega, ali kako sam po prirodi temeljna, odlučih da proverim i ispod drugog prozora.

Na prvi pogled izgledalo je da je i taj ormarić prazan, ali za svaki slučaj ipak gurnuh ruku unutra i obuze me zadovoljstvo kad prstima napipah čvrsti papirnati valjak koji je ležao u nekakvom procepu ili udubljenju u uglu. Čim sam ga iščeprkala znala sam šta je to. Rolna filma za foto-aparat. Ipak sam pronašla nešto!

Naravno, shvatila sam da bi to lako mogao biti i neki stari film ser Justasa Pedlera, koji se tu otkotrljao i ostao neprimećen kada su praznili kuću. Međutim, zaključila sam da nije tako. Crveni papirnati omot bio je kao nov, a prašnjav taman toliko kao da je stajao tu svega dva-tri dana, to jest od ubistva. Da je duže bio u ormariću, na njemu bi bilo mnogo više prašine.

Kome je ispao? Ženi ili muškarcu? Prisetila sam se da je sadržaj njene tašne po svoj prilici bio netaknut. Da se tokom borbe slučajno otvorila i da je tom prilikom rolna ispala iz nje, onda bi se sigurno unaokolo rasulo i nešto sitnine. Ne, film nije bio kod nje.

Najednom počeh sumnjičavo da njušim vazduh. Zar sam postala opsednuta naftalinom? Mogla sam se zakleti da i rolna filma miriše na njega. Prinela sam je nosu. Naravno, imala je onaj uobičajen prodoran miris, ali uz njega sam mogla jasno da razaznam i omraženi vonj. Ubrzo sam pronašla i odakle dopire. Za grubu ivicu drvenog kalema bio se zakačio komadić tkanine, potpuno skoreo od naftalina. Film je u nekom trenutku bio u

džepu kaputa onog čoveka iz metroa. Da li mu je ovde ispao? Teško. O njegovom kretanju sve se znalo.

Ne, izgubio ga je onaj drugi čovek, „lekar“. Uzeo je film kad i papirić, ali mu je rolna ovde ispala dok se borio sa ženom.

Konačno neki trag! Daću film na razvijanje i tako ću dobiti smernice za dalje istraživanje.

Sva ustreptala, izašla sam iz kuće i vratila ključeve gospođi Džejms, a zatim žurno pošla ka stanici. Na povratku u grad izvadila sam onaj papirić da ga ponovo pogledam. Ispisane cifre najednom dobiše novo značenje. A šta ako označavaju datum? 17 1 22. Sedamnaesti januar hiljadu devetsto dvadeset druge. Sigurno je to! Stvarno sam bila budala jer nisam ranije na to pomislila. Ali to je značilo da moram hitno da utvrdim gde je Kilmorden kasl jer je već bio četrnaesti. Tri dana. Beznadežno malo vremena, pogotovo ako čovek nema predstavu gde da traži!

Već je bilo kasno da predam film na razvijanje. Morala sam da požurim natrag u Kensington kako ne bih zakasnila na večeru. Dosetila sam se jednostavnog načina da proverim jesu li moji zaključci ispravni. Pitala sam gospodina Fleminga da li su među pokojnikovim stvarima pronašli fotoaparata. Znala sam da ga taj slučaj živo zanima i da su mu poznate sve pojedinosti.

Na moje iznenađenje i razočaranje, odgovorio je da nije bilo foto-aparata. Sve Kartonove stvari pažljivo su pregledali u nadi da će utvrditi kakve su mu bile namere. Bio je potpuno siguran da među njima nisu pronašli nikakav foto-aparat.

Ovo je dovelo u pitanje moju teoriju. Ako nije imao foto-aparat, zašto je nosio film?

Sutradan sam uranila da odnesem svoju dragocenu rolnu filma na razvijanje. Toliko sam strepela da nešto ne krene naopako da sam otišla čak do velike *Kodakove* radnje u Ridžent stritu. Predala sam rolnu i zatražila da mi naprave sve fotografije. Službenik prvo završi slaganje filmova u žutim limenim kutijicama za snimanje u tropskim predelima, pa uze moju rolnu.

A onda me pogleda.

- Biće da ste pogrešili - reče s osmehom.
- O, ne - odvratih. - Sigurna sam da nisam.
- Dali ste mi pogrešnu rolnu. Ovaj film je nekorišćen.

Izašla sam najdostojanstvenije što sam mogla. Moram priznati da je dobro da se čovek s vremena na vreme podseti kolika budala može da bude! Ma koliko nam to svima bilo mrsko.

I baš tada, dok sam prolazila kraj predstavništva jedne velike pomorske kompanije, iznenada stadoh kao ukopana. U izlogu je stajala prelepa maketa njihovog putničkog broda, na čijem je boku pisalo *Kenilvort kasl*. Na pamet mi pade nešto potpuno suludo. Gurnula sam vrata i ušla. Prišla sam šalteru i nesigurnim glasom (ovoga puta je to bilo iskreno) promrmljala:

- Kilmorden kasl?
- Isplavljava sedamnaestog iz Sauthemptonu. Idete u Kejptaun? Prva ili druga klasa?

- Koja koliko košta?

- Prva je osamdeset sedam funti...

Nisam ga pustila da završi. Slučajnost je ipak bila prevelika. Tačno toliko je iznosilo moje nasljedstvo! Odlučila sam da sve stavim na jednu kartu.

- Prva klasa - rekoh.

Moja pustolovina bila je na pomolu.

Knjižgoteka

Poglavlje 8

(Odlomci iz dnevnika ser Justasa Pedlera)

Prosto je neverovatno da ne mogu da imam takoreći ni trenutak mira. A čovek sam koji voli miran život. Volim svoj klub, partiju bridža, ukusan obrok, dobro vino. Volim da leti budem u Engleskoj a zimi na Rivijeri. Nemam nimalo želje da učestvujem ni u kakvim senzacionalnim događajima. Radije čitam o njima u novinama uz lepu vaticu u kaminu. Ali to je sve. Životni cilj mi je da uživam u udobnosti. Mnogo sam razmišljao i dao pozamašnu količinu novca da to ostvarim. Ali ne polazi mi uvek za rukom. Ako se već nešto ne dešava meni samom, onda se dešava u mojoj blizini, tako da mi se često dešava, hteo-nehteo, da budem upleten. A ja mrzim kad se to desi.

I sve samo zato što je Gaj Padžet jutros ušao u moju spavaću sobu s telegramom u ruci i lica uprepodobljenog kô u mutavca na sahrani.

Gaj Padžet je moj sekretar, predan, temeljan i marljiv momak, vredan hvale u svakom pogledu. Nema nikoga pod kapom nebeskom ko mi ide na živce više od njega. Dugo sam razbijao glavu smišljajući kako da ga se otresem. Ali ne možete tek tako da otpustite sekretara zato što više voli da radi nego da se provodi, ili zato što rano ustaje i nema ama baš nikakav porok. Jedino što je na njemu zanimljivo jeste njegovo lice. Izgleda kao kakav trovač iz četrnaestog veka, čovek kakvoga bi Bordžije uzele da za njih obavlja prljave poslice.

Sve mi to ne bi nimalo smetalo da ne tera i mene da radim. Ja posao doživljam kao nešto čemu treba pristupiti vedro i bezbrižno, maltene nehajno. Ne verujem da Gaj Padžet išta u životu radi nehajno. On sve shvata ozbiljno. Upravo zato je život s njim nepodnošljiv.

Prošle nedelje sam došao na sjajnu ideju da ga pošaljem u Firencu. Pričao je o tom gradu i rekao da bi veoma voleo da ga vidi.

- Dragi momče - rekoh mu - krenite već sutra. Ja ću platiti sve troškove.

Januar nije uobičajeno doba godine za odlazak u Firencu, ali Padžetu bi ionako bilo svejedno. Tačno sam mogao da ga zamislim kako luta unaokolo s bedekerom u ruci i poput hodočasnika redom obilazi umetničke galerije. A meni to nije bila visoka cena za nedelju dana slobode.

Bilo je to božanstvenih sedam dana. Radio sam sve što sam hteo, a nisam ono što mi se nije sviđalo. Ali kada sam jutros sabajle u devet otvorio oči i ugledao Padžeta kako stoji između mene i prozora, shvatio sam da je sa slobodom svršeno.

- Dragi momče - rekoh mu - jeste li vi to došli sa sahrane ili se tek spremate da idete?

Padžet nije imao smisla za crni humor. Nije čak ni trepnuo.

- Dakle, čuli ste, ser Justase?

- Šta to?- odvratih mrzovoljno. - Imate izraz lica kao da vam danas sahranjuju nekog od bližnjih.

I na ovu opasku ostao je potpuno ravnodušan.

- *Pretpostavio sam da još niste čuli za ovo - reče lupnuvši prstom po telegramu. - Znam da ne volite da vas rano bude, ali već je devet - (za Padžeta je devet takoreći podne) - pa sam mislio da u datim okolnostima... - Ponovo je lupnuo po telegramu.*

- *Šta je to?- upitah.*

- *Telegram od policije u Marlouu. Neka žena je ubijena u vašoj kući.*

Na ovo se potpuno razbudih.

- *Kakav bezobrazluk! - uzviknuh. - Zašto baš u mojoj kući? Ko ju je ubio?*

- *To ne kažu. Pretpostavljam da bi trebalo odmah da se vratimo u Englesku.*

- *Šta vam pada na pamet? Zašto bismo se vraćali?*

- *Policija...*

- *Kakve ja, za ime sveta, imam veze s policijom?*

- *Pa, ipak je to vaša kuća.*

- *Čini mi se - odvratih - da je to pre moja loša sreća nego krivica.*

Gaj Padžet mračno odmahnu glavom.

- *To bi moglo da ima vrlo loš uticaj na biračko telo - zloslutno je napomenuo.*

Nisam mogao da vidim kakve to ima veze, ali osećao sam da u takvim stvarima Padžet ima nepogrešiv instinkt. Na prvi pogled nema razloga da na rad jednog člana parlamenta utiče to što je neka mlada zabludela žena blagoizvolela da je ubiju u njegovoj praznoj kući, ali nikad se ne zna kako bi na to mogla da gleda uvažena britanska javnost.

- *Da sve bude gore, bila je strankinja - turobno je dodao Padžet.*

Ponovo pomislih da je upravu. Ako je za ugled loše da vam u kući ubiju neku ženu, onda je još neprijatnije ako je ona strankinja. Nešto mi pade na pamet.

- *Gospode bože - uzviknuh - nadam se da se Kerolajn nije potresla.*

Kerolajn radi kod mene kao kuvarica, a pride je i žena mog baštovana. Ne znam kakva je supruga, ali kao kuvarica je bez premca. Za razliku od nje, Džejms traljavo obavlja svoj posao, ali puštam ga da džabalebari i dao sam im da žive u kućici kraj kapije samo zbog Kerolajninog kuvanja.

- *Pretpostavljam da posle ovoga neće hteti da ostane - reče Padžet.*

- *Oduvek ste bili pravi veseljak - odvratih. Izgleda da ću ipak morati da se vratim u Englesku.*

Padžet je naumio da me pošto-poto odvuče tamo. A i Kerolajn treba umiriti.

Tri dana kasnije

Nikako ne shvatam ljude koji mogu da odu iz Engleske preko zime, a ipak ostaju! Vreme je prosto odurno. Strašno me nervira sve ovo. Agenti za nekretnine tvrde da će posle halabuke koja se digla u javnosti biti gotovo nemoguće izdati Mil haus. Kerolajn sam smirio udvostručivši joj platu. Doduše, to smo mogli da obavimo i telegramom iz Kana. Lepo sam rekao da nema ama baš nikakve svrhe dolaziti ovamo. Sutra se vraćam.

Jedan dan kasnije

Dogodilo se nekoliko veoma iznenađujućih stvari. Kao prvo, sreo sam ser Ogastasa Milreja, najveću matoru budaletinu u sadašnjem sastavu vlade. Sav je odisao diplomatskom tajanstvenošću kada me je u klubu odvuкао u jedan tihi ugao. A onda je počeo da priča kao navijen. O Južnoj Africi i stanju tamošnje privrede. O sve ozbiljnijim glasinama o štrajku u topionici zlata Rend. O skrivenim motivima za podjarivanje tog štrajka. Trudio sam se da ga strpljivo saslušam. Na kraju je šapatom dodao kako su se pojavila određena dokumenta koja treba da stignu u ruke njihovog predsednika, generala Smatsa.

- Ne sumnjam da ste u pravu - rekoh, trudeći se da prikrijem zevanje.

- Ali kako da mu ih dostavimo? Mi se u svemu tome nalazimo u delikatnom položaju... krajnje delikatnom.

- A šta fali pošti? - upitah veselo. - Zalepite na pismo marku od dva penija i ubacite ga u najbliže poštansko sanduče.

Moj predlog ga je prenerazio.

- Pobogu, Pedlere! Zar običnom poštom? Oduvek me je kopkalo zašto vlada uvek šalje poverljiva dokumenta po diplomatskim kuririma kad time samo skreće pažnju na njih.

- Ako vam ne odgovara pošta, zašto ne pošaljete nekog od onih vaših momaka? Sigurno će uživati u putovanju.

- Nemoguće - odvrati Milrej senilno klimajući glavom. - Ima razloga zašto je tako, dragi moj Pedlere, verujte mi na reč.

- Pa - rekoh ustajući iz fotelje - sve je to vrlo zanimljivo, ali zaista bih morao da krenem...

- Samo trenutak, dragi Pedlere, samo jedan trenutak, molim vas. Recite mi, u poverenju, je li istina da i sami nameravate uskoro da posetite Južnu Afriku? Znam da imate velike posede u Rodeziji, tako da vam je pitanje priključenja Rodezije Južnoafričkoj Uniji sigurno veoma važno.

- Pa, nameravao sam da idem tamo za otprilike mesec dana.

- A da li biste možda mogli to malo da ubrzate? Da odete ovog meseca? U stvari, ove nedelje?

- Mogao bih - rekoh, znatiželjno ga pogledavši. - Ali ne vidim zašto bih to uradio.

- Učinili biste vladi ogromnu uslugu, zaista ogromnu. A ona će... hm... umeti da pokaže zahvalnost.

- Drugim rečima, hoćete da budem poštunoša?

- Baš tako. Vi tamo idete u nezvaničnu posetu, putujete za svoj groš. Sve bi bilo krajnje pogodno.

- Pa - rekoh polako - nemam ništa protiv. Trenutno mi je jedino bitno da što pre ponovo odem iz Engleske.

- Videćete da je klima u Južnoj Africi divna... zaista divna.

- Dragi moj, znam sve o ondašnjoj klimi. Bio sam tamo neposredno pre rata.

- *Mnogo ste me zadužili, Pedlere. Poslaću vam paket po kuriru. Morate da ga predate lično generalu Smatsu, da li vam je to jasno? Kilmorden kasl isplovjava u subotu. Vrlo dobar brod.*

Ispratio sam ga deo puta niz Pel Mel pre nego što smo se rastali. Toplo mi je stisnuo ruku i još jednom mi usrdno zahvalio. Produžih kući razmišljajući o zakulisnim radnjama na državnom nivou.

Naredne večeri me je Džarvis, moj batler, obavestio da jedan gospodin želi da me vidi ali odbija da se predstavi. Kako oduvek gajim snažnu odbojnost prema dosadnjakovićima iz osiguravajućih društava, rekoh Džarvisu da ne mogu da ga primim. Na moju žalost,

Gaj Pedžet je našao da baš tada, u trenutku kada je napokon mogao da uradi nešto stvarno korisno, dobije napad žuči i ostane u krevetu. Ti predani, marljivi mladići uvek imaju slab stomak i podložni su napadima žuči.

Džarvis se ubrzo vrati.

- *Ser Justase, onaj gospodin je tražio da vam prenesem da ga šalje gospodin Milrej.*

To je već bitno menjalo situaciju. Nekoliko minuta kasnije dočekah posetioca u biblioteci. Bio je to mlađi muškarac snažne građe i veoma preplanulog lica. Da nije imao ožiljak koji mu se pružao ukoso od ugla oka do donje vilice bio bi čak i privlačan, mada pomalo nemarnog držanja.

- *Pa - upitah - o čemu je reč?*

- *Ser Justase, šalje me gospodin Milrej. Treba da vas u svojstvu sekretara pratim na putovanju u Južnu Afriku.*

- *Dragi moj mladiću - odvratih - ja vać imam sekretara i ne treba mi još jedan.*

- *Mislim da vam ipak treba, ser Justase. Gde je sada vaš sekretar?*

- *U krevetu je, muči ga žuč.*

- *Jeste li sigurni da je to samo napad žuči?*

- *Naravno da jesam. Često mu se to dešava. Moj posetilac se osmehnu.*

- Možda je žuč, a možda i nije. Vreme će pokazati. Ali mogu vam reći, ser Justase, da se gospodin Milrej uopšte ne bi iznenadio ako neko pokuša da onesposobi vašeg sekretara. O, nemate razloga za brigu - (pretpostavljam da mi je na trenutak strah preleteo licem) - vama ne preti nikakva opasnost. Ali lakše je doći do vas ako nemate sekretara. Bilo kako bilo, gospodin Milrej želi da pođem s vama. Naravno, mi ćemo se postarati za putne troškove, ali vi morate da završite sve u vezi s mojim pasošem, tako da izgleda kao da ste zaključili da vam treba još jedan sekretar.

Izgledao mi je kao vrlo odlučan mladić. Netremice smo zurili jedan u drugog, ali na kraju ipak ja oborih pogled.

- *U redu - rekoh pomirljivo.*

- *Nikome ne pominjite da ću i ja biti tamo.*

- *U redu - ponovih.*

Na kraju krajeva, možda je bolje da imam ovog momka uza se, ali obuzelo me je osećanje da sam nagrabusio. I to baš kad sam mislio da sam našao malo mira!

Zvonicica

Zaustavio sam svog posetioca kada se okrenuo da pođe.

- Možda ne bi bilo zgoreg da znam ime svog novog sekretara - primetih jetko.

On se nakratko zamisli.

- Hari Rejbern zvuči sasvim pristojno - reče. Zanimljivo, pomislih.

- U redu - rekoh i treći put.

Knjigoteka

Poglavlje 9

(Nastavak Enine pripovesti)

Krajnje je nedostojanstveno kad jedna heroina pati od morske bolesti. U knjigama, što se brod više ljulja i poskakuje, to ona više uživa. Čak i kada svima pripadne muka, ona sama tetura po palubi prkoseći vremenskim neprilikama i iskreno uživajući u oluji. Sa žaljenjem moram priznati da sam već pri prvom propinjanju broda *Kilmorden kasl* samo prebledela i odjurila u potpalublje. Tamo me je dočekala stjuardesa puna razumevanja, koja mi predloži da uzmem prepečen hleb i mineralnu vodu.

Naredna tri dana ležala sam u kabini i ječala. Istraga mi nije bila ni na kraj pameti. Prošla me je volja da rešavam misterije. Bila sam potpuno drugačija od one En koja je iz predstavnništva pomorske kompanije razdragano trčala do Kensingtona.

I sada se osmehnem kad se setim kako sam banula u salon. Unutra je bila jedino gospođa Fleming. Osvrnula se kada sam ušla.

- Jesi li to ti, En, dušo? Htela bih da porazgovaramo o nečemu.

- Da? - rekoh obuzdavši nestrpljenje.

- Gospođica Emeri odlazi. - Gospođica Emeri je bila guvernanta. - Budući da još nisi uspela da nađeš posao, pitala sam se da li bi možda htela... Bilo bi lepo da ostaneš kod nas.

Ovo me je dirnulo. Znala sam da me ona zapravo ne želi i da ju je jedino hrišćansko milosrđe navelo da mi ponudi posao. Najednom mi bi krivo što sam joj potajno štošta zamerala. Ponesena osećanjima, potrčala sam preko sobe i obisnula joj se oko vrata.

- Vi ste duša od žene - rekoh. - Duša, duša, dušica! I hvala vam od srca. Ali sada je sve sređeno, u subotu odlazim u Južnu Afriku.

Dobra žena našla se potpuno zatečena mojim izlivom osećanja. Nije bila navikla na iznenadne izjave naklonosti. A još i više su je zbunile moje reči.

- U Južnu Afriku? Draga moja En. Tako nešto treba krajnje obazrivo da razmotrimo.

Tako nešto nije dolazilo u obzir. Objasnila sam joj da sam već kupila kartu i da ću se tamo zaposliti kao sobarica. Bilo je to jedino čega sam u trenutku mogla da se setim. Dodala sam da u Južnoj Africi vlada velika potražnja za sobaricama. Potom stadoh da je uveravam kako sam sposobna da vodim računa o sebi, sve dok na kraju nije odahnula od olakšanja jer im se skidam s grbače i bez mnogo daljeg zapitkivanja prihvatila je moju zamisao. Na rastanku mi je tutnula u ruke koverat. U njemu sam našla pet potpuno novih novčanica od po pet funti i sledeću poruku: „Nadam se da te ovo neće uvrediti i da ćeš prihvatiti kao poklon od srca.” Bila je to zaista divna žena. Ne bih više mogla da živim s njom pod istim krovom, ali shvatila sam istinsku dobrotu njenog bića.

I tako sam se ja s dvadeset pet funti u džepu zaputila u beli svet da nastavim svoju pustolovinu.

Tek je četvrtog dana ona stjuardesa uspela da me nagovori da izađem malo na palubu. Dotle sam tvrdoglavo odbijala da ustanem iz kreveta jer sam bila uobrazila da će mi tu smrt brže prekratiti muke. Izmamila me je napolje rekavši mi da uskoro treba da pristanemo u Maderi. Grudi mi se ispuniše nadom. Možda bih mogla i tu da se iskrcam i zaposlim se kao sobarica. Bilo šta, samo da osetim kopno.

Umotana u kaput i ćebe, jedva se držeći na nogama, pustila sam je da me odvuče na palubu i istovari na ležaljku kao džak. Ležala sam sklopljenih očiju i mrzela ceo svet. Brodski blagajnik, plavokosi mladić okruglog dečačkog lica, dođe i sede kraj mene.

- Zdravo! Preseo vam je život, a?

- Da - odvratih, mrzeći i njega.

- Ah, za dan-dva bićete kô novi. Prolazak kroz zaliv bio je malo čupav, ali sada nas čeka lepo vreme. Sutra vas vodim da nabacujemo obruče na kočić.

Nisam mu odgovorila.

- Mislite da vam nikada neće biti bolje, a? Ma viđao sam da ljudi u mnogo gorem stanju nego vi sada posle dva dana postanu perjanice zabave na brodu. I vi ćete tako.

Nisam imala volje čak ni da mu otvoreno u lice kažem da je lažov. Pokušala sam da mu to stavim do znanja pogledom. Nastavio je ljubazno da ćereta još nekoliko minuta, a onda se smilostivio da ode. Ljudi su dolazili i prolazili, sportski nastrojani parovi promicali su žustrim hodom, neki su cupkali decu u krilu, razlegao se mladalački smeh. Nekoliko ubledelih jadnika poput mene sedelo je u ležaljka.

Vazduh je bio prijatno rezak, ne preterano hladan, a dan sunčan. Nisam ni primetila da mi se raspoloženje polako popravlja. Počela sam da posmatram ljude. Pažnju mi je posebno privukla jedna žena. Imala je oko trideset godina, bila je srednje visine, veoma svetle kose, okruglog lica s jamicama na obrazima i izrazito plavih očiju. Njena odeća, iako sasvim obična, imala je ono „nešto” što je jasno ukazivalo na to da je iz Pariza. A i ona sama ponašala se ljubazno, ali pomalo oholo, kao da je vlasnica broda!

Stjuardi su se lomili da joj ispune svaku želju. Imala je zasebnu ležaljku i, reklo bi se, nepresušan izvor jastuka. Tri puta se predomišljala dok nije odlučila gde će se smestiti. Pri tom je sve vreme uspevala da ostane ljupka i neodoljiva. Bila je od onih retkih ljudi koji znaju šta hoće i umeju do toga da dođu ne zamerajući se nikome. Zaključila sam da bih, ako se ikada oporavim (mada je mrka kapa da ću to dočekati), veoma volela da je upoznam.

Do Madere smo stigli oko podneva. Još nisam bila dovoljno pokretna da odem na kopno, ali uživala sam posmatrajući živopisne trgovce koji su došli na brod i razastrli svoju robu po palubama. Bilo je čak i cveća. Uronila sam lice u veliki bokor miomirisnih svežih ljubičica i odmah mi bi bolje. Štaviše, pomislila sam da ću možda čak i živa dočekati kraj putovanja. Nisam se previše nećkala dok mi je stjuardesa pričala o blagodetima pileće supice, koju sam potom u slast pojela.

Ona zanimljiva žena bila je na obali. Vratila se u pratnji visokog muškarca vojničkog držanja, crne kose i preplanulog lica. I njega sam toga jutra primetila na palubi i istog časa ga svrstala u tip ćutljivog, ozbiljnog Rodežanina. Imao je četrdesetak godina i pokoju sedu na slepoočnicama, a nijedan muškarac na brodu nije mogao izgledom ni da mu primiriše.

Kada mi je stjuardesa donela još jedno ćebe, upitah je ko je ona privlačna žena.

- To je supruga uvaženog gospodina Klarena Blera, veoma je poznata u visokom društvu. Sigurno ste čitali o njoj u novinama.

Klimnuh glavom i zagledah se u nju s novim zanimanjem. Gospođa Bler je važila za jednu od najpoznatijih žena današnjice. Zabavljala sam se posmatrajući koliko pažnje privlači. Nekoliko putnika odvažilo se da zapodene neobavezan razgovor s njom s onom prijaznom neposrednošću koja je dopustiva na krstarenjima. Divila sam se veštini s kojom je gospođa Bler uspevala ljubazno da ih se otrese. Očigledno je odabrala onog visokog ćutljivog muškarca da joj bude kavaljer, a on je, sa svoje strane, pokazivao da je svestan časti koju mu je ukazala.

Sledećeg jutra se silno iznenadih kada je gospođa Bler, nakon nekoliko krugova po palubi sa svojim brižnim pratiocem, zastala kraj moje ležaljke.

- Osećate li se bolje jutros?

Zahvalih joj i rekoh da počinjem ponovo da se osećam kao ljudsko biće.

- Juče ste izgledali kao da ste baš bolesni. Pukovnik Rejs i ja smo se složili kako bi bilo vrlo uzbudljivo da prisustvujemo sahrani na moru, ali vi ste nas izneverili. Nasmejala sam se.

- Prijao mi je boravak na svežem vazduhu.

- Nema ništa bolje od svežeg vazduha - s osmehom reče pukovnik Rejs.

- Svakoga bi ubilo čamljenje u onim skućenim kabinama - izjavi gospođa Bler pa sede na ležaljku do moje i otpravi svog pratioca blago mu klimnuvši glavom. - Nadam se ste dobili kabinu sa spoljne strane.

Odmahnuh glavom.

- Pobogu, devojko! Pa što je ne promenite? Ima slobodnih kabina koliko hoćete. Mnogo ljudi se iskrcalo u Maderi i brod je poluprazan. Obratite se blagajniku. Fin je to momčić. Odmah me je prebacio u predivnu kabinu jer mi se nije sviđala ona koju sam prvo dobila. Porazgovarajte s njim kada budete sišli na ručak.

Ja se stresoh.

- Ne mogu ni da se pomerim.

- Ne glupirajte se. Hajde da malo prošetate sa mnom po palubi.

Ohrabrujuće mi se nasmešila. Isprva sam osećala slabost u nogama, ali dok smo žustro hodale gore-dole po palubi, osetila sam kako mi se popravljaju raspoloženje i volja za životom.

Nakon jednog ili dva kruga ponovo nam se pridružio pukovnik Rejs.

- S druge strane broda možete da vidite Veliki vrh na Tenerifama.

- Stvarno? Šta mislite, hoću li moći da ga fotografišem?

- Ne, ali to vas ne sprečava da škljocnete ka njemu.

Gospođa Bler se nasmeja.

- Grozni ste. Napravila sam neke veoma dobre fotografije.

- S tim što je uspela svaka trideseta.

Svi pođosmo na drugu stranu broda. Beličasto svetlucajući od snega, obavijen finom ružičastom izmaglicom, u daljini se uzdizao veličanstven planinski vrh. Ote mi se oduševljen usklik. Gospođa Bler otrča po fotoapararat.

Zdušno je počela da škljoca ne obazirući se na podsmešljive opaske pukovnika Rejsa.

- Eto, ispucala sam ceo film. Oh - glas joj tu poprими prizvuk posramljenosti - nisam skinula poklopac s objektiva.

- Nema mi ništa milije nego da gledam dete s novom igračkom - promrmlja pukovnik.

- Stvarno ste nepodnošljivi... Ali imam ja još jednu rolnu!

Pobedonosno ju je izvadila iz džepa svog džempera. Uto se brod iznenada zaljulja i ona izgubi ravnotežu i grčevito se uhvati za ogradu, na šta joj rolna filma ispade iz ruke.

- Ju! - kriknu gospođa Bler tobože ojađeno i nagnu se preko ograde. - Šta mislite, da li je pala u more?

- Ne, možda ste imali sreće da razbijete glavu nekom zlosrećnom stjuardu na donjoj palubi.

Neki dečaćić koji se neopaženo primakao na svega nekoliko koraka od nas iz sve snage dunu u trubu.

- Ručak - prezadovoljno objavi gospođa Bler. - Od doručka ništa nisam stavila u usta osim one dve šolje goveđe supe. Hoćete li i vi na ručak, gospođice Bedingfeld?

- Pa - rekoh dvoumeći se - nije da nisam gladna.

- Sjajno. Znam da sedite za istim stolom kao blagajnik. Pitajte ga za kabinu.

Stigavši u salu za ručavanje, isprva sam jela bojažljivo, a završila trpajući u sebe ogromne količine hrane. Moj poznanik od juče čestitao mi je na uspešnom oporavku. Rekao mi je da tog dana svi menjaju kabine i obećao da će se postarati da moje stvari odmah prebace u neku na spoljašnjoj strani broda.

Za stolom nas je bilo samo četvoro - ja, dve starije dame i jedan misionar, koji je neprestano pričao o „našoj jadnoj crnoj braći”.

Osvrnuh se da vidim ko je još tu. Gospođa Bler je sedela za kapetanovim stolom, a pukovnik Rejs odmah do nje. S druge kapetanove strane sedeo je sedokosi muškarac dostojanstvenog držanja. Većinu putnika imala sam prilike da vidim na palubi, ali sada ugledah i jednoga koji se dotle nije pojavljivao, jer bih ga u suprotnom sigurno primetila. Bio je visok i crnokos, a u držanju mu beše nečega toliko zlokobnog da sam ostala zatečena. Znatiželjno upitah blagajnika ko je to.

- Onaj tamo? O, to je sekretar ser Justasa Pedlera. Siromašak, silno se napatio od morske bolesti i uopšte nije izlazio iz kabine. Ser Justas je poveo dva sekretara, a pokazalo se da nijedan ne podnosi plovidbu. Drugi je još u kabini. Ovaj se zove Padžet.

Dakle, na brodu je i ser Justas Pedler, vlasnik Mil hausa. Verovatno je to puka slučajnost, mada...

- A onaj do kapetana je ser Justas - nastavi da mi objašnjava blagajnik. - Matori naduvenko.

Što sam duže proučavala sekretarovo lice, sve mi se manje sviđalo. Bolesno bledilo, podmukle oči pod teškim kapcima, neobično spljoštena glava - sve je to pobuđivalo odbojnost i nelagodu.

Kako sam iz trpezarije izašla u isto vreme kad i on, bila sam mu odmah iza leđa dok se peo na palubu. Razgovarao je sa ser Justasom i uspela sam da čujem deo onoga što su govorili.

- Da se onda odmah pobrinem za kabinu? U vašoj je nemoguće raditi zbog svih onih kofera.

- Dragi mladiću - odvratio mu je ser Justas - namena moje kabine je: a) da u njoj spavam, i b) da se u njoj presvlačim. Nijednog trenutka nisam ni pomislio da ti dopustim da se vrzmaš po njoj i praviš paklenu larmu onom svojom pisaćom mašinom.

- Upravo to vam i kažem, ser Justase, moramo imati neko mesto gde ćemo da radimo...

Tu nam se putevi razdvojiše i ja pođoh da vidim kako napreduje selidba mojih stvari. Zatekla sam stjuarda upravo usred posla.

- Vrlo lepa kabina, gospođice. Broj trinaest na palubi D.

- O, ne! - zavapih. - Samo ne trinaest! Imam samo jedno sujeverje, a to je ono u vezi s brojem trinaest. Kabina je zaista bila lepa. Pogledala sam je, premišljala se, ali na kraju je ipak prevagnulo glupo sujeverje i ja se gotovo plačnim glasom obratih stjuardu.

- Mogu li da dobijem neku drugu kabinu? On se zamisli.

- Pa, tu je i broj sedamnaest, na desnom boku broda. Jutros je bila prazna, ali gotovo sam siguran da su je nekome obećali. U svakom slučaju, gospoda obično nisu toliko sujeverna kao dame, tako da ako još nisu uneli gospodinove stvari, pretpostavljam da on neće imati ništa protiv da se zamenite.

Oduševljeno prihvatih predlog, a stjuard ode da pita blagajnika za dozvolu. Vratio se široko se osmehujući.

- Sve je u redu, gospođice. Možemo odmah tamo.

Odveo me je do kabine broj sedamnaest. Nije bila toliko prostrana kao ona broj trinaest, ali za mene više nego zadovoljavajuća.

- Odmah ću vam doneti prtljag, gospođice - reče stjuard.

Ali u tom trenutku na vratima se pojavi onaj čovek zlokobnog lica (tako sam ga u sebi nazvala).

- Izvinite - reče - ali ova kabina je rezervisana za ser Justasa Pedlera.

- Bez brige, gospodine - reče stjuard. - Prebacićemo vas u broj trinaest.

- Ne, dobio sam broj sedamnaest.

- Ali kabina broj trinaest je mnogo bolja, gospodine, veća je...

- Izričito sam tražio broj sedamnaest i blagajnik mi je rekao da mogu da je dobijem.

- Žao mi je - rekoh hladno - ali meni su dodelili broj sedamnaest.

- S time ne mogu da se složim. Stjuard pokuša da se umeša.

- Druga kabina je takoreći ista, s tim što je bolja.

- Hoću ovu kabinu.

- Šta se ovde dešava? - začu se novi glas. - Stjuarde, unesite moje stvari ovamo. Ovo je moja kabina.

Bio je to moj sused za stolom, velečasni Edvard Čičester.

- Izvinite - rekoh - ali kabina je moja.

- Dodeljena je ser Justasu Pedleru - reče gospodin Padžet.

Postalo je veoma napeto.

- Žao mi je, ali moram da se usprotivim - reče Čičester uz krotak osmeh, koji ipak nije mogao da prikrije njegovu rešenost da istera svoje. Primetila sam da su krotki ljudi uvek tvrdoglavi.

I on se progura u kabinu.

- Vama su dodelili broj dvadeset osam na levoj strani - reče stjuard. - To je veoma lepa kabina, gospodine.

- Oprostite, ali ne mogu to da prihvatim. Obećali su mi ovu kabinu.

Dospeli smo u ćorsokak. Niko nije hteo da popusti. Istini za volju, mogla sam mirne duše da se povučem iz rasprave i pređem u kabinu broj dvadeset osam. Bilo mi je svejedno gde ću biti, samo da to nije broj trinaest. Ali ceptela sam od besa i nije mi bilo ni na kraj pameti da odustanem. Priđe mi se nije dopadao Čičester. Imao je veštačke vilice koje su škljocale dok jede. Mnoge muškarce mrzeli su i za manje od toga.

Svi smo nastavili da ponavljamo jedno te isto. Stjuard nas je još usrdnije ubeđivao da su druge dve kabine bolje, ali na njega niko nije obraćao pažnju.

Padžet počeo da gubi strpljenje. Čičester se s mukom uzdržavao. Ja sam se trudila da ostanem pribrana. Ali i dalje niko nije hteo da odstupi ni makac.

Stjuard mi namignu i došapnu nešto, na šta j;i neupadljivo izadoh. Imala sam sreće da takoreći odmah naiđem na blagajnika.

- O, molim vas - rekoh mu - rekli ste da mogu uzeti kabinu broj sedamnaest, ali gospodin Čičester i gospodin Padžet neće da izađu odande. Ali *vi* ćete je ipak dati *meni*, zar ne?

Uvek kažem da prema ženama niko nije finiji od mornara. Moj mali blagajnik osvetlao je obraz. Ušao je i saopštio zavađenim stranama da je kabina broj sedamnaest moja, a da oni mogu uzeti kabine trinaest i dvadeset osam ili pak ostati tamo gde su dosad bili, pa kako je kome draže.

Dopustila sam sebi da mu pogledom kažem kakav je junak ispao, a zatim zauzeh svoju teritoriju. Ovaj okršaj mi je prijao više nego išta. More je bilo mirno, a vreme iz dan u dan sve toplije. Morska bolest je bila daleka prošlost.

Izašla sam na palubu i naučila pravila nabacivanja obruča na kočic. Prijavila sam se za sve moguće sportove. Kada su nam izneli čaj, jela sam bez ustezanja. Posle sam igrala šaflbord s nekim prijatnim mladićima. Bili su veoma ljubazni prema meni. Shvatila sam koliko život može da bude lep.

Iznenadila sam se kad se oglasila truba za oblačenje za večeru i žurno se vratih u svoju novu kabinu. Tamo me je čekala zabrinuta stjuardesa.

- Gospođice, u vašoj kabini se oseća nekakav grozan smrad. Zaista ne znam šta bi to moglo da bude, ali ne verujem da ćete moći ovde da spavate. Ima jedna slobodna kabina na palubi C, pa biste mogli da pređete tamo, makar na jednu noć...

Smrad je zaista bio strašan i izazivao je mučninu. Rekoh stjuardesi da ću razmisliti o njenom predlogu dok se budem presvlačila. Pretražila sam toalet gadjljivo njuškajući oko sebe.

Šta to smrdi? Uginuli pacov? Ne, ovo je mnogo gore, a i potpuno drugačije. I odnekud mi je poznato! Negde sam već osetila taj miris. Nešto... Pa da! Setila sam se. Asafetida! Za vreme rata kratko sam radila u bolničkoj apoteci i imala sam prilike da upoznam raznorazne grozomorne preparate.

Da, to je svakako asafetida. Ali otkud...

Iznenada shvatih šta se desilo i klonuh na sofu. Neko mi je stavio prstohvat asafetide u kabinu. Zašto? Da bih je napustila? Zašto im je toliko stalo da me izbace? Počela sam drugačije da razmišljam o poslepodnevnoj raspravi. Šta je to u kabini broj sedamnaest kad su svi zapeli da je se domognu? Ako su već druge dve kabine bolje, zašto je onoj dvojici toliko stalo da dobiju baš ovu?

Sedamnaest. Taj broj me je proganjao! Sedamnaestog sam isplovila iz Sauthemptona. Sedamnaest je... Najednom mi zastade dah. Brzo sam otvorila kofer i izvadila svoj dragoceni papirić, koji sam bila brižljivo umotala u najlonke.

17 1 22. Mislila sam da je to datum - datum isplavljanja *Kilmorden kasla*. A šta ako sam pogrešila? Uostalom, da li bi iko ko zapisuje neki datum smatrao da treba da napiše i godinu? Šta ako je sedamnaest broj kabine? A jedan? Vreme, kao jedan sat? Onda dvadeset dva mora biti datum. Pogledah u svoj džepni kalendar.

Dvadeset drugi je bio sutra!

Poglavlje 10

Bila sam van sebe od uzbuđenja i potpuno sigurna da sam konačno pronašla pravi trag. Jedno je bilo sigurno, a to je da moram ostati u kabini. Asafetidu je neko podmetnuo. Još jednom sam razmotrila sve činjenice.

Sutra je dvadeset drugi i nešto će se desiti u jedan po ponoći ili popodne. Bila sam sklonija uverenju da će to biti noću. Tada je bilo sedam uveče, što je značilo da imam još šest sati dok ne saznam.

Ne znam kako sam preživela to veče. Rano sam se povukla u kabinu objasnivši stjuardesi da mi je nos zapušen pa ne osećam nikakve mirise. Ona je i dalje bila zabrinuta, ali nisam htela da se raspravljam.

Veče se oteglo u beskraj. Uredno sam legla u krevet, ali sam za svaki slučaj navukla debeli flanelski šlafrok i nazula papuče. Smatrala sam da tako pripremljena mogu u svakom trenutku da skočim iz kreveta ako se nešto desi.

A šta sam očekivala da će da se desi? Ni sama nisam znala. Po glavi su mi se motale raznorazne jednako sumanute maštarije. Međutim, u jedno sam bila sigurna, a to je da će se sat vremena iza ponoći nešto dogoditi.

S vremena na vreme čula sam druge putnike kako odlaze na spavanje. Kroz otvoreni svetlarnik iznad vrata dopirali su delići razgovora, smeh i želje za laku noć. A onda je zavladao tišina. Većina svetiljki se pogasila, ali ne i ona ispred mojih vrata, tako da u kabini nije vladao mrkli mrak. Čula sam kako zvono odbija osam puta. Naredni sat bio mi je najduži u životu. Neprestano sam pogledavala ručni časovnik kako mi slučajno ne bi promakao pravi trenutak.

Ukoliko se moji zaključci pokažu kao pogrešni i u jedan se ništa ne desi, to će značiti da sam napravila budalu od sebe i uludo spiskala celo svoje nasledstvo. Srce mi obuze zebnja.

Odozgo se čulo kako zvono odbija dva puta. Jedan sat! I ništa. Čekaj malo... šta to bi? Začuh tihi bat brzih koraka. Neko je trčao hodnikom.

A onda poskočih kao oparena kada se vrata naglo otvoriše i neki čovek naglavačke upade u moju kabinu.

- Pomagajte - reče on muklo. - Jure me.

Nije bilo vremena za raspravu i objašnjavanje. Iz hodnika su se čuli koraci. To je značilo da imam četrdesetak sekundi da nešto preduzmem. Skočila sam iz kreveta i stala pred neznanca koji je ukipljeno stajao nasred moje kabine.

Brodaska kabina baš i ne obiluje pogodnim skrovištima za muškarca od metar i osamdeset. Jednom rukom sam izvukla svoj kovčeg za prtljag ispod kreveta. On promače iza njega i zavuče se pod ležaj, a ja podigoh poklopac. Istovremeno sam drugom rukom privukla stalak s laborom i veštım pokretom pokupila kosu u malu punđu na temenu.

Sa stanovišta izgleda to nije bio nimalo lep prizor, ali je, s druge strane, sam potez bio briljantan. Kada neko zatekne damu kose podignute i smotane u ružnu guku navrh glave, i

to baš u trenutku kad iz prtljaga uzima sapun da opere vrat, sigurno je neće optužiti da krije begunca.

Uto neko pokuca na vrata i otvori ih ne sačekavši da kažem „Napred”.

Ne znam koga sam očekivala da ugledam. Možda gospodina Padžeta kako vitla revolverom. Ili misionara naoružanog vrećicom peska ili nekim sličnim ubojitim oružjem. Ali u svakom slučaju nisam očekivala noćnu stjuardesu samouverenog držanja i upitnog pogleda.

- Izvinite, gospođice, učinilo mi se da ste me zvali.

- Ne - rekoh - nisam.

- Žao mi je što sam vas uznemirila.

- Sve je u redu - rekoh. - Nisam mogla da spavam, pa sam pomislila da će mi umivanje prijati. - Ispalo je kao da to radim samo u posebnim prilikama.

- Zaista mi je žao, gospođice - ponovi ona. - Znaite, jedan gospodin je popio malo više pa se bojimo da bi mogao da upadne nekoj dami u kabinu i isprepada je.

- Strašno! - rekoh glumeći strah. - Neće valjda kod mene da dođe?

- O, ne verujem, gospođice. Pozvonite ako se to desi. Laku noć.

- Laku noć.

Otvorila sam vrata i progvirila u hodnik. Osim stjuardese koja se udaljavala nije bilo nikoga.

Pijanac! To je, dakle, bilo objašnjenje. Uzalud sam tračila svoj neopevani dar za glumu. Odmakla sam kofer i besno prosiktala: - Molim vas da smesta izađete.

Ništa. Zavirih pod krevet. Moj posetilac je nepomično ležao. Izgledao je kao da spava. Prodrmah ga. Nije se ni pomerio.

- *Mrtav pijan* - pomislih ojađeno. - Šta sad da radim?

A onda ugledah nešto od čega mi zastade dah - malu svetlocrvenu mrlju na podu.

Koristeći i poslednji atom snage, izvukoh ga na sredinu kabine. Po mrtvačkom bledilu njegovog lica shvatila sam da je u nesvesti. A odmah pronađoh i uzrok. Ispod leve plečke imao je gadan i dubok ubod nožem. Skinula sam mu sako i krenula da obrađujem ranu.

On se trže od dodira hladne vode, a zatim sede.

- Molim vas da budete mirni - rekoh mu. Bio je od onih muškaraca koji brzo dođu sebi.

Hitro se osovio na noge i uspravio, a onda se malo zaljulja.

- Neka. Ne treba mi ničija pomoć.

Držanje mu je bilo prkosno, gotovo neprijateljsko. Zar mi je to hvala za ono što sam učinila?

- Gadno ste povređeni. Morate mi dozvoliti da vam previjem ranu.

- Ne dolazi u obzir.

Sručio mi je to u lice kao da sam ga preklinjala za uslugu, što je bilo više nego dovoljno za moj i inače kratak fitilj.

- Svaka vam čast na manirima - rekoh hladno.

- Bar ću vas osloboditi svog prisustva. - Zakoračio je ka vratima, ali istog časa klonu. Munjevito sam priskočila i svalila ga na sofu.

- Ne govorite gluposti - rekoh mu bez mnogo uvijanja. - Nećete valjda da krvarite po celom brodu?

Očigledno je shvatio smislenost mojih reči jer je ostao da sedi mirno dok sam mu previjala ranu kako sam znala i umela.

- Eto - rekoh, zadovoljno pogladivši svojih ruku delo. - Poslužiće za prvo vreme. Jeste li se u međuvremenu odobrovoljili makar toliko da mi kažete šta sve ovo treba da znači?

- Izvinite, ali ne mogu da zadovoljim vašu potpuno prirodnu radoznalost.

- Zašto? - upitah ojađeno. On mi se pakosno osmehnu.

- Ako hoćete da se nešto pročuje, ispričajte to nekoj ženi. U protivnom držite jezik za zubima.

- Mislite da ne umem da čuvam tajnu?

- Ne mislim. Znam. Ustao je.

- Ako je tako - rekoh zlobno - onda ću drage volje svima ispričati šta se ovde noćas desilo.

- Uopšte ne sumnjam da hoćete - odvrati on ravnodušno.

- Kako se usuđujete! - ciknuh.

Stajali smo sučelice i besno zurili jedno u drugo kao ljuti neprijatelji. Tek tada sam obratila pažnju na njegov izgled - na kratko podšišanu crnu kosu, lepo oblikovanu bradu, ožiljak preko preplanulog obraza i zanimljive svetlosive oči, koje su me sada netremice posmatrale s nekom bahatom, nedokučivom podrugljivošću. Bilo je nečeg opasnog u njemu.

- Možete makar da mi zahvalite za to što sam vam spasla život! - rekoh tobože umiljato.

Ovim sam ga pogodila u žicu. Videh da se trznuo. Intuitivno sam znala da iz dna duše mrzi to što sam ga podsetila na činjenicu da mi duguje život. I bilo me je baš briga. Htela sam da ga povredim. Nikada u životu nisam toliko želela nekoga da povredim.

- Tako mi svega, voleo bih da niste! - odbrusio je besno. - Najbolje bi bilo da umrem i okončam sve ovo.

- Drago mi je što priznajete da ste mi dužnik. Nema izvlačenja. Spasla sam vam život i sad od vas očekujem da mi kažete: „Hvala.“

Da pogled može da ubije, verujem da bi me on u tom trenutku ubio. Grubo je promakao pored mene. Na vratima se osvrnuo i preko ramena rekao:

- Neću da vam zahvalim... ni sada, ni bilo kada. Ali priznajem da sam vaš dužnik. Kad-tad ću vam se odužiti.

Otišao je ostavivši me da stojim čvrsto stisnutih pesnica dok mi je srce tuklo kao da će da iskoči iz grudi.

Poglavlje 11

Ostatak noći protekao je bez novih uzbuđenja. Doručkovala sam u krevetu i kasno ustala. Čim sam izašla na palubu dozva me gospođa Bler.

- Dobro jutro, Cigančice. Pridružite mi se. Izgledate kao da se niste naspavali.

- Zašto me tako zovete? - upitah dok sam poslušno sedala do nje.

- Smeta li vam? Nekako vam odgovara. Nazvala sam vas tako čim sam vas ugledala. Imate u sebi neku cigansku žicu po kojoj se razlikujete od ostalih. Zaključila sam da ste vi i pukovnik Rejs jedino dvoje ljudi na ovom brodu koji me neće ugnjaviti svojim dosadnim pričama.

- Čudno - rekoh. - I ja sam isto pomislila za vas, mada je u vašem slučaju to potpuno razumljivo. Vi ste... vi ste savršen proizvod kome se nema šta dodati ni oduzeti.

- Ne zvuči loše - reče gospođa Bler klimajući glavom. - Pričajte mi o sebi, Cigančice. Zašto ste se zaputili u Južnu Afriku?

Ispričah joj nešto o tatinom životnom delu.

- Vi ste, dakle, ćerka Čarlsa Bedingfelda? Znala sam da niste neka tamo seljančica! Hoćete li ići na Grab hil da pokupite još koju lobanju?

- Možda - rekoh oprezno. - Imam i neke druge planove.

- Prava ste tajanstvena opasnica. Ali jutros mi izgledate umorno. Niste dobro spavali? Meni se na brodu stalno spava. Kažu da samo budali treba deset sati sna, a meni ne bi bilo dosta ni dvadeset!

Zevnula je kao pospano mače. - Neki idiot od stjuarda probudio me je u po noći da mi vrati onu rolnu filma što mi je juče ispala. A uradio je to na krajnje melodramatičan način. Gurnuo je ruku kroz ventilacioni otvor i spustio rolnu filma tačno na moj stomak. Na trenutak sam pomislila da je bomba!

- Evo vašeg pukovnika - rekoh kada se visoka vojnička prilika pukovnika Rejsa pojavila na palubi.

- Nije on nešto posebno moj. Istini za volju, Cigančice, vi ste mu mnogo zanimljiviji. I zato nemojte da pobegete.

- Moram nešto da zavijem oko glave. Tako će mi biti mnogo udobnije nego sa šeširom.

Žurno sam se udaljila. Nisam mogla da dokučim zašto, ali u njegovom prisustvu spopadala me je nelagoda. Bio je jedan od retkih ljudi pred kojima sam postajala stidljiva.

Sišla sam u kabinu i počela da tražim nešto čime ću ukrotiti svoje neposlušne uvojke. Ovde treba da napomenem da sam vrlo uredna osoba. Volim da mi je uvek sve složeno na određeni način i nikako drugačije. Čim sam otvorila fioku shvatila sam da mi je neko preturao po stvarima. Sve je bilo isprevertano i izmešano. Pregledala sam i ostale fioke i zidni ormarić. Ista priča. Kao da je neko uzalud pokušao da na brzinu pronade nešto.

Namršteno sedoh na ivicu ležaja. Ko mi je pretresao kabinu i šta je tražio? Da li možda onaj papirić s nažvrljanim brojevima i rečima? Nezadovoljno odmahnuh glavom. Ono na njemu sada više nije bilo važno. Ali šta drugo?

Stadoh da razmišljam. Noćasnji događaji, ma koliko bili uzbudljivi, nisu nimalo rasvetlili misteriju. Ko je bio onaj mladić koji mi je banuo u kabinu? Nijednom ga nisam videla na brodu - ni na palubi, ni u sali za ručavanje. Da li je član posade ili putnik? Ko ga je ubô? I zašto? I zašto je, za ime božje, kabina broj sedamnaest toliko važna? Sve su to bile nepoznanice, ali nije bilo sumnje u to da se na brodu *Kilmorden kasl* dešava nešto veoma čudno.

Počeh na prste da nabrajam ljude koje obavezno treba držati na oku.

Izuzevši svog noćasnjeg posetioca, ali uz obećanje sebi da ću pre isteka dana doznati ko je on, odabrala sam sledeće osobe kao vredne pažnje:

(1) Ser Justas Pedler. Bio je vlasnik Mil hausa, tako da je njegovo prisustvo na brodu ipak bila prevelika slučajnost.

(2) Gospodin Padžet, sekretar zlokobnog lika, koji se s neobično mnogo žara trudio da dobije kabinu broj sedamnaest. Napomena: Proveriti da li je bio sa ser Justasom u Kanu.

(3) Velečasni Edvard Čičester. Na njega sam imala pik samo zato što se bio onoliko zainatio da dobije kabinu broj sedamnaest, mada je to mogla biti i posledica mušičave naravi. Inat je čudo.

Zaključila sam da ne bilo zgoreg da malo porazgovaram s gospodinom Čičesterom. Na brzinu vezah maramu oko glave i odlučno pođoh natrag na palubu. Sreća mi se odmah osmehnula. Moj plen je stajao naslonjen na ogradu i pijuckao govedu supu. Pridružih mu se.

- Nadam se da ste mi oprostili zbog kabine sedamnaest - rekoh mu uz svoj nasrdačniji osmeh.

- Smatram da nije hrišćanski biti zlopamtilo - hladno odvrati gospodin Čičester - ali blagajnik je tu kabinu obećao meni.

- Brodski blagajnici imaju strašno mnogo obaveza, zar ne? - rekoh nehajno. - Sigurno im se desi da ponešto zaborave.

Gospodin Čičester ništa ne reče.

- Da li vam je ovo prvo putovanje u Južnu Afriku? - upitah ne bih li ga navela na razgovor.

- U Južnu Afriku, da. Ali poslednje dve godine proveo sam u ljudožderskim plemenima u srcu Istočne Afrike.

- Ala je to uzbudljivo! Koliko puta ste se izvukli za dlaku?

- Kako molim?

- Da ne završite u loncu.

- Gospođice Bedingfeld, ne biste smeli da se šalite sa svetim stvarima.

- Nisam znala da je ljudožderstvo svetinja - odvratili uvređeno.

Nisam to čestito ni izgovorila kad mi nešto pade na pamet. Ako je gospodin Čičester stvarno proveo poslednje dve godine u Istočnoj Africi, kako to da uopšte nije preplanuo? Koža mu je bila bledo-ružičasta kao bebeća. Tu nešto nije u redu. A opet, držanje i govor bili su mu baš kako treba. Možda čak i previše. Da li... ili možda ne... pomalo podseća na sveštenika u pozorišnoj predstavi?

Počeh da se prisećam sveštenika koje sam poznavala u Liti Hemspliju. Neki su mi bili dragi, neki ne, ali činjenica je da nijedan nije bio ni nalik gospodinu Čičesteru. Oni su bili ljudska bića... a ovaj je živi svetac.

Dok sam ovim razbijala glavu, ugledah ser Justasa Pedlera kako dolazi palubom. Prolazeći pored gospodina Čičestera, zastao je da podigne nekakav papirić, pa mu ga dade rekavši: - Nešto vam je ispalo.

Odmah je produžio, tako da verovatno nije primetio koliko se gospodin Čičester uzrujao. Ali ja jesam. Štagod da je bilo to što mu je ispalo, silno se potresao kad ga je dobio natrag. Prebledeo je i zgužvao papirić u loptu. Moje sumnje se ustostručile.

Primitivši da ga posmatram, odmah poče da se pravda.

- Ja... ovaj... deo propovedi koju pripremam - reče uz udvoran osmeh.

- Stvarno? - odvratih učtivo.

Deo propovedi, nije nego! A, ne, gospodine Čičestere, tanak vam je to izgovor!

Ubrzo je promrmljao nekakvo izvinjenje i otišao. O, htela sam živa da se pojedem što nisam ja podigla onaj papirić, nego ser Justas Pedler! Makar je jedno bilo jasno, a to je da gospodina Čičestera ne treba brisati sa spiska sumnjivih. Čak sam bila sklona da ga stavim na prvo mesto.

Kad sam posle ručka otišla u salon da popijem kafu, ugledah ser Justasa Pedlera i Padžeta u društvu gospođe Bler i pukovnike Rejsa. Ona me pozdravi osmehom, pa zato priđoh i sedoh s njima. Razgovarali su o Italiji.

- Ali to *jeste* zbunjujuće - odlučno je tvrdila gospođa Bler. - Trebalo bi da *aqua calda* znači hladna voda, a ne vruća.

- Očigledno niste učili latinski - s osmehom reče ser Justas.

- Muškarci se stalno prave važni jer su učili latinski - na to će gospođa Bler. - Ali primetila sam da nijedan ne ume da prevede natpise u starim crkvama! Odmah počnu da zamuckuju i nakašljavaju se, a onda nađu kakav izgovor.

- Suva istina - reče pukovnik Rejs. - Ja to stalno radim.

- Ali obožavam Italijane - nastavila je gospođa Bler. - Tako su predusretljivi. Doduše, ima to i svojih mana. Kada ih pitate kako da stignete negde, umesto da lepo kažu „prva desno, druga levo” ili tako nešto, oni vas prosto zaspu bujicom usrdnih objašnjenja, a kada vide da ste potpuno zblanuti, uhvate vas za ruku i ne puštaju vas sve dok ne stignete tamo.

- Da li ste i vi imali takvih iskustava u Firenci, Padžete? - upita s osmehom ser Justas svog sekretara.

Ovo pitanje kao da je zbunilo gospodina Padžeta. Pocrvaneo je i počeo da zamuckuje.

- O, da, jesam... kako da ne...

Potom je promrmljao nekakav izgovor i otišao.

- Počinjem da podozrevam da je Gaj Padžet u Firenci izvršio kakvo zlo delo - primeti ser Justas gledajući za svojim sekretarom. - Čim neko pomene Firencu ili Italiju, on promeni temu ili odleti kao tane.

- Možda je tamo ubio nekoga - oduševljeno reče gospođa Bler. - Izgleda mi... nadam se da se nećete uvrediti, ser Justase... ali stvarno mi izgleda kao da bi mogao da ubije čoveka.

- Da, pravi je mračnjak! Ponekad mi je to smešno, tim pre što znam koliko je, siromašak, čestit i pošten.

- Već dugo radi za vas, zar ne, ser Justase? - upita pukovnik Rejs.

- Šest godina - odgovori ovaj uz dubok uzdah.

- Sigurno vam je desna ruka - reče gospođa Bler.

- O, da! Baš mi je desna ruka. - Siroti čovek sada je zvučao još utučenije, kao da ga ta činjenica potajno tišti. A onda se razvedri i reče: - Ali njegovo lice zapravo treba da vam uliva poverenje, draga moja. Nijedan ubica koji drži do sebe ne bi dopustio da tako izgleda. Eto, čuo sam da je Kripen bio krajnje prijazan momak.

- Uхватili su ga na krstarenju, zar ne? - promrmlja gospođa Bler.

Iza nas se ču nekakav zveket. Hitro se osvrnuh. Gospodin Čičester je ispustio šoljicu s kafom.

Društvo se ubrzo razišlo. Gospođa Bler ode da priligne, a ja izadoh na palubu. Pukovnik Rejs mi se pridruži.

- Potpuno ste neuhvatljivi, gospođice Bedingfeld. Sinoć sam vas tražio po celoj plesnoj dvorani.

- Rano sam otišla na spavanje - objasni mu.

- Hoćete li i večeras da pobegnute? Ili ćete ipak plesati sa mnom?

- Veoma bih volela da plešem s vama - stidljivo promrmljah. - Ali zar gospođa Bler...

- Naša prijateljica, gospođa Bler, ne voli da pleše. - A vi?

- Samo ako plešem s vama.

- Oh - izustih nervozno.

Pomalo sam se pribojavala pukovnika Rejsa. Ali sam istovremeno i uživala. Ovo je bilo mnogo bolje od rasprave o fosilizovanim lobanjama s nekim nadobudnim matorim profesorom! Pukovnik Rejs je bio otelotvorenje mog ozbiljnog ćutljivog Rodežanina. Možda bih pristala da se udam za njega! Doduše, nije me još bio zaprosio, ali što kažu izviđači - uvek budi spreman! A u prirodi je svake žene da svakog muškarca kojeg upozna razmatra kao mogućeg muža za sebe ili za svoju najbolju prijateljicu.

Te večeri sam nekoliko puta plesala s njim. Bio je vrstan plesač. Kada sam na kraju večeri već počela da razmišljam o odlasku na spavanje, on predloži da se malo prošetamo po palubi. Obišli smo tri kruga i seli na ležaljke. Nigde nije bilo nikoga. Proveli smo izvesno vreme u neobaveznom ćaskanju.

- Zna li, gospođice Bedingfeld, da sam imao priliku da upoznam vašeg oca? Vrlo zanimljiv sagovornik u domenu svog polja rada, a to polje i mene oduvek privlači. I sam sam se pomalo bavio time. Eto, kada sam bio u Dordonji...

Razgovor sada postade stručan. Pukovnik Rejs nije bio puki hvalisavac. Štošta je znao. Doduše, napravio je jednu ili dve neobične omaške za koje bih verovatno pomislila da su samo lapsusi. Međutim, žurno se ispravljao čim bih zaustila da mu napomenem da je pogrešio. U jednom trenutku je čak rekao da musterijenski period sledi posle orinjačkog, što je potpuno besmislena greška za svakoga ko makar nešto zna o tome.

U kabinu sam se vratila u ponoć. Nikako nisam mogla prestati da razmišljam o onim njegovim greškama. Zar je moguće da je sve to „nabubao” posebno za ovu priliku, a da zapravo ne zna ništa o arheologiji? Odmahnula sam glavom jer mi to nije zvučalo kao zadovoljavajuće objašnjenje.

Tek što je san počeo da me hvata, prenuh se i sedoh u krevetu jer mi na pamet pade nova pomisao. A šta ako je *on* stavljao *mene* na probu? Šta ako su te sitne greške bile samo zamke kako bi utvrdio znam li zaista ono o čemu govorim? Drugim rečima, on sumnja da sam ja prava En Bedingfeld.

Zašto?

Poglavlje 12

(Odlomak iz dnevnika ser Justasa Pedlera)

Jedno se mora priznati o životu na putničkom brodu. Miran je. Srećom, seda kosa me spasava ponižavanja u vidu hvatanja zubima jabuke na koncu i jurcanja palubom s jajima i krompirima, a da ne pominjem daleko opasnije sportove kao što je obaranje s grede. Nikada nisam uspeo da dokučim kakvo zadovoljstvo ljudi nalaze u nečemu toliko neprijatnom. Ali oduvek je bilo i biće budala. A dragom Bogu hvala što postoje i što ih drži podalje od mene.

Srećom, odlično podnosim plovidbu, za razliku od sirotog Padžeta. Nismo čestito ni isplovili a njemu je već pozlilo. Izgleda da i onaj moj drugi kao bajagi sekretar pati od morske bolesti. U svakom slučaju dosad nije ni nosa pomolio. Ali to možda nije morska bolest, nego diplomatija na najvišem nivou. Važno je da meni ne dodijava.

Društvo na brodu je sve u svemu šugavo. Ima samo dva solidna igrača bridža ijedna žena vrednapomena - supruga Klarensa Blera. Naravno, znam je od ranije. To je jedina žena sa smislom za humor koju poznajem. Uživam u razgovorima s njom, a uživao bih još i više da nije onog krakatog mutavog magarca koji joj se prikačio kao krpelj. Nije mi jasno šta ona nalazi u tom pukovniku Rejsu. Nije Ja nije naočit, ali je dosadan kao panj. Jedan od onih snažnih, ćutljivih muškaraca kakve spisateljice i šiparice večito kuju u zvezde.

Gaj Padžet je izbauljao na palubu tek nakon što smo isplovili iz Madere i odmah je počeo zagrobnim glasom da blebeće o poslu. Zašto bi, do sto đavola, iko želeo da radi na brodu? Pa šta ako sam izdavaču obećao svoja „Sećanja“ do početka leta? Ko to uopšte čita? Bakice u unutrašnjosti. I čega ja to pa imam da se sećam? Tokom života sam se zamerio izvesnom broju takozvanih slavni ličnosti. Uz Padžetovu pomoć, izmišljao sam krajnje neukusne anegdote o njima. Da budem iskren, Padžet je previše pošten za ovaj posao. Ne pušta me da izmišljam priče o ljudima koje sam mogao da sretnem ali nisam.

Pokušah da ga odobrovoljim.

- Dragi moj, izgledate kao da vas je poplava izbacila - rekoh veselo. - Dobro bi vam došla jedna ležaljka na suncu. Ne, reč da nisam čuo. Posao može da sačeka.

Odmah je udario u kuknjavu za još jednom kabinom. - U vašoj nema mesta za rad, ser Justase. Puna je kovčega i kofera.

Kako je to rekao, neko bi pomislio da su kovčezi i koferi bubašvabe, ili već nešto čemu zaista nije mesto u kabini.

Objasnio sam mu da je, iako on možda nije toga svestan, potpuno normalno da se čovek tokom putovanja ponekad presvuče. Kao i uvek kada pokušam da budem duhovit, uzvratio mi je mlakim osmehom i nastavio da tera po svome.

- A teško da bismo mogli da radimo u onom mom špajzu.

Dobro su mi poznati Padžetovi „špajizi“. Uvek dobije najbolju kabinu na brodu.

- *Žao mi je što vam kapetan ovoga puta nije izašao u susret - rekoh sarkastično. - Da li biste možda hteli da prebacite višak prtljaga u moju kabinu?*

Opasno je pribegavati sarkazmu kad čovek ima posla s nekim kao što je Padžet. Istog trenutka se ozario.

- *Pa, ako bih mogao da prebacim pisaću mašinu i kovčeg s kancelarijskim materijalom...*

Kovčeg s kancelarijskim materijalom težak je kô tuč. Zbog njega uvek imamo neprijatnosti s nosačima, a Padžetova životna misija je da ga uvali meni. Nепrestano se preganjamo oko tog kovčega. Padžet ga doživljava kao moju ličnu i neprikosnovenu svojinu, dok ja, s druge strane, brigu o kancelarijskom materijalu smatram jedinom stvari zbog koje zaista vredi imati sekretara.

- *Uzećemo još jednu kabinu - rekoh nestrpljivo. Ništa jednostavnije od toga, ali Padžet je čovek koji prosto mora od svega da napravi misteriju. Sutradan je došao kod mene s izrazom lica kao kakav zaverenik iz doba renesanse.*

- *Sećate li se da ste mi rekli da uzmem kabinu broj sedamnaest da nam služi kao kancelarija?*

- *Da, pa? Da se nije kovčeg s kancelarijskim materijalom zaglavio u dovratku?*

- *Vrata na svim kabinama iste su širine - ozbiljno odvrati Padžet. - Ali moram da vam kažem, ser Justase, da ima nešto čudno u vezi s tom kabinom.*

Setih se priče Gornji ležaj.

- *Ako hoćeš da kažeš da je ukleta - rekoh - to uopšte nije bitno jer ionako ne nameravamo da spavamo u njoj. Duhovi ne zaposedaju pisaće mašine.*

Padžet reče da nisu u pitanju duhovi i da ionako nije uspeo da dobije tu kabinu. Potom se upustio u dugačko i zamršeno objašnjenje. Ispostavilo se da su se on, gospodin Čičester i ona mala Bedingfeldova zamalo potukli oko kabine. Podrazumeva se da je pobedila devojka, a Padžet je očigledno bio kivan zbog toga.

- *Kabine trinaest i dvadeset osam su bolje - ponovio je - ali oni nisu hteli ni da ih pogledaju.*

- *Pa - rekoh, prikrivajući zevanje - kad smo već kod toga, dragi moj Padžete, niste hteli ni vi.*

Prekorno me je pogledao.

- *Vi ste mi rekli da uzmem kabinu broj sedamnaest. Padžet ponekad ume da bude tvrdoglav kao mazga.*

- *Dragi moj - rekoh gubeći strpljenje - pomenuo sam kabinu broj sedamnaest samo zato što sam slučajno primetio da je prazna. U svakom slučaju nisam očekivao da se do smrti borite za nju. One druge dve takođe nam potpuno odgovaraju.*

Videlo se da je povređen.

- *Ali to nije sve - nastavio je tvrdoglavo. - Kabinu je dobila gospođica Bedingfeld, ali jutros sam video Čičestera kako izlazi iz nje kao da ne želi da ga iko vidi.*

Strogo ga pogledah.

- Ako pokušavate da nagovestite nekakve gadarije između Čičestera, koji je misionar - mada krajnje ogavan lik - i one lepe male Bedingfeldove, ne verujem vam ni reč - rekoH hladno. - En Bedingfeld je izuzetno draga devojka, a ima i opasno dobre noge. Štaviše, mislim da ima ubedljivo najbolje noge na brodu.

Padžetu se nimalo nije dopalo moje glasno razmišljanje o nogama En Bedingfeld. On je od onih ljudi koji nikada ne obraćaju pažnju na noge, a ako to i čine, ni za živu glavu ne bi priznali. I priđe smatra da je moje divljenje prema takvim stvarima krajnje neprimereno. Pošto volim da ga živciram, zlobno sam dodao:

- A pošto ste već imali priliku da se upoznate s njom, mogli biste da je pozovete da nam se sutra pridruži na večeri. Tada je i maskenbal. Usput skoknite i do frizeraja da mi nađete nekakav kostim.

Bilo je više nego očigledno da se to uopšte ne uklapa u njegovo viđenje mog dostojanstva. Bio je preneražen i povređen. Istini za volju, nisam nameravao da se prerušavam, ali prosto nisam mogao da propustim priliku da malo izbezumim Padžeta.

- Kako to mislite? - rekoH. - Pa naravno da ću ići u kostimu. A i vi ćete.

Padžet se na ovo strese.

- I zato idite dole u frizeraj i za sve se postarajte - završih.

- Ne verujem da imaju velike brojeve - promrmlja Padžet, odmerivši me od glave do pete.

Iako mu to nije namera, Padžet ponekad ume da bude krajnje neprijatan.

- I rezervišite sto za šestoro - rekoH. - Pozvaćemo kapetana, onu devojku s lepim nogama, gospođu Bler...

- Uz gospođu Bler vam u paketu ide i pukovnik Rejs - napomenu Padžet. - Znam da ju je on već pozvao da večera s njim.

Padžet uvek sve zna. Nije ni čudo što mi ide na živce.

- Ko je taj Rejs? - upitah ozlojeđeno.

Kao što već rekoH, Padžet uvek sve zna... ili bar veruje da zna. Držanje mu opet postade tajanstveno.

- Priča se da radi za Tajnu službu. I da je tamo krupna riba. Naravno, ne mogu to sa sigurnošću da tvrdim.

- To baš liči na Vladu! - odvratih. - Na brodu je tip čiji je posao da nosa tajna dokumenta unaokolo, a oni ih povere miroljubivom običnom čoveku koji jedino želi da ga svi ostave na miru.

Padžet postade još tajanstveniji. Primakao se i počeo da šapuće.

- Ako mene pitate, ser Justase, sve je to vrlo sumnjivo. Setite se moje bolesti pre nego što smo pošti...

- Dragi moj mladiću - prekinuh ga bezosećajno - to je bio običan napad žuči. Stalno ih imate.

Padžet se malo lecnu.

- Nije to bio običan napad. Ovog puta sam...

- Za ime boga, Padžete, ne zalazite u pojedinosti. Zaista ne želim to da slušam.

- Naravno, ser Justase. Ali uveren sam da je neko hteo da me otruje.

- Oho! - na to ću ja. - Vidim da si razgovarao s Rejbernom.

Nije porekao.

- U svakom slučaju, ser Justase, on tako misli... a ne sumnjam da se i te kako razume u takve stvari.

- Nego, gde je uopšte taj momak? - upitah. - Nisam ga video još otkako smo se ukrkali na brad.

- Tvrdi da je bolestan i ne izlazi iz kabine, ser Justase - reče Padžet, pa ponovo poče da šapuće. - Ali siguran sam da je to samo kamuflaža. Tako mu je lakše da pazi.

- Da pazi?

- Na vašu bezbednost, ser Justase. Za slučaj da vas neko napadne.

- Pravi ste veseljak, Padžete - rekoh. - Siguran sam da vas je mašta malo ponela. Da sam na vašem mestu, za maskenbal bih se obukao kao smrt ili dželat. To bi u potpunosti odgovaralo žalobnoj lepoti vaše ličnosti.

To mu je zapušilo usta. Izađoh na palubu. Mala Bedingfeldova je bila zadubljena u razgovor s onim misionarom, velečasnim Čičesterom. Žene uvek obleću oko sveštenika.

Ljudi mojih gabarita mrze da se saginju, ali učinio sam to iz pristojnosti kako bih podigao nekakav papirić što je lepršao kraj pastorovih nogu.

Za svoj trud nisam dobio ni „hvala“. Da budem iskren, nisam mogao odoleti da ne pogledam šta piše na papiriću. Bila je to samo jedna rečenica.

„Ne pokušavaj da igraš na svoju ruku jer ti se tek onda loše piše.“

Baš lepe reči za jednog sveštenika. Da mi je znati ko je uopšte taj Čičester. Izgleda potpuno bezazleno. Ali izgled ume da prevari. Pitaću Padžeta šta zna o njemu. Padžet uvek sve zna.

Sa zadovoljstvom sam se uvalio u ležaljku pored gospođe Bler prekinuvši time njeno poverljivo ćeretanje s pukovnikom Rejsom, uz primedbu da mi uopšte nije jasno šta se to dešava s današnjim sveštenstvom.

Zatim sam je pozvao da večera sa mnom sutra na maskenbalu. Rejs je nekako uspeo da izvede da i njega uključimo u društvo.

Posle ručka nam se na kafi pridružila mala Bedingfeldova. Bio sam upravu za njene noge. zaista su najbolje na brodu. I nju ću obavezno da pozovem na večeru.

Živo me zanima šta je to Padžet muljao po Firenci. Izbezumi se čim neko spomene Italiju. Da ne znam koliko je častan, posumnjao bih da je u kakvoj neprimerenoj ljubavnoj vezi...

Uh, što bih voleo da znam! Čak i najčasniji ljudi... Silno bih se radovao ako je tako.

Padžet ima malu prljavu tajnu! Divota!

Poglavlje 13

Bilo je to čudnovato veče.

Jedino u što sam mogao da stanem bio je kostim plišanog mede. Ne smeta mi da izigravam medu s nekom lepom devojkom u zimskim večerima u Engleskoj, ali to baš i nije savršena odeća za ekvatorijalnu klimu. Bilo kako bilo, izazvao sam salve smeha i dobio nagradu za „originalnost“, što je potpuna besmislica kada se zna da je kostim iznajmljen na brodu. Međutim, to očigledno nikome nije smetalo, niti je iko vodio računa o tome jesu li kostimi gotovi ili su sklepani na brzinu.

Gospođa Bler je odbila da se maskira. Očigledno je po tom pitanju Padžetov istomišljenik. Pukovnik Rejs je sledio njen primer. En Bedingfeld je sama skrpila kostim čergarke i izgledala je očaravajuće. Padžet je rekao da ga boli glava i nije se ni pojavio. Stoga sam njegovo mesto za stolom ponudio onom pativcrku Rivsu. On je istaknuti član Južnoafričke laburističke partije. Krajnje oduran lik, ali hoću da ostanem s njim u dobrim odnosima jer me snabdeva podacima koji su mi potrebni. Želim da čujem obe strane priče o dešavanjima u Rendu.

Sit sam se naigrao. Dvaput sam plesao s En Bedingfeld, koja se pretvarala da uživa, i jednom s gospođom Bler, koja se nije zamarala pretvaranjem.

Namućio sam i još nekoliko damica čija mi se pojava učinila privlačnom.

Potom siđosmo na večeru. Naručio sam šampanjac, prihvativši stjuardova preporuku da uzmem klico iz hiljadu devetsto jedanaeste jer je to najbolji koji imaju u ponudi. Izgleda da sam time potrefio jedino što može razvezati jezik pukovniku Rejsu. Ne da nije bio ćutljiv, nego se od njega nije moglo doći do reči. Isprva me je to zabavljalo, dok nisam shvatio da je on, a ne ja, u središtu pažnje. Nekoliko puta se našalio na moj račun jer pišem dnevnik.

- Tako će se jednom otkriti sve vaše nepromišljenosti, Pedlere.

- Dragi moj Rejs - odvratih - imajte u vidu da nisam baš tolika budala kakvom me smatrate. Čak i ako mi se omakne ponešto nepromišljeno, svakako neću pisati o tome. Kada umrem, izvršioci mog testamenta saznaće šta sam mislio o mnogim ljudima, ali ne verujem da će naći išta što bi poboljšalo ili pokvarilo njihovo mišljenje o meni. Dnevnik je koristan za zapisivanje ispada drugih ljudi, a ne sopstvenih.

- Ali uvek postoji mogućnost nesvesnog otkrivanja činjenica o sebi.

- Psihoanalitičari u svemu vide neko skriveno značenje - odvratih mudrijaški.

- Sigurno ste imali veoma zanimljiv život, pukovniče Rejs - reče gospođica Bedingfeld, zanesenoga gledajući širom otvorenim očima.

Eto kako devojke to rade! Otelo je opčinio Dezdemonu svojim pričama, ali nije li i ona opčinila njega načinom na koji ga je slušala?

Bilo kako bilo, devojka je dala Rejsu odličan šlagvort. Počeo je da prepričava dogodovštine iz lova na lavove. Muškarac koji je pobio toliko lavova ima nepoštenu prednost nad ostalima za stolom. Zaključih da je pravo vreme da i ja ispričam jednu takvu pričicu, mada malo veseliju.

- Nego - ubacih se - to me podsetilo na jednu vrlo uzbudljivu priču koju sam čuo. Neki moj prijatelj bio je u lovu negde u Istočnoj Africi. Kada je jedne noći izašao iz šatora, najednom je začuo potmulo režanje. Hitro se osvrnuo i ugledao lava kako se sprema za skok. Puška mu je bila u šatoru. Munjevito se sagnuo, tako da mu je lav preleteo tik iznad glave. Razbesnevi se jer ga je promašila, životinja zarezala i ponovo se pripremi za skok. On se opet sagnuo i lav ga je i sada preskočio. To se ponovilo i treći put, ali u međuvremenu je stigao do ulaza u šator, tako da je skočio unutra i uzeo pušku. Kada je tako naoružan izašao, lav beše nestao. Ovoga je veoma zbunilo. Počeo je da se šunja oko šatora i stigao do male čistine s druge strane, kad eto ti tamo lava kako sve u šesnaest vežba niske skokove.

Dobio sam gromoglasan aplauz. Otpio sam malo šampanjca.

- Drugom prilikom - nastavio sam - taj moj prijatelj imao je još jedno neobično iskustvo. Putujući s jednog mesta na drugo, hteo je da stigne na odredište pre nego što upeče sunce, pa je zato naredio svojim ljudima da pređu po mraku. Silno su se namučili jer su se mule veoma opirale, ali na kraju su ipak uspeli i mogli su da krenu. Mule su jurile koliko ih noge nose, a kada je svanulo videli su i zašto. U mraku su na mestu zadnjeg dešnjaka greškom upregli lava.

I ovo je naišlo na dobar prijem i svi za stolom prasnuše u smeh, ali mislim da sam ipak najveće priznanje dobio od svog prijatelja laburiste, koji je sedeo sav bleđ i ozbiljan.

- Gospode bože! - rekao je usplahireno. - Kako su ga ispregli?

- Moram da odem u Rodeziju - reče gospođa Bler. - Nakon svega što ste nam ispričali, pukovniče Rejs, prosto moram. Doduše, putovanje je zaista grozno - pet dana u vozu.

- Onda mi se pridružite, pošto ću ja putovati privatnim vagonom - rekoš galantno.

- O, ser Justase, pa vi ste pravo srce! Ozbiljno to mislite?

- Zar sumnjate? - upitah je prekorno i ispih još jednu čašu šampanjca.

- Još nedelju dana pa stižemo u Južnu Afriku - s uzdahom reče gospođa Bler.

- Eh, Južna Afrika - rekoš setno i počeh da citiram govor koji sam nedavno održao u Kolonijalnom institutu. - Šta Južna Afrika ima da ponudi svetu? Zaista, šta? Svoje voće i obradivu zemlju, vunu i torove, stada i kožu, rudnike zlata i dijamante...

Govorio sam kao navijen jer sam znao da će se onog trenutka kad zastanem Rivs umešati da mi objasni kako je tamošnja koža bezvredna jer su se životinje zaplele u bodljikavu žicu ili već nešto slično, da će zatim popljuvati sve ostalo i završiti pričom o teškom životu rudara u Rendu. A nisam bio raspoložen da me neko kinji zato što sam kapitalista. Međutim, upadica je stigla s druge strane, i to na pomen čarobne reči „dijamanti“.

- Dijamanti! - ushićeno je rekla gospođa Bler.

- Dijamanti! - kao bez daha je izustila gospođica Bedingfeld.

Obe se okrenuše ka pukovniku Rejsu. - Jeste li bili u Kimberliju?

I ja sam bio u Kimberliju, ali nisam stigao to da kažem. Zasule su Rejsa pitanjima. Kako izgledaju rudnici? Je li istina da domorocima ne daju da izlaze iz kopova? I tako redom.

Dok im je odgovarao na pitanja, Rejs se pokazao kao dobar poznavalac materije. Opisao je kako izgleda smeštaj za domoroce, kako se sprovode pretresi i razne druge mere predostrožnosti koje se preduzimaju u De Birsu.

- Znači li to da je takoreći nemoguće ukrasti dijamant? - upitala je gospođa Bler s tako iskrenim razočaranjem da bi neko mogao da pomisli kako se tamo zaputila upravo zbog toga.

- Ništa nije nemoguće, gospođo Bler. Krađe se dešavaju... kao u onom slučaju koji sam vam pomenuo, kada je onaj domorodac sakrio kamen u ranu.

- Da, ali šta je s krađama većih razmera?

- Bila je samo jedna u skorije vreme. Baš pred početak rata. Vi se toga sigurno sećate, Pedlere. Jeste li tada bili u Južnoj Africi?

Klimnuh glavom.

- Ispričajte nam - ciknu gospođica Bedingfeld. - O, molim vas da nam ispričate! Rejs se osmehnu.

- Pa dobro, ispričaću vam kako je to bilo. Pretpostavljam da ste gotovo svi čuli za ser Lorensa Erdslija, velikog južnoafričkog rudarskog magnata. On se bavio zlatom, ali je za priču bitan zbog svog sina. Možda se sećate da su se pred rat raširile glasine o potencijalnom novom Kimberliju u stenovitom tlu u džunglama Britanske Gvajane. Dva mlada istraživača vratila su se iz tog dela Južne Amerike s pozamašnom zbirkom neobrađenih dijamanta, među kojima je bilo nekoliko komada znatne veličine. I ranije se dešavalo da se u blizini reka Esekibo i Mazaruni pronađe pokoji manji dijamant, ali ta dva mlada čoveka, Džon Erdsli i njegov prijatelj Lukas, tvrdili su da su kod zajedničkog izvorišta ovih dveju reka pronašli ležišta velikih naslaga grafita. Dijamanti su bili u svim mogućim bojama - ružičasti, plavi, žuti, zeleni, crni i oni najčistiji - bezbojni. Erdsli i Lukas su došli u Kimberli kako bi ih dali na procenu. Upravo u to vreme otkrivena je senzacionalna pljačka kod De Birsas. Dijamanti se šalju u Englesku tako što se zapakuju i stave u veliki sef za koji jedina dva ključa imaju dve različite osobe, dok treća osoba zna kombinaciju za otvaranje. Čitav postupak sprovodi se u banci, koja zatim šalje dijamante u Englesku. Svaki paket vredí otprilike sto hiljada funti.

Elem, tom prilikom su u banci uočili da nešto nije u redu s pečatom na paketu. Kada su ga otvorili, utvrdili su da su unutra kocke šećera!

Nije mi poznato kako je došlo do toga da sumnja padne na Džona Erdslija. Za njega se znalo da je na Kembridžu bio prilično razuzdan i da je otac više puta morao da mu plaća dugove. Ubrzo su krenule glasine kako je cela ta priča o nalazištima u Južnoj Americi puka izmišljotina. Džona Erdslija su uhapsili, pronašavši pri tom kod njega deo De Birsovih dijamanta.

Međutim, slučaj nikada nije dospelo na sud. Ser Lorens Erdsli je isplatio svotu u vrednosti ukradenih dijamanta pa De Birs nije podigao tužbu. Nikada se nije saznalo kako je pljačka izvedena. Ali spoznaja da mu je sin lopov slomila je starcu srce. Ubrzo se šlogirao. Što se Džona tiče, sudbina je u neku ruku bila milosrdna prema njemu. Prijavio se u vojsku, otišao u rat, hrabro se borio i poginuo, spravši time ljagu sa svog imena. Ser Lorens je tada doživeo i treći šlog i umro je mesec dana kasnije. Kako nije ostavio naslednika, njegovo ogromno bogatstvo dobio je najbliži rođak, čovek kojega je jedva i poznavao.

Pukovnik tu začuta, a istog časa grunu bujica uzvika i pitanja. Uto gospođici Bedingfeld nešto privuče pažnju i ona se okrenu da pogleda. Čuvši njen mukli uzdah, osvrnuh se i ja.

Moj novi sekretar, Rejbern, stajao je na vratima. Uprkos preplanulosti, lice mu je bilo bledo kao da je ugledao utvaru. Očigledno ga je Rejsova priča duboko potresla.

Najednom postavši svestan da ga gledamo, on se samo okrete i ode.

- Znete li ko je to bio? - odmah me upita En Bedingfeld.

- Moj drugi sekretar - objasnih. - Gospodin Rejbern. Bio je bolestan.

Ona se zamišljeno igrala komadićem hleba kraj tanjim.

- Radi li dugo za vas?

- Ne baš - rekoh uzdržano.

Ali uzdržanost ne prolazi kod žena. Što se više ustežete, to one više navaljuju. En Bedingfeld nije mnogo okolišala.

- Koliko dugo? - upitala me je otvoreno.

- Pa... hm... zaposlio sam ga pre polaska na ovo putovanje. Preporučio mi ga je jedan stari prijatelj.

Začutala je i utonula u misli. Okrenuh se ka Rejsu smatrajući da je sad moj red da pokažem zanimanje za njegovu priču.

- Ako je taj ser Lorensov najbliži rođak, Rejse? Poznajete liga?

- Kako da ne - reče on uz osmeh. - To sam ja!

Poglavlje 14

(Nastavak Enine pripovesti)

One večeri kada je bio maskenbal zaključila sam da je došlo vreme da se nekome poverim. Dotle sam igrala na svoju ruku i beskrajno uživala u tome. Ali odjednom se sve promenilo. Više nisam verovala u svoj sud i po prvi put me je obuzelo osećanje usamljenosti i bespomoćnosti.

Sela sam, i dalje odevena kao čergarka, na ivicu ležaja da se presaberem. Prvo mi je na um pao pukovnik Rejs. Stekla sam utisak da mu se sviđam. Sigurno bi me razumeo. I svakako nije budala. Ali kada sam malo bolje razmislila, počeh da se kolebam. On je zapovedničke prirode. Preoteo bi mi dizgine. A ovo je *moja* misterija! Doduše, bilo je i drugih razloga, koje bih teško priznala sâma sebi, ali zbog kojih bi poveravanje pukovniku Rejsu bilo krajnje nepreporučljivo.

Potom sam pomislila na gospođu Bler. I ona je uvek bila ljubazna prema meni. Nisam se zanosila mišlju da to ima ikakvo dublje značenje. Verovatno joj je to samo trenutni ćef. Ali znala sam da ipak mogu da joj zadržim pažnju. Ta žena je iskusila većinu običnih stvari u životu, a ja sam mogla da joj ponudim nešto neobično! A i sviđala mi se, dopadala mi se njena neposrednost, kao i odsustvo bilo kakve bolećivosti i potrebe za prenemaganjem.

To je bilo to. Odlučila sam da je odmah potražim. Sigurno još ne spava.

A onda se setih da ne znam broj njene kabine. Ali verovatno će ga znati moja prijateljica, noćna stjuardesa.

Pozvonila sam. Nakon kraćeg čekanja na mojim vratima pojavi se stjuard. Rekao mi je ono što me je zanimalo. Gospođa Bler je u kabini broj sedamdeset jedan. Izvinio se za to što sam morala da ga čekam i objasnio mi da mora sam da opslužuje sve kabine.

- A šta je sa stjuardesom? - upitah.

- Sve odlaze sa dužnosti u deset.

- Ne, mislila sam na noćnu stjuardesu.

- Nemamo noćnu stjuardesu, gospođice. - Ali... pre neku noć dolazila je jedna sjuardesa... oko jedan po ponoći.

- Sigurno ste sanjali, gospođice. Nijedna stjuardesa nije na dužnosti posle deset uveče.

On ode i ostavi me da svarim to što mi je rekao. Ko je bila ona žena koja je dvadeset drugog noću došla u moju kabinu? Namrštih se kad shvatih koliko su lukavi i smeli moji nepoznati protivnici. A onda se pribraih i izađoh iz kabine da potražim gospođu Bler. Pokucala sam na njena vrata.

- Ko je? - začu se iznutra. - Ja sam... En Bedingfeld.

- O, samo uđite, Cigančice.

Ušla sam. Brojni komadi odeće ležali su razbacani unaokolo, a gospođa Bler je bila u najljupkijem kimonu koji sam videla u životu. Sav je bio u narandžastim, zlatnim i crnim šarama i voda mi je išla na usta od želje da i ja imam isti.

- Gospodo Bler - rekoh bez uvijanja - došla sam da vam ispričam svoju životnu priču... ako nije previše kasno i ako vam ne dosađujem.

- Ma kakvi. Ionako se uvek uzvrpoljim kada treba da pođem na spavanje - reče gospođa Bler, a licem joj se razli neodoljiv osmeh. - Baš bih volela da čujem vašu životnu priču. Čudan ste vi stvor, Cigančice. Niko drugi ne bi ni pomislio da mi bane u jedan izjutra kako bi mi pričao svoj život. A pogotovo ne nakon višenedelnog stavljanja moje urođene radoznalosti na teška iskušenja onako kako ste vi to radili! Nisam navikla da mi iko vrda. Bila je to prijatna promena. A sada sedite na sofu i otvorite mi dušu.

Sve sam joj ispričala. Potrajalo je jer nisam htela da ispustim nijedan detalj. Kada sam završila, ona duboko uzdahnu, ali ne reče ništa od onog što sam očekivala da kaže. Samo me je pogledala, nasmejala se i rekla:

- Znete li, En, da ste vrlo neobična devojka? Zar vas nikada ne uhvati bojazan?

- Bojazan? - ponovih zbunjeno.

- Da, bojazan, strepnja, strah! Pošli ste sami na put takoreći bez prebijenog penija. Šta ćete da radite kada se nađete u stranoj zemlji bez imalo novca?

- Nema svrhe zamarati se time dok se ne desi. Imam još dosta novca. Gotovo nisam ni načela onih dvadeset pet funti što mi ih je dala gospođa Fleming, a pride sam juče dobila na lutriji. To je još petnaest funti. Zapravo sam *puna* para. Četrdeset funti!

- Puna para! Gospode bože - promrmlja gospođa Bler. - Ja to ne bih mogla, En, a daleko od toga da sam vezana vreća. Ne bih se usudila da se bezbrižno zaputim u beli svet sa svega nekoliko funti u džepu i bez ikakve predstave šta radim i kuda idem.

- Ali u tome i jeste zadovoljstvo - uskliknuh veselo. - Upravo to svemu daje onu neodoljivu draž pustolovine.

Zagledala se u mene, klimnula glavom jednom-dva puta, pa se osmehnula.

- Blago vama, En! Nema na svetu mnogo takvih ljudi.

- Pa - rekoh nestrpljivo - šta mislite o svemu ovome, gospođo Bler?

- Mislim da je to nešto najuzbudljivije što sam ikada čula! Nego, za početak, prestani da me oslovljavaš kao gospođu Bler. Za tebe sam odsad Suzana. Važi?

- Drago mi je, Suzana.

- Bravo, devojko. A sada prionimo na posao. Kažeš da si prepoznala ser Justasovog sekretara, ali ne turobnog Padžeta, nego onog drugog, kao čoveka koji je u tvojoj kabini potražio utočište nakon što ga je neko ubô nožem?

Klimnuh glavom.

- To je već druga veza između ser Justasa i čitavog ovog zamešateljstva. Onu ženu su ubili u *njegovoj kući*, i *njegovog* su sekretara izboli u tajanstveno zakazano vreme u jedan posle ponoći. Ne verujem da je ser Justas lično umešan, ali to ipak ne može da bude samo slučajnost. Sigurno postoji nekakva veza koje on možda nije ni svestan.

- A tu je i onda čudna rabota sa stjuardesom - nastavila je zamišljeno. - Kako je izgledala?

- Nisam je čestito ni pogledala. Bila sam strašno uzbuđena i napeta... a onda je ona banula kao grom iz vedra neba. Ali... da... učinilo mi se da mi je odnekud poznata. Što znači da sam je već sretala na brodu.

- Učinilo ti se da ti je odnekud poznata - reče Suzana. - Jesi li sigurna da nije bila muško?

- Bila je vrlo visoka - rekoh.

- Hm. Teško da je to mogao biti ser Justas, a rekla bih da nije ni gospodin Padžet... Samo trenutak!

Uzela je list papira i počela užurbano da crta. Na kraju nagnu glavu u stranu i osmotri svoje delo.

- Ovo prilično liči na velečasnog Edvarda Cičestera. A sad da ga malo doteramo. - Uskoro mi je pružila papir. - Je li ovo tvoja stjuardesa?

- Gle, stvarno! - ote mi se. - Suzana, pravi si genije!

Nehajno je odmahnula na kompliment.

- Od početka mi je taj stvor bio sumnjiv. Sećaš li se kako je ispustio šoljicu i prebledeo kada smo pre neki dan razgovarali o Kripenu?

- I hteo je pošto-poto da se domogne kabine broj sedamnaest!

- Da, zasad se sve uklapa. Ali šta sve to *znači*? Šta je zapravo trebalo da se dogodi u jedan po ponoći u kabini broj sedamnaest? Sigurno ne napad na sekretara. Besmisleno je da se za tako nešto unapred predvidi tačno određen sat tačno određenog dana. Ne, sigurno je reč o nekakvom sastanku i on je upravo bio na putu tamo kada ga je neko napao. Ali s kim je trebalo da se sastane? S tobom sigurno ne. Možda s Cičesterom. Ili možda i s Padžetom.

- Ne verujem - usprotivih se. - Mogli bi da se vide kad god požele.

Nekoliko trenutaka smo samo sedele i ćutale, a onda Suzana poče da razrađuje novu teoriju.

- A šta ako je nešto sakriveno u toj kabini?

- To je već verovatnije - složih se. - A i objasnilo bi premetačinu mojih stvari narednog jutra. Ali sigurna sam da tamo nema ničega.

- Da nije onaj mladić prethodne noći nešto spustio u fioku?

Odmahnuh glavom.

- Videla bih.

- A da možda nisu tražili taj tvoj dragoceni papirić?

- Možda, mada ne vidim zašto bi. Na njemu su samo vreme i datum, a i jedno i drugo je u tom trenutku već bilo prošlo.

Suzana klimnu glavom.

- Da, u pravu si. Sigurno nisu tražili papirić. Uzgred, imaš li ga kod sebe? Volela bih da ga pogledam.

Bila sam ponela papirić kao Dokaz A, te joj ga dadoh. Počela je namršteno da ga proučava.

- Iza sedamnaest je tačka. Zašto onda nema tačke i iza jedinice?

- Tu postoji razmak - napomenuh.

- Da, vidi se razmak, ali...

Najednom je ustala i zagledala se u papirić, prinevši ga sasvim blizu svetla. Videlo se da se trudi da potisne uzbuđenje.

- En, pa ovo uopšte nije tačka. To je fabrička greška u papiru! Obična trun, vidiš li? I zato ne obraćaj pažnju na nju, nego gledaj samo razmake. Razmaci su bitni!

Ustala sam i prišla joj. Naglas pročitah brojeve koje sam sada videla.

- Jedan, sedamdeset jedan, dvadeset dva.

- Eto - reče Suzana. - Iste cifre, drugi brojevi. Jedan sat ostaje, i dvadeset drugi kao datum, ali je kabina broj sedamdeset jedan! To je *moja* kabina, En!

Stajale smo i zurile jedna u drugu, toliko zadovoljne ovim otkrićem i pune uzbuđenja da bi neko mislio kako smo razrešile čitavu misteriju. A onda ja svom težinom tresnuh natrag na zemlju.

- Ali, Suzana, ovde se dvadeset drugog ništa nije dogodilo u jedan po ponoći, zar ne?

Na to se i ona snuždi.

- Ne... nije.

Meni potom sinu nešto drugo.

- Suzana, ovo zapravo nije tvoja kabina, je li tako? To jest, nije ona za koju si imala rezervaciju?

- Ne, ovu sam dobila zahvaljujući blagajniku.

- Baš me zanima da nije možda bila rezervisana... za nekoga ko se nije pojavio, verovatno bismo mogle to da saznamo.

- Nema potrebe da tragamo, Cigančice - uzviknu Suzana. - Već znam! Blagajnik mi je sve ispričao. Kabina je bila rezervisana na ime gospođe Grej, ali izgleda da je to zapravo pseudonim čuvene madam Nadine. Znaš, to je slavna ruska balerina.

Nikada nije nastupala u Londonu, ali Pariz je prosto poludeo za njom. Tamo je bila zvezda i tokom čitavog rata. Čula sam da je najobičniji ološ, mada je izuzetno lepa. Blagajnik je bio neutešan jer se nije pojavila i nije propustio da mi se izjada kada mi je ustupao njenu kabinu, a kasnije mi je pukovnik Rejs još štošta ispričao o njoj. Izgleda da po Parizu kolaju vrlo čudne glasine. Sumnjalo se da se bavi špijunažom, ali nisu uspeli ništa da dokažu. Gotovo sam sigurna da je pukovnik Rejs upravo zato i bio tamo. Od njega sam čula neke veoma zanimljive priče. Postojala je prava organizovana banda, koja nije imala ama baš nikakve veze s Nemačkom. Štaviše, veruje se da je njihov voda, čovek koji se uvek pominje jedino kao „Pukovnik”, zapravo Englez, mada niko ne zna ništa o njegovom identitetu. Ali jedno je sigurno, a to je da je vodio ozbiljnu međunarodnu zločinačku organizaciju. Pljačke, špijunaža, ubistva - ništa mu nije bilo strano. I gotovo uvek je nalazio nekog nedužnog žrtvenog jarca na kome će se slomiti kola. Sigurno je bio đavolski pametan! Da, En, na

pravom smo putu. Nadina bi se odlično uklopila u ovu priču. Trebalo je da se neko dvadeset drugog s njom nade u ovoj kabini. Ali gde je ona? Zašto se nije ukrcala? Uto mi sinu.

- Htela je - rekoh tiho.

- Pa zašto onda nije?

- *Zato što je mrtva.* Suzana, Nadina je ona žena koju su ubili u Marlouu!

U mislima se vratih u голу sobu u praznoj kući i ponovo me preplavi isto ono neuhvatljivo osećanje pretnje i zla. Setih se kako mi je ispala olovka i kako sam pronašla rolnu filma. Rolna filma... ali u vezi s nečim mnogo skorijim. Gde sam čula da neko pominje rolnu filma? I zašto sam to povezala s gospođom Bler?

Iznenada joj pritrčah, toliko uzbuđena da je malo nedostajalo da je zgrabim za ramena i prodrmusam.

- Tvoj film! Onaj koji ti je neko vratio kroz ventilacioni otvor. Zar to nije bilo dvadeset drugog?

- Misliš na onaj koji mi je ispao?

- Otkud znaš da je isti? Zašto bi ti ga neko vratio na onaj način, i to usred noći? Suludo je. Ne, unutra je sigurno poruka. Neko je izvadio rolnu iz žute limene kutije i unutra stavio nešto drugo. Imaš li taj film još kod sebe?

- Možda sam ga ispucala. Ne, evo ga. Samo sam ga gurnula na policu pored ležaja.

Pružila mi je limenu kutijicu.

Bila je to obična limena tuba u kakvu se pakuju filmovi za tropsko podneblje. Bojažljivo sam je uzela, a srce mi odmah poskoči jer je bila znatno teža nego što bi trebalo.

Drhtavim prstima odlepila sam zaštitnu traku za zaptivanje. Kada sam skinula poklopac, na krevet se prosu pregršt mutnih staklastih kamičaka.

- Kamenčići - rekoh, iskreno razočarana.

- Kamenčići? - uzviknu Suzana. Zbunio me je njen ton.

- Kamenčići? Ne, draga moja, nisu ovo nikakvi kamenčići, nego *dijamanti!*

Poglavlje 15

Dijamanti!

Zurila sam kao omađijana u staklastu gomilicu na ležaju. Uzeh u ruku jedan, koji bi, da je lakši, lako mogao da prođe kao komadić slomljene boce.

- Suzana, jesi li sigurna?

- O, da, draga moja. Videla sam dovoljno neobrađenih dijamanata da mogu to da tvrdim. A ovo su pravi lepotani, En. Mislim da među njima ima jedinstvenih primeraka. Iza ovoga sigurno postoji nekakva priča.

- Pa čule smo je večeras! - uskliknuh.

- Misliš na...

- Na priču pukovnika Rejsa. To ne može da bude slučajnost. Namerno nam je ono ispričao.

- Da vidi kako će neko reagovati? Klimnuh glavom.

- Ser Justas? - Da.

Ali još dok sam to izgovarala obuze me sumnja. Da li je priča bila namenjena ser Justasu ili *meni*? Prisetih se kako sam prethodne večeri imala utisak da me pukovnik Rejs stavlja na probu. Iz nekog razloga je bio sumnjičav. Ali kako se on uklapa u sve ovo? Kakve veze on može da ima s ovim događajima?

- Ko je zapravo pukovnik Rejs? - upitah.

- Dobro pitanje - reče Suzana. - Prilično je poznat kao lovac na krupnu divljač, a uz to je, kao što je i sam večeras rekao, dalji rođak ser Lorensa Erdslija. Nisam ga lično poznavala pre ovog putovanja. Cesto ide u Afriku. Priča se da radi za Tajnu službu. Ne znam da li je to istina ili ne. Ali u svakom slučaju je tajanstven lik.

- Pretpostavljam da je nasledio mnogo novca od ser Lorensa Erdslija.

- Dragaa moja, *valja se* u parama. Bio bi sjajna prilika za tebe.

- Ne mogu ni da mu priđem dok si ti na brodu - rekoh kroz smeh. - Eh, vi udate žene!

- Imamo mi svojih čari - pomirljivo promrmlja Suzana. - Ali svi znaju da sam bezuslovno odana Klarensu. Znaš, to mi je muž. Ništa ne ispunjava takvim blaženstvom i spokojem kao ljubav odane žene.

- Klarensu je sigurno veoma lepo u braku s nekim kao što si ti.

- O, teško je živeti sa mnom! Ali bar uvek može da utekne u Ministarstvo inostranih poslova, pa da lepo nabije naočare na nos i odspava u svojoj velikoj fotelji. Mogle bismo telegramom da mu zatražimo da nam ispriča sve što zna o pukovniku Rejsu. Obožavam da šaljem telegrame. A Klarens ne može očima da ih vidi. Uvek kaže da bi i pismo poslužilo svrsi. Doduše, ne verujem da će nam išta reći. Krajnje je diskretan. Nego, da se mi vratimo na provodadžisanje. En, sigurna sam da se i te kako sviđaš pukovniku Rejsu. Pogledaj ga nekoliko puta značajno tim tvojim prefriganim očima i biće reš pečen. Ljudi se neprestano zaljubljuju na krstarenjima. Šta bi drugo inače mogli da rade?

- Ne udaje mi se.

- Stvarno? - upita Suzana. - A zašto? Ja baš volim to što sam udata... pa makar i za Klarensa!

Bila mi je odvratna njena prevrtljivost.

- Sada me jedino zanima - rekoh odlučno - kakvu ulogu pukovnik Rejs ima u svemu ovome. Sigurno je nekako upleten.

- Misliš da nije slučajno ispričao onu priču?

- Baš tako - rekoh bez dvoumljenja. - Sve vreme nas je pomno posmatrao. Ne zaboravi da su pronašli *deo* dijamanta, ali ne sve. Možda su ovo preostali... a možda...

- Šta?

Nisam direktno odgovorila.

- Zanima me - rekoh - šta je bilo s onim drugim mladićem. Dakle, ne Erdslijem, nego... kako se ono zvaše... Lukasom!

- U svakom slučaju smo bar nešto rasvetlile. Ovo su dijamanti koje svi traže. Sigurno je „Čovek u smeđem odelu” ubio Nadinu da bi ih se dokopao.

- Nije je on ubio - rekoh oštro.

- Naravno da jeste. Ko je drugi mogao to da uradi?

- Ne znam. Ali sigurna sam da nije on.

- Ušao je u kuću tri minuta posle nje i izašao odande bled kô krpa.

- Zato što ju je pronašao mrtvu.

- Ali niko drugi nije ulazio.

- Onda je ubica već bio u kući ili je ušao na neki drugi način. Nije morao da prođe pored kuće za posluhu. Mogao je da se uzveruza zid.

Suzana me okrznu pogledom.

- „Čovek u smeđem odelu” - reče zamišljeno. - Živo me zanima ko bi to mogao da bude. U svakom slučaju je pljunuti „lekar” iz metroa. Imao je vremena da skinu šminku i prati onu ženu do Marloua. Trebalo je da se ona i Karton nađu tamo - oboje su imali preporuku za obilazak kuće - a ako su već preduzeli toliko opsežne mere kako bi njihov susret izgledao kao slučajnost, onda su sigurno sumnjali da ih neko prati. Međutim, Karton *nije znao* da mu je „Čovek u smeđem u odelu” za petama. Zato se toliko prenerazio kada ga je prepoznao da je potpuno izgubio glavu i pao na šine. Dovde sve izgleda prilično jasno, zar ne, En?

Nisam joj odgovorila.

- Da, sigurno je tako bilo. Uzeo je onaj papirić od pokojnika, ali ga je izgubio žureći da se što pre skloni odande. Potom je pratio onu ženu do Marloua. Ali šta je radio kada je otišao odande, nakon što ju je ubio... ili, kako ti veruješ, našao mrtvu? Gde je onda otišao?

I dalje sam ćutala.

- Pitam se - nastavi Suzana zamišljeno - da li je možda nekako uspeo da navede ser Justasa Pedlera da ga povede na putovanje kao svog sekretara. To bi mu bila jedinstvena prilika da se bezbedno izvuče iz Engleske i izbegne čitavu halabuku. Ali kako je obrlatio ser Justasa? Možda ga nekako drži u šaci.

- Ili Padžeta - napomenuh, ne uspevši da se obuzdam.

- Očigledno ti Padžet nije baš prirastao srcu, En. Ser Justas za njega kaže da je retko sposoban i marljiv mladić. A ako neko ne voli Padžeta, onda je to on. Nego, da nastavim sa svojim nagađanjima. Rejbern je „Čovek u smeđem odelu”. Pogledao je onaj papirić pre nego što ga je izgubio. Zato je, pogrešno protumačivši onu tačku kao i ti, hteo da ude u kabinu broj sedamnaest u jedan po ponoći dvadeset drugog, nakon što je prethodno pokušao da se ubaci u nju preko Padžeta. Na putu donde, neko ga ubada nožem...

- Ko? - prekinuh je.

- Čičester. Da, sve se uklapa. Javi telegramom lordu Nezbiju da si pronašla „Čoveka u smeđem odelu” i obogatićeš se, En!

- Previdela si nekoliko sitnica.

- Kakvih sitnica? Da, znam da Rejbern ima ožiljak, ali to se lako da napraviti šminkom. Visinom i stasom odgovara. Kako si ono beše opisala njegovu glavu kada si obrisala patos onim inspektorom u Skotland jardu?

Uzdrhtala sam. Znala sam da je Suzana veoma obrazovana i načitana žena, ali molila sam se da ipak nije upućena u stručne pojmove iz oblasti antropologije.

- Dolikocefalična - rekoh nehajno. Ona me sumnjičavo pogleda.

- To si im rekla?

- Da. To označava izduženu glavu, kod koje širina iznosi manje od sedamdeset pet odsto dužine - izbacih kao iz rukava.

Zavladao je muk. Tek što sam počela lakše da dišem, Suzana iznenada upita:

- A šta je suprotno tome?

- Kako to misliš - suprotno?

- Pa, sigurno postoji suprotnost. Koji je naziv za glavu kod koje je širina veća od sedamdeset pet odsto dužine?

- Brahicefalična - procedih preko volje.

- E, to. Mislila sam da si im to rekla.

- Zar? Bio je to lapsus. Mislila sa na dolikocefaličnu - rekoh najuverljivije što sam mogla.

Suzana se ispitivački zagleda u mene, a onda prasnu u smeh.

- Dobar si lažov, Cigančice. Ali uštedećeš nam mnogo vremena i truda ako mi sada sve lepo kažeš.

- Nema tu šta da se kaže - odvratih nevoljno.

- Jesi li sigurna? - blago upita ona.

- Ionako bih pre ili kasnije morala da ti kažem - rekoh polako. - Ne stidim se toga. Ne možeš se stideti nečega što ti se... naprosto desi. A upravo tako je bilo s njim. Bio je odbojan... grub i nezahvalan... ali čini mi se da ga razumem. Tako se ponaša pas koji je dugo bio vezan na lancu ili prema kojem se loše postupalo - kidiše na svakoga. Takav je bio i on... ogorčen i kivan. Ne znam zašto mi je stalo do njega, ali stalo mi je. Neizmerno mi je stalo. Čitav svet mi se izvrnuo naglavce kada sam ga ugledala. Volim ga. Želim ga. Bosa bih

prepešaćila Afriku da ga nađem i sve bih dala da me on zavoli. Umrla bih za njega. Radila bih za njega, robovala bih za njega, krala bih za njega, čak bih i prosila i uzajmljivala se zbog njega! Eto, sada znaš.

Suzana me je dugo posmatrala ćutke.

- Uopšte ne ličiš na Engleskinju, Cigančice - reče napokon. - U tebi nema ni mrve sentimentalnosti. Još nisam upoznala nekoga ko je istovremeno toliko praktičan i toliko strastven. Nikada neću biti toliko zaljubljena - srećom po mene - ali ipak... ipak ti zavidim, Cigančice. Treba umeti voleti. Većina ljudi to ne ume. Onaj tvoj doktorčić i ne zna koliko je srećan što se nisi udala za njega. Po opisu mi uopšte ne zvuči kao neko ko bi voleo da drži opasan eksploziv u kući! Dakle, ništa od telegrama lordu Nezbiju? Odmahnuh glavom.

- I uprkos svemu ti veruješ da je nedužan?

- Verujem i da nedužni ljudi mogu da završe na vešalima.

- Hm, da. Ali, En, dušo, moraš da se suočiš s činjenicama. Razmisli. Uprkos svemu što kažeš, možda je on ubio onu ženu.

- Ne - rekoh. - Nije.

- Nemoj sad da ga braniš.

- Ne, ne branim ga. Mogao je da je ubije. Možda ju je čak i pratio donde upravo s tom namerom. Ali sigurno je ne bi zadavio komadom crnog gajtana. Da je hteo da je ubije, uradio bi to golim rukama.

Suzana se strese. Potom zadovoljno klimnu glavom.

- Hm! En, počinjem da uviđam zašto ti se taj momak toliko sviđa!

Poglavlje 16

Narednog jutra ukazala mi se prilika da se malo pozabavim pukovnikom Rejsom. Po završetku nagradnog prognoziranja koliko ćemo milja toga dana preći, nas dvoje pođosmo da prošetamo palubom.

- Kako nam je Cigančica jutros? Čezne li za kopnom i za svojom čergom?

Odmahnuh glavom.

- Sada kad se more ovako lepo ponaša, čini mi se da bih doveka mogla ostati na brodu.

- Kakvo oduševljenje!

- Pa zar jutro nije prelepo?

Oboje se naslonismo na ogradu. Vladao je savršen mir. More je izgledalo kao da je namazano uljem. Na površini su se videle velike površine u raznim bojama - plave, bledozelene, smaragdne, ljubičaste i tamnonarandžaste, kao na nekoj kubističkoj slici. Tu i tamo na trenutak bi se video srebrni odblesak leteće ribe. Vazduh je bio topao i vlažan, takoreći lepljiv. Milovao mi je lice kao parfem.

- Ona vaša sinoćna priča bila je veoma zanimljiva - rekoh prekinuvši tišinu.

- Koja?

- Ona o dijamantima.

- Izgleda da žene zanima sve što ima veze s dijamantima.

- Naravno da nas zanima. Uzgred, šta je bilo s onim drugim mladićem? Rekoste da su bila dvojica.

- S mladim Lukasom? Pa, kako nisu mogli da podignu optužnicu samo protiv jednog, i njega su oslobodili.

- I šta je bilo s njim... posle svega? Zna li iko?

Pukovnik Rejs se zagledao pravo preda se, ka pučini. Lice mu je bilo bezizražajno kao maska, ali stekla sam utisak da mu ne prija moje zapitkivanje. Ali ipak je bez ustezanja odgovorio.

- Otišao je u rat i hrabro se borio. Zna se da je bio ranjen i vodi se kao nestao, verovatno je poginuo.

Rekao mi je ono što me je zanimalo. Više ništa nisam pitala. Ali izgarala sam od želje da otkrijem koliko on zapravo zna. Nikako nisam mogla da dokučim koja je njegova uloga u svemu ovome.

Zatim sam obavila još nešto. Popričala sam s noćnim stjuardom. Nakon malog novčanog podsticaja pristao je na razgovor.

- Nadam se da se gospođa nije uplašila, gospođice. Sve je izgledalo kao bezazlena šala. Nekakva opklada, ako sam dobro razumeo.

Malo-pomalo, izvukla sam iz njega celu priču. Na putovanju od Kejptauna do Engleske, jedan putnik mu je dao rolnu filma s uputstvom da je dvadeset drugog januara, kada se

brod bude vraćao, u jedan po ponoći ostavi na ležaju u kabini broj sedamdeset jedan. Rekao mu je da će u kabini tada biti jedna dama i da je u pitanju opklada. Shvatila sam da je stjuard za to dobio poveću napojnicu. Nije mu rečeno kako se dama zove. Naravno, kako je gospođa Bler odmah po ukrcavanju razgovarala s blagajnikom i dobila kabinu broj sedamdeset jedan, stjuard nije mogao znati da to nije ta dama. Putnik koji je sve to tražio od njega zvao se Karton, a po opisu je u potpunosti odgovarao čoveku koji je poginuo u metrou.

Tako je makar jedna misterija razjašnjena i bilo je jasno da se sve vrti oko dijamanta.

Poslednji dani na *Kilmordenu* protekli su mi vrlo brzo. Kako smo se već približavali Kejptaunu, morala sam podrobno da se pozabavim planovima za budućnost. Previše sam ljudi želela da držim na oku - gospodina Čičestera, ser Justasa i njegovog sekretara, i... da, pukovnika Rejsa! Nisam znala kako to da izvedem. Naravno, najsumnjiviji mi je bio Čičester. Već sam se bila pomirila s time da ću morati da skinem ser Justasa i gospodina Padžeta sa spiska sumnjivih kada mi jedan slučajan razgovor iznova probudi pozorenje.

Potpuno sam bila smetnula s uma neshvatljivo ponašanje gospodina Padžeta kad god neko pomene Firencu. Kada smo poslednje večeri na brodu svi sedeli na palubi, ser Justas je svome sekretaru uputio neko savršeno bezazleno pitanje. Ne sećam se šta je to tačno bilo, nešto u vezi s kašnjenjem vozova u Italiji, ali odmah sam kod gospodina Padžeta primetila znake iste one nelagode koja mi je ranije privukla pažnju. Kada je ser Justas zamolio gospođu Bler za ples, brzo sam se prebacila na stolicu do sekretarove, čvrsto rešena da sve isteram na čistac.

- Oduvek sam žudela da odem u Italiju - rekoh. - A naročito u Firencu. Da li vam se dopalo tamo?

- Da, veoma, gospođice Bedingfeld. A sada izvinite, ser Justas mi je ostavio neka pisma... Čvrsto ga uhvatih za rukav sakoa.

- O, pa ne možete tek tako da pobegnete! - zavapih koketno kao neka dokona gospođa u godinama. - Sigurna sam da se ser Justasu ne bi dopalo da me ostavite samu i bez ikoga s kim bih pričala. Vi kao da izbegavate da pričate o Firenci. O, gospodine Padžete, sigurna sam da krijete neku grešnu tajnu!

Kako sam ga još držala za rukav, mogla sam da osetim da se trznuo.

- Ma kakvi, gospođice Bedingfeld - usrdno je odvratio. - Rado bih vam ispričao sve o boravku tamo, ali zaista me čekaju neki telegrami...

- O, kakav bedan izgovor, gospodine Padžete! Reći ću ser Justasu...

Nisam stigla da dovršim rečenicu jer se on ponovo trznu. Živci su mu bili napeti kao strune.

- Šta vas zanima?

Prizvuk ozlojeđenog mučeništva u njegovom glasu natera me da se osmehnem u sebi.

- O, sve! Slike, maslinjaci...

Zaćutala sam jer nisam znala šta još da navedem.

- Sigurno govorite italijanski - rekoh.

- Nažalost, ne znam ni reč. Ali tu su portiri i... ovaj... vodiči.

- Tako je - žustro se složih. - A koja vam se slika najviše dopala?

- Pa, ovaj... Madona... znate, hm, Rafael.

- Stara dobra Firenca - promrmljah razneženo. - Onako živopisna, na obalama Arna. Divna reka. Kao i Duomo. Sećate li se Duoma?

- Svakako, svakako.

- I to je prelepa reka, zar ne? - odvažih se da pitam. - Možda čak i lepša nego Arno.

- Zasigurno.

Osokoljena uspehom svoje male zamke, nastavih da ga zapitkujem. Ali tu više nije bilo mesta sumnju. Gospodin Padžet se sa svakom novom rečju dodatno upetljavao u moju mrežu. Taj čovek nikada u životu nije ni video Firencu.

Ali gde je onda bio ako nije tamo? U Engleskoj? I to baš u vreme ubistva u Mil hausu? Odvažih se na smeo korak.

- Čudno je - rekoh - što mi se isprva činilo da sam vas već negde videla. Ali sigurno sam pogrešila jer ste u to vreme bili u Firenci. A opet...

Netremice sam ga gledala. U očima mu se pojavi strah. Jezikom je olizao suve usne.

- Gde... hm... gde...

- Gde mislim da sam vas videla? - dovrših umesto njega. - U Marlouu. Znate li gde je to? O, baš sam glupa, pa ser Justas tamo ima kuću!

Međutim, moja žrtva nerazumljivo promrmlja nekakvo izvinjenje, ustade i žurno ode.

Te večeri sam, sva ustreljela od uzbuđenja, banula u Suzaninu kabinu.

- Eto vidiš - rekoh kad sam joj sve ispričala - u vreme ubistva bio je u Engleskoj, u Marlouu. Jesi li i dalje sigurna da je „Čovek u smeđem odelu” kriv?

- U jedno sam svakako sigurna - reče Suzana, a oči joj najednom vragolasto zasvetlucaše.

- U šta?

- U to da je „Čovek u smeđem odelu” mnogo zgodniji od jasnog gospodina Padžeta. Ne, En, nemoj odmah da se ljutiš. Samo te zadirkujem. Sedi.

Šalu na stranu, mislim da je tvoje otkriće veoma važno. Sve vreme smo smatrale da Padžet ima alibi. A sada znamo da nema.

- Tako je - rekoh. - Moramo da ga držimo na oku.

- Kao i sve ostale - tužno reče Suzana. - Eto, i o tome sam htela da porazgovaramo. I o novcu. Ne, nemoj odmah da dižeš nos. Znam da si ponosna i nezavisna do besvesti, ali moraš da saslušаш glas razuma. Nas dve smo sada partnerke. Ne bih ti ni peni ponudila zato što mi se sviđaš ili zato što nemaš ni kućeta ni maćeta. Ja hoću uzbuđenje i spremna sam to da platim. Ostajemo zajedno u ovome bez obzira na cenu. Prvo idemo u hotel *Maunt Nelson*, gde ćeš boraviti o mom trošku. Tamo ćemo da isplaniramo dalja dejstva.

Usledila je rasprava. Ipak sam popustila. Ali nije mi se to sviđalo. Zelela sam da radim po svome.

- Onda smo se dogovorile - reče Suzana na kraju, pa ustade i poče da zeva i proteže se. - Izmorilo me ovoliko pričanje. A sad da porazgovaramo o našim žrtvama. Gospodin Čičester

ide u Durban. Ser Justas će prvo u hotel *Maunt Nelson* u Kejptaunu, a zatim u Rodeziju. Iznajmiće privatni vagon u vozu. Pre neko veče mi je u naletu velikodušnosti posle četvrte čaše šampanjca ponudio da mu se pridružim. Ne verujem da je ozbiljno to mislio, ali sada svakako ne može da se izvuče ako mu kažem da prihvatam poziv.

- Odlično - složih se. - Ti drži na oku ser Justasa i gospodina Padžeta, a ja ću preuzeti Cičestera. A šta ćemo s pukovnikom Rejsom?

Suzana me začuđeno pogleda.

- En, ne misliš valjda ozbiljno...

- Mislim. Svi su sumnjivi. Sad sam već u fazi kada naizgled najbezazlenija osoba privlači pažnju.

- I pukovnik Rejs će u Rodeziju - zamišljeno reče Suzana. - Ako navedemo ser Justasa da pozove i njega...

- Ti to možeš. Ti sve možeš.

- Volim kad mi laskaju - mazno reče ona. Rastale smo se uz dogovor da Suzana iskoristi svoje čari kako zna i ume.

Bila sam previše uzbuđena i nije mi se spavalo. Moja poslednja noć na brodu. Trebalo je da sutra rano ujutru stignemo u zaliv Tejbl.

Iskrala sam se na palubu. Duvao je svež povetarac. Brod se blago propinjao na uzburkanom moru. Na palubi je vladao mrak i nigde nije bilo ni žive duše. Bilo je iza ponoći.

Naslonila sam se na ogradu i zagledala se u fosforescentno svetlucanje pene. Ispred nas je ležala Afrika i hrlili smo ka njoj preko tamne vode. Činilo mi se da sam sama na ovom prelepom svetu. Preplavljena neobičnim spokojem, stajala sam tako i sanjerala, potpuno izgubivši pojam o vremenu.

A onda me najednom obuze čudna slutnja da mi preti nekakva opasnost. Ništa nisam čula, ali nagoni se osvrnuh preko ramena. Neka tamna prilika šunjala se ka meni i u tom trenutku skoči i ščepa me za vrat tako da nisam mogla ni da vrisnem. Očajnički sam se otimala, ali uzalud. Gušila sam se od stiska na grlu, ali sam grizla, grabila i grebala kao pravo žensko. Napadača je ometalo to što mora da me drži kako ne bih vrisnula. Da je uspeo da me napadne nespremnu, lako bi me gurnuo preko ograde, a ajkule bi se pobrinule za ostalo.

Na kraju ipak osetih da snaga počinje da me izdaje. Ni napadaču to nije promaklo. Silovito je navalio. A onda, nečujno i munjevitom brzinom, do nas dotrča još jedna tamna prilika. Jednim udarcem pe snicom pridošlica obori napadača na palubu. Oslobodivši se stiska, ja se klonulo naslonih na ogradu i osetih kako me hvataju mučnina i drhtavica.

Moj spasilac hitro priđe.

- Povređeni ste!

U glasu mu beše nečeg divljačkog, neke otvorene pretnje prema onome ko se drznuo da me povredi. Prepoznala sam ga još pre nego što je progovorio. Bio je to moj čovek - čovek s ožiljkom.

Ali i taj jedan trenutak kada mu je pažnja bila usmerena ka meni bio je dovoljan palom neprijatelju. Munjevito je ustao i počeo da beži niz palubu. Rejbern opsova i jurnu za njim.

Oduvek sam mrzela da stojim po strani, te zato jurnuh i ja za njima pokušavajući da ih sustignem. Tako stigismo na palubu na desnoj strani broda. Ugledala sam neznanca kako leži zgrčen kraj vrata salona i Rejberna kako stoji nadvijen nad njim.

- Jeste li ga ponovo udarili? - upitah zadihano.

- Nije bilo potrebe - odvrati on turobno. - Zategao sam ga onesvešćenog ispred vrata. Ili možda nije mogao da ih otvori pa se pretvara. Odmah ćemo da utvrdimo. A saznaćemo i ko je to.

Srce mi je ludački lupalo kad sam prišla. Odmah sam shvatila da je napadač krupniji od Čičestera. Pored toga, Čičester je bio mlitavko koji bi možda upotrebio nož, ali ne bi imao snage za napad golim rukama.

Rejbern upali šibicu. Oboma nam se ote uzvik. To je bio Gaj Padžet.

Rejbern je bio potpuno zatečen ovim otkrićem.

- Padžet - promrmljao je. - Gospode bože, Padžet.

Osetih prijatnu nadmoć.

- Zar ste iznenađeni?

- Jesam - procedio je. - Ni na trenutak nisam pomislio... - Naglo se osvrnuo ka meni. - A vi? Vi niste? Sigurno ste ga prepoznali kad vas je napao.

- Ne, nisam. Ali svejedno nisam iznenađena. On me sumnjičavo pogleda.

- Živo me zanima kako se ste vi umešali u sve ovo i koliko zapravo znate.

Osmehnuh se.

- Znam mnogo, gospodine... hm... Lukase! Zgrabio me za mišicu i nesvesno toliko stegao da sam se zgrčila.

- Gde ste čuli to ime? - muklo me je upitao.

- Pa zar to niste vi? - upitah umiljato. - Ili možda više volite da vas zovu „Čovek u smeđem odelu“?

Tek ga je ovo zbunilo. Pustio me je i ustuknuo korak-dva.

- Jeste li devojka ili veštica? - izustio je.

- Prijatelj sam vam - rekoh i zakoračih ka njemu. - Jednom sam vam pružila pomoć i sada vam je ponovo nudim. Prihvatate li?

Žestina s kojom mi je odgovorio potpuno me je zbunila.

- Ne. Neću da imam ništa s vama, niti s bilo kojom ženom. Slobodno nastavite bez mene.

Kao i prethodnog puta, osetih kako krv počinje da mi ključa.

- Jeste li vi uopšte svesni - rekoh mu - da vas držim u šaci? Dovoljno je da kažem jednu reč kapetanu...

- Samo izvolite - odvrati on podrugljivo, pa mi hitro priđe i dodade: - A kad smo već kod svesti i nesvesti, draga moja, jeste li vi svesni da ovoga trenutka *ja* držim *vas* u šaci? Mogao bih da vas uhvatim za grlo, evo ovako. - U tren oka prede s reči na delo i ja osetih kako mu se šake sklapaju oko mog vrata, mada samo ovlaš. - Tako... A onda bih vas lepo pridavio! A

zatim bih, s više uspeha nego naš onesvešćeni prijatelj, bacio vaš leš ajkulama. Šta kažete na to?

Nisam rekla ništa. Prasnula sam u smeh. Ali znala sam da je opasnost i te kako stvarna. U tom trenutku me je mrzeo. A ja sam volela tu opasnost, kao i dodir njegovih prstiju na svom vratu. Znala sam da taj trenutak ne bih menjala ni za jedan drugi u životu.

Na to se i on nasmeja i pusti me.

- Kako se zovete? - upita me iznenada.

- En Bedingfeld.

- Zar baš ništa ne može da vas uplaši, En Bedingfeld?

- O, može - odvratih glumeći opuštenost, što je bilo veoma daleko od istine. - Ose, zlurade žene, nezreli mladići, bubašvabe i nadmene prodavačice.

Ponovo se nasmejao. Zatim nogom ćušnu onesvešćenog Padžeta.

- Šta da radimo s ovim đubretom? Da ga bacimo u more? - upita nehajno.

- Kako vam drago - odgovorih jednako ravnodušno.

- Divim se vašim bespoštednim, krvoločnim nagonima, gospođice Bedingfeld, ali ostavićemo ga da dođe sebi. Nije ozbiljno povredn.

- Vidim da zazirete od još jednog ubistva - rekoh umiljato.

- Još jednog?

Izgledao je kao da je iskreno zbunjen.

- A ona žena u Marlouu? - podsetih ga, netremice ga posmatrajući da vidim učinak svojih reči.

Lice mu se iskrivi u ružan, žaloban izraz. Kao da je potpuno zaboravio na moje prisustvo.

- Mogao sam da je ubijem - reče. - Ponekad mi se čak čini da sam to i hteo...

Iznenada me preplavi strahovito snažno osećanje mržnje prema mrtvoj ženi. Da se tog časa zatekla preda *mnom*, ja bih je ubila... Zato što ju je on nekada voleo... sigurno jeste... kad pokazuje takva osećanja!

Pribrala sam se i obratila mu se staloženim glasom:

- Izgleda da nemamo više šta da kažemo jedno drugom, osim da poželimo laku noć.

- Laku noć i zbogom, gospođice Bedingfeld.

- *Au revoir*, gospodine Lukase.

Ponovo se lecnuo na pomen tog imena. Prišao mi je.

- Zašto to kažete? Mislim da *au revoir*...

- Zato što sam čvrsto uverena da ćemo se ponovo sresti.

- Ne, ako se ja pitam!

Ma koliko iskreno zvučao, nisam se našla uvređenom. Naprotiv, grejala me je toplina prikrivenog zadovoljstva. Nisam ni ja od juče.

- Svejedno - rekoh ozbiljno - mislim da ipak hoćemo.

- Zašto?

Zvoncica

Odmahnuh glavom jer ne bih umela da mu objasnim šta me je navelo da to kažem.

- Ne želim da vas ikada više vidim - reče on naglo i ljutito.

Bilo je to krajnje neuljudno, ali samo sam se tiho nasmejala i otišla u mrak.

Čula sam da je krenuo za mnom pa se zaustavio, a do mene je palubom doplovila jedna-jedina reč. Mislim da je rekao „veštica”!

Poglavlje 17

(Odlomak iz dnevnika ser Justasa Pedlera)

Hotel Maunt Nelson, Kejptaun

Zaista mi je laknulo kad sam se iskrcao s Kilmordena. Na brodu me je neprestano proganjalo osećanje da sam okružen mrežom spletki. A svega mi je bilo preko glave kad je Gaj Padžet sinoć našao za shodno da se napije i upadne u tuču. Džaba mu pravdanje i objašnjavanje kad se sve svodi upravo na to. Šta drugo čovek može da pomisli kad nekome na glavi ugleda čvorugu veličine jajeta, a na oku masnicu u svim duginim bojama?

Naravno, Padžet je morao i ovom prilikom sve da obavije velom tajne. Na kraju je maltene ispalo da je šljivu na oku zaradio štiteći moje interese. Priča mu je bila krajnje nedorečena i smušena, tako da sam se svojski namučio da pohvatam gde je tu glava, a gde rep.

Za početak, navodno je uočio čoveka koji se sumnjivo ponašao. To su Padžetove reči. Sigurno ih je preuzeo sa stranica nekog nemačkog špijunskog romana. Verovatno ni sam ne zna šta znači da se čovek sumnjivo ponašao. To sam mu i rekao.

- Šunjabo se kao da se krije, pri čemu je to bilo oko ponoći, ser Justase.

- A šta ste vi radili tamo? Zašto niste bili u krevetu i spavali kao sav pošten svet? - razdraženo sam ga upitao.

- Zatrajabo sam jer sam šifrovao one vaše telegrame i prekucavao nove unose u dnevnik, ser Justase.

Dakle, taj čovek ne propušta priliku da mi natrlja nos a da pri tom ispadne mučenik! - I?

- Hteo sam samo malo da se protegnem pre spavanja. Taj čovek je dolazio hodnikom iz smera vaše kabine. Čim sam video kako se neprestano osvrće za sobom, pomislio sam da tu nisu čista posla. Skrenuo je na stepenište kod sale za ručavanje. Pošao sam za njim.

- Dragi moj Padžete - rekoj mu - zašto taj sirotan ne bi mogao da ode na palubu a da ga niko ne prati? Mnogi čak i spavaju na palubi, mada meni to izgleda krajnje neudobno. A i mornari vas speru zajedno s otpacima u pet ujutru. - Stresao sam se i od same pomisli na to.

- U svakom slučaju - nastavio sam - ako ste se navrzli na tog jadnika koji je patio od nesаницe, nije ni čudo što vas je odalamio.

Padžet nije odustajao.

- Molim vas da me saslušate, ser Justase. Bio sam ubeđen da se smuca oko vaše kabine, gde zaista nema šta da traži. U tom delu hodnika pored vaše je još samo kabina pukovnika Rejsa.

- Rejs - rekoj, brižljivo paleći cigaretu - vrlo dobro ume da se stara o sebi i bez vaše pomoći, Padžete. - A potom napomenuh: - Baš kao i ja.

Padžet mi se primače i poče duboko da diše, kao i uvek kada se sprema da mi poveri kakvu tajnu.

- Znete, ser Justase, učinilo mi se... a sada sam potpuno siguran... da je to bio Rejbern.

- Rejbern?

- Da, ser Justase. Odmahnuh glavom.

- Rejbern je razuman momak i sigurno me ne bi budio usred noći.

- Slažem se, ser Justase. Mislim da je bio pošao kod pukovnika Rejsa. Na tajni sastanak, da primi naređenja!

- Ne sikćite na mene, Padžete - rekoh odmakavši se malo. - Pazite kako dišete. To što kažete je besmislica. Zašto bi se tajno sastajali u po noći? Ako imaju nešto da povere jedan drugome, mogu to da obave neusiljeno ćaskajući uz goveđu supicu.

Videlo sa da ga nimalo nisam razuverio.

- Noćas se sigurno nešto dešavalo, ser Justase - počeo je da me ubeđuje. - Zašto bi me inače Rejbern onako divljački napao?

- Jeste li sigurni da je to bio Rejbern?

Padžet je bio čvrsto uveren da jeste. Bila je to jedina stavka u njegovoj priči oko koje nije bio neodređen.

- Nešto čudno se ovde zbiva - reče. - Za početak, gde je Rejbern?

Istina je da tog momka nismo videli otkako smo se iskricali. Nije došao s nama u hotel. Ali ipak odbijam da poverujem da zazire od Padžeta.

Sve mi ovo veoma ide na živce. Jedan moj sekretar nestao je kao da je u zemlju propao, a drugi izgleda kao trećerazredni bokser. Ne mogu takvog da ga vodim uza se. Smejao bi mi se ceo Kejptaun. Danas imam sastanak na kome treba da isporučim Milrejev billet-doux¹ ali ići ću bez Padžeta. Do đavola i on i njegovo njuškanje.

Ionako sam sav na tri ćoška. Imao sam ogavan doručak s ogavnim ljudima. Holandskoj konobarici s debelim gležnjevima trebalo je pola sata da mi donese loše parče ribe. A da ne pominjem onu farsu oko ustajanja u pet izjutra zbog iskrčavanja i pregleda kod čkiljavog lekara sa sve držanjem ruku dignutih iznad glave.

Kasnije.

Dogodilo se nešto veoma ozbiljno. Otišao sam na sastanak s premijerom i poneo mu zapečaćeno pismo od Milreja. Nije izgledalo kao da ga je iko dirao, ali unutra se nalazio samo prazan list hartije!

Pretpostavljam da sam sada u nevolji do guše. Ni sam ne znam zašto sam uopšte onoj matoroj budali od Milreja dozvolio da me umeša u sve ovo.

A Padžet mi svojim tešenjem samo dodaje so na ranu. Pri tom pokazuje izvesno mračno zadovoljstvo koje me izluđuje. I još je iskoristio moju smetenost da mi uvali kovčeg s kancelarijskim materijalom. Ukoliko ne povede računa, sledeći pogreb kome bude prisustvovao biće njegov.

---

¹ Ljubavno pismo (fr. žarg) - u ovoj prilici upotrebljeno ironično. (Prim. red.)

Na kraju sam ipak morao da ga saslušam.

- A šta, ser Justase, ako je Rejbern čuo razgovor koji ste vi i gospođin Milrej vodili na ulici? Setite se da vam gospođin Milrej nije poslao nikakvu preporuku za njega. Rejberna ste primili samo na osnovu onoga što vam je sam rekao.

- Vi, dakle, mislite da je Rejbern prevarant? - upitah.

Upravo to je mislio. Slutim da je na takav stav donekle uticala i kivnost zbog šljive na oku. Izneo je čitav niz optužujućih činjenica protiv Rejberna, ne propustivši da im doda i njegov izgled. Smatrao sam da ne treba preduzimati ništa. Kad čovek dozvoli da neko napravi budalu od njega, svakako ne želi da se to raščuje.

Ali Padžet, kome nedavne nezgode nisu umanjile polet, zalagao se za mnogo ozbiljnije mere. Naravno, na kraju je isterao svoje. Otrčao je u policijsku stanicu, razaslao bezbroj telegrama i odvuкао čitavo krdo engleskih i holandskih zvaničnika da loču viski sa sodom na moj račun.

Uveče nam stiže odgovor od Milreja. Nije znao ništa o mom novom sekretaru! U svemu ovome postojala je samo jedna utešna pojedinost.

- Ako ništa drugo - rekoх Padžetu - niko vas nije trovao. Ipak je ono bio vaš uobičajeni napad žuči.

Video sam kako se zgrčio. To mi je bio jedini poen.

Kasnije.

Padžet je u svom elementu. Mozak mu prosto vrca od ideja. Sad tvrdi da Rejbern nije niko drugi do „Čovek u smeđem odelu“. Moguće je da je u pravu. Obično jeste. Ali sve ovo postaje neprijatno. Što pre odem u Rodeziju, to bolje. Objasnio sam Padžetu da ću ići bez njega.

- Vidite, dragi moj - rekao sam mu - vi morate da ostanete ovde, na licu mesta. Mogli bi vas svakog časa pozvati da identifikujete Rejberna. A pored toga, kao član parlamenta moram da mislim na svoj dobar glas.

Ne mogu da putujem unaokolo sa sekretarom koji izgleda kao je maločas učestvovao u prostačkoj uličnoj tuči.

Padžet se lecnu. Momak je toliko pošten da silno pati zbog svog sadašnjeg izgleda.

- Ali, ser Justase, šta ćete da radite s prepiskom i nacrtima za govore?

- Snaći ću se - rekoх vedro.

- Vaš privatni vagon prikačiće za voz koji polazi sutra, u sredu, u jedanaest ujutru - nastavio je Padžet. - Obavio sam sve dogovore. Hoće li gospođa Bler da vodi služavku?

- Gospoda Bler? - prenerazih se.

- Rekla mi je da ste je pozvali da vam se pridruži.

Kad malo bolje razmislim, stvarno jesam. One večeri kada je bio maskenbal. Čak sam je nagovarao da pođe sa mnom. Ma koliko bila divna, nisam siguran želim li da putujem čak do Rodezije i natrag u njenom društvu. Žene traže mnogo pažnje. A neretko su i smetnja.

- Jesam li pozvao još nekog? - upitah nervozno. Čovek svašta radi u naletu širokogrudosti.

- Izgleda da gospođa Bler misli kako ste pozvali i pukovnika Rejsa.

Jeknuh.

- Sigurno sam bio mnogo pijan ako sam pozvao Rejsa. Ali baš mnogo pijan. Poslušajte moj savet, Padžete - neka vam ta šljiva na oku bude nauk da se više nikada ne napijete.

- Ser Justase, pa znate da pijem samo čaj.

- Ako ste već slabi na piće, svečano se zakunite da ćete ga se kloniti. Nisam valjda pozvao još nekoga, Padžete?

- Koliko je meni poznato, niste, ser Justase. Odahnuh.

- A tu je i gospođica Bedingfeld - rekoh zamišljeno. - Ako se ne varam, htela bi da ide u Rodeziju da iskopava kosti. Nosim se mislju da je privremeno zaposlim kao sekretaricu. Rekla mi je da ume da kuca na mašini.

Na moje iznenađenje, Padžet se ovome oštro usprotivi. Nimalo ne voli En Bedingfeld. Od one noći kada je zaradio šljivu, na sam pomen njenog imena padne u fras. U poslednje vreme je vrlo tajanstven.

Pozvaću i nju, tek da bih ga malo nervirao. A kao što sam već pomenuo, ona ima stvarno sjajne noge.

Poglavlje 18

(Nastavak pripovesti En Bedingfeld)

Mislim da dok sam živa neću zaboraviti trenutak kada sam prvi put ugledala planinu Tejbl. Ustala sam veoma rano i izašla iz kabine. Otišla sam pravo na onaj deo palube gde su čamci za spašavanje, što je, verujem, strogo zabranjeno, ali smatrala sam da je vredno rizika jer sam htela da budem sama. Upravo smo uplovljavali u zaliv Tejbl. Paperjasti beli oblaci lebdeli su iznad planine i gnezdili se po njenim padinama, sve do samog mora i usnulog grada obasjanog i začaranog jutarnjim suncem.

Ostala sam bez daha i osetila onaj čudan grč u utrobi kakav se javlja kada naiđete na nešto neizrecivo lepo. Ne umem to lepo da objasnim, ali znala sam da sam makar na taj jedan trenutak pronašla ono što sam tražila još otkako sam otišla iz Litl Hempслиja. Nešto novo, nešto o čemu nisam ni sanjala, nešto što može da utaži moju neizdrživu žudnju za romansom.

Savršeno nečujno, ili se bar meni tako činilo, *Kilmorden* je klizio ka obali. I dalje mi je sve ličilo na san. Ali kao i svim sanjarima, san mi nije bio dovoljan. Mi jedna ljudska bića većito strepimo da nam nešto ne promakne.

- Ovo je Južna Afrika - neumorno sam ponavljala u sebi. - Južna Afrika, Južna Afrika. Putuješ po belom svetu. Ovo je svet. Vidiš ga. Jesi li svesna toga, blesavice? Sad si u svetu.

Mislila sam da na tom delu palube nema više nikoga, ali tad primetih još jednu priliku naslonjenu na ogradu kako opčinjeno, kao i ja maločas, posmatra sve bliži grad. Znala sam ko je to još pre nego što se osvrnuo. Na mirnom jutarnjem suncu, prizori od prethodne noći izgledali su mi nestvarno i melodramatično. Šta li on sad misli o meni? Pocrvenela sam setivši se šta sam sve rekla. A nisam tako mislila... Ili možda jesam?

Odlučno okrenuh glavu i zagledah se u planinu Tejbl. Ako je i Rejbern došao ovamo da bude sam, onda makar mogu da budem toliko uviđavna i ne uznemiravam ga svojim prisustvom.

Stoga se silno iznenadih kad iza leđa začuh lake korake, a zatim i njegov glas, prijazan i normalan:

- Gospođice Bedingfeld. - Da?

Okrenuh se ka njemu.

- Želim da vam se izvinim. Sinoć sam se ponašao kao pravi neotesanac.

- Bila je to... vrlo čudna noć - izustila sam. Nije to bila preterano dubokoumna izjava, ali ništa drugo nisam uspela da smislim.

- Hoćete li mi oprostiti?

Bez reči mu pružih ruku, a on je prihvati.

- Još nešto želim da vam kažem - reče ozbiljnijim glasom. - Gospođice Bedingfeld, možda niste toga svesni, ali upetljali ste se u nešto veoma opasno.

- To sam već shvatila - rekoh.

- Ne, niste. Ne možete ni da naslutite. Želim da vas upozorim. Okanite se svega. Ionako vas se nimalo ne tiče. Ne dozvolite da vas radoznalost navede da se mešate u tuđe živote. Ne, molim vas, ne ljutite se ponovo. Ne govorim o sebi. Ne znate s kim imate posla, ti ljudi ne prezaju ni od čega. Krajnje su nemilosrdni. Već ste u opasnosti. Setite se prošle noći. Oni misle da vi znate nešto. Jedina šansa vam je da ih ubedite da su se prevarili. Ali čuvajte se, ni na trenutak nemojte da se opuštate. A ako im padnete u ruke, ne pokušavajte da ih nadmudrite i recite im sve što znate. Jedino tako možete da izvučete živu glavu.

- Sva sam se naježila, gospodine Rejberne - rekoh iskreno. - Zašto vam je stalo da me upozorite?

Ćutao je neko vreme, a onda tiho reče:

- Možda je ovo poslednje što mogu za vas da učinim. Biću bezbedan kada se iskracam... ako uopšte stignem do obale.

- Molim? - uzviknuh.

- Znaite, bojim se da niste jedina osoba na brodu koja zna da sam ja „Čovek u smeđem odelu“.

- Ako mislite da sam nekome rekla... - počeh da se pravdam.

Umirujuće mi se osmehnuo.

- Ne sumnjam ja u vas, gospođice Bedingfeld. Ako sam i rekao suprotno, lagao sam. Ne, ovde postoji jedan čovek koji sve vreme to zna. Dovoljna je jedna njegova reč i meni je odzvonilo. Ali ipak mislim da neće nikome reći.

- Zašto?

- Zato što je to čovek koji voli da vodi igru. A ako me policija uhapsi, više mu neću biti ni od kakve koristi. Možda ću ipak da se izvučem! Pa, saznaćemo u toku narednog sata.

Nasmejao se podrugljivo, ali videla sam da mu je lice napeto. Ako se kocka sa sudbinom, onda je dobar kockar - onaj koji gubi s osmehom.

- Bilo kako bilo - reče bezbrižno - pretpostavljam da se više nećemo videti.

- Da - rekoh. - Verovatno nećemo.

- Pa... zbogom.

- Zbogom.

Snažno mi je stisnuo ruku, a njegove neobične, svetle oči na trenutak se prodorno zagledaše u moje. Zatim se naglo okrete i ode. Slušala sam kako mu koraci odzvanjaju palubom. Odjekivali su i odjekivali. Činilo mi se da nikada neću zaboraviti taj zvuk - zvuk koraka koji odlaze iz mog života.

Priznajem da nimalo nisam uživala tokom naredna dva sata. Ponovo sam čestito prodisala tek kada sam po završetku većine besmislenih birokratskih formalnosti izašla na dok. Nikoga nisu uhapsili. Shvatih da je dan prelep i da sam gladna ko vuk. Pridružila sam se Suzani jer je bio dogovor da tu noć provedem u njenom hotelu. Brod za Port Elizabet i Durban polazio je tek narednog jutra. Uhvatile smo taksi i odvezle se u *Maunt Nelson*.

Sve je bilo čudesno. Sunce, vazduh, cveće! Kada sam se setila kako u januaru izgleda Litl Hemsli, blata do kolena i kiše koja samo što nije počela da pljušti, osetih kako me preplavljuje zadovoljstvo. Suzana nije delila moje oduševljenje. Em je proputovala čitav svet, em je bila od onih koji se ni oko čega ne uzbuđuju pre doručka. Oštro me je munula u rebra kad sam ushićeno ciknula ugledavši ogromne plave ladoleže.

Uzgred, moram da napomenem da ovo neće biti priča o Južnoj Africi. Ne nameravam da se bavim lokalnim koloritom - znate već kako to izgleda, s pola tuceta reči u kurzivu na svakoj stranici. Volim putopise, ali ne umem ja to. Svi koji posete Polineziju odmah se uhvate za *beche de mer*. Ne znam šta je *beche de mer*, nikada nisam to znala, a verovatno neću ni saznati. Jednom ili dvaput pokušala sam da pogodim i omanula. E, tako se u Južnoj Africi svi odmah uhvate za *stoep*, s tim što znam šta je *stoep* - to je ono što se proteže oko čitave kuće, gde možete da sedite. U drugim delovima sveta to zovu veranda, pjaca ili haha. A tu je i paupau. Često sam nailazila na tu reč u knjigama. Ubrzo sam saznala i šta je to jer su za doručak stavili pred mene jedan plod. Prvo sam pomislila da je to dinja koja se pokvarila. Holandska kelnerica me je prosvetlila i ubedila me da probam ponovo, ali sa šećerom i limunom. Bilo mi je vrlo drago što sam upoznala paupau. Oduvek sam to povezivala s *hula-hula*, što je, ako se ne varam, mada možda i nisam u pravu, neka vrsta slamnate suknje u kakvoj igraju devojke na Havajima. Ne, pogrešila sam, to je *lava-lava*.

Bilo kako bilo, sve je to bilo vrlo razveseljavajuće posle Engleske. Ne mogu se oteti utisku da bi naš turoban ostrvski život bio mnogo vedriji kada bismo za doručak jeli *slaninu-slaninu*, a zatim obukli *džemper-džemper* kako bismo otišli da platimo račune.

Suzana je posle doručka bila malo pitomija. Dali su mi sobu do njene, s prelepim pogledom na zaliv Tejbl. Dok sam ja uživala u pogledu, ona se bacila u potragu za nekom naročitim kremom za lice. Kada ju je pronašla i počela da je nanosi, konačno je bila u stanju da me sluša.

- Jesi li videla ser Justasa? - upitah je. - Protutnjao je mimo nas kad smo ulazile u salu za ručavanje. Dobio je loš komad ribe ili nešto slično i baš je govorio šefu sale šta misli o tome. Čak je i bacio breskvu o pod da mu pokaže koliko je meso bilo tvrdo, s tim što je plod bio mekši nego što je očekivao i raspukao se.

Suzana se nasmeši.

- Ser Justas ne voli da ustaje rano, kao ni ja. Nego, En, vide li ti gospodina Padžeta? Naletela sam na njega u hodniku. Ima šljivu na oku. Kako li ju je samo zaradio?

- Tako što je pokušao da me malo gurne preko ograde - odvrtili nehajno.

Time sam zadobila njenu punu pažnju. Ostavila je lice namazano dopola i počela da me zapitkuje. Sve sam joj ispričala.

- Ovo postaje sve zapetljanije - uzviknula je. - Mislila sam da sam dobila lakši deo posla kada sam preuzela na sebe da pratim ser Justasa, a da ćaš se ti ludo zabavljati s velečasnim Čičesterom, ali sada više nisam toliko sigurna. Nadam se da me Padžet neće gurnuti s voza u neko gluvo doba.

- Mislim da zasad niko ne sumnja na tebe, Suzana. Ali ako dođe do najgoreg, javiću Klarensu telegramom.

- Dobro si me podsetila. Daj mi obrazac za telegram. A sad da vidimo šta da mu napišem. „Umešala sam se u krajnje uzbuđljivu misteriju. Molim te odmah mi pošalji hiljadu funti. Suzana.”

Uzela sam obrazac i napomenula joj da bi mogla da izbacii „sam”, „te” i „mi”, kao i „molim”, ukoliko joj baš nije stalo do uljudnosti. Suzana je, međutim, uvek bila krajnje nemarna prema novcu. Umesto da usvoji moje predloge i tako uštedi, dodala je još tri reči: „Sjajno se provodim”.

Ona je imala dogovor da ruča s nekim prijateljima, koji su u jedanaest došli po nju u hotel. Ostala sam prepuštena sama sebi. Prošla sam kroz park ispred hotela, prešla tramvajske šine i produžila senovitom alejom sve dok nisam izbila na glavnu ulicu. Šetala sam se, razgledala, uživala u suncu, zabavljala se posmatrajući tamnopute prodavce voća i cveća. Otkrila sam mesto gde su imali savršenu sodu sa sladoledom. Na kraju sam za šest penija kupila koricu bresaka i istim putem se vratila u hotel.

Prijatno sam se iznenadila kad mi rekoše da me čeka poruka. Pisao mi je kustos muzeja, koji je nedgde pročitao da je među putnicima na *Kilmordenu* i ćerka pokojnog profesora Bedingfelda. Površno je poznao mog oca i bio je veliki poštovalac njegovog rada. Na kraju je dodao kako bi njegovoj ženi bilo veoma drago ako bih tog poslepodneva došla na čaj u njihovoj vili u Mojzenbergu. Potom je sledilo uputstvo kako da stignem donde.

Bilo mi je drago što jasnog tatu još pamte i uvažavaju. Pretpostavljala sam da mi pre odlaska iz Kejptauna sleduje i obilazak muzeja u kustosovoj pratnji, ali odlučih da rizikujem. Većini ljudi to bi predstavljalo pravu poslasticu, ali ne i nekome ko je odrastao i živeo uz to dan i noć.

Posle ručka sam stavila na glavu svoj najbolji šešir (Suzanin stari koji je htela da baci) i obukla najmanje izgužvanu belu lanenu haljinu, pa se zaputila tamo. Uхватила sam brzi voz do Mojzenberga i stigla tamo za pola sata. Bilo je to lepo putovanje oko podnožja planine Tejbl. Cveće je bilo prekrasno. Kako sam oduvek slabo stajala s geografijom, uopšte nisam znala da je Kejptaun na poluostrvu, pa se zato iznenadih kad po izlasku iz voza ponovo ugledah more. Opčinjeno sam gledala kako se tu ljudi čudno kupaju. Imali su kratke zaobljene table na kojima su se održavali na talasima. Bilo je još rano za čaj, te zato pođoh do svlačionice. Kada su me pitali želim li i dasku, odgovorila sam: - Da, molim. - Jahanje na talasima izgleda kao mačji kašalj. E pa *nije*. Ništa više neću da kažem. Na kraju sam pobesnela i zavrilačila dasku daleko od sebe. Ali rešila sam da se prvom prilikom vratim na tu plažu i pokušam ponovo. Ne prihvatom poraz. A onda sam sasvim slučajno uspela da se uspravim na dasci i potpuno sam pomahnitala od sreće. Tako vam je to s jahanjem na talasima. Ili žučno psujete, ili ste budalasto zadovoljni sobom.

Posle malo lutanja uspela sam da pronađem vilu Medži. Nalazila se na samoj padini planine, odmaknuta od drugih kuća. Kada sam pozvonila, vrata mi je otvorio nasmešeni tamnoputi dečak.

- Gospođa Rafini? - upitah.

Pustio me je da uđem i poveo me hodnikom do jednih vrata, pa ih širom otvori. U trenutku kad sam htela da uđem u prostoriju, najednom zastadoh. Obuzela me je nekakva slutnja. Čim sam stupila preko praga, vrata se zalupiše iza mene.

Neki čovek, koji je dotle sedeo za stolom, ustade i pođe mi u susret pružajući ruku.

- Zaista mi je drago što smo uspeli da vas ubedimo da nas posetite, gospođice Bedingfeld - reče.

Bio je visok, očigledno Holandanin, vatrenonarandžaste brade. Nimalo nije izgledao kao kustos. Istog trenutka mi sinu da sam ispala budala.

Pala sam u ruke neprijatelju.

Knjižoteka

Poglavlje 19

Odmah sam se setila trećeg nastavka „Pamelinih iskušenja”. Koliko sam samo puta sedela u bioskopu, jela mlečnu čokoladicu i žudela da se i meni tako nešto desi! E pa sad mi se desilo, i to za sve pare. S tim što ni izdaleka nije bilo toliko zabavno koliko sam zamišljala. Na filmskom platnu je sve u redu i mirni ste jer znate da postoji i sledeći nastavak, ali u stvarnom životu niko ne može da jemči da Pustolovka En neće skončati u bilo kom trenutku.

Da, bila sam u škripcu. Sve što mi je Rejbern rekao toga jutra vratilo mi se s neprijatnom jasnoćom. Savetovao mi je da im kažem istinu. Dobro, to uvek mogu, ali hoće li mi to pomoći? Za početak, da li će uopšte da poveruju u moju priču? Hoće li smatrati da je moguće i verovatno da sam se upustila u čitav ovaj sumanutu poduhvat samo zbog nekakvog papirića koji zaudara na naftalin? I meni samoj to je zvučalo kao krajnje neuverljiva priča. U naletu hladne pribranosti proklinjala sam sebe jer sam melodramatična budala i čeznula sam za spokojnom kolotečinom Litl Hempслиja.

Sve ovo mi je munjevito proletelo kroz misli. Istog časa sam nagoniski zakoračila unazad i mašila se za kvaku. Moj neprijatelj se samo osmehnu.

- Ovde ste i ovde ćete ostati - napomenuo je podrugljivo.

Dala sam sve od sebe da ne pokažem strah.

- Kustos Kejptaunskog muzeja pozvao me je da dođem ovamo. Ako sam pogrešila...

- Pogrešili? O, da, i te kako ste pogrešili! Grubo se nasmejao.

- Odakle vam pravo da me zadržite ovde? Obavestiću policiju...

- Kev, kev, kev... kao kučence na navijanje. - Ponovo se nasmejao.

Sedoh na stolicu.

- Mogu jedino da zaključim da ste opasan ludak - rekoh.

- Ma nije valjda?

- Samo bih vam stavila do znanja da moji prijatelji vrlo dobro znaju gde sam i da će doći da me traže ukoliko se ne vratim do večeri. Da li me razumete?

- Dakle, prijatelji znaju gde ste. A koji to prijatelji?

Na brzinu počeh da se preračunavam kako da odgovorim na ovaj izazov. Da li da pomenem ser Justasa? Poznat je i njegovo ime nosi određenu težinu. Ali ako su oni povezani s Padžetom, znaće da lažem. Bolje da se ne igram.

- Za početak, gospođa Bler - rekoh opušteno. - Prijateljica s kojom sam odsela.

- Ne bih rekao - odvrati on, lukavo odmahujući riđom glavom. - Niste je videli od jedanaest, a našu poruku s pozivom da dođete ovamo dobili ste u vreme ručka.

Iz ovoga sam shvatila da su pomno pratili svaki moj korak, ali nisam htela da se predam bez borbe.

- Veoma ste pametni - rekoh. - A da niste slučajno čuli za onu korisnu novotariju koja se zove telefon? Gospoda Bler me je zvala dok sam se posle ručka odmarala u svojoj sobi. Tada sam joj rekla gde ću provesti popodne.

Obuze me zadovoljstvo kad sam videla da mu je licem preleteo nagoveštaj nelagode. Očigledno je bio prevideo mogućnost da me Suzana pozove telefonom. Eh, da je bar stvarno to uradila!

- Dosta! - odsečno reče on i ustade.

- Šta nameravate sa mnom? - upitah, i dalje se trudeći da izgledam pribrano.

- Smestiću vas negde gde nećete moći ništa da uradite ako prijatelji dođu da vas traže.

Na trenutak mi se krv sledi u žilama, ali me njegove sledeće reči primiriše.

- Sutra ćete odgovoriti na neka pitanja, a posle toga ćemo znati šta ćemo s vama. I verujte mi na reč, mlada damo, znamo mnogo načina da nateramo tvrdoglave budalice da progovore.

Nisam bila presrećna, ali sam makar mogla nakratko da odahnem do sutra. Taj čovek je očigledno bio samo potčinjeni koji izvršava nečija naređenja. Da mu nije možda Padžet pretpostavljeni?

Na njegov poziv dođoše dva crnca i povedoše me na sprat. Uprkos mom otimanju, zapušili su mi usta, a zatim vezali ruke i noge. Prostorija u koju su me uveli bila je neka vrsta tavana. Sve je bilo prašnjavo i videlo se da tu niko ne zalazi. Holandānin mi se podrugljivo nakloni i ode, zatvorivši vrata za sobom.

Bila sam potpuno bespomoćna. Ma koliko se migoljila, nisam mogla da olabavim vezove ni za dlaku, a povez preko usta sprečavao me je da vrištim. Ako bi kakvim suludim slučajem neko i došao u kuću, ne bih mogla ništa da uradim kako bih mu privukla pažnju. Odozdo se čulo zatvaranje ulaznih vrata, što je značilo da je Holandānin izašao.

Izluđivalo me je to što ne mogu ništa da preduzmem. Ponovo sam počela da se bacakam, ali čvorovi nisu popuštali. Na kraju sam odustala, a ubrzo zaspah ili se onesvestih. Kada sam došla sebi, bolelo me je celo telo. Vladao je mrkli mrak. Procenila sam da je gluvo doba noći jer se kroz prašnjavi svetlarnik video mesec visoko na nebu. Gušila sam se od poveza preko usta, a ukočenost i bolovi bili su neizdrživi.

Onda ugledah komad slomljenog stakla u uglu. Mesečina je padala tačno na njega, tako da mi je svetlucanje privuklo pažnju. Dok sam ga posmatrala, sinula mi je ideja.

Ruke i noge bile su mi sapete, ali bar sam mogla da se *valjam*. Polako i nespretno, prionuh na posao. Nije bilo lako. Osim što je bilo neverovatno bolno, budući da nisam mogla rukama da zaštitim lice, bilo je i krajnje teško držati se željenog pravca.

Činilo mi se da se krećem na sve strane osim tamo kuda hoću. Na kraju sam ipak stigla do svog cilja. Šake su mi bile nadomak stakla.

Ali mojim mukama nije bio kraj. Trebala mi je čitava večnost da postavim staklo u odgovarajući položaj i pribijem ga uza zid kako bih mogla da presečem veze. Bio je to dug i mukotrpan posao i već sam počela da očajavam, ali na kraju sam ipak uspela da presečem užad na rukama. Posle je bilo lako. Nakon što sam žustrim trljanjem povratila cirkulaciju u šakama, skinula sam povez s usta. Dva udaha punim plućima bila su dovoljna da se osetim preporođeno.

Ubrzo sam razvezala i poslednji čvor, ali čak i tada trebalo mi je još vremena da se osovim na noge. Konačno uspevši da se uspravim, stadoh da razmrđavam ruke mahanjem tamo-amo. Više od svega želela sam da se dočepam nečega za jelo.

Pričekala sam još otprilike četvrt sata da potpuno povratim snagu, a zatim nečujno pođoh ka vratima. Kao što sam se i nadala, nisu bila zaključana. Povukla sam rezu i oprezno izvirila.

Vladao je potpuni mir. Na svetlosti mesečine što je ulazila kroz prozor ugledah prašnjavo golo stepenište. Oprezno pođoh dole. Kada sam stigla do odmorišta, najednom začuh nejasne glasove. Stala sam kao ukopana i tako provela izvesno vreme. Na zidnom satu sam videla da je ponoć prošla.

Bila sam i te kako svesna opasnosti u koju bih mogla da upadnem ako nastavim, ali radoznalost je ipak prevagnula. Uz krajnju predostrožnost pođoh u istraživanje. Tiho sam se spustila niz poslednji niz stepenika i našla se u prostranom predvorju. Osvrnuli se oko sebe... i ostadoh bez daha. Kraj ulaznih vrata sedeo je mali crnac. Nije me video, a po njegovom disanju shvatih da spava dubokim snom.

Da se vratim ili da nastavim? Iz one sobe u koju su me uveli kad sam došla čuli su se glasovi. Jedan je pripadao mom prijatelju Holanđaninu, a drugi nisam odmah mogla da prepoznam, mada mi se činilo da sam ga već negde čula.

Na kraju zaključili kako mi dužnost nalaže da čujem sve što mogu, pa i po cenu rizika da se onaj dečak probudi. Nečujno sam prišla vratima radne sobe i spustila se na kolena. Isprva nisam čula ništa bolje nego maločas. Glasovi su sada bili glasniji, ali i dalje nisam mogla da razaznam šta govore.

Zatim umesto uveta ključaonici primakoh oko. Kao što sam pretpostavila, jedan sagovornik bio je onaj krupni Holanđanin, ali je drugi sedeo izvan mog ograničenog vidokruga.

U jednom trenutku ustao je da naspe sebi piće. Sada sam mogla da vidim njegova prava leđa i crnu odoru. Još pre nego što se okrenuo znala sam ko je to.

Gospodin Čičester!

U međuvremenu sam već počela da razaznajem reči.

- Svejedno je opasno. Šta ćemo ako njeni prijatelji dođu da je traže?

To je govorio onaj krupajlija. Čičester mu odgovori, s tim što je bio potpuno odbacio sveštenečki način govora. Nije ni čudo što mu nisam odmah prepoznala glas.

- Sve je to blef. Pojma oni nemaju gde se ona nalazi.

- Zvučala je vrlo ubedljivo.

- Ne sumnjam u to. Dobro sam razmislio o svemu i smatram da nemamo čega da se plašimo. Uostalom, to su „Pukovnikova” naređenja. Nećete valjda da se oglušite o njih?

Holanđanin je uzviknuo nešto na maternjem jeziku. Pretpostavila sam da je to bilo odlučno odbijanje takve mogućnosti.

- Ali zašto da je lepo ne zveknemo u glavu? - procedio je. - Tako bi bilo najjednostavnije. Čamac je već spreman. Mogli bismo da je bacimo u more.

- Da - zamišljeno će Čičester - i ja bih to uradio. Činjenica je da ona zna suviše. Ali „Pukovnik” je čovek koji voli da vodi igru i niko ne sme da mu se petlja u to. - Zvučao je kao da su mu ove reči pobudile sećanje na neki neprijatan događaj. - Stalo mu je da od te devojke izvuče neku informaciju.

Malo je zastao pre nego što je izgovorio reč „informacija”, što Holandaninu nije promaklo.

- Informaciju?

- Tako nešto.

- Dijamanti - prošaputah sebi u bradu.

- A sada mi dajte spiskove - reče Čičester.

U razgovoru koji je usledio nisam razumela takoreći ništa. Zvučalo je kao da pričaju o ogromnim količinama povrća. Pominjali su datume, cene i neka mesta za koja nikada nisam čula. Prošlo je dobrih pola sata dok nisu završili proveravanje i računice.

- Dobro - reče Čičester i začu se zvuk guranja stolice po podu. - Poneću ovo „Pukovniku” da pogleda.

- Kada polazite?

- Sutra u deset izjutra.

- Želite li pre odlaska da vidite devojku?

- Ne. Imamo izričito naređenje da niko ne sme da je vidi sve dok „Pukovnik” ne dođe. Je li ona dobro?

- Obišao sam je pre nego što sam sišao na večeru. Izgledalo je kao da spava. Šta ćemo s hranom?

- Malo gladovanja neće joj škoditi. „Pukovnik” ionako sutra dolazi ovamo. Brže će progovoriti ako bude gladna. Najbolje bi bilo da dotle niko ne ide kod nje. Da li je dobro vezana?

Holandanin se nasmeja.

- Zar sumnjate?

Na ovo se obojica nasmejaše. Kao i ja, ali u sebi. Shvativši po zvucima da se spremaju da izađu iz sobe, hitro se povukoh. I to u poslednjem trenutku. Tek što sam zamakla na stepenište, začuh kako se vrata radne sobe otvaraju, na šta se onaj mali crnac prenu iz sna. Očigledno sam mogla da otpišem mogućnost bekstva kroz ulazna vrata. Stoga poslušah razum i vratih se na tavan, pa ponovo legoh na pod i obmotah se onom užadi za slučaj da nekome padne na pamet da me obiđe.

Ali to se nije desilo. Posle otprilike jednog sata, ponovo se odšunjah niz stepenice, ali je onaj mali crnac sada bio budan i tiho je pevušio. Htela sam što pre da odem iz te kuće, ali nisam znala kako to da izvedem.

Na kraju sam ipak bila prisiljena da se vratim na tavan. Onaj dečak je očigledno imao zadatak da stražari cele noći. Strpljivo sam čekala do zore i odslušala uobičajene zvuke jutarnjih poslova. Po nerazgovetnim glasovima iz prizemlja shvatila sam da dole doručkuju. Sada sam već počela da se nerviram. Kako, pobogu, da se izvučem iz kuće?

Ubeđivala sam sebe da se još malo strpim. Jedan nepromišljen potez mogao bi sve da upropasti. Uskoro čuh da Čičester odlazi. Pao mi je kamen sa srca kada sam shvatila da i Holandanin ide s njim.

Čekala sam kao na iglama. Posluga je raščistila sto posle doručka i prešla na kućne poslove. A onda su napokon zamrli svi zvuci. Ponovo sam se išunjala iz svog skrovišta. Oprezno sidoh niz stepenice. Predvorje je bilo prazno. Pojurila sam koliko me noge nose, otključala vrata i izašla na svetlost dana. Zatim potrčah ka kapiji kao da me đavoli gone.

Kada sam izašla na ulicu, počeh normalno da hodam. Ljudi su me znatiželjno zagledali, što me uopšte nije čudilo. Pretpostavljala sam da su mi nakon onolikog valjanja po tavanu lice i odeća prekriveni prašinom. Napokon stigoh do jedne garaže i uđoh.

- Imala sam nezgodu - objasnila sam. - Potreban mi je automobil da me smesta odveze u Kejptaun. Moram da uhvatim brod za Durban.

Nisam dugo čekala. Deset minuta kasnije vozila sam se punom brzinom u smeru Kejptauna. Morala sam da saznam da li se Čičester ukrcao na brod. Dvoumila sam se da li da pođem za njim ili ne, ali na kraju odlučih da ipak pođem. On nije mogao da zna da sam ga videla u vili u Mojzenbergu. Nije bilo sumnje da će nastaviti da mi postavlja zamke, ali sada sam bar znala da treba da se čuvam. On je bio čovek za kojim sam tragala, čovek koji je po nalogu tajanstvenog „Pukovnika” tražio dijamante.

Ali planovi su mi se, avaj, izjalovili! Kada sam stigla u luku, *Kilmorden* je već odmicao ka pučini. A ja nisam mogla nikako da utvrdim da li je Čičester na njemu ili ne!

Poglavlje 20

Odvezla sam se u hotel. U predvorju nisam videla nikoga poznatog. Ustrcah na sprat i pokucah na Suzanina vrata. Ubrzo se začu: „Napred”. Kada me je ugledala, doslovno mi se obisnula oko vrata.

- En, draga, gde si bila? Živa sam se pojela od brige. Šta si radila?

- Pustolovisala - odgovorih. - Treći nastavak „Pamelinih iskušenja”.

Potanko sam joj sve ispričala. Na kraju je duboko uzdahnula.

- Zašto se takve stvari uvek tebi dešavaju? - reče ozlojeđeno. - Zašto meni neko ne zapuši usta i veže mi ruke i noge?

- Ne bi ti se nimalo svidelo - pokušah da je utešim. - Pravo da ti kažem, presele su mi pustolovine. I ovo malo bilo mi je više nego dovoljno.

Sumnjičavo me je gledala. Kad bi provela sat-dva vezanih usta, ruku i nogu, očas posla bi se uverila. Suzana voli uzbuđenja, ali ne podnosi da joj je neudobno.

- I šta ćemo sad? - upitala me je.

- Uopšte nisam sigurna - rekoh zamišljeno. - Naravno, ostaje plan da ti ideš u Rodeziju kako bi držala Padžeta na oku...

- A ti?

E, u tome je bila muka. Da li je Čičester otplovio na *Kilmordenu* ili nije? Da li je ostao pri prvobitnoj nameri da ode u Durban? Vreme njegovog odlaska iz Mojzenberga govorilo je u prilog tome. U tom slučaju, mogla bih da odem u Durban vozom. Pretpostavljala sam da bih tako stigla pre broda. S druge strane, ako su Čičesteru javili telgramom da sam pobegla, kao i to da sam napustila Kejptaun i pošla za Durban, lako bi mogao da se iskrca u Port Elizabetu ili Ist Londonu i tako zametne trag.

Bio je to vrlo zapetljan problem.

- U svakom slučaju ćemo se raspitati o vozovima za Durban - rekoh.

- A imamo vremena i za jutarnji čaj - reče Suzana. - Popićemo ga u salonu.

Saznala sam da voz za Durban polazi u osam i petnaest te večeri. Odlučivši da još malo sačekam s konačnom odlukom, pođoh da se pridružim Suzani na pomalo okasnelom „jutarnjem” čaju u jedanaest.

- Misliš li da bi mogla da prepoznaš Čičestera u slučaju da se ponovo preruši? - upitala me je Suzana.

Tužno odmahnuh glavom.

- Nisam ga prepoznala kao stjuardesu sve dok nisam videla tvoj crtež.

- Sigurna sam da je profesionalni glumac - zamišljeno reče Suzana. - Pravi je majstor u šminkanju. Mogao bi da siđe s broda kao mornar ili tako nešto, a ti ga ne bi ni primetila.

- Ti baš umeš da razveseliš čoveka - rekoh.

U tom trenutku pukovnik Rejs uđe s terase i pridruži nam se.

- Šta radi ser Justas? - upita Suzana. - Nisam ga videla danas. Pukovnikovim licem prelete neki čudan izraz.
- Zauzet je jer mora da reši neke lične probleme.
- Ispričajte nam.
- Ne bih da širim glasine.
- Recite nam bilo šta, pa makar to izmislili samo zbog nas.
- Pa, šta biste rekle ako vam kažem da je čuveni „Čovek u smeđem odelu” doputovao s nama na brodu?

- Šta?

Osetila sam kako mi sva krv nestaje iz lica da bi se odmah potom silovito vratila. Sreća da pukovnik Rejs tada nije gledao u mene.

- Mislim da je to tačno. Čekali su ga u svakoj luci, a on je namagarčio Pedlera da ga izvede iz zemlje kao svog sekretara!

- Nije to valjda gospodin Padžet?

- O, ne, nije Padžet, nego onaj drugi. Predstavljao se kao Rejbern.

- Jesu li ga uhapsili? - upita Suzana, stisnuvši mi ispod stola ruku u znak podrške. Bez daha sam iščekivala odgovor.

- Kao da je u zemlju propao.

- A kako je ser Justas sve to podneo?

- Doživljava to kao da mu je sudbina nanela ličnu uvredu.

Nešto kasnije istog tog dana ukazala nam se prilika da priču čujemo i od samog ser Justasa. Prenule smo se iz osvežavajućeg popodnevnog dremeža kada je portir došao da nam uruči poruku. Ser Justas nas je dirljivim recima molio da mu se pridružimo na čaju u njegovoj dnevnoj sobi.

Jadničak je stvarno bio u žalosnom stanju. Podstaknut Suzaninim saosećajnim mrmljanjem (odlična je u tome), sasuo je pred nas sav svoj čemer.

- Prvo je neka žena koju uopšte ne poznajem bila toliko drska da je ubiju u mojoj kući, sigurno samo da bi mi napakostila. Zašto baš u mojoj kući? Zašto je od svih kuća u velikoj Britaniji morala da odabere baš Mil haus? Šta sam joj ikada učinio nažao pa da odluči da je ubiju baš tamo?

Suzana opet ispusti jedan od onih svojih saosećajnih zvukova, na šta ser Justas još ojađenije nastavi:

- A kao da to nije dosta, čovek koji ju je ubio imao je toliko smelosti, toliko bezočne drskosti, da mi se prikači kao sekretar. Ni pet, ni sedam, nego kao moj sekretar! Dosta mi je sekretara, daleko im lepa kuća. Ili su prurušene ubice, ili pijane kavgađizije. Jeste li videle Padžetovu šljivu na oku? Naravno da jeste. Kako da se pojavim negde s takvim sekretarom? A i lice mu ima neku nezdravu žutu boju, koja nikako ne ide uz onu šljivu. Dosta mi je sekretara, osim ako u pitanju nije neka devojka. I to neka lepa, bistrih očiju, koja bi me držala za ruku kad mi je teško. A šta je s vama, gospođice En? Da li biste vi prihvatili taj posao?

- Koliko često bih morala da vas držim za ruku? - upitah kroz smeh.
- Povazdan - zavodljivo odvrati ser Justas.
- Onda neću moći mnogo da kucam - podsetih ga.
- Nije važno. Sav taj posao ionako je Padžetovo maslo. Hoće da se satrem od rada. Jedva čekam da odem i ostavim ga u Kejptaunu.
- Zar on ostaje ovde?
- Da, kako bi mogao do mile volje da njuška unaokolo tražeći Rejberna. To je kao stvoreno za njega. Prosto obožava sve što je obavijeno velom tajne. Ali ozbiljan sam što se tiče ponude. Da li biste pošli? Gospođa Bler je pouzdana pratilja, a tu i tamo dobili biste pokoji slobodan dan za iskopavanje kostiju.
- Hvala od srca, ser Justase - rekoh uzdržano - ali najverovatnije ću večeras poći vozom u Durban.
- Nemojte sad tu da mi se inatite. Ne zaboravite da je Rodezija puna lavova. Svideće vam se lavovi. Svim devojkama se svide.
- Jesu li to oni koji vežbaju niske skokove? - upitah i nasmejah se. - Mnogo vam hvala, ali zaista moram u Durban.
- Ser Justas me pogleda i duboko uzdahnu, a zatim otvori vrata susedne sobe i pozva Padžeta.
- Ako ste završili s popodnevnom dremkom, dragi moj, možda biste za promenu mogli nešto da radite.
- Gaj Padžet se ubrzo pojavi na vratima. Malo se trznuvši kad me je ugledao, obema nam je klimnuo glavom u znak pozdrava i setnim glasom odvratio:
- Celog poslepodneva sam kucao onaj memorandum, ser Justase.
- U tom slučaju prestanite da kucate i idite u Trgovinsku komoru, Upravu za poljoprivredu, Sekretarijat za rudarstvo ili već neko slično mesto i zamolite ih da mi pozajme jednu ženu za put u Rodeziju. Mora da ima bistre oči i da bude spremna da me povremeno drži za ruku.
- Da, ser Justase. Pitaću ih da li imaju vrsnu stenodaktilografkinju.
- Padžet je zlica od čoveka - reče ser Justas čim je sekretar otišao. - Smeo bih da se opkladim da će naći neku grdobu samo da mi napakosti. Zaboravio sam da mu kažem da treba da ima i lepe noge.
- Uzbuđeno sam zgrabila Suzanu za ruku i takoreći je odvukla do njene sobe.
- Slušaj, Suzana - rekoh joj - moramo da smislimo šta ćemo da radimo, i to odmah. Jesi li čula da Padžet ostaje ovde?
- Da. Pretpostavljam da to znači da ni ja neću ići u Rodeziju, što me baš ljuti jer bih *strašno* volela da odem tamo. Bezveze.
- Razvedri se - rekoh joj. - Naravno da ćeš ići. Ne vidim kako bi mogla u poslednjem trenutku da odustaneš a da to ne izgleda krajnje sumnjivo. Uostalom, možda će ser Justas kasnije iznenada pozvati Padžeta da dođe, a teško da bi njega uspela da nagovoriš da te povede.

- Svakako ne na neki pristojan način - s osmehom će ona. - Morala bih da odglumim fatalnu strast prema njemu.

- S druge strane, ako već budeš tamo kada on dođe, sve će biti potpuno jednostavno i prirodno. Pored toga, smatram da ni preostalu dvojicu još ne treba da otpišemo.

- O, En, pa ne sumnjaš valjda na pukovnika Rejsa i ser Justasa?

- Sumnjam na svakoga - rekoh mračno. - A da si pročitala ijedan detektivski roman, Suzana, znala bi da je zlikovac uvek onaj na koga najmanje sumnjaš. Mnogi zločinci su bili debeli veseljaci kao ser Justas.

- Pukovnik Rejs nije posebno debeo... a ni preterano veseo.

- Ponekad su vitki i mrgodni - odbrusih joj. - Ne kažem da ozbiljno sumnjam na njih dvojicu, ali ne zaboravimo da su onu ženu ipak ubili u ser Justasovoj kući...

- Da, da, ne moramo sve to još jednom da ponavljamo. Samo zbog tebe držaću ga na oku, En, a ako se imalo udeblja ili postane veseliji, odmah ću ti poslati telegram: „Ser E. sumnjivo nabrekao. Smesta dolazi.”

- Dakle stvarno, Suzana! - povikah. - Ponašaj se kao da je sve ovo neka igra!

- Znam - odvrati ona ne trepnuvši. - Upravo na to mi i liči. A za to si ti kriva, En. Zarazila si me onim svojim pustolovnim duhom. Blagi bože, kad bi Klarens znao da jurcam po Africi prateći opasne kriminalce, podivljao bi.

- Zašto mu onda ne javiš to telegramom? - upitah sarkastično.

Suzanin smisao za humor nestaje onoga trenutka kada neko pomene telegrame. Ozbiljno je razmotrila moj predlog.

- Da znaš da bih mogla. - Oči joj sinuše i od same te pomisli. - Ali možda je ipak bolje da to ne uradim. Muževi uvek imaju potrebu da se umešaju u savršeno bezopasne vidove zabave.

- Dakle ovako - rekoh sumirajući naše planove.

- Ti ćeš da pratiš ser Justasa i pukovnika Rejsa...

- Jasno mi je zašto moram da pratim ser Justasa - prekide me Suzana. - Zbog njegove grade i vrcavih opaski. Ali zaista smatram da preterujemo što se tiče pukovnika Rejsa. Pa on radi za Tajnu službu. Znaš, En, mislim da bi nam najpametnije bilo da mu sve ispričamo.

Oštro sam se usprotivila tom nesportskom predlogu. U njemu sam prepoznala razoran uticaj života u braku. Koliko li sam samo puta čula da neka savršeno razborita žena izgovara „Edgar kaže...” tonom koji ne ostavlja mesta raspravi. A pri tom vam je i više nego jasno da je Edgar potpuna budala. Kao udata žena, Suzana je osećala neodoljivu potrebu da se osloni na bilo kog muškarca.

Ali ipak je svečano obećala da neće zucnuti ni reč pukovniku Rejsu, a onda smo nastavile da kujemo planove.

- Jasno je da moram ostati ovde kako bih pratila Padžeta, a evo i kako ću to najlakše da uradim. Večeras ću se pretvarati da odlazim u Durban, poneću prtljag i sve ostalo, a zapravo ću preći u neki manji hotel u gradu. Mogu donekle da promenim izgled plavom perikom i šeširom s gustom belom čipkom. Lakše ću utvrditi kakve su mu zapravo namere bude li mislio da sam daleko odavde.

Suzana se zdušno složila s ovim planom. Obavile smo pripreme trudeći se da od toga napravimo čitavu predstavu, uključujući i još jedno raspitivanje o polasku voza i pakovanje prtljaga.

Sišle smo u restoran da večeramo. Pukovnik Rejs se nije pojavio, ali su ser Justas i Padžet sedeli za svojim stolom kraj prozora. Padžet je na pola jela ustao i otišao, što me je prilično iznerviralo jer sam nameravala da se pozdravim s njim. Ali i ser Justas je mogao da posluži svrsi. Po završetku obroka odoh do njega.

- Doviđenja, ser Justase - rekoh. - Večeras odlazim u Durban.

On ispusti težak uzdah.

- Čuo sam. Želite li možda da vam se pridružim?

- Bilo bi mi drago.

- Dobra ste vi devojka. Jeste li sigurni da ipak nećete da se predomislite i pođete u Rodeziju da vidite lavove?

- Potpuno sam sigurna.

- Sigurno je pravi lepotan - ojađeno reče ser Justas. - Neki nadobudni fićfirić u Durbanu, koji baca u zasenak moj šarm zrelih godina. Uzgred, Padžet će za koji trenutak poći automobilom do stanice, pa može da vas poveze.

- O, ne, hvala - brže-bolje odbih. - Gospođa Bler i ja smo već naručile taksi.

Poslednje što sam želela bilo je da me Padžet vozi na stanicu! Ser Justas me pažljivo pogleda.

- Čini mi se da ga baš ne volite. Ne zameram vam. On je najobičnija dušebrižna, nametljiva budala, a uz to se stalno ponaša kao neki velikomučenik i čini sve što može kako bi me iznervirao i napakostio mi!

- Šta je sad uradio? - upitah znatiželjno.

- Našao mi je sekretaricu. Takvu ženu sigurno nikada niste videli! Ima četrdeset ko nijednu, nosi cviker i ravne cipele, a toliko je ozbiljna i poslovna da će me u grob oterati. Prava grdoba od žene.

- Hoće li vas držati za ruku?

- Iskreno se nadam da neće! - uzviknu ser Justas. - To bi me dokusurilo. Pa, doviđenja, bistrooka. Ako ubijem kojeg lava, neću vam dati kožu jer ste mi okrenuli leđa i ostavili me na cedilu.

Toplo mi je stisnuo ruku i rastadosmo se. Suzana me je čekala u predvorju kako bi me tobože ispratila.

- Pođimo iz ovih stopa - rekoh usplahireno i mahnuh portiru da nam pozove taksi.

A onda se trgoh kad iza leđa začuh:

- Izvinite, gospođice Bedingfeld, ali upravo idem automobilom do grada. Mogu da odbacim vas i gospođu Bler do stanice.

- O, hvala - odvratih - ali nema potrebe da se mučite. Ja...

- Zaista mi nije teško. Nosaču, utovarite prtljag! Ruke su mi bile vezane. Mogla sam nastaviti da se raspravljam, ali Suzana me blago munu u rebra upozoravajući me da pazim šta radim.

- Hvala, gospodine Padžete - rekoh hladno. Svi se smestismo u automobil. Dok smo jurili ka gradu, razbijala sam glavu pokušavajući da smislim šta da kažem. Na kraju je tišinu prekinuo Padžet.

- Našao sam veoma sposobnu sekretaricu za ser Justasa - napomenuo je. - Gospođicu Petigru.

- Maločas ju je pomenuo - rekoh. - Nije preterano oduševljen.

Padžet me hladno pogleda.

- Ona je kvalifikovana stenodaktilografkinja - reče zajedljivo.

Zaustavismo se ispred stanice. Očekujući da će nas tu ostaviti i otići, okrenula sam se i pružila mu ruku... ali avaj.

- Poći ću da vas ispratim. Tek je osam, imate još petnaest minuta do polaska voza.

Odmah je počeo da izdaje naloge nosačima. Stajala sam bespomoćno, ne usuđujući se ni da pogledam Suzanu. Ipak je uspeo. Po svaku cenu je hteo da bude siguran da sam otišla. A šta sam ja mogla? Ništa. Već sam mogla da vidim sebe kako se za petnaest minuta u oblaku pare udaljavam od stanice dok Padžet neumoljivo stoji na peronu i maše mi. Pomrsio mi je konce a da nisam stigla ni da trepnem. Pri tom mu se ponašanje prema meni potpuno promenilo. Sada je prosto odisao usiljenom srdačnošću, koja mu nimalo nije pristajala a u meni je izazivala gađenje. Kakav ljigavi licemer! Prvo pokuša da me ubije, a sada me obasipa komplimentima! Zar stvarno misli da ga nisam prepoznala one noći na brodu? Ne, sve je to bila gluma, a ja nisam imala drugog izbora osim da prihvatim učešće u njegovoj lakrdiji.

Smušena poput ovce, radila sam sve što mi kaže. Uneli su mi prtljag u spavaća kola. Dobila sam dvokrevetni kupe samo za sebe. Već je bilo osam i dvanaest. Do polaska voza ostalo je svega tri minuta.

Ali Padžet se ponašao kao da Suzana nije tu.

- Putem će biti grozno vruće, En - najednom reče ona - pogotovo dok sutra budete prolazili kroz Karu. Jesi li ponela kolonjsku vodu ili lavandino ulje?

Odmah sam shvatila igru.

- Zaboga - ciknuh. - Zaboravila sam kolonjsku vodu na toaletnom stolu u hotelu.

Suzanina navika da komanduje ovom prilikom je došla kao naručena. Kao carica se okrenula ka Padžetu i rekla:

- Gospodine Padžete, brzo. Imate taman dovoljno vremena. Preko puta stanice je drogerija. En ne može na put bez kolonjske vode.

Nije mu se to mililo, ali Suzanino odlučno držanje nije ostavljalo mesta za protivljenje. Ona je rođeni autokrata. Padžet ode. Suzana je gledala za njim sve dok se nije izgubio s vidika.

- Brzo, En, izadi s druge strane, za slučaj da nije otišao nego nas posmatra s kraja perona. Pusti prtljag. Javi sutra telegramom da ti ga pošalju natrag. O, samo da voz pođe na vreme!

Otvorih vrata sa druge strane vagona i izađoh na peron. Niko nije obraćao pažnju na mene. Mogla sam da vidim Suzanu kako stoji tamo gde sam je ostavila, gleda u prozor i pretvara se da i dalje razgovara sa mnom. Oglasi se pištaljka i voz krenu. Uto začuh i kako neko kao bez duše trči preko perona. Povukla sam se iza štanda s knjigama i nastavila da posmatram.

Suzana prestade da maše maramicom za vozom koji je odlazio i okrenu se.

- Kasno, gospodine Padžete - reče veselo. - Otišla je. Je li to kolonjska voda? Baš šteta što se ranije nismo toga setili.

Izlazeći sa stanice prošli su nedaleko od mene. Gaj Padžet je bio sav zajapuren. Očigledno je trčao do drogerije i natrag.

- Da vam pozovem taksi, gospođo Bler? Suzana je briljirala u svojoj ulozi.

- Da, hvala. Hoćete li da vas povezem do hotela? Da li vas čeka mnogo posla za ser Justasa? Eto, baš mi je krivo što En Bedingfeld sutra ne ide s nama. Nikako mi se ne sviđa pomisao da mlada devojka sama putuje u Durban. Ali ona je zapela i tačka. Sigurno je tamo čeka neko zanimljiv...

Dalje nisam čula jer su odmakli. Pametna je Suzana. Spasla me je.

Sačekala sam nekoliko minuta, a onda i ja izađoh sa stanice, pri čemu se gotovo sudarih s nekim čovekom. Izgledao je vrlo neprijatno, a nos mu je bio nesrazmerno veliki u odnosu na lice.

Poglavlje 21

Nakon toga nisam više imala poteškoća u sprovođenju svog plana. Pronašla sam jedan mali hotel u sporednoj ulici i iznajmila sobu, plativši unapred jer nisam imala prtljag, a zatim spokojno pošla na spavanje.

Sutradan sam uranila i pošla u grad da kupim malo odeće. Nameravala sam da ništa ne preduzimam dok čitavo društvo ne krene za Rodeziju vozom u jedanaest sati. Padžet se sigurno neće upuštati ni u kakve sumnjive radnje pre nego što ih se otarasi. Zato se vozom odvezoh van grada kako bih malo šetala u prirodi. Još nije bilo vruće i prijalo mi je da čestito protegnem noge posle dugog putovanja i tamnovanja u Mojzenbergu.

Sitnice često imaju dalekosežne posledice. U jednom trenutku odvezala mi se pertla i ja zastadoh da je vežem. Kako se to desilo odmah posle jedne oštre krivine, dok sam ja tako stajala nagnuta i bavila se cipelom, neki čovek naiđe i gotovo nalete na mene. Podigao je šušir, promrmljao izvinjenje i produžio. Na trenutak mi se učinilo da mi je njegovo lice odnekud poznato, ali nisam htela time da se zamaram. Pogledala sam na sat i videla da je vreme za povratak. Okrenula sam se i pošla natrag ka Kejptaunu.

Videvši da se jedan tramvaj upravo sprema da krene, potrčah da ga stignem. Čula sam da još neko trči iza mene. Oboje smo uspeli da uskočimo u tramvaj. Tek tad videh da je to isti čovek koji prošao putem dok sam vezivala pertlu i odmah se setih odakle mi je poznat. Bio je to onaj nosati čovečuljak na kog sam naletela kada sam prethodne večeri izlazila sa stanice.

Zapitala sam se je li to neverovatna slučajnost ili me on prati. Odlučih da što pre to utvrdim. Zazvonila sam i sišla na sledećoj stanici. On nije pošao za mnom. Povukla sam se u ulaz neke prodavnice i počela da motrim. Sišao je s tramvaja na sledećoj stanici i krenuo natrag, ka meni.

Sve je bilo jasno kao dan. Pratili su me. Prerano sam se obradovala. Moja pobeda nad Gajem Padžetom sada je dobila sasvim drugačije značenje. Ušla sam u sledeći tramvaj a odmah potom, kao što sam i očekivala, u njega ude i moj pratilac. Morala sam dobro da razmislim.

Bilo je više nego očigledno da sam nabasala na nešto mnogo krupnije nego što sam mislila. Ubistvo u Mil hausu nije bilo zaseban događaj sa samo jednim počiniocem. Imala sam posla s čitavom bandom, a zahvaljujući onome što je pukovnik Rejs ispričao Suzani i svemu što sam čula u onoj kući u Mojzenbergu, počela sam da naslućujem neke od njenih mnogobrojnih delatnosti. Bio je to organizovani kriminal pod vođstvom čoveka kojeg sledbenici znaju kao „Pukovnika"! Setila sam se da se na brodu pričalo o pravim uzrocima štrajka u *Rendu* i da neki veruju kako tamo postoji nekakva tajna organizacija koja raspiruje nemire. Bila je to „Pukovnikova" ujdurma, koju su njegovi izaslanici samo sprovodili u delo. Kako sam čula, on nikada nije lično učestvovao u takvim poslovima, nego se ograničavao na smišljanje i upravljanje. Za njega je bio isključivo umni rad, a ne vratolomije na terenu. Međutim, možda je ovom prilikom i sam na licu mesta kako bi mogao da vuče konce dok glumi uzornog građanina.

Zato je, dakle, pukovnik Rejs bio na *Kilimorden kadu*. Pošao je u lov na prevejanog zločinca. Sve je govorilo u prilog tome. Kao neko ko je na visokom položaju u Tajnoj službi, imao je zadatak da smrsi „Pukovniku” konce.

Zamišljeno sam klimala glavom. Sada je sve bilo mnogo jasnije. Ali kakva je moja uloga u svemu tome? Kako se ja tu uklapam? Zanimaju li ih samo dijamanti? Odmahnuh glavom. Ma koliko dijamanti vredeli, teško da bi to moglo biti objašnjenje za onolike očajničke pokušaje da me uklone. Ne, ovo je bilo nešto važnije. Iz nekog razloga koji nisam mogla da dokučim, videli su me kao pretnju, opasnost! Zbog nečega što sam znala, ili što su oni mislili da znam, hteli su po svaku cenu da me uklone. A to je bilo nešto u vezi sa dijamantima. Čvrsto sam verovala da bi jedna osoba mogla sve da mi rasvetli... kad bi htela. „Čovek u smeđem odelu”, ili Hari Rejbern. On je znao drugu polovinu priče. Ali on se izgubio u nepoznatom pravcu bežeći od potere. Bila sam gotovo sigurna da se više nikada nećemo sresti...

Naglo se prenuh iz razmišljanja kako bih se pozabavila stvarnošću. Setne misli o Hariju Rejbernu nisu bile ni od kakve pomoći. Od samog početka pokazivao je krajnju netrpeljivost prema meni. Ili bar... Eto, opet sam počela da sanjarim! Pravo pitanje je bilo šta uraditi *sada!*

Toliko sam bila ponosna na to što sam lovac, a postala sam lovina. I bilo me je strah! Prvi put sam počela da gubim pribranost. Bila sam zrnce peska koje koči nesmetan rad velike mašine, a uopšte nisam sumnjala da se mašina rešava zrnaca peska po kratkom postupku. Jednom me je spasao Hari Rejbern, jednom sam se spasla sama, ali sada sam postala svesna da mi se crno piše. Neprijatelji su bili svuda oko mene i sužavali su обруč. Nastavim li da radim sama, propala sam.

S mukom povratih samopouzdanje. Na kraju krajeva, šta bi mogli da mi urade? Nalazila sam se u civilizovanom gradu, s policajcem na svakom ćošku. Ubuduće ću biti opreznija. Neće više da me namame u klopku kao onda u Mojzenbergu.

Tramvaj je u međuvremenu stigao do ulice Ederli i ja izađoh. Ne znajući šta da radim, polako pođoh levom stranom ulice. Nisam se opterećivala time da se osvrćem kako bih proverila da li je moj pratilac još tu. Znala sam da jeste. Ušla sam u *Kartrajts* i naručila dve kafe sa sodom i sladoledom ne bih li smirila živce. Pretpostavljam da bi muškarac naručio nešto žestoko, ali devojke nalaze veliku utehu u sodi sa sladoledom. Zudno obuhvatih slamku usnama. Hladna tečnost mi kliznu niz grlo pričinjavajući mi neizmerno zadovoljstvo. Iskapila sam prvu čašu i gurnula je u stranu.

Sedela sam na visokoj stolici za šankom. Krajičkom oka videla sam kada je moj pratilac ušao i neupadljivo seo za mali sto kraj vrata. Slistila sam i drugu sodu s kafom i naručila još jednu, ali sada s javorovim sirupom. Mogu da popijem neograničene količine sode sa sladoledom.

Onaj čovek iznenada ustade i izađe. To me je iznenadilo. Ako je hteo da me čeka napolju, zašto je uopšte ulazio? Ustala sam i oprezno prišla vratima. Istog časa se hitro povukoh u senku. Onaj je razgovara s Gajem Padžetom.

Ako sam dotle i ostavljala mrvu mogućnosti da je nedužan, sada više nije bilo mesta sumnji. Padžet izvadi sat i pogleda u njega. Razmenili su nekoliko reči, a zatim se sekretar okrete i pođe u pravcu stanice. Očigledno je onome dao neka uputstva. Ali kakva?

A onda mi se srce pope u grlo. Čovek koji me je pratio pode do sredine ulice i obrati se policajcu. Počeo je nešto da mu objašnjava pokazujući rukom ka *Kartrajtsu*. Odmah sam shvatila šta su naumili. Hteli su da me policija uhapsi pod ovom ili onom optužbom, najverovatnije zbog džeparenja. Bandi bi nešto toliko jednostavno bilo mačji kašalj. Ne bi mi vredelo da se opirem i pravdam. Postarali bi se za svaku sitnicu. Jednom davno uspeli su da pripišu Hariju Rejbernu krađu *De Birsovih* dijamanata, a on nikako nije mogao da dokaže da je nedužan, iako sam bila gotovo sigurna da ništa nije imao s tim. Kakve bih onda ja imala šanse da se izvučem iz neke „Pukovnikove“ nameštaljke?

Takoreći iz navike pogledah na sat i odmah mi sinu još nešto. Shvatila sam zašto je maločas Padžet isto to uradio. Bilo je skoro jedanaest, a u jedanaest će poštanski voz krenuti za Rodeziju, odvozeći ono malo uticajnih prijatelja koji bi mogli da mi priteknu u pomoć. Zbog njih sam dotle bila koliko-toliko zaštićena. Od prethodne večeri do jedanaest sati bila sam bezbedna, ali obruč će sada početi da se steže.

Brže-bolje otvorih tašnu da platim piće, a onda mi se krv sledi u žilama jer u njoj ugledah *muški novčanik pun novčanica!* Sigurno ga je neko spretno spustio unutra kad sam silazila s tramvaja.

Na trenutak potpuno izgubih glavu. Žurno izadoh iz *Kartrajtsa*. Nosati čovečuljak i policajac upravo su prelazili ulicu. Čim su me ugledali, čovečuljak poče da pokazuje rukom ka meni. Dadoh petama vetra. Procenila sam da je policajac spor, što će mi obezbediti izvesnu prednost. Ali i dalje nisam imala nikakav plan. Samo sam glavom bez obzira trčala niz ulicu Ederli. Ljudi počеше da me zagledaju. Činilo mi se da je pitanje trenutka kada će me neko zaustaviti.

A onda mi nešto sinu.

- Stanica? - upitah nekoga zadihano.

- Malo niže, s desne strane.

Pojurih dalje. Trčanje za vozom je dozvoljeno. Uleteh na stanicu, ali tad začuh da me neko sustiže. Nosati čovečuljak je trčao kao sprinter. Uvidela sam da će me sustići pre nego što se dokopam perona. Podigoh pogled ka velikom satu. Bilo je minut do jedanaest. Mogla bih da uspem ako mi plan upali.

Na stanicu sam utrčala kroz glavni ulaz, s ulice Ederli, a sada istrčah kroz bočni prolaz. Tačno preko puta ulice nalazio se bočni ulaz u poštu, čiji se glavni ulaz takođe nalazio na ulici Ederli.

Kao što sam očekivala, progonitelj nije pošao za mnom, nego je trkom produžio niz ulicu kako bi me presreo kod glavnog ulaza u poštu ili rekao policajcu da to učini.

Istog časa jurnuh natrag, pa se preko ulice vratili na stanicu. Trčala sam kao sumanuta. Bilo je tačno jedanaest sati. Dugačka vozna kompozicija upravo je polazila kad sam izbila na peron. Nosač je pokušao da me zaustavi, ali mu se ja izmigoljih iz ruku i skočih na nogostup vagona. Popela sam se uz dva stepenika i otvorila vrata. Bila sam bezbedna! Voz je hvatao brzinu.

Uto prodosmo kraj čoveka koji je stajao sâm na kraju perona. Počeh da mu mašem.

- Doviđenja, gospodine Padžete - doviknula sam mu.

Nikada u životu nisam videla nekoga toliko zaprepašćenog. Izgledao je kao da je video utvaru.

Trebalo mi je malo vremena da izađem na kraj s kondukterom, ali odlučila sam da zauzmem nadmen stav.

- Ja sam sekretarica ser Justasa Pedlera - rekoh mu oholo. - Molim vas da me odvedete do njegovog privatnog vagona.

Suzana i pukovnik Rejs stajali su na zadnjoj platformi vagona. Oboma se ote iznenađeni uzvik kad me ugledaše.

- Zdravo bili, gospođice En - reče pukovnik Rejs. - Otkud vi ovde? Mislio sam da ste otišli u Durban. S vama čovek nikad ne zna na čemu je!

Suzana nije rekla ništa, ali u njenom pogledu sam videla hiljadu pitanja.

- Moram da se javim šefu - rekoh smerno. - Gde je on?

- U svojoj kancelariji u srednjem kupeu. Diktira neverovatnom brzinom sirotjoj gospođici Petigru.

- Takva predanost poslu ne liči mi na njega - primetih.

- Hm - na to će pukovnik Rejs. - Sve mi se čini da hoće da je zatrpa poslom kako bi do kraja dana ostala u svom kupeu prikovana za pisaću mašinu.

Nasmejala sam se. Potom sve troje podosmo da potražimo ser Justasa. Šetkao je gore-dole u skućenom prostoru zasipajući čitavom bujicom reči zlosrećnu sekretaricu, koju dotle nisam imala priliku da vidim. Bila je to visoka, stamena žena strogog držanja, u odeći turobnih boja i s cvikerom na nosu. Videlo se da jedva uspeva da drži korak sa ser Justasom jer se užasno mrštila dok joj je olovka letela preko papira.

Uđoh u kupe.

- Javljam se na dužnost, gospodine - rekoh kao neka namiguša.

Ser Justas je zanemio upola složene rečenice o uslovima rada i zablenuo se u mene. Uprkos strogom držanju, gospođica Petigru je očigledno bila plahovito stvorenje, pošto skoči kao oparena.

- Gospode bože! - uzviknu ser Justas. - Pa šta bi s mladićem u Durbanu?

- Vi ste mi draži - rekoh umiljato.

- Dušo moja - reče ser Justas. - Možete odmah početi da me držite za ruku.

Gospođica Petigru se nakašlja, na šta ser Justas odmah povuče ruku.

- A, da - reče - gde smo ono stali? Da, Tilman Ros je u svom govoru... Šta je sad? Zašto ne zapisujete?

- Čini mi se - blago reče pukovnik Rejs - da se gospođici Petigru slomila olovka.

Uzeo je olovku od nje i zarezao ju je. Ser Justas i ja samo smo ga nemo posmatrali. U glasu pukovnika Rejsa bilo je nečega što nikako nisam mogla da dokučim.

Poglavlje 22

(Odlomak iz dnevnika ser Justasa Pedlera)

Nosim se mišlju da dignem ruke od svojih „Sećanja”. Umesto toga napisaću kratak članak pod nazivom „Sekretari koje sam imao”. Jer što se toga tiče, kao da me je neko urekao. Ili nemam nijednog, ili ih imam previše. U ovom trenutku putujem u Rodeziju u društvu čopora žena. Naravno, Rejs je sebi odvojio dve najbolje, a menije ostavio onu cepanicu. Uvek mi se to desi. Ipak je ovo moj privatni vagon, a ne Rejsov.

Na putovanju u Rodeziju pridružila mi se i En Bedingfeld, pod izgovorom da će mi biti privremena sekretarica. Međutim, celo bogovetno popodne prestajala je na zadnjoj platformi s Rejsom diveći se lepotama planinskog prevoja Heks River. Ne poričem da sam joj rekao kako će njeno glavno zaduženje biti da me drži za ruku. Ali ona ne radi čak ni to. Možda se plaši gospođice Petigru. Ne bih joj zamario ako je tako. Na gospođici Petigru ne postoji ama baš ništa privlačno. Odbojna je i ima velika stopala, više liči na muškarca nego na ženu.

Ima nečeg vrlo tajnovitog u vezi s En Bedingfeld. U voz je uskočila u poslednjem trenutku, dahćući kao parna mašina, kao da je bila na trkama... iako mi je Padžet rekao da ju je sinoć lično ispratio na voz za Durban! Ili je Padžet ponovo bio pijan, ali ta devojka ima astralno telo.

I ne daje nikakva objašnjenja. Ovde niko ništa ne objašnjava. Da, da, „Sekretari koje sam imao”. Br. 1 - Ubica u bekstvu od zakona. Br. 2 - Potajna ispičutura koja se u Italiji bavi sumnjivim poslovima. Br. 3 - Lepotica koja ima korisnu moć da bude na dva mesta istovremeno. Br. 4 - Gospođica Pet igru, koja je, u to nema sumnje, prurušena opasna zlotvorka! Verovatno mi je to Padžet utrapio neku svoju prijateljicu iz Italije. Ne bih se iznenadio ako se jednog dana obelodani da nas je sve obrlatio. Sve u svemu, čini mi se da je Rejbern najbolji od cele ove gomile. Nikad me ne nervira, niti mi smeta. Gaj Padžet je čak bio toliko drzak da mi utrapi kovčeg s kancelarijskim materijalom. Čovek ne može čestito ni da zakorači a da se ne saplete o njega.

Maločas sam izašao na zadnju platformu očekujući da će moje pojavljivanje izazvati buru oduševljenja. Obe žene su opčinjeno slušale još jednu Rejsovu priču sputovanja. Moraću da promenim natpis na vagonu, jer ovo nije „Ser Justas Pedler i njegovo društvo”, nego „Pukovnik Rejs i njegov harem”.

A onda je, naravno, gospođa Bler počela da snima besmislene fotografije. Kad god voz tokom uspona uđe u oštru krivinu, ona mora da slika lokomotivu.

- Razumete li? - uzviknula je oduševljeno. - Da biste iz zadnjeg vagona slikali lokomotivu, voz mora da bude u krivini, a s ovim planinama u pozadini sve će izgledati strašno opasno.

Ukazao sam joj na činjenicu da se ni po čemu neće videti da je fotografija snimljena iz zadnjeg vagona. Samo me je sažaljivo pogledala.

- Ispod ću napisati „Snimak s voza. Lokomotiva u krivini.”

- *To možete da napisete ispod bilo koje fotografije voza - rekoh joj. "Žene se nikada ne sete najjednostavnijih stvari.*

- *Drago mi je što ovuda prolazimo za videla - reče En Bedingfeld. - Ne bih videla sve ovo da sam sinoć otišla za Durban, zar ne?*

- *Tako je - s osmehom reče pukovnik Rejs. - Ujutru biste se probudili u Karuu, vreloj i prašnjavao stenovitoj pustinji.*

- *Drago mi je što sam se predomislila - reče En, pa zadovoljno uzdahnu posmatrajući okolinu.*

Pogled je bio zaista čudesan. Svuda unaokolo ogromne planine, a voz vijuga i krivuda polako se uspinjući sve više.

- *Da li je ovo najbolji dnevni voz za Rodeziju? - upita En Bedingfeld.*

- *Dnevni? - kroz smeh će Rejs. - Draga moja gospođice En, za Rodeziju idu samo tri voza nedeljno. Ponedeljkom, sredom i subotom. Jeste li vi svesni da na Viktorijine vodopade stižemo tek sledeće subote?*

- *Dotle ćemo imati vremena da se baš dobro upoznamo - zloslutno reče gospođa Bler. - Koliko nameravate da se zadržite na vodopadima, ser Justase?*

- *Zavisi - rekoh oprezno.*

- *Od čega?*

- *Od razvoja događaja u Johannesburgu. Isprva sam nameravao da ostanem na vodopadima nekoliko dana, tim pre što ih nikada nisam video iako mi je ovo već treća poseta Africi, pa da potom produžim u Johannesburg i vidim kako stoje stvari u Rendu. Znaite, kod kuće važim za stručnjaka za južnoafričku politiku. Ali po onome što čujem, Johannesburg će za otprilike nedelju dana postati vrlo negostoljubivo mesto. Ne bih da se zateknem usred revolucije.*

Rejs se veoma nadmeno osmehnu.

- *Mislím da preterujete, ser Justase. U Johannesburgu uopšte neće biti opasno.*

Žene ga odmah pogledaše u stilu „ala ste vi hrabri“, što me je silno iznerviralo. Nisam ni za dlaku manje hrabar od Rejsa, ali nemam njegov stas. Uvek se sve vrti oko tih visokih, vitkih, preplanulih tipova.

- *Pretpostavljám da ćete i vi biti tamo - rekoh hladno.*

- *Sasvim moguće. Mogli bismo zajedno da putujemo.*

- *Zaista ne znam hoću li se zadržavati na vodopadima - rekoh uzdržano. Zašto mu je toliko stalo da odem u Johannesburg? Sigurno je bacio oko na En. - A kakvi su vaši planovi, gospođice En?*

- *Zavisi - uzdržano će ona, oponašajući me.*

- *Mislío sam da ste vi moja sekretarica - pobunih se.*

- *O, da, ali osećala sam se suviše. Celog poslepođneva držali ste gospođicu Petigru za ruku.*

- *Šta god da sam radio, kunem vam se da to nisam - rekoh iskreno.*

Četvrtak uveče.

Upravo smo krenuli iz Kimberlija. Rejs je morao ponovo da ispriča celu priču o kradi dijamanata. Zašto žene toliko uzbuđuje sve što ima ikakve veze s dijamantima?

En Bedingfeld je napokon skinula svoj veo tajanstvenosti. Ispostavilo se da je novinarka. Jutros je iz De Ara poslala ogroman telegram. Sudeći po blebetanju koje se cele noći čulo iz kupea gospođe Bler, En joj je sigurno naglas čitala sve svoje reportaže, kojih ima za sledećih nekoliko godina.

Izgleda da je sve vreme bila na tragu „Čoveka u smeđem odelu“. Iako ga najverovatnije nije ni videla na Kilmordenu jer takoreći nije ni imala prilike za to, sigurno sada sve u šesnaest šalje kući telegrame tipa „Kako sam putovala s ubicom“ i štancuje potpuno izmišljene priče na temu „Šta mi je sve rekao“ i tome slično. Znam već kako to ide. I sam to radim u svojim „Sećanjima“ kada mi Padžet dopusti. Ne sumnjam da će neko od Nezbijevih veštih ljudi dodatno da nakiti priču, tako da kada je budu objavili u Dejli badžitu, čak ni Rejbern neće moći samoga sebe da prepozna.

Devojka je u svakom slučaju pametna. Navodno je sama-samcata uspela da iščeprka ko je žena koju su ubili u mojoj kući. Bila je to ruska balerina, poznata kao Nadina. Upitao sam En Bedingfeld da li je sigurna u to. Odgovorila mi je u stilu Serloka Holmsa - da je to čista dedukcija. Ali, koliko sam shvatio, ona je Nezbiju to javila kao da je proverena činjenica. Žene imaju dobru intuiciju i uopšte ne sumnjam da je En Bedingfeld potpuno u pravu u svojim nagađanjima, ali ipak je apsurdno nazivati to dedukcijom.

Pojma nemam kako joj je pošlo za rukom da se ubaci u Dejli badžit. Ali ona je prosto takva. Ne zna za prepreke. Puna je smicalica kojima prikriva neumoljivu rešenost da uspe. Pa dovoljan je primer kako je uspela da se ubaci u moj privatni vagon!

A sada počinjem da naslućujem i zašto. Rejs je jednom pomenuo kako policija veruje da je Rejbern pošao u Rodeziju. Lako je mogao da ode vozom u ponedeljak. Sigurno su poslali telegrame svim usputnim stanicama, ali još nisu našli nikoga ko odgovara njegovom opisu. Naravno, to ništa ne znači. On je sposoban mlad čovek i poznaje Afriku. Verovatno se majstorski pruerušio u staru crnkinju, dok naivni policajci i dalje tragaju za naočitim mladićem s ožiljkom, odevenim po poslednjoj evropskoj modi. Od početka mi se činilo da je taj ožiljak lažan.

Bilo kako bilo, En Bedingfeld mu je na tragu. Hoće da slava za njegovo hvatanje pripadne njoj i Dejli badžitu. Danas su mlade žene vrlo hladnokrvne. Nabacio sam joj da to što radi nije nimalo ženstveno. Samo mi se nasmejala u lice i odvrtila da će se obogatiti kad ga uhvati. Vidim da se ni Rejsu sve to ne sviđa. Mo~ žda je Rejbern u ovom vozu. U tom slučaju mogao bi sve da nas pobije na spavanju. Rekao sam to gospođi Bler, ali ona se oduševila ovom pomisli i napomenula kako bi moje ubistvo bilo ekskluzivna vest za En! Ekskluzivna vest, nije nego!

Sutra prolazimo kroz Bečuanaland. Pomrećemo od prašine. Sigurno će na svakoj stanici crnačka dečurlija da prodaje drvene životinjice koje je sama izrezbarila. Kao i činije i korpe. Pribojavam se da će gospođa Bler potpuno da izgubi glavu. U tim igračkama ima neke primitivne neodoljivosti koja bi lako mogla da je osvoji.

Petak uveče.

Zvonicica

Tačno sam znao. Gospođa Bler i En kupile su četrdeset devet drvenih životinjica!

Knjižgoteka

~ 105 ~

anna

Poglavlje 23

(Nastavak pripovesti En Bedingfeld)

Iskreno sam uživala u putovanju do Rodezije. Svakog dana je bilo nešto novo i uzbudljivo da se vidi. Prvo živopisni predeli u dolini reke Heks, pa surova lepota Karua, i na kraju veličanstveno prostranstvo Bečuanalanda i potpuno neodoljive igračke koje su prodavali urođenici. Zbog njih smo Suzana i ja na gotovo svakoj stanici u poslednjem trenutku ulazile u voz. Ako se to uopšte može nazvati stanicama. Imala sam utisak da se voz prosto zaustavlja gde mu se prohte, na šta bi se horde domorodaca najednom stvorile kao da su iznikle iz pustog predela, nudeći nam činije, šećernu trsku, krzna i božanstvene drvene životinje. Suzana je odmah počela da pravi malu menažeriju, pa se i ja povedoh za njom. Uglavnom su koštale „tiki” (tri penija), a svaka je bila drugačija. Bilo je tu žirafa, tigrova, zmija, antilopa setnog pogleda i smešnih malecni crnih ratnika. Neizmerno smo uživale.

Ser Justas je pokušao da nas obuzda, ali uzalud. I dalje sam uverena da je pravo čudo što voz nije bez nas otišao iz neke oaze duž pruge. Južnoafrički vozovi se ne oglašavaju i nema meteža kad dolaze ili odlaze. Prosto otklizne dalje, pa se tako dešava da usred cenjkanja dignete pogled i potrčite koliko vas noge nose.

Možete da zamislite Suzanino zaprepašćenje kada me je videla u vozu u Kejptaunu. Već prve večeri podrobno smo pretresle čitavu situaciju. Razgovarale smo do duboko u noć.

Shvatila sam da je odbrana važna koliko i napad. Bila sam prilično bezbedna na putovanju sa ser Justasom Pedlerom i njegovim društvom. I on i pukovnik Rejs bili su moćni zaštitnici, pa sam pretpostavljala da neprijatelji neće smeti da diraju osinjak u koji sam se sakrila. Pored toga, sve dok sam u ser Justasovoj blizini, biću koliko-toliko u dodiru s Gajem Padžetom, a on je u srcu ove misterije. Pitala sam Suzanu misli li da je moguće da je Padžet zapravo tajanstveni „Pukovnik”. Naravno, njegov podređeni položaj nije išao u prilog ovoj pretpostavci, ali jednom ili dvaput pomislila sam da je ser Justas, uprkos autokratskom držanju, vrlo podložan uticaju svog sekretara. On je zapravo bio dobričina i trebalo je samo malo veštine da ga čovek vrti oko malog prsta. Pri tom je relativno neupadljiv sekretarski položaj zapravo bio koristan, pogotovo ako je nekome stalo da ne privlači pažnju.

Međutim, Suzana se oštro usprotivila ovakvom mom razmišljanju. Odbijala je da poveruje da se u Padžetu krije vođa. Smatrala je da se pravi mozak svega - „Pukovnik” - drži podalje i da je bio u Africi još pre našeg dolaska.

Složila sam se da sve to zvuči smisleno, ali ipak nisam bila zadovoljna. Naime, u svakoj sumnjivoj situaciji Padžet se pokazao kao rođeni organizator.

Činjenica je da na prvi pogled nije imao samouverenost i odlučnost kakve bi se očekivale od prevejanog kriminalca, ali, sudeći po rečima pukovnika Rejsa, tajanstveni vođa

je u svemu učestvovao jedino umnim radom, a kreativni geniji često su nejake grade i povučenog držanja.

- Pravo si profesorsko dete - prekinula me je Suzana dok sam joj ovo objašnjavala.

- Ali svejedno sam u pravu. A opet, možda je Padžet samo veliki vezir, to jest desna ruka svemoćnog vođe. - Nakratko začutah, pa nastavih naglas da razmišljam. - Živo me zanima kako se ser Justas obogatio!

- Sad ti je opet sumnjiv?

- Suzana, došla sam u fazu kada mi je svako sumnjiv! Ne verujem ozbiljno da je umešan, ali ipak je *on* Padžetov poslodavac i vlasnik Mil hausa.

- Mnogo puta sam čula da nije baš voljan da priča o tome odakle mu novac - zamišljeno reče Suzana. - Ali to ne znači da je u pitanju nešto nezakonito. Možda se obogatio na ekserima, ili na nekoj vodici za rast kose.

Skrušeno se složih.

- A šta - kolebljivo će Suzana - ako smo omašile? To jest, šta ako smo zbog uverenja da je Padžet umešan potpuno skrenule s traga? Šta ako je on ipak ispravan?

Razmislih malo o ovome, pa odmahnuh glavom.

- Ne verujem.

- On za sve ima nekakvo opravdanje.

- Hm, da, ali sva su neuverljiva. Primera radi, kada je one noći na *Kilmordenu* pokušao da me gurne preko ograde, tvrdio je kako je sledio Rejberna do palube i da se ovaj okrenuo i odalomio ga. Za to sigurno znamo da je laž.

- Da - nevoljno se složila Suzana. - Ali to smo čule iz druge ruke, od ser Justasa. Možda bismo od Padžeta čule potpuno drugačiju priču. Znaš da ljudi uvek malo promene događaje kada ih prepričavaju.

Odvagah u sebi i tu mogućnost.

- Ne - rekoh na kraju. - To mi prosto ne ide u glavu. Padžet je kriv i tačka. Ne možeš zažmuriti na činjenicu da je pokušao da me gurne preko ograde, a i sve ostalo se uklapa. Zašto ga tako uporno braniš?

- Zbog lica.

- Zbog lica? Ali...

- Da, znam šta ćeš reći. Ima lice zlikovca. U tome i jeste stvar. Neko ko ima takvo lice nikada nije istinski zao. To je sigurno nekakva gruba šala majke prirode.

Nije uspela da me uveri. Štošta sam naučila o ponašanju majke prirode u davnim epohama. Ako i ima smisao za humor, retko ga pokazuje. A Suzana je od onih koji su skloni da majci prirodi pripisuju sopstvene osobine.

Potom pređosmo na razmatranje šta sada da radimo. Bilo mi je jasno da moram imati nekakvu priču. Nisam mogla daveka da izbegavam objašnjenja. A rešenje svih mojih muka ležalo mi je nadohvat ruke, iako već izvesno vreme nisam ni pomislila na njega. *Dejli badžit!* Moje ćutanje ili torokanje ionako više nisu mogli da naude Hariju Rejbenu. Već je bio obeležen kao „Čovek u smeđem odelu”, a da ja s tim nisam imala ništa. Najviše bih mu

pomogla budem li se pretvarala da sam protiv njega. „Pukovnik” i njegova banda ne smeju ni da posumnjaju da ima prijateljskih osećanja između mene i čoveka kome su odlučili da podmetnu ubistvo u Marlouu. Koliko je meni u tom trenutku bilo poznato, još nisu utvrdili ko je ubijena žena. Odlučila sam da pošaljem lordu Nezbiju telegram u kome ću izneti pretpostavku da to nije niko drugi nego čuvena ruska balerina „Nadina”, koja je dugo žarila i palila u Parizu. Izgledalo mi je neverovatno da toliko dugo ne mogu da je identifikuju, ali kada sam mnogo kasnije saznala još pojedinosti o ovom slučaju, shvatila sam da se to moglo i očekivati.

Tokom čitave svoje uspešne karijere u Parizu, Nadina nikada nije bila u Engleskoj. Londonskoj publici je bila nepoznata. A slike žrtve iz Marloua koje su se mogle videti u novinama bile su toliko mutne i nejasne da nije ni čudo što je niko nije prepoznao. S druge strane, Nadina nikom živom nije rekla da će otići u Englesku. Dan nakon ubistva, njen menadžer je dobio pismo, navodno od nje, u kome mu objašnjava da zbog privatnih razloga mora hitno da se vrati u Rusiju i da on kako zna i ume mora da razreši neugodnosti u vezi s kršenjem ugovora.

Naravno, sve ovo sam saznala tek kasnije. Uz Suzanin blagoslov, iz De Ara sam poslala dugačak telegram, koji je, psihološki gledano, stigao u pravom trenutku (i to sam tek kasnije saznala). *Dejli badžitu* je očajnički trebala senzacija. Kada je službeno potvrđeno da je moja pretpostavka tačna, *Dejli badžit* je dobio najekskluzivniju vest otkad postoji. „Naša specijalna izveštačica identifikovala žrtvu iz Mil hausa”. I tome slično. „Naša novinarka putuje s ubicom. . Kakav je on zapravo?”

Osnovne činjenice su putem telegrama stigle i do južnoafričkih novina, ali ja sam pročitala samo svoje opširne članke, a i to s velikim zakašnjenjem! U Bulavaju me je dočekaao telegram s odobrenjem i daljim uputstvima. Dobila sam posao u *Dejli badžitu*, a lord Nezbi mi je lično čestitao na uspehu. Imala sam puno ovlašćenje da nastavim potragu za ubicom, s tim što sam jedino ja znala da to nije Hari Rejbern! Ali u tom trenutku bilo je najbolje da svi ostali misle da jeste.

Poglavlje 24

U Bulavaju smo stigli u subotu rano izjutra. Moram priznati da sam se razočarala. Bilo je veoma vruće, a hotel je bio grozan. Pored toga, ser Justas je bio najblaže rečeno džangrizav. Mislim da su mu išle na živce naše drvene životinje, a pogotovo velika žirafa. Bila je ogromna, nesrazmerno dugačkog vrata, blagih očiju i oklembešenog repa. Imala je ličnost. Bila je neodoljiva. Već se potegla rasprava da li je Suzanina ili moja. Pri kupovini je svaka priložila po *tiki*. Suzana se pozivala na činjenicu da je starija i na svoje bračno stanje, dok sam ja branila svoje pravo tvrdeći da sam prva spoznala žirafinu lepotu.

Doduše, da budem iskrena, zauzimala je mnogo mesta u našem skućenom prostoru. Uopšte nije lako nositi četrdeset devet drvenih životinja, pri čemu su sve nezgodnog oblika i izuzetno lomljive. Samo za njih trebala su nam dva nosača, ali jedan je takoreći odmah ispustio očaravajuću porodicu nojeva i polomio im glave. U strahu da se to ne ponovi, Suzana i ja smo ponele koliko god smo mogle, nešto je uzeo pukovnik Rejs, a veliku žirafu utrapila sam ser Justasu. Čak ni uštogljena gospođica Petigru nije uspela da se izvuče - zapali su joj veliki nilski konj i dva crna ratnika. Stekla sam utisak da joj se nimalo ne dopadam. Možda je smatrala da sam drska devojčura. U svakom slučaju, izbegavala me je koliko god je mogla. A da sve bude čudnije, činilo mi se da mi je odnekud poznata, ali nikako nisam mogla da dokučim odakle.

Ostatak prepodneva proveli smo u odmoru, a popodne se odvezosmo do Matoposa da obiđemo Roudsov grob. U stvari, takav je bio dogovor, ali je ser Justas odustao u poslednjem trenutku. Bio je ljut gotovo kao onog jutra kada smo stigli u Kejptaun - kada je bacio breskvu o pod a ona se raspukla. Očigledno mu loše utiče na raspoloženje kad doputuje negde ranom zorom. Psovao je nosače, psovao je konobara za vreme doručka, psovao je čitavu upravu hotela, a sigurno bi vrlo rado ispsovao i gospođicu Petigru, koja je obigravala oko njega noseći olovku i beležnicu, ali mislim da čak ni on ne bi imao hrabrosti za to. Ta žena je školski primer sposobne sekretarice. U poslednjem trenutku uspela sam da spasem našu dragocenu žirafu. Mislim da bi je ser Justas najradije razbio o zemlju.

Nego, da se vratim na naš izlet. Kada je ser Justas odustao, gospođica Petigru reče da će ipak ostati u hotelu za slučaj da mu zatreba. A pred sam polazak stiže nam poruka od Suzane da je boli glava. Na kraju pukovnik Rejs i ja odosmo sami.

Čudan je on čovek. To nije toliko uočljivo kada je u društvu, ali kada se nađete nasamo s njim postajete svesni snage njegove ličnosti. Tada postaje mnogo uzdržaniji, ali njegovo ćutanje kao da govori više nego što se rečima može iskazati.

Tako je bilo i tog dana dok smo se kroz predele obrasle žučkastosmeđim rastinjem vozili ka Matoposu. Sve je bilo neobično tiho ako se izuzme naš automobil, koji je, činilo mi se, bio prvi ford ikada proizveden. Presvlake na sedištima bile su u fronclama, a čak i ja, koja ne znam ništa o motorima, mogla sam da naslutim da mu pod haubom nisu baš svi delovi na broju.

Okolina se postepeno menjala. Počele su da se pojavljuju velike stene na gomilama potpuno neverovatnih oblika. Najednom mi se činilo da sam se vratila u preistoriju. Na

trenutak su mi neandertalski ljudi bili stvarni isto kao nekada tati. Okrenuh se ka pukovniku Rejsu.

- Sigurno su ovde nekada živeli divovi - rekoh zaneseno. - A deca su im bila baš kao i današnja, igrala su se kamenčićima, slagala ih na gomile i rušila trudeći se da stvore što finiju ravnotežu. Kada bi trebalo da dam ime ovom mestu, nazvala bih ga Zemlja divovske dece.

- Možda ste bliže istini nego što mislite - ozbiljno reče pukovnik Rejs. - Takva vam je Afrika - jednostavna, primitivna, velika.

Zamišljeno klimnuh glavom.

- Volite je, zar ne? - upitah.

- Da. Ali kada čovek duže živi u njoj, postaje... pa, vi biste rekli okrutan. Prosto počne olako da shvata život i smrt.

- Da - rekoh setivši se Harija Rejberna. I on je bio takav. - Ali ne okrutan prema slabijima?

- Gospođice En, pitanje je šta ko smatra „slabijima“.

Pomalo me je zbunila ozbiljnost u njegovom glasu. Shvatila sam koliko malo zapravo znam o čoveku koji sedi do mene.

- Valjda sam mislila na decu i pse.

- Mogu da izjavim da nikada nisam bio okrutan prema deci ili psima. Vi, dakle, žene ne svrstavate u „slabije“?

Razmislih o ovom.

- Ne, mislim da ne... iako pretpostavljam da ipak to jesu. Mislim na današnje vreme. Moj otac je uvek tvrdio da su na samom početku muškarci i žene zajedno hodili svetom, ravnopravni po snazi... kao lavovi i tigrovi...

- I žirafe? - podsmešljivo me prekinu pukovnik Rejs.

Nasmejala sam se. Svi su zbijali šale na račun one žirafe.

- I žirafe. Znate, ljudi su tada bili nomadi. Tek kada su se skrasili i stvorili naselja došlo je do podele na muške i ženske poslove i žene su postale slabe. Naravno, duboko u duši svi smo isti, *osećamo se* isto. Zato se žene dive fizičkoj snazi kod muškaraca, zato što su je nekada imale pa izgubile.

- Nešto kao obožavanje predaka?

- Tako nekako.

- Stvarno tako mislite? Mislim na to da se žene dive snazi.

- Smatram da jeste tako, ako ćemo iskreno. Verujete da se divite nečijim vrlinama, ali kada ste zaljubljeni, vraćate se u primitivno stanje, u kome je bitno jedino ono što je telesno. Ali mislim da tu nije kraj. Da živite u primitivnim uslovima, to bi bilo sasvim u redu. Ali ne živite, i zato na kraju ipak prevagne ono drugo. Uvek pobedi ono što mislite da ste prevazišli, zar ne? I to pobedi na jedini način koji je bitan. Kao ono u Bibliji, o gubljenju i nalaženju života.

- Na kraju se - zamišljeno reče pukovnik Rejs - sve svodi na to da se zaljubite i odljubite. Jeste li to hteli da kažete?

- Ne baš, ali možete i tako da kažete, ako želite.

- Ali meni se čini da se vi nikada niste odljubili, gospođice En.

- Ne, nisam - rekoh iskreno.

- A jeste li se ikada zaljubili? Ništa nisam odgovorila.

Razgovor se tu prekinuo jer smo u međuvremenu stigli na odredište. Izašli smo iz automobila i počeli polako da se penjemo ka čuvenom vidikovcu Worlds Vju. Po ko zna koji put osećala sam blagu nelagodu u društvu pukovnika Rejsa. Vrlo dobro je prikrivao misli iza tih nedokučivih crnih očiju. Pomalo sam ga se pribojavala. Oduvek sam ga se pribojavala. S njim nikad nisam znala na čemu sam.

Ćutke smo se uspinjali sve dok nismo stigli do mesta gde Rouds počiva među divovskim stenjem. Bilo je avetinjski na neki čudan način, daleko od ljudskih staništa, poput beskrajne himne divljoj lepoti.

Neko vreme smo sedeli tamo u tišini, a potom pođosmo natrag, ovog puta se ne držeći staze. Povremeno smo morali da skačemo sa stene na stenu i pridržavamo se rukama, a u jednom trenutku naiđosmo na oštru, gotovo uspravnu strminu.

Pukovnik Rejs prođe prvi, pa se okrenu da mi pomogne.

- Bolje da vas prenesem - reče iznenada, pa me hitro podiže.

Osetila sam njegovu snagu dok me je spuštao i sklanjao ruke. Muškarac od gvožđa, s mišićima napetim poput čelika. I tad me ponovo obuze strah, tim pre što se nije odmakao, nego je ostao da stoji tačno ispred mene netremice me gledajući u oči.

- Šta vi zapravo radite ovde, En Bedingfeld? - najednom reče.

- Ja sam Ciganka koja je pošla da vidi svet.

- Da, u to ne sumjam. Izveštavanje za novine samo je izgovor. Vi u duši niste novinar. Putujete iz čistog zadovoljstva, jer želite da živite punim plućima. Ali to nije sve.

Šta hoće da me navede da mu kažem? Osetih strah. Čist strah. Stajala sam i gledala ga. Možda moje oči ne umeju da kriju tajne tako dobro kao njegove, ali zato umeju da prebace žarište borbe na neprijateljevu teritoriju.

- A šta je *vas* dovelo ovamo, pukovniče Rejs? - upitah otvoreno.

Na trenutak sam pomislila da mi neće odgovoriti. Očigledno se našao zatečen. A onda je ipak progovorio, pri čemu je izgledalo da mu te reči pričinjavaju neko mračno zadovoljstvo.

- Častoljublje - reče on. - Ništa drugo - samo pusto častoljublje. Znate već, gospođice Bedingfeld, „sa toga greha pali su anđeli” i tome slično.

- Priča se - rekoh polako - da zapravo radite za Vladu... tačnije, za Tajnu službu. Je li to istina?

Ne znam jesam li to umislila ili je stvarno oklevao delić sekunde pre nego što je odgovorio.

- Uveravam vas, gospođice Bedingfeld, da sam ovde isključivo o svom trošku i iz sopstvenog zadovoljstva.

Kada sam kasnije razmišljala o ovom odgovoru, zaključila sam da je zapravo prilično neodređen. Možda je namerno bio takav.

Do povratka u automobil nismo progovorili ni reč. Na pola puta do Bulavaja zaustavili smo se da popijemo čaj u nekakvoj sklepanoj građevini kraj drumu. Vlasnik je okopavao vrt i nimalo mu nije bilo drago što ga neko prekida, ali ipak je ljubazno obećao da će videti šta može da učini. Nakon beskrajnog čekanja, doneo nam je bajate kolače i mlak čaj, a zatim se vratio u vrt.

Nije čestito ni otišao kad nas okružiše mačke, njih šest na broju, i odmah počеше molećivo da mjauču. Buka je bila zaglušujuća. Bacila sam im nekoliko komadića kolača, koje one proždraše za tren oka. Potom sam sipala sve mleko u tacnu, a one se potukoše oko njega.

- Oh - uzviknuh ojađeno - pa one umiru od gladi! To je strašno! Molim vas, molim vas, naručite još mleka i još jedan tanjir kolača.

Pukovnik Rejs bez reči pođe da me poslušā. Mačke ponovo zamjaukaše. Vratio se s velikim vrčem mleka, koje one slistiše do poslednje kapi.

Odlučno sam ustala.

- Hoću da povedemo ove mačke. Ne mogu ovde da ih ostavim.

- Drago dete, uozbiljite se. Ne možete da vučete šest mačaka i pedeset drvenih životinja.

- Briga me za drvene životinje. Ove mačke su žive. Vodim ih sa sobom.

- Ne dolazi u obzir. - Mrko sam ga pogledala, ali on nastavi: - Mislicete da sam surov, ali ne možete da se raspilavite kad god ugledate ovako nešto. To bi bila greška i neću vam dozvoliti da ih povedete. Znaite, ipak je ovo primitivna zemlja, a ja sam snažniji od vas.

Oduvek sam umela da prepoznam poraz. Suznih očiju podoh ka automobilu.

- Verovatno su samo danas ostale bez hrane - pokušao je on da me uteši. - Žena onog čoveka otišla je u Bulavajo u kupovinu. Sve će biti u redu. Pored toga, morate biti svesni da je svet pun izgladnelih mačaka.

- Nemojte... Nemojte - odvratih besno.

- Hoću da vas naučim da prihvatite život takav kakav je. Da budete čvrsti i bezosećajni, kao ja. U tome leži tajna snage... a i tajna uspeha.

- Radije bih umrla nego da budem bezosećajna - rekoh strastveno.

Ušli smo u automobil i krenuli. Počela sam polako da se smirujem. Iznenada, i na moje neizmerno zaprepašćenje, on me uhvati za ruku.

- En - reče. - Volim vas. Hoćete li da se udate za mene?

Bila sam potpuno zatečena.

- O, ne - promucala sam. - Ne mogu.

- Zašto?

- Ne gajim prema vama takva osećanja. Nikada nisam o vama razmišljala na taj način.

- Shvatam. Da li je to jedini razlog? Morala sam da budem iskrena. Makar toliko sam mu bila dužna.

- Ne - rekoh - nije. Znete... ja... volim nekog drugog.
- Shvatam - ponovo reče on. - A da li ste ga voleli i onda kada sam vas prvi put ugledao na *Kilmordenu*?

- Ne - prošaputala sam. - Počelo je posle toga.
- Shvatam - reče on i treći put, ali sada mu u glasu beše neke rešenosti, što me navede da se okrenem i pogledam ga. Nikada ga nisam videla toliko mrgodnog.
- Šta... hoćete time da kažete? - upitah bojažljivo. Uputio mi je nedokučiv, osoran pogled.

- Ništa... samo da znam šta mi je činiti.
Od ovih reči podiđe me jeza. U njima se razabirala nekakva odlučnost koju nisam mogla da razumem, ali me je ispunila strahom.

Do hotela nismo progovorili više ni reč. Odmah sam otišla u Suzaninu sobu. Zatekla sam je kako leži na krevetu i čita. Uopšte nije izgledala kao da je muči glavobolja.

- Ovde počiva treći točak - reče ona. - Poznat i kao uviđavna pratilja. Zaboga, En, dušo, šta ti je?

Briznula sam u plač.

Ispričala sam joj o onim mačkama. Činilo mi se da ne bi bilo pošteno da pominjem pukovnika Rejsa. Ali Suzana nije od juče. Mislim da je odmah shvatila da tu ima još nečega.

- Nisi se valjda prehladila, En? Znam da to zvuči suludo po ovakvoj vrućini, ali ne prestaješ da drhtiš.

- Nije mi ništa - rekoh. - Samo živci. Ili jeza. Neprestano me proganja osećanje da će se desiti nešto strašno.

- Ne glupiraj se - otresito reče Suzana. - Pričajmo o nečem zanimljivom. En, što se tiče onih dijamanata...

- Šta s njima?

- Nisam sigurna da su kod mene na sigurnom. Pre je bilo u redu jer niko nije mogao ni da nasluti da su među mojim stvarima, ali sada, kad svi znaju da smo dobre prijateljice, i ja ću biti sumnjiva.

- Ali niko ne zna da su u kutiji od filma - usprotivili se. - To je sjajno skrovište i ne verujem da ćemo naći bolje.

Nevoljno se složila, ali je dodala kako ćemo ponovo porazgovarati o ovome kada stignemo do vodopada.

Voz je pošao u devet. Ser Justasovo raspoloženje i dalje je bilo daleko od dobrog, a gospođica Petigru izgledala je mnogo krotkije. Pukovnik Rejs se ponašao kao i obično. Činilo mi se da je onaj razgovor u automobilu bio samo san.

Cele noći sam se prevrtala na tvrdom ležaju boreći se sa zbunjujućim, zloslutnim košmarima. Probudila sam se s glavoboljom i izašla na zadnju platformu vagona. Tamo je bilo prijatno i božanstveno. Na sve strane, dokle pogled seže, pružala su se zatalasana brda. Nikada u životu nisam videla ništa lepše. Poželela sam da imam kolibicu negde u srcu tog gustiša i da tu doveka živim...

Malo pre pola tri, pukovnik Rejs me pozva iz „kancelarije” da mi pokaže kupolasti oblak bele izmaglice što je u daljini lebdeo iznad predela.

- To je para iznad vodopada - reče. - Još malo pa stižemo.

Još sam bila obuzeta onim čudnim, zanesenim oduševljenjem što me je obuzelo nakon teške noći. U dubini duše probudilo mi se snažno osećanje da se vraćam kući. Kući! Ali nikad ranije nisam tu bila... Osim možda u snovima.

Od stanice smo peške otišli do hotela, velike bele zgrade s gustim mrežama protiv komaraca. Nigde nije bilo ni ulica, ni kuća. Kada smo izašli na *stoep*, zastao mi je dah. Jer tamo, pola milje ispred, okrenuti ka nama, nalazili su se Viktorijini vodopadi. Nikada nisam videla nešto toliko veliko i lepo... niti ću.

- En, izgledaš kao da si omadijana - reče Suzana kada smo seli da ručamo. - Još te nisam videla ovakvu.

Ljubopitljivo me je posmatrala.

- Stvarno? - rekoh i nasmejah se, svesna koliko taj smeh zvuči izveštačeno. - Prosto mi se ovde sve sviđa.

- To nije sve.

Na trenutak se podozrivo namrštila.

Da, bila sam srećna, ali pritom sam imala neobično osećanje da iščekujem nešto... nešto što će se uskoro desiti. Bila sam uzbuđena i nestrpljiva.

Posle čaja pođosmo u šetnju, pa sedosmo u kolica na malim šinama i pustismo nasmejane crnce da nas odguraju do mosta.

Prizor je bio veličanstven. Ogromni ambisi i uskomešani brzaci u dubini, dok se zastor od izmaglice i pare povremeno razmiče da nam nakratko pokaže vodu što se obrušava, a zatim se ponovo navlači i sve obavlja velom tajne. Smatram da upravo u tome i leži lepota Viktorijinih vodopada - u toj neuhvatljivosti. Neprestano vam se čini da ćete ih jasno ugledati ali to se nikada ne desi.

Prešli smo most i oprezno krenuli stazom oivičenom belim kamenjem što je vodila duž oboda provalije. Na kraju izbismo na veliku čistinu, s koje se levo odvajao strmi puteljak ka ambisu.

- Jaruga palmi - objasnio je pukovnik Rejs. - Hoćemo li dole? Ili da to ostavimo za sutra? Ima dosta da se hoda, a uspon u povratku nije lak.

- Ostavljamo za sutra - odlučno reče ser Justas. Već sam bila primetila da zazire od fizičkih napora.

On pođe natrag, a mi za njim. Putem se mimoidosmo s jednim domoroцем. Za njim je išla žena, koja je, reklo bi se, na glavi nosila čitavo domaćinstvo! Bio je tu čak i tiganj.

- Foto-aparat mi nikada nije pri ruci kad mi treba - jeknu Suzana.

- Bez kuknjave, gospođo Bler - reče joj pukovnik Rejs. - Imaćete još mnogo prilika ovo da slikate.

Kada smo se vratili na most, on upita:

- Hoćemo li u Duginu šumu, ili se plašite da se ne iskvasite?

Suzana i ja pođosmo s njim, a ser Justas se vrati u hotel. Moram priznati da sam očekivala više. Bili smo mokri do gole kože, a jedva da smo videli pokoju dugu, ali zato su se u pozadini povremeno nazirali vodopadi s druge strane i tek sam tada shvatila koliko su zapravo neverovatno široki. O, dragi, dragi Viktorijini vodopadi, koliko vam se samo divim i volim vas i uvek ću vas voleti!

U hotel smo se vratili taman na vreme da se presvučemo za večeru. Ser Justas je počeo otvoreno da pokazuje netrpeljivost prema pukovniku Rejsu. Suzana i ja smo pokušale malo da ga razgalimo, ali bez mnogo uspeha.

Posle večere se povukao u svoj salon i poveo gospođicu Petigru sa sobom. Suzana i ja smo malo razgovarale s pukovnikom Rejsom, a onda ona snažno zevnu i reče da ide na spavanje. Kako nisam htela da ostanem nasamo s njim, i ja ustadoh i odoh u svoju sobu.

Međutim, bila sam previše uzbuđena da bih mogla da spavam. Nisam se čak ni presvukla. Zavalila sam se u fotelju i prepustila sanjarenju. A sve vreme sam osećala da se nešto neumitno približava...

Uto neko pokuca na vrata i ja se trgoh. Ustala sam i pošla da otvorim. Crni dečaćić mi predade poruku. Bila je naslovljena na mene, ali mi je rukopis bio nepoznat. Uzela sam je i vratila se u sobu. Neko vreme sam samo stajala i držala je. A onda je otvorih. Poruka je bila veoma kratka!

Moram da vas vidim. Ne smem da ulazim u hotel. Možete li da dođete na čistinu kod Jaruge palmi? Molim vas, u ime sećanja na kabinu broj sedamnaest. Čovek koga znate kao Harija Rejberna.

Mislila sam da će mi srce iskočiti iz grudi. I on je tu! O, znala sam, sve vreme sam znala! Osećala sam da je blizu mene. Potpuno nesvesno stigla sam do njegovog skrovišta.

Vezala sam šal oko glave i iskrala se napolje. Morala sam da budem oprezna. Za njim su raspisali poternicu. Niko nije smeo da vidi naš susret. Došunjala sam se do Suzanine sobe. Iznutra se čulo ravnomerno disanje, što je bio znak da čvrsto spava.

A ser Justas? Zastala sam ispred vrata njegovog salona. Da, i dalje je diktirao gospođici Petigru. Čuo se njen jednolični glas kako ponavlja: - Stoga se usuđujem da predložim da pri rešavanju problema s obojenom radnom snagom... - Tu je zastala kako bi on nastavio, nakon čega se čulo njegovo ljutito gundanje.

Produžih niz hodnik. Soba pukovnika Rejsa bila je prazna. Nisam ga videla ni u predvorju. A od njega sam najviše strepela! Međutim, nije bilo vremena za gubljenje te se zato hitro iskradoh iz hotela i pođoh stazom ka mostu.

Prešavši na drugu stranu, zastala sam u mraku i malo sačekala. Ako je neko pošao za mnom, videću ga kad bude prelazio most. Ali minuti su prolazili a niko se nije pojavio. Niko me nije pratio. Okrenuh se i produžih ka čistini. Međutim, posle pet-šest koraka stadoh jer je nešto šušnulo iza mene. To nikako nije mogao biti neko ko je pošao za mnom iz hotela. Ovo je bio neko ko je ranije došao tu i čekao me.

A onda me iz čista mira, potpuno nagoni, preseče jedna misao. Najednom sam prosto znala da nešto nije u redu. Bilo je to isto osećanje kao one noći na *Kilmordenu* - nepogrešivi instinkt koji me upozorava na opasnost.

Naglo se osvrnuh preko ramena. Ništa. Napravih još dva-tri koraka. Opet nešto šušnu. Ne zaustavljajući se, osvrnuh se još jednom. Iz tmine izroni neki muškarac. Videvši da sam ga primetila, bez premišljanja je krenuo za mnom.

Bilo je previše mračno da razaznam ko je to. Jedino sam uspela da uočim da je visok i da nije urođenik, nego Evropljanin. Jurnula sam koliko me noge nose. Iza leđa sam čula brzi bat njegovih koraka. Potrčala sam još brže, držeći pogled prikovan za belo kamenje kako bih znala kuda da idem jer nije bilo mesečine.

Noga mi iznenada propade u prazno. Čula sam kako se čovek iza mene smeje. Bio je to zao, pakosan smeh. Odzvanjao mi je u ušima dok sam glavačke padala... dole... dole... dole... u propast.

Poglavlje 25

Buđenje je bilo sporo i neprijatno. Bila sam svesna bola u glavi i oštrog probadanja u levoj ruci pri svakom pokretu, a sve mi je izgledalo nestvarno, kao u snu. Pred očima su mi promicali košmarni prizori. Činilo mi se da ponovo propadam. U jednom trenutku je iz izmaglice izronilo lice Harija Rejberna i počelo da mi se približava. Izgledalo je gotovo stvarno. A onda je odlelujalo, kao da mi se ruga. Posle mi je, sećam se, neko prineo šolju usnama i ja otpih gutljaj. Tik ispred mene osmehnu se nekakvo crno lice, a ja pomislih da je to đavo i vrisnuh. Pa opet snovi - beskrajni košmari u kojima tražim Harija Rejberna da ga upozorim... da ga upozorim... na šta? Ni sama nisam znala. Ali pretila mu je nekakva opasnost... velika opasnost... i jedino sam ja mogla da ga spasem. I na kraju ponovo tama, milosrdna tama i pravi san.

Napokon se zaista probudih. Dugi košmar se završio. Jasno sam se svega sećala - kako sam žurno izašla iz hotela da se nađem s Harijem, čoveka u mraku i onog poslednjeg, užasnog trenutka kada sam pala...

Nekim čudom sam preživela. Bila sam izubijana, puna modrica i veoma slaba, ali živa. I pojma nisam imala gde se nalazim. S naporom okrenuh glavu da pogledam oko sebe. Videh da sam u maloj sobi grubih drvenih zidova prekrivenih velikim životinjskim kožama i slonovskim kljovama raznih veličina. Ležala sam na nekoj vrsti kauča, takođe prekrivenog kožom, a leva ruka bila mi je u zavojima i neprijatno ukočena. Isprva sam mislila da sam sama, ali onda naspram svetlosti opazih nekog muškarca kako sedi i gleda kroz prozor. Bio je tako nepomičan da je izgledalo kao da je izrezbaren od drveta. Njegova glava s kratko podšišanom crnom kosom bila mi je poznata, ali nisam se usuđivala da pustim mašti na volju. A onda se iznenada okrenuo i ja ostadoh bez daha. Bio je to Hari Rejbern. Hari Rejbern od krvi i mesa. Ustao je i prišao mi.

- Da li ti je bolje? - upitao me je pomalo smušeno. Nisam mogla da mu odgovorim. Suze su mi lile niz obraze. Još sam bila slaba, ali uhvatih ga za ruku obema svojima. Kad bih samo mogla da umrem tako, dok on stoji iznad mene i posmatra me potpuno drugačije nego pre.

- Ne plači, En. Molim te, ne plači. Sada si na sigurnom. Niko ne može da te povredi.

Otišao je i doneo mi šolju.

- Popij malo mleka.

Poslušno popih. Nastavio je da govori tihim i umirujućim glasom, kao da se obraća detetu.

- Nemoj sada ništa da pitaš. Nastavi da spavaš. Biće ti bolje. Ako hoćeš, izaći ću.

- Ne - rekoh usplahireno. - Ne, nemoj.

- Onda ću ostati.

Prineo je mali tronožac do ležaja i seo. Položio je ruku preko moje, na šta ja, preplavljena blaženstvom i spokojem, ponovo utonuh u san.

Verovatno se sve to dešavalo predveče, jer kada sam se probudila, sunce već beše visoko na nebu. Bila sam sama, ali čim sam počela da se meškoljim neka stara crnkinja

žurno uđe u kolibu. Bila je ružna ko đavo, ali mi se ohrabrujuće osmehivala. Donela je lavor s vodom i pomogla mi da se umijem i operem ruke. Potom mi je prinela veliku činiju supe, koju ja posrkah do poslednje kapi! Postavila sam joj nekoliko pitanja, ali ona se samo osmehivala, klimala glavom i čavrljala na nekom grlenom jeziku, te tako shvatih da ne zna ni reč engleskog.

A onda je iznenada ustala i s poštovanjem se povukla kada se na vratima pojavio Hari Rejbern. Glavom joj je dao znak da ode, na šta ona izađe i ostavi nas same. Hari mi se osmehnu.

- Eto, danas si mnogo bolje!

- Da, zaista, ali još ne mogu da dođem sebi. Gde sam to?

- Na ostrvcetu na reci Zambezi, otprilike šest kilometara uzvodno od vodopada.

- Da li... da li moji prijatelji znaju da sam ovde? On odmahnu glavom.

- Moram da im se javim.

- Odluku prepuštam tebi, naravno, ali da sam na tvom mestu, sačekao bih dok malo ne ojačam.

- Zašto?

Videh da okleva, te zato upitah:

- Koliko sam dugo ovde? Njegov odgovor me je zaprepastio.

- Gotovo mesec dana.

- Oh! - ote mi se. - Moram da se javim Suzan. Živa će se pojesti od brige.

- Ko je Suzana?

- Gospoda Bler. Bila sam u hotelu s njom, ser Justasom i pukovnikom Rejsom, ali pretpostavljam da to već znaš.

On odmahnu glavom.

- Ne znam ništa, osim da sam te pronašao uklještenu u krošnji jednog drveta, bez svesti i s gadnim iščašenjem ruke.

- Gde je to drvo?

- Raste iz litice iznad provalije. Razbila bi se kô dulek da ti se odeća nije zaplela u granje.

Stresoh se. A onda se setih nečeg.

- Kažeš da nisi znao da sam tu. A poruka?

- Kakva poruka?

- Ona koju si mi poslao, s molbom da se nađemo na čistini.

Zbunjeno me je pogledao.

- Nisam ti poslao nikakvu poruku.

Osetila sam kako crvenim sve do korena kose. Srećom, on to nije primetio.

- A kako si se onda zadesio tamo baš u pravom trenutku? - upitah, svojski se trudeći da zvučim nehajno. - I otkud ti uopšte u ovom delu sveta?

- Ovde živim - odgovori on jednostavno.

- Na ovom ostrvu?

- Da, došao sam ovamo posle rata. Ponekad provozam čamcem turiste iz hotela, ali život je ovde vrlo jeftin, tako da uglavnom radim ono što mi se prohte.

- I živiš ovde sam-samcat?

- Veruj mi da ne žudim za društvom - odvratio je hladno.

- Onda izvini jer sam ti na grbači - odbrusih mu - ali nisam mogla da biram.

Iznenadnih se kad mu oči zasijaše.

- Upravo tako. Uprtio sam te preko ramena kao vreću uglja i preneo te do čamca. Baš kao pravi pećinski čovek.

- Ali ne s istim ciljem - napomenuh.

Sada je *on* pocrveneo do ušiju. Čak ni preplanulost nije mogla da prikrije tu grimiznu boju.

- Nego, nisi mi rekao kako si se tamo obreo baš u pravom trenutku - rekoh žustro ne bih li mu prekratila muke.

- Nisam mogao da spavam. Obuzeo me je neki nemir... neka slutnja... osećanje da će se nešto desiti. Na kraju sam čamcem došao do obale i krenuo da se prošetam do vodopada. Bio sam na sâmom vrhu Jaruge palmi kada sam začuo tvoj vrisak.

- A zašto nisi otišao u hotel po pomoć, nego si me teglio čak dovde? - upitah.

On ponovo pocrvene.

- Pretpostavljam da tebi to izgleda kao neoprostiva sloboda, ali čini mi se da ti i dalje ne shvataš u kolikoj si opasnosti! Misliš da je trebalo da obavestim tvoje prijatelje? Lepi su mi to prijatelji kad su dozvolili da te neko namami u smrt. Ne, bio sam siguran da ću se bolje brinuti o tebi nego iko drugi. Niko živ ne dolazi na ovo ostrvo. Zamolio sam staru Batani, koju sam jednom izlečio od groznice, da se stara o tebi. Odana mi je i nikom neće reći ni reč. Mogao bih ovde da te čuvam mesecima, a da za to niko ne zna.

Mogao bih ovde da te čuvam mesecima, a da za to niko ne zna! Neverovatno je koliko neke reči mogu da prijaju!

- Ispravno si postupio - tiho rekoh. - Nikome neću da se javljam. Još dan ili dva brige ionako ništa ne znači. A i nisu mi iz oka ispali. Svi su mi zapravo samo poznanici, čak i Suzana. Ali ko god da je napisao onu poruku, morao je da zna... mnogo toga! To nije moglo da bude maslo nekoga sa strane.

Ovoga puta uspela sam da pomenem poruku a da ne pocrvenim.

- Ako bi poslušala moj savet... - počeo on nesigurno.

- Cisto sumnjam da ću to uraditi - rekoh otvoreno - ali nije zgoreg da ga čujem.

- Zar baš uvek teraš po svome, gospođice Bedingfeld?

- Uglavnom - rekoh uzdržano. Svakom drugom odgovorila bih: „Da, baš uvek.”

- Žalim onoga ko se bude oženio tobom - reče on neočekivano.

- Nema potrebe - odbrusih mu. - Ne pada mi na pamet da se udam za nekoga u koga nisam ludo zaljubljena. A ženi nema ništa milije nego da radi ono što ne voli zbog nekoga koga voli. I što je istrajnija u tome, to više uživa.

- Bojim se da se ne slažem s tobom. Valjda se i muž za nešto pita - dodao je podsmešljivo.

- Tako je - oduševljeno se složih. - Zato i ima toliko nesrećnih brakova. A za sve su krivi muškarci. Ili su preterano popustljivi pa ih onda žene prezru, ili su krajnje sebični pa očekuju da uvek bude po njihovom, a nikada se ne sete da kažu „hvala”.

Uspešan muž ume da navede ženu da uradi upravo ono što on hoće, a zatim zbog toga nada dreku. Žene vole da imaju gospodara, ali mrze kada im se ne oda priznanje za svu njihovu požrtvovanost. S druge strane, muškarci zapravo ne cene žene koje su uvek dobre prema njima. Kada se ja budem udala, uglavnom ću biti pravi đavo od žene, ali s vremena na vreme, i to kad moj muž najmanje bude očekivao, pokazivaću mu kakav anđelak mogu da budem.

Hari prasnu u smeh.

- Pa živećete kao pas i mačka!

- Ljubavnici se uvek svađaju - podsetih ga. - I to zato što se ne poznaju. A kada se konačno poznaju, više se ne vole.

- A važi li i obratno? Da li to znači da se oni koji se uvek svađaju zapravo vole?

- Ja... ne znam - promucah, zbunivši se na trenutak.

On se okrete ka ognjištu.

- Hoćeš li još supe? - upitao je mirno.

- Da, hvala. Toliko sam gladna da bih i nilskog konja mogla da pojedem.

- To je dobro.

Posmatrala sam ga dok je džarao vatru.

- Čim se pridignem na noge, kuvaću ja tebi - obećah mu.

- Ne verujem da ti znaš išta o kvanju.

- Umem da podgrejem hranu iz konzerve jednako dobro kao ti - odvratih, pokazujući ka nizu limenki na polici.

- *Touché* - reče on i nasmeja se.

Celo lice mu se menjalo kad se nasmeje. Postajalo je dečačko, srećno... kao da se pretvarao u drugu osobu.

Supa mi je prijala. Dok sam jela, podsetih ga da mi nije dao onaj savet.

- A, da, evo šta sam hteo da ti kažem. Da sam na tvom mestu, pritajio bih se ovde sve dok se potpuno ne oporavim. Tvoji neprijatelji misle da si mrtva. Sigurno se niko nije preterano začudio kada ti nisu pronašli telo, pošto bi se sigurno razmrskalo o stenje i bujica bi ga odnela.

Stresoh se.

- A kada se oporaviš, možeš neprimetno da otputuješ u Beiru i ukrcaš se na neki brod za Englesku.

- Kao poslednja kukavica - rekoh prezrivo.

- Evo, javlja se blesavi devojčurak.

- Nisam ja blesavi devojčurak - ciknuh uvređeno. - Ja sam žena.

Pogledao me je uz izraz koji nikako nisam mogla da odgonetnem dok sam sedela sva crvena u licu i pušila se od besa.

- Tako mi svega, da znaš da jesi - promrmlja on i iznenada izađe.

Brzo sam se oporavljala. Trebalo je zalečiti još samo dve povrede - udarac u glavu i teško iščašenje ruke. Iščašenje je bilo veoma ozbiljno, čak toliko da je moj spasilac isprva mislio da je reč o prelomu, ali je pažljivim pregledom utvrdio da ipak nije tako. Iako me je ruka i dalje veoma bolela, iz dana u dan sam je koristila sve više.

Bilo je to čudno vreme. Bili smo odsečeni od sveta, sami nas dvoje, kao Adam i Eva... mada ni nalik njima! Stara Batani se neprestano vrzmala unaokolo, ali na nju nismo obraćali pažnju. Zahtevala sam da preuzmem kovanje na sebe, makar onoliko koliko sam mogla jednom rukom. Hari je uglavnom bio odsutan, ali mnoge smo sate proveli zajedno dok smo ležali u hladu palmi, razgovarali i prepirali se, raspravljali o svemu što postoji pod kapom nebeskom, svađali se i mirili. Neprestano smo se gložili, ali između nas se uspostavilo iskreno i duboko prijateljstvo za kakvo nisam verovala da je moguće. I ne samo to.

Znala sam da se bliži trenutak kada ću biti dovoljno snažna za putovanje i srce mi se stezalo i od sâme pomisli na to. Hoće li me on pustiti da odem? Tek tako, bez reči? Bez ikakvog nagoveštaja? On je imao napade ćutljivosti, duge periode u turobnom raspoloženju, trenutke kad samo ustane i ode da bude sâm. Jedne večeri je kap prepunila čašu. Upravo smo bili završili jednostavan obrok i sedeli smo na pragu kolibe. Sunce je zalazilo.

Ukosnice su bile životna potreština koju Hari ipak nije mogao da mi obezbedi, tako da mi je kosa, ravna i crna, padala do kolena dok sam sedela naslonivši bradu na šake, utonula duboko u misli. Više sam osetila nego videla da me Hari posmatra.

- Izgledaš kao veštica, En - progovorio je napokon, a u glasu mu je bilo nečega što dotle nisam čula.

Ispružio je ruku i ovlaš mi dotakao kosu. Zadrhtala sam. On najednom skoči i opsova.

- Sutra moraš da odeš odavde, jesi li čula? - povikao je. - Ja... ja ne mogu ovo više da izdržim. Pa i ja sam samo čovek. Moraš da ideš, En. Moraš. Nisi glupa. I sama znaš da ovako više ne može.

- Verovatno - rekoh polako. - Ali bilo je lepo, zar ne?

- Lepo? Bio je pravi pakao!

- Toliko loše?

- Zašto me mučiš? Zašto mi se rugaš? Zašto se smeješ u kosu dok to govoriš?

- Ne smejem se. I ne rugam ti se. Ako hoćeš da odem, otići ću. Ali ako hoćeš da останem... ostaću.

- Nećeš! - kriknu on očajnički. - Ne smeš! Ne dovodi me u iskušenje, En. Jesi li ti svesna ko sam ja? Kriminalac povratnik. Čovek s poternice. Ovde me znaju kao Harija Parkera. Misle da sam bio na putovanju po unutrašnjosti, ali svakog trenutka neko može da sabere dva i dva... i to će biti kraj. A ti si tako mlada, En, i tako lepa. Poseduješ onu lepotu od koje

muškarac može da izgubi razum. I čitav svet je pred tobom - ljubav, život, sve. A moj je ostao iza mene - spaljen, zatrovan, s gorkim ukusom pepela.

- Ako me ne želiš...

- Znaš da te želim. Znaš da bih i dušu dao samo da mogu da te zagrlim i zadržim ovde, skrivenu od celog sveta, zauvek. A ti me dovodiš u iskušenje, En, tom svojom dugom, veštičjom kosom i tim očima, koje su zlatne, smeđe i zelene i uvek nasmejane, čak i kad su ti usta ozbiljna. Ali spašću te i od tebe i od sebe. Poći ćeš još večeras. Otići ćeš u Beiru...

- Neću da idem u Beiru - prekinuh ga.

- Hoćeš, hoćeš. Otići ćeš tamo, pa makar morao lično da te odvedem i ukrkam te na brod. Misliš li da sam ja od kamena? Zar treba svake noći da se budim u strahu da su te se ipak dokopali? Ne možeš doveka da računaš da će te spasti nekakvo čudo. Vрати se u Englesku, En... i... i udaj se i budi srećna.

- S pouzdanim čovekom koji će mi pružiti topli dom!

- Bolje i to nego potpuna propast.

- A šta ćeš ti?

Lice mu se na ovo namrgodi.

- Imam ja ovde još posla. Ništa me ne pitaj. Verujem da naslućuješ. Ali reći ću ti ovo - spraću ljagu sa svoga imena pa makar me to i života koštalo, i istrešću dušu iz prokletog nitkova koji je one noći dao sve od sebe da te ubije.

- Budimo poštteni - rekoh. - Ipak me nije on gurnuo.

- Nije ni morao. Smislio je nešto lukavije. Kasnije sam ponovo prošao tom stazom. Sve je izgledalo uobičajeno, ali po tragovima na zemlji video sam da je neko vadio kamene belege ali ih posle nije vratio baš na isto mesto. Rub litice obrastao je visokim žbunjem. On je samo pomerio kamenje na tu stranu kako bi ti sve vreme mislila da si na stazi, a zapravo si išla pravo u ponor. Neka mu bog bude u pomoći padne li mi šaka!

Nakratko je začutao, a onda reče sasvim drugačijim tonom:

- Nikada nismo razgovarali o ovome, je li tako, En? A zaista je krajnje vreme. Hoću da čuješ celu priču - sve od samog početka.

- Ako ti je bolno da govoriš o prošlosti, onda nemoj - rekoh tiho.

- Ali želim da znaš. Mislio sam da nikada nikome neću pričati o tom delu svog života. Čudno je kako se sudbina poigrava s nama, zar ne?

Ponovo je začutao. Sunce je zašlo i baršunasta tama afričke noći počela je da nas obavija kao plašt.

- Znam ponešto - rekoh blago.

- Šta to?

- Znam da ti je pravo ime Hari Lukas.

I dalje je oklevao. Nije gledao u mene, nego pravo preda se. Pojma nisam imala šta mu sve prolazi kroz glavu, ali na kraju je samo klimnuo glavom kao da se miri s nekom svojom neizgovorenom odlukom i otpočeo priču.

Poglavlje 26

- U pravu si. Moje pravo ime je Hari Lukas. Otac mi je bio penzionisani vojnik koji je otišao u Rodeziju da se bavi poljoprivredom. Umro je kada sam bio na drugoj godini na Kembridžu.

- Jesi li ga voleo? - upitah ga iznenada. - Ja... ne znam.

A onda pocrvene i nastavi s neočekivanim žarom:

- Ama šta to pričam? Voleo sam svog oca. Poslednji put kada smo se videli rekli smo jedan drugom mnogo gorkih reči i ko zna koliko puta smo se posvađali zbog moje razuzdanosti i dugova, ali bilo mi je stalo do mog starog. Tek sada, kada je prekasno, shvatam koliko. - Potom tiho nastavi: - Na Kembridžu sam upoznao tog momka...

- Mladog Erdslija?

- Da, mladog Erdslija. Kao što znaš, otac mu je bio jedan od najuglednijih ljudi u Južnoj Africi. Odmah smo postali nerazdvojni, pravi prijatelji. Delili smo ljubav ka Južnoj Africi i sklonost ka neistraženim područjima sveta. Nakon što je napustio Kembridž, Erdsli se posvađao s ocem na krv i nož. Stari mu je već dva puta platio dugove i odbijao je da to ponovo učini. Pale su teške reči. Ser Lorens je izjavio kako mu je svega dosta i da neće više da pomaže sinu. I da će ovaj ubuduće morati sam da se stara o sebi. I tako su, što takode znaš, dva mladića pošla u Južnu Afriku nadajući se da će pronaći dijamante. Neću sada da zalazim u pojedinosti, ali tamo nam je bilo čudesno. Naravno, i te kako je bilo teško, ali bio je to pravi život - prepušteni sâmi sebi u borbi za goli opstanak, ali, svega mi, tek tako istinski upoznaš čoveka. Između nas se uspostavila veza kakvu bi jedino smrt mogla da prekine. Pa, kao što si čula od pukovnika Rejsa, naši naponi krunisani su uspehom. U srcu džungle Britanske Gvajane otkrili smo novi Kimberli. Ne mogu ti rečima opisati naše oduševljenje. I nije to bilo samo zbog novčane vrednosti otkrića, jer je Erdsli bio navikao na bogatstvo i znao je da će posle očeve smrti biti milioner, dok je Lukas oduvek bio siromašan i nije znao za bolje. Ne, to je bila čista radost zbog sâmog otkrića.

Zastao je, pa dodao kao da se izvinjava:

- Ne smeta ti što ovako pričam, zar ne? Kao da nisam ni bio tamo. Tako mi sada i izgleda kad se setim te dvojice momaka. Takoreći zaboravim da je jedan od njih bio Hari Rejbern.

- Pričaj kako god ti odgovara - rekoh mu, a on nastavi:

- U Kimberli smo stigli puni sebe zbog otkrića. Poneli smo veličanstvenu zbirku probranih dijamanta da ih pokažemo stručnjacima. A onda... u tamošnjem hotelu... upoznali smo nju.

Na ovo sam se malo ukočila, nesvesno zarivši prste u dovratak.

- Zvala se Anita Grinberg. Bila je glumica. Veoma mlada, prava lepotica. Rođena je u Južnoj Africi, ali majka joj je, ako se ne varam, bila Mađarica. Bila je pomalo tajanstvena, zbog čega je, naravno, bila još privlačnija dvojici mladića koji su se se tek vratili iz divljine. Nije morala mnogo da se muči. Obojica smo se takoreći odmah u nju zaljubili, i obojici je to

palo teško. Bilo je to prvi put da se nešto ispreči između nas, ali prijateljstvo čak ni tada nije oslabilo. Iskreno verujem da je svaki bio spreman da se povuče kako bi je onaj drugi osvojio. Ali ona je igrala drugu igru. Kasnije sam se ponekad pitao zašto, jer je sin ser Lorensa Erdslija ipak bio prava premija. Ali stvar je u tome što je već bila udata - muž joj je bio sortirač kod *De Birsa* - ali to niko nije znao. Pretvarala se da je naše otkriće silno zanima, a mi smo joj ispričali sve o tome, čak smo joj i dijamante pokazali. Dalila, jer to ime bi joj mnogo bolje pristajalo, besprekorno je odigrala svoju ulogu!

Kada su otkrili krađu u *De Birsu*, policija se poput oluje stuštila na nas. Oduzeli su nam dijamante. Isprva smo se samo smejali jer je sve bilo potpuno sumanuto. Ali kada su na sudu izneli dijamante kao dokaz, bilo je jasno da su to upravo oni ukradeni. Anita Grinberg je nestala. Vešto je zamenila dragulje, a naša priča da to uopšte nije kamenje koje smo doneli izazvala je jedino smeh i porugu.

Ser Lorens Erdsli je bio veoma uticajan čovek. Uspeo je da sredi obustavu postupka, ali su dva mlada čoveka ostala slomljena i osramoćena, da doveka nose ljagu na svom imenu. Starom je to slomilo srce. Obavio je sa sinom vrlo neprijatan razgovor u kome je osuo na njega drvlje i kamenje. Rekao mu je da je učinio sve što može da spase porodičnu čast, ali da ga od toga dana više ne smatra svojim sinom. Potpuno ga je razbaštinio. A momak, kao i svaka ponosita mlada budala, ćutao je kao zaliven jer je bio pogođen očevom nevericom i nije hteo da se pravda. Još se pušio od besa kada se posle razgovora našao s prijateljem. Nedelju dana kasnije počeo je rat. Njih dvojica su zajedno pristupili vojsci. Znaš već kako se to završilo. Najbolji prijatelj kakvog čovek samo poželeti može poginuo je u borbi, delom zahvaljujući i sopstvenoj nepromišljenosti jer je nepotrebno srljao u opasnost. Umro je okaljanog imena...

Kunem ti se, En, da sam najviše zbog njega bio kivan na tu ženu. On je sve to doživeo mnogo dublje nego ja. Nakratko sam bio ludo zaljubljen u nju, čak mislim da me se ponekad pribojavala, dok je on gajio tiha, ali snažna osećanja. Bila je središte njegovog svemira i zato mu je njena izdaja potpuno razorila život. Udarac ga je potpuno ošamutio i ostavio ga oduzetog od neverice.

Hari je nakratko zastao, pa nastavio: - Kao što znaš, za mene se smatralo da sam „nestao, verovatno poginuo”. Nisam našao za shodno da ispravim tu grešku. Uzeo sam ime Parker i došao na ovo ostrvo, za koje sam odavno znao. Na početku rata gajio sam smelu nadu da ću jednom dokazati svoju nevinost, ali to je vremenom zamrlo. Jedino što sam osećao bilo je „Čemu sve to?”. Moj drug je bio mrtav, a ni on ni ja nismo imali živu rodbinu kojoj bi to nešto značilo. I za mene se mislilo da sam poginuo, pa sam smatrao da je najbolje da tako i ostane. Ovde sam vodio miran život, ni srećan ni nesrećan, lišen svih osećanja. Sada znam, mada onda nisam toga bio svestan, da je to delimično bila posledica rata.

A onda se jednog dana desilo nešto što me je razbudilo. Trebalo je da povezem grupu turista čamcem uz reku i stajao sam na doku pomažući im da uđu, kad jedan čovek iznenada zaprepašćeno uzviknu. Pogledao sam ga. Bio je nizak i mršav, s bradom, a buljio je u mene kao da je video utvaru. Izgledao je toliko izbezumljeno da mi je to pobudilo radoznalost. Raspitao sam se o njemu u hotelu i saznao da se zove Karton i da radi kao sortirač dijamanta kod *De Birsa*. Istog časa me je preplavio isti onaj bes zbog nepravde. Napustio sam ostrvo i pošao u Kimberli.

Međutim, nisam uspeo da saznam takoreći ništa novo. Na kraju sam uvideo da mi ne preostaje ništa drugo nego da lično razgovaram s njim. Za svaki slučaj poneo sam revolver. Još pri prvom našem susretu odmah mi je bilo jasno da je kukavica. Čim smo se našli nasamo, bilo je očigledno da me se plaši. Lako sam ga primorao da mi ispriča sve što zna. On je izveo jedan deo krađe dijamanta, a Anita Grinberg mu je bila žena. Jednom prilikom nas je video obojicu kada smo s njom večerali u hotelu, a pošto je kasnije pročitao da sam poginuo, prenerazio se kada me je ugledao živog i zdravog na vodopadima. On i Anita su se venčali veoma mladi, ali ona ga je ubrzo ostavila jer se uhvatila s lošim društvom. Tada sam prvi put čuo za „Pukovnika”. Karton mi se kleo da on sam nije bio umešan ni u šta drugo osim te pljačke i bio sam sklon da mu poverujem. Prosto nije bio kova za ozbiljnog kriminalca.

Ali osećao sam da mi nešto prećutkuje. Da bih to proverio, zapretio sam mu da ću ga ubiti na licu mesta jer ionako više nemam šta da izgubim. Izbeživši se od straha, ispričao mi je i ostatak priče. Ispostavilo se da Anita Grinberg nije u potpunosti verovala „Pukovniku”. Iako je tvrdila da mu je predala sve dijamante koje je uzela iz hotela, izvesnu količinu je zadržala za sebe. Kako je bio stručno potkovan, Karton joj je savetovao koje da odabere. Bili su to komadi toliko osobene boje i kvaliteta da bi stručnjaci iz *De Birsa* odmah znali da im to kamenje nikada nije prošlo kroz ruke. Na taj način bi se potvrdila moja priča o zameni i skinuo bih ljagu sa svog imena, a sumnja bi pala na prave krivce. Koliko sam shvatio, „Pukovnik” je, suprotno svojoj uobičajenoj praksi, lično učestvovao u aferi, tako da je Anita bila zadovoljna jer ga drži u šaci. Karton mi je predložio da se nagodim s Anitom Grinberg, ili Nadinom, kako se sada predstavljala. Verovao je da bi ona za odgovarajuću svotu novca bila spremna da se odrekne dijamanta i potkaže nekadašnjeg poslodavca. Čak je ponudio i da joj on odmah pošalje telegram.

I dalje mu nisam verovao. Karton je bio čovek koga je lako zaplašiti, ali bi u strahu prosuo takvu količinu laži da uopšte ne bi bilo lako razlučiti šta je istina a šta ne. Vratio sam se u hotel da sačekam. Naredne večeri sam zaključio da je dotle već mogao da dobije odgovor na telegram. Otišao sam do njegove kuće, ali tamo mi rekoše da je gospodin Karton odsutan i da se vraća sutradan. To mi je bilo sumnjivo. Očas posla sam ustanovio da namerava da otputuje u Englesku brodom *Kilmorden kasl*, koji isplovljava za dva dana. Imao sam taman toliko vremena da otputujem u Kejptaun i ukrcam se na isti brod.

Nisam hteo da prepadnem Kartona otkrivajući mu svoje prisustvo. Svojevremeno sam se u Kembridžu dosta bavio glumom, tako da mi nije bilo teško da se preobrazim u ozbiljnog sredovečnog gospodina s bradom. Na brodu sam vodio računa da izbegavam Kartona i trudio se da što više vremena provodim u kabini izgovarajući se bolešću.

Bilo mi je lako da ga pratim po dolasku u London. Otišao je pravo u hotel i ostao tamo do sutradan. Odande je izašao malo pre jedan. Pratio sam ga u stopu. Otišao je pravo u jednu agenciju za nekretnine u Najtsbridžu i počeo da se raspituje o mogućnosti iznajmljivanja kuće na obali reke.

Sedeo sam za susednim stolom i takode se raspitivao o kućama. A onda je iznenada ušla i Anita Grinberg, ili Nadina - zovi je kako ti drago. Božanstvena, ohola, lepša nego ikad. Blagi bože, koliko sam je samo mrzeo! Bila je to žena koja mi je upropastila život, kao i život mnogo boljeg čoveka nego što sam ja. U tom trenutku bio sam u stanju da je šćepam

rukama za vrat i zadavim je! Nakratko mi je pao mrak na oči. Potom začuh njen glas, visok i zvonak, kada je s prenaplašenim stranim naglaskom rekla: „Mil haus, Marlou. Vlasnik je ser Justas Pedler. Zvuči kao ono što tražim. Volela bih da pogledam.”

Nakon što su joj napisali preporuku, izašla je kao što je i ušla - kao da je u najmanju ruku kraljica. Nijednom rečju ili pokretom nije pokazala da je prepoznala Kartona, ali bio sam siguran da su oboje došli po dogovoru. Tada sam počeo da trčim pred rudu. Ne znajući da je ser Justas u Kanu, pretpostavio sam da je raspitivanje o kući bilo samo izgovor za susret s njim u Mil hausu. Znao sam da je u vreme krade bio u Južnoj Africi, ali kako ga nikada nisam video, brzopleto sam zaključio da je upravo on tajanstveni „Pukovnik” o kome sam toliko slušao.

Nastavio sam da pratim ono dvoje po Najtsbridžu. Nadina je ušla u hotel *Hajd park*. Ubrzao sam korak i ušao za njom. Otišla je pravo u restoran, a ja sam zaključio kako ipak ne treba rizikovati da me prepozna i da je bolje da pratim Kartona. Nadao sam se da je pošao po dijamante i da ću, ako se iznenada pojavim pred njim kada bude to najmanje očekivano, moći da iskoristim njegovu zbunjenost kako bih izvukao istinu. Ušao sam za njim u stanicu podzemne železnice Hajd park korner. Ugledao sam ga kako stoji sam na kraju perona. U njegovoj blizini bila je jedino neka devojka i niko više. Odlučio sam da sve raspravimo na licu mesta. Znaš kako se to završilo. Prenerazivši se kada je ugledao nekoga za koga je mislio da je čak u Južnoj Africi, pomeo se, izgubio ravnotežu i pao na šine. Oduvek je bio kukavica. Pretvarajući se da sam lekar, uspeo sam da mu pretražim džepove. Pronašao sam novčanik s nekoliko novčanica, jedno ili dva nebitna pisma, rolnu filma za fotoaparat, koju sam verovatno kasnije negde ispustio, kao i cedulju s podacima za nekakav sastanak na *Kilmorden kaslu* dvadeset drugog januara. U žurbi da nestanem odande pre nego što me uhapse, izgubio sam i nju, ali sam srećom zapamtio podatke.

Utrčao sam u prvi toalet i brže-bolje skinuo šminku. Nisam hteo da me uhapse zbog džeparenja pokojnika. Zatim sam se istim putem vratio do hotela *Hajd park*. Nadina je još bila na ručku. Ne moram potanko da ti opisujem kako sam je pratio do Marloua. Kada je ušla u kuću, porazgovarao sam sa ženom na kapiji pretvarajući se da sam tu s njom. Zatim sam i ja ušao.

Začutao je. Tišina je bila puna napetosti.

- Veruješ mi, En, zar ne? Kunem ti s bogom da je ovo što ću ti reći istina. Ušao sam za njom u kuću takoreći spreman da je ubijem... i zatekao je mrtvu! Našao sam je u sobi na spratu. Gospode bože, bilo je užasno. Ona leži mrtva, a ja sam tu došao jedva tri minuta posle nje. Pri tom u kući nije bilo ni žive duše! Naravno, odmah mi je bilo jasno da sam u groznom položaju. Jednim-jedinim majstorskim potezom „Pukovnik” se rešio ucenjivačice i obezbedio žrtvu kojoj će se pripisati ubistvo. Očigledno je to bilo njegovo maslo. Trebalo je da po drugi put budem njegova žrtva. A ja sam uleteo pravo u zamku kao poslednja budala!

Jedva se sećam šta je posle bilo. Uspeo sam da odem odande izgledajući prilično normalno, ali znao sam da će pre ili kasnije neko pronaći telo i da će policija razaslati telegrame s mojim opisom širom zemlje.

Pritajio sam se nekoliko dana ne usuđujući se da išta uradim. Na kraju mi se sreća osmehnula. Na ulici sam načuo razgovor dva sredovečna gospodina i ubrzo shvatio da je jedan od njih ser Justas Pedler.

Odmah mi je palo na pamet da se zaposlim kod njega kao sekretar, a deo razgovora koji sam čuo dao mi je ideju kako to da sprovedem u delo. Više nisam bio siguran da je on „Pukovnik”. Mislio sam da su sasvim slučajno odabrali njegovu kuću za sastanak, ili možda iz nekog skrivenog razloga koji ja nisam mogao da dokučim.

- Da li znaš - na to ću ja - da je toga dana Gaj Padžet bio u Marlouu?

- Onda je sve jasno. Mislio sam da je bio u Kanu sa ser Justasom.

- Navodno je bio u Firenci, ali *tamo* sigurno nikada nije bio. Uverena sam da je bio u Marlouu, ali ne mogu to da dokažem.

- Kad samo pomislim da ni na trenutak nisam posumnjao na njega sve do one noći kada je pokušao da te baci u more. Kakav je to glumac!

- Da.

- To objašnjava i zašto su odabrali Mil haus. Padžet je verovatno mogao neopaženo da ude i izađe. Naravno da se nije bunio što ću putovati s njim i ser Justasom. Još je bilo rano za moje hapšenje. Naime, Nadina očigledno nije ponela dijamante na sastanak kao što su oni očekivali. Mislim da su sve vreme bili kod Kartona i da ih je on sakrio negde na *Kilmorden kaslu*. Zato sam im ja trebao. Nadali su se da možda znam gde se nalaze. „Pukovnik” je u opasnosti sve dok dijamanti ne budu kod njega i zato mu je toliko stalo da ih se dokopa po svaku cenu. A gde ih je, dođavola, Karton sakrio - ako ih je on sakrio - ja stvarno ne znam.

- To je druga priča - rekoh. - Moja priča. I sada ću da ti je ispričam.

Poglavlje 27

Hari je pažljivo slušao dok sam mu prepričavala događaje koje sam već opisala na ovim stranicama. Najviše ga je zaprepastilo to što su dijamanti sve vreme bili kod mene, to jest kod Suzane. Nikada nije ni pomislio na tu mogućnost. Čuvši njegovu priču, odmah sam shvatila suštinu Kartonove smicalice, ili pre Nadinine, pošto uopšte ne sumnjam da je ona stajala iza svega. Nikakav iznenadan napad na nju ili njenog muža ne bi neprijatelja odveo do dijamanata. Tajnu je znala samo ona, a „Pukovnik” nikada ne bi mogao ni da nasluti da su dragulje poverili na čuvanje brodskom stjuardu!

Sve je ukazivalo na to da bi stara optužba protiv Harija mogla da se odbaci, ali ruke su nam bile vezane zbog nove i mnogo ozbiljnije. Naime, pri trenutnom stanju stvari on nije mogao da se pojavi u javnosti i dokaže svoju nevinost.

Pitanje koje nije prestajalo da nas muči i kome smo se iznova vraćali bilo je ko je „Pukovnik”. Da li je to Gaj Padžet ili ne?

- Verovao bih da jeste, da nije jedne pojedinosti - reče Hari. - Gotovo je sigurno da je on ubio Anitu Grinberg u Marlouu, i to svakako ide u prilog pretpostavci da je on „Pukovnik”, pošto rešavanje problema s Anitom nikako ne bi smeo da prepusti nekom od potčinjenih. Ne, jedino što se ne uklapa u ovu teoriju jeste pokušaj da te ukloni one noći kada ste stigli ovamo. Videla si da je Padžet ostao na stanici, što znači da ovamo nije mogao stići pre sledeće srede. Teško da ima svoje ljude u ovom delu sveta, a očigledno je sve bilo uređeno tako da se razračuna s tobom u Kejptaunu. Naravno, mogao je telegramom da pošalje uputstva nekom svom poručniku u Johanesburgu, koji bi se u Mafekingu ukrcao na voz za Rodeziju, ali ne bi smeo tako nešto da zapiše i preda na slanje.

Ćutali smo neko vreme, a onda Hari polako reče:

- Kažeš da je gospođa Bler spavala one večeri kada si otišla iz hotela, a da je ser Justas diktirao gospođici Petigru? Gde je bio pukovnik Rejs?

- Nigde nisam mogla da ga nađem.

- Da li je po ma čemu mogao da nasluti da smo nas dvoje prijatelji?

- Moguće je - odvratih zamišljeno, prisećajući se našeg razgovora na povratku s Matoposa. - On je veoma snažna ličnost - nastavila sam - ali nekako se ne uklapa u sliku koju imam o „Pukovniku”. Uostalom, takva pretpostavka je suluda. On radi za Tajnu službu.

- Otkud znamo da je to tačno? Nema ništa lakše nego nagovestiti tako nešto. Niko ne sme da ti protivureči, a onda glasine počnu da se šire i na kraju svi veruju u to kao u bogom danu istinu. I tako dobiješ izgovor za svakojake sumnjive rabote. En, sviđa li se tebi Rejs?

- I da i ne. Istovremeno mi je odbojan i zanimljiv. Ali jedno znam - oduvek sam ga se pomalo pribojavala.

- Znaš, i on je bio u Južnoj Africi u vreme krade u Kimberliju - polako reče Hari.

- Ali on je Suzani ispričao sve o „Pukovniku” i o tome kako je išao u Pariz ne bi li mu ušao u trag.

- Vrlo lukava kamuflaža.

- Ali kako se onda Padžet uklapa u sve to? Da li ga Rejs plaća?

- Možda - zamišljeno će Hari - Padžet s tim nema nikakve veze.

- Molim?

- Razmisli, En. Jesi li ikada čula Padžetovo objašnjenje za onu noć na *Kilmordenu*?

- Da, od ser Justasa.

Ispričala sam mu. Pomno me je slušao.

- Ugledao je nekog čoveka kako dolazi iz smera ser Justasove kabine i pratio ga je do palube. Tako je rekao? A ko je imao kabinu preko puta ser Justasove? Pukovnik Rejs. A šta ako se Rejs išunjao na palubu i posle neuspelog pokušaja da te ubije potrčao nazad i naleteo na Padžeta, koji je upravo bio na vratima? Udario ga je i pobegao unutra, zatvorivši vrata za sobom. Uto dolazimo nas dvoje i zatičemo Padžeta kako leži tamo. Šta misliš o tome?

- Zaboravljaš da on izričito tvrdi da si ga ti udario.

- Možda se osvestio i video mene kako odlazim. U tom slučaju uzeo bi zdravo za gotovo da sam ga ja napao. Tim pre što je sve vreme mislio da prati mene.

- Da, moguće je - rekoh zamišljeno. - Ali to onda menja sve naše teorije. I ne da je sve odgovore.

- Još štošta treba da se objasni. Čovek koji te je pratio u Kejptaunu razgovarao je s Padžetom, a onda je Padžet pogledao na sat. Možda ga je ovaj samo pitao koliko je sati.

- Misliš da je to bila čista slučajnost?

- Ne baš. Sve je to smišljeno kako bi povezali Padžeta s ovim slučajem. Zašto su odabrali Mil haus za ubistvo? Da li možda zato što je Padžet bio u Kimberliju u vreme krađe dijamanata? Da li bi *on* bio žrtveni jarac da se ja nisam pojavio u zgodnom trenutku?

- Ti, dakle, misliš da je on potpuno nedužan?

- Tako mi izgleda, ali onda moramo saznati šta je on tada radio u Marlouu. Ako postoji neko razumno objašnjenje, to bi značilo da smo na pravom putu.

Ustao je.

- Prošla je ponoć. Idi da malo odspavaš, En. Sutra ću pre zore da te prebacim na obalu. Moraš da uhvatiš voz u Livingstonu. Tamo imam jednog prijatelja kod koga ćeš se kriti do polaska voza. Otići ćeš u Bulavajo i tamo presesti na voz za Beiru. Moj prijatelj u Livingstonu raspitaće se šta se dešava u hotelu i gde su tvoji prijatelji sada.

- Beira - rekoh zamišljeno.

- Da, En, tamo ti je mesto. Ovo je muški posao. Sve prepusti meni.

Dok smo razgovarali o slučaju, nakratko smo zaboravili svoja osećanja, ali sada nam se sve vratilo. Nismo se usuđivali ni da pogledamo jedno drugo.

- U redu - rekla sam i ušla u kolibu.

Satima sam ležala budna na kauču i u mraku slušala Harija Rejberna kako šetka ispred kolibe. Na kraju me je pozvao:

- Hajde, En, vreme je da pođemo. Poslušno sam ustala i izašla. Još je bilo prilično mračno, ali znala sam da će uskoro svanuti.

- Uzećemo kanu jer motorni čamac... - poče Hari, a onda se najednom ukoči i podiže ruku.

- Tiho! Šta je to?

Oslušnuh, ali nisam mogla ništa da čujem. Nakon dugog života u divljini on je imao mnogo izoštriji sluh. Ubrzo i ja začuh taj zvuk - tiho pljuskanje vesala po vodi iz pravca desne obale, koje se brzo približavalo našem malom pristanu na ostrvu.

Naprezali smo oči da vidimo kroz tminu i uskoro počesmo da razaznajemo nekakav tamni obris na površini vode. Čamac. A onda kratkotrajan blesak. Neko je zapalio šibicu. U svetlosti plamena prepoznali jedno lice - onog riđobradog Holanđanina iz vile u Mojzenbergu. Ostali su bili urođenici.

- Brzo! Natrag u kolibu.

Hari me povuče za sobom. Skinuo je sa zida dve puške i revolver.

- Umeš li da puniš pušku?

- Nikada nisam to radila. Pokaži mi kako. Brzo sam shvatila njegova uputstva. Zamandalili smo vrata, a Hari stade kraj prozora s pogledom na pristan. Čamac samo što nije stigao.

- Ko ide? - povika Hari gromkim glasom. Čak i da smo dotle imali neke nedoumice po pitanju namera naših posetilaca, odmah bismo saznali na čemu smo. Kiša metaka poče da prašti oko nas. Srećom, nijedan nas nije pogodio. Hari podiže pušku i poče da ispaljuje hitac za hicem. Začuše se dva krika i pljusak.

- Neka vide na koga su se namerili - mrgodno je promrmljao uzimajući drugu pušku. - En, odmakni se, ako boga znaš. I odmah počni da puniš.

Novi talas metaka. Jedan okrznu Harija po obrazu. Njegov odgovor bio je smrtonosniji od njihovog napada. Pružila sam mu napunjenu pušku, a on me prigrlji levom rukom i grubo poljubi, a zatim se ponovo okrenu ka prozoru. Najednom radosno uzviknu.

- Odlaze! Dosta im je. Na vodi su laka meta, a ne znaju koliko nas ovde ima. Povukli su se, ali sigurno će se vratiti. Moramo spremni da ih dočekamo.

Bacio je pušku na pod i okrenuo se ka meni.

- En! Lepoto! Ti si čudo! Ti si moja mala kraljica! Hrabra kao lav! Crnokosa veštica!

Zagrlio me je, pa počeo da mi ljubi kosu, oči, usta.

- A sad na posao - reče, iznenada me pustivši. - Donesi mi one limenke s parafinom.

Donesoh mu ih. Užurbano je radio nešto u kolibi, a uskoro ga ugledah kako se penje na krov noseći nešto u rukama. Pridružio mi se posle minut-dva.

- Idi do čamca. Moraćemo da ga prenesemo na drugu stranu ostrva.

On uze parafin, a ja podoh.

- Vraćaju se - doviknula sam mu tiho, ugledavši taman obris kako se odvaja od obale reke.

On dotrča.

- Taman na vreme. Ali... gde je čamac, dođavola? Napadači su i čamcu i brodiću presekli uže i struja ih je odnela. Hari tiho zviznu.

- U škripcu smo dušo. Plašiš li se?

- Ne kad sam s tobom.

- Eh, zajednička smrt nije nimalo zabavna. Možemo mi mnogo bolje od toga. Pogledaj, ovog puta su krenuli s dva čamca. Hoće da se iskrcaju na različita mesta. Vreme je za moje male scenske efekte.

Nije čestito to ni izgovorio kad s vrha kolibe plamen sunu visoko u vazduh. Vatra je obasjala dve šćućurene prilike na krovu.

- Napunio sam staru odeću krpama, ali to ih neće zavarati zadugo. Hajde, En, moramo da pribegnemo očajničkim merama.

Držeći se za ruke, otrčasmo na drugi kraj ostrva. S te strane nas je od obale delio samo uzani pojas vode.

- Moraćemo da preplivamo. Umeš li ti uopšte da plivaš, En? Nije ni važno, uostalom. Ja ću te prebaciti preko. Ovde se zbog stenja ne može prići čamcem, ali je odlično za plivanje. A i Livingston je s ove strane reke.

- Umem pomalo da plivam, čak i na veće razdaljine od ove. Kakva nam sad opasnost preti, Hari? - upitah ga videvši da se namrštio. - Ajkule?

- Ne, guščice moja. Ajkule žive u moru. Ali dobro zapažaj, En. Brinu me krokodili.

- Krokodili?

- Da. Ne razmišljaj o njima. Ili počni da se moliš. Sâma odaberi molitvu.

Zaplivali smo. Sigurno su moje molitve bile delotvorne jer smo bez novih peripetija stigli na drugu stranu i izašli na obalu dok nam se voda cedila s odeće.

- A sad, pravac - Livingston. Bojim se da neće biti lako, a mokra odeća samo će nam dodatno otežati put. Ali nemamo izbora.

Pešačenje je bilo pravi košmar. Mokra suknja me je pljuskala po nogama a trnje mi je pocepalo čarape. Na kraju stadoh, potpuno iscrpljena. Hari se vrati do mene.

- Hajde, dušo. Nosiću te.

I tako sam stigla u Livingston presamićena preko njegovog ramena kao vreća uglja. Ne znam kako je izdržao da me toliko nosi. Zora je počela da rudi. Harijev prijatelj je bio dvadesetogodišnji momak koji je držao prodavnicu suvenira. Zvao se Ned. Ako je i imao prezime, ja ga nisam saznala. Ničime nije pokazao iznenađenje kada je Hari ušao mokr do gole kože vodeći za ruku jednako mokru devojkicu. Muškarci ponekad umeju da budu divni.

Doneo nam je hranu i vruću kafu i stavio našu odeću da se suši dok smo mi sedeli uvijeni u ćebad drečavih boja. Skriveni u pomoćnom sobičku, sačekali smo da on ode i neupadljivo se raspita o ser Justasovom društvu i da li je neko od njih još u hotelu.

Tada sam saopštila Hariju da ni za živu glavu neću da idem u Beiru. Ni pre to nisam nameravala, ali sada zaista više nije bilo razloga za taj korak. Čitav plan se zasnivao na tome što će neprijatelji misliti da sam mrtva, a kako su sada znali da nisam, odlazak u Beiru ne bi imao nikakvu svrhu. Tamo bi lako mogli da me nađu i ubiju bez mnogo galame, a ne bih imala nikoga da me zaštiti. Na kraju smo se dogovorili da se pridružim Suzani, gde god da se u tom trenutku nalazi, i da se ubuduće bavim jedino sopstvenom bezbednošću. I da ni po koju cenu ne tražim đavola i ne pokušavam da matiram „Pukovnika”.

Trebalo je da se samo pritajim i čekam dalja uputstva od Harija, a dijamante ću ostaviti u banci u Kimberliju, pod imenom Parker.

- Još nešto - rekoh zamišljeno. - Trebalo bi da imamo nekakvu šifru kako nas neko ne bi ponovo nasankao lažnim porukama.

- To je bar lako. Znaćeš da je poruka stvarno od mene ako negde u njoj vidiš precrtano slovo „i”.

- A ako nema taj zaštitni znak, onda je lažna - promrmljah. - Šta ćemo s telegramima?

- Uvek ću telegrame potpisivati kao „Endi”.

- Voz uskoro stiže, Hari - reče Ned proturivši spolja glavu kroz prozor, ali se brže-bolje povuče.

Ustala sam.

- A ako naiđem na nekog dobrog i pouzdanog muškarca, da li da se udam za njega?

Hari mi priđe.

- Tako mi boga, En, budeš li se ikada udala za ikog drugog osim mene, zavrnuću mu šiju. A tebe ću...

- Da? - rekoh, prijatno uzbuđena.

- A tebe ću da odnesem i da te propisno izdevetam!

- E baš sam divnog muža odabrala! - rekoh podrugljivo. - Kako samo menja mišljenje preko noći!

Poglavlje 28

(Odlomak iz dnevnika ser Justasa Pedlera)

Kao što sam ranije već napomenuo, ja sam u suštini miran čovek. Žudim za mirnim životom... a izgleda da je to jedino što ne mogu da imam. Večito se zateknem usred oluje ili uzbune. Zaista mi je laknulo kad sam se ratosiljao Padžeta i njegovog večitog njuškanja, a gospođica Petigru se pokazala kao vrlo koristan stvor. Iako u sebi nema ni mrvu ženstvenosti, poseduje jednu ili dve neprocenjive vrline. Činjenica je da me je u Bulavaju žigala jetra i da sam zato bio nervozan kao pas, ali treba imati u vidu i da sam imao burnu noć u vozu. U tri izjutra mi je u kupe banuo napirlitani mladić, obučen kao da je ispaao iz nekog mjuzikla o Divljem zapadu, i upitao me kuda idem. Prečuvši moje bunovno „Samo čaj, i to bez šećera, ako boga znate“, ponovio mi je pitanje, stavljajući mi time do znanju da nije konobar nego predstavnik službe za imigraciju. Na kraju sam nekako uspeo da ga uverim kako ne bolujem ni od kakve zarazne bolesti i da u Rodeziju dolazim iz najčistijih mogućih pobuda, a zatim sam utažio njegovu radoznalost rekavši mu svoje puno krsno ime i mesto rođenja. Potom sam uspeo malo da odspavam, ali onda me je neki revnosni glupan probudio u pola šest donevši mi šolju tečnog šećera nazvavši to čajem. Mislim da ga nisam gađao šoljom, ali znam da sam to poželeo. Zatim mi je u šest doneo čaj bez šećera ali hladan kao led, nakon čega sam, potpuno iznuren, ponovo zaspao, da bi me probudili nadomak Bulavaja i utrapili mi ogavnu drvenu žirafetinu, koja kao da je sva bila od vrata i nogu!

Ali ako se izuzmu te sitne neprijatnosti, moglo bi se reći da je sve protkalo glatko. A onda je otpočela nova zbrka.

Bilo je to one noći kada smo stigli na Viktorijine vodopade. Diktirao sam gospođici Petigru u svom salonu, kad najednom gospođa Bler banu bez ijedne reči izvinjenja, krajnje neprimereno odevena.

- Gde je En? - dreknula je.

Kakvo pitanje! Kao da sam ja odgovoran za tu devojkicu. Šta je očekivala da će gospođica Petigru da pomisli? Da ja inače oko ponoći mogu da izvadim En Bedingfeld iz džepa? Krajnje neugodno za čoveka na mom položaju.

- Pretpostavljam - odvratio sam hladno - da je u svom krevetu.

Nakašljao sam se i pogledao gospođicu Petigru kako bih joj stavio do znanja da sam spreman da nastavim s diktiranjem. Nadao sam se da će gospođa Bler shvatiti poruku. Ali avaj. Umesto da ode, sručila se u fotelju i počela nervozno da drmusa nogu u papučici.

- Nije u svojoj sobi. Bila sam tamo. Sanjala sam... grozan san... da joj pretili užasna opasnost. Ustala sam i otišla do njene sobe koliko da se uverim da je sve u redu, ako me razumete. Ali ona nije tamo, a krevet je netaknut.

Preklinjuće me je pogledala.

- Šta da radim, ser Justase?

Uzdržavajući se da joj ne kažem: „ Vratite se u krevet i prestanite da brinete. Jedna snažna mlada žena kao što je En Bedingfeld savršeno je u stanju da vodi računa o sebi”, namrštio sam se kao da razmišljam.

- Šta kaže Rejs?

Zašto bi uvek sve bilo po Rejsovom? Neka sada malo vidi i mane uživanja u ženskom društvu.

- Nigde ne mogu da ga nađem.

Shvatih da bi ona tako mogla cele noći. Uzdahnuo sam i seo u fotelju.

- Zaista ne vidim razlog da se toliko uzrujavate - rekoh strpljivo.

- Moj san...

- To vam je od onog karija koji smo večerali!

- O, ser Justase!

Izgledala je kao da ju je ovo silno uvredilo. A svako zna da su košmari direktna posledica neumerenosti u jelu.

- Na kraju krajeva - nastavih da je ubeđujem - zašto En Bedingfeld i pukovnik Rejs ne bi otišli u malu noćnu šetnju a da pri tome ne dignu čitav hotel na noge?

- Mislite da su samo izašli da se prošetaju? Ali prošla je ponoć!

- Čovek u mladosti radi vrlo nepromišljene stvari - promrmljah. - Doduše, Rejs u svojim godinama ne bi smeo tako da se glupira.

- Stvarno tako mislite?

- Sigurno su pobjegli da se tajno venčaju - nastavio sam da je tešim, iako sam bio svestan da pričam koješta. Na kraju krajeva, gde bi u ovoj zabiti mogli da pobjegnu?

Ne znam koliko bih još morao da sipam neubedljiva objašnjenja da u tom trenutku nije ušao i Rejs. Ispostavilo se da sam delimično bio u pravu - on jeste bio u šetnji, ali bez En. Međutim, potpuno sam omanuo što se tiče pristupa problemu. Vrlo brzo sam to uvideo. Rejs je za tri minuta izvrnuo čitav hotel naglavce. Nikada nisam video nekoga toliko uznemirenog.

Sve je krajnje čudno. Kuda je mogla da ode? Oko jedanaest i deset izašla je iz hotela potpuno odevena i više je niko nije video. Ideja o samoubistvu zvuči besmisleno. Ona je od onih neumornih mladih žena koje obožavaju život i nije im ni na kraj pameti da ga se liše. Nije imala gde da ode jer je sledeći voz polazio tek sutradan oko podne. Gde je onda, dođavola?

Rejs je, siromah, takoreći van sebe. Prevrnuo je svaki kamen. Podigao je na noge sve šefove okruga, ili kako se već zovu, u krugu od nekoliko stotina kilometara. Urođenički tragači puzali su na sve četiri. Učinjeno je sve što je moglo da se učini, ali od En Bedingfeld ni traga ni glasa. Na kraju je prihvaćeno objašnjenje da je hodala u snu. Na stazi nedaleko od mosta bilo je naznaka da je otišla pravo u provaliju. Nažalost, većinu tragova ugazila je grupa turista koja je baš našla tu da prođe u ponedeljak ujutru.

Nisam siguran da ta teorija drži vodu. Kada sam bio mlad, uvek su mi govorili da mesečari ne mogu sami sebi da naude jer ih šesto čulo sprečava da to urade. Čini mi se da ni gospođa Bler nije zadovoljna tim objašnjenjem.

Ne mogu da shvatim tu ženu. Njeno ponašanje prema pukovniku Rejsu potpuno se promenilo. Sada ga gleda kao mačka miša i očigledno ulaže krajnji napor da bude uljudna prema njemu. I to posle onoliko druženja. U stvari, ona više ne liči na sebe - nervozna je, histerična, trza se i skače na svaki zvuk. Sve mi se čini da je krajnje vreme da produžim u Johanenburg.

Juče se pronela priča o nekakvom tajanstvenom ostrvu negde uz reku, na kome žive čovek i devojka. Rejs je odmah živnuo. Ali ispostavilo se da je to ipak samo glasina. Čovek zaista živi tamo već godinama i upravnik hotela ga dobro poznaje. Tokom turističke sezone vozi grupe po reci i pokazuje im kako krokodili napadaju nilskog konja i tome slično. Sigurno ima jednog pripitomljenog kojeg je naučio da s vremena nasrne na čamac, pa ga onda on otera čakijom, a turisti misle da su konačno videli šta znači prava divljina. Ne zna se tačno koliko je dugo i devojka na ostrvu, ali je prilično izvesno da to ne može biti En Bedingfeld. A i nije u redu zabadati nos u tuda posla. Da sam na mestu tog momka, ispratio bih tur pukovniku Rejsu onog trenutka kad dođe na ostrvo da se raspituje o mom ljubavnom životu.

Kasnije.

Konačno sam prelomio - sutra idem za Johanenburg. Rejs me nagovara da to uradim. Po svemu što čujem, ovde postaje vrlo neprijatno, pa bih da odem pre nego što postane još neprijatnije. Ionako će me tamo sigurno upucati neki štrajkač. Gospođa Bler je prvo htela da mi se pridruži, ali se u poslednjem trenutku predomislila i odlučila da ostane na vodopadima. Izgleda kao da ne može da skine pogled s Rejsa. Večeras je došla kod mene i pomalo snebivljivo rekla da bi me zamolila za jednu uslugu. Da li bih mogao da ponesem njene suvenire?

- Ne mislite valjda na životinje? - pitao sam usplahireno. Znao sam da će pre ili kasnije meni utrapiti te prokletinje.

Na kraju smo postigli dogovor da ja ponesem dve manje drvene kutije s lomljivim komadima, a da ostale u mesnoj prodavnici zapakuju u velike sanduke i pošalju ih vozom u Kejptaun, gde će se Padžet postarati da ih smeste u skladište.

Ljudi koji ih pakuju kažu da su vrlo nezgodnog oblika (!) i da će morati da prave posebne sanduke za njih. Napomenuo sam gospođi Bler da će je do povratka u Englesku te životinje izaći više od funte po komadu.

Padžet je zapeo kao mutav da mi se pridruži u Johanenburg. Iskoristiću sanduke gospođe Bler kao izgovor da ga zadržim u Kejptaunu. Pisao sam mu da mora da ih sačeka i postara se za njihovo skladištenje jer sadrže retke predmete neprocenjive vrednosti.

Tako je sve sređeno i sutra gospođica Petigru i ja zajedno hvatamo maglu odavde. A svako ko je video gospođicu Petigru potvrdiće da u tome nema ničega nečasnog.

Poglavlje 29

Johanesburg, 6. mart

Ima nečeg vrlo nezdravog u ovdašnjim zbivanjima. Da upotrebim frazu na koju često nalećem - živimo na buretu baruta. Bande štrajkača, ili takozvanih štrajkača, patroliraju ulicama i ubilačkim pogledima streljaju prolaznike. Sigurno već odabiraju ogrezle kapitaliste s kojima će se razračunati kad počne pokolj. Ni taksijem ne možete da se vozite jer vas oni smesta izvuku iz njega. A u hotelu ne propuste da vam ljubazno napomenu kako će vas onog trenutka kad nestane hrane izbaciti napolje kao kufer!

Sinoć sam sreo Risa, mog prijatelja laburistu s Kilmordena. Utronjao se kao niko. Isti je kao svi ovde - drži vatrene i nenormalno duge govore isključivo u političke svrhe, a posle se posipa pepelom. Sada ne prestaje da ide unaokolo i objašnjava kako nije to radio. Kada smo se sreli, upravo je bio pošao u Kejptaun kako bi spremio trodnevni govor na holandskom ne bi li se opravdao i objasnio kako je zapravo hteo da kaže nešto sasvim drugo. Sreća moja što ne moram da prisustvujem sednici Skupštine Južne Afrike. Ni Donji dom nije cveće, ali mi bar imamo jedan jezik, a i postoji kakvo-takvo ograničenje u pogledu dužine govora. Kada sam pre odlaska iz Kejptauna bio na sednici Skupštine, slušao sam nekog sedokosog gospodina s oklembešenim brkovima, koji je bio pljunuta Lažna kornjača iz Alise u zemlji čuda. Taj je setno muzao reč po reč, a s vremena na vreme punio je baterije za dalje napore tako što bi iz čista mira dreknuo koliko ga grlo nosi nešto što je zvučalo kao „plat skit“. Kad god to uradi, polovina publike počela bi da viče „vuf, vuf“, što možda na holandskom znači „Jako je, tako je“, dok bi se druga polovina trzala iz prijatnog dremeža u koji je u međuvremenu zapala. Ako sam dobro razumeo, taj gospodin je govorio najmanje tri dana. Južnoafrikanci su baš neki strpljiv svet.

Izmišljao sam kojekakve poslove kako bih Padžeta zadržao u Kejptaunu, ali na kraju mi je mašta ipak presušila i on sutra stiže ovamo kao veran pas koji dolazi da ugine uz gospodareve noge. A „Sećanja“ su mi baš lepo bila krenula! Izmislio sam nekoliko krajnje vrcavih opaski koje su vođe štrajka rekle meni ili ja njima.

Jutros sam bio na razgovoru s jednim predstavnikom Vlade. Čas je bio ugladen, čas nametljiv, a čas tajanstven. Između ostalog je pomenuo moj visok i važan položaj i nagovestio mi kako bi trebalo da pređem u Pretoriju, bilo sam, bilo uz njegovu pomoć.

- Dakle, očekujete gužvu? - upitah ga.

Tako je sročio odgovor da mi na kraju ništa nije rekao, te zaljkućih da očekuju ozbiljnu gužvu. Ukazao sam mu na činjenicu da njegova vlada pušta da stvari odu predaleko.

- Ser Justase, nekad je dovoljno da date čoveku dovoljno konopca i pustite ga da se sam obesi.

- O, svakako, svakako.

- Nisu štrajkači ti koji prave gužvu. Iza njih stoji neakva organizacija. Oružje i eksploziv samo pristižu. Uspeli smo da se domognemo dokumenata koja donekle rasvetljavaju način na

koji se sve to uvozi. Služe se šiframa. „Krompiri“ su zapravo detonatori, „karfiol“ označava puške, a drugo povrće su razne vrste eksploziva.

- Veoma zanimljivo - rekoh.

- A to nije sve, ser Justase. - Imamo jakih razloga da verujemo da je šef cele parade, genije koji vuče konce iz senke, trenutno u Johannesburgu.

Tako se oštro zagledao u mene da sam se uplašio da ne misli kako sam to ja. I od same te pomisli počeo da me obliva hladan znoj i istog časa zažalio što sam uopšte došao na ideju da iz prve ruke posmatram njihovu malu revoluciju.

- Nijedan voz ne ide iz Johannesburga za Pretoriju - nastavio je - ali mogu srediti da vas prebace donde privatnim automobilom. Za slučaj da vas putem zaustave, obezbediću vam dve propusnice - jednu koju je izdala Vlada i jednu u kojoj će stajati da ste posetilac iz Engleske koji nema ama baš nikakve veze s režimom.

- Dakle, jedna za vaše ljude, a druga za štrajkače?

- Baš tako.

Zamisao mi se nije preterano dopala jer znam šta se dešava u takvim slučajevima. Čovek se pometa i sve pobrka. Sigurno bih pokazao pogrešnu propusnicu pogrešnoj osobi, i onda bi me neki krvožedni pobunjenik streljao po kratkom postupku ili bi pak to uradile pristalice reda i zakona, koje sam video kako čuvaju ulice šetkajući s polucilindrima i lulama, nehajno držeći pušku pod pazuhom. A i šta ću ja u Pretoriji? Da se divim arhitekturi vladinih zgrada i slušam jeku pucnjave u Johannesburgu? Ko zna koliko bih tamo morao da čamim. Čuo sam da suprugu već digli u vazduh. Čovek tamo ne može čak ni piće da dobije. Pre dva dana uveli su vanredno stanje.

- Dragi moj - rekoh mu - izgleda da ne shvatate da sam došao ovamo kako bih se upoznao s uslovima u Rendu. A kako, dođavola, to da radim iz Pretorije? Cenim vašu brigu za moju bezbednost, ali možete mirno da spavate jer meni ovde ništa neće faliti.

- Ser Justase, upozoravam vas da je situacija s hranom već ozbiljna.

- Mojoj liniji neće škoditi malo posta - rekoh s uzdahom.

Uto nas prekinuše kako bi mi uručili telegram. Zapanjio sam se kada sam ga pročitao.

„En je bezbedna. Sa mnom je u Kimberliju. Suzana Bler.”

Mislim da ni u jednom trenutku nisam istinski verovao da je En mrtva. Ima u toj devojci nečeg neuništivog. Ona je kao tvrda loptica kakvu bacate terijeru. I poseduje neverovatan dar da se samo pojavi s osmehom. Mada mi nije jasno zašto je morala u po noći da ode iz hotela kako bi stigla u Kimberli. Zeleznička veza ne postoji. Sigurno je stavila par anđeoskih krila i odlepršala donde. Verovatno nikada to neću saznati. Meni niko ništa ne objašnjava. Uvek moram da nagađam. S vremenom to dosadi. Verovatno je reč o nekakvoj novinarskoj ujdurmi. „Kako sam savladala brzake”, od našeg specijalnog dopisnika.

Presavio sam telegram i otprovio svog prijatelja iz Vlade. Ne sviđa mi se mogućnost da ostanem gladan, ali za ličnu bezbednost ne brinem. Smats je savršeno sposoban da se nosi s revolucionarima. Ali dao bih džak para za jedno piće! Pitam se hoće li se Padžet sutra setiti da ponese i jednu bocu viskija.

Stavio sam šešir i izašao da kupim nekoliko suvenira. U Johannesburgu ima baš lepih prodavnica. Upravo sam stajao i posmatrao jedan izlog prepun raznoraznog krzna, kad neki čovek izađe odande i nalete pravo na mene. Iznenadih se kad se ispostavilo da je to Rejs.

Ne mogu se pohvaliti da mu je bilo drago što me vidi. Štaviše, izgledao je pomalo ozlojeđeno, ali je na moje navaljivanje pristao da pođe sa mnom do hotela. Stvarno mi se smučilo što nemam s kim da razgovaram osim s gospođicom Petigru.

- Pojma nisam imao da ste u Johannesburgu - rekoh razgovorljivo. - Kad ste stigli?

- Noćas.

- Gde ste odseli?

- Kod prijatelja.

Bio je krajnje uzdržan i odavao je utisak da mu moja pitanja nisu nimalo prijatna.

- Nadam se da gaje živinu - rekoh. - Kako čujem, uskoro nam ne gine ishrana zasnovana na svežim jajima i povremenom klanju pokojeg starog peva.

- Nego - rekoh kad smo stigli u hotel - jeste li čuli da je gospođica Bedingfeld živa i zdrava?

On klimnu glavom.

- Dobro nas je isprepadala - rekoh veselo. - Živo me zanima gde li je, dođavola, otišla one noći.

- Sve vreme je bila na ostrvu.

- Na kom ostrvu? Nije valjda na onom gde živi neki mladić?

- Na tom.

- Vrlo neprimereno - rekoh. - Padžet će se preneraziti. Od početka ima nešto protiv En Bedingfeld.

Da nije to onaj mladić s kojim je prvobitno htela da se nade u Durbanu?

- Ne verujem.

- Ne morate da mi kažete ništa što ne želite - rekoh, ne bih li nešto uspeo da izvučem.

- Mislim da je to mladić kojem bismo svi vrlo rado namakli lisice na ruke.

- Nije valjda...? - uzviknuh uzbuđeno. On klimnu glavom.

- Hari Rejbern, to jest Hari Lukas, jer mu je to pravo ime. Ponovo nam je izmakao, ali uskoro će nam pasti šaka.

- Vidi, vidi - promrmljao sam.

- Mislimo da mu devojka nije saučesnik. Za nju je to samo ljubavna afera.

Uvek sam podozrevao da je Rejs zaljubljen u En, ali način na koji je izgovorio poslednje reči otklonio je svaku sumnju.

- Otišla je u Beiru - dodao je namrgođeno.

- Shvatam - rekoh, netremice ga posmatrajući. - Kako ste to saznali?

- Pisala mi je iz Bulavaja da mi javi kako će odande produžiti kući. Jadno dete, to bi joj bilo najpametnije.

- Čisto sumnjam da je zaista u Beiri - rekoh zamišljeno.

- Pisala mi je neposredno pre polaska.

Bio sam zbunjen. Neko je tu lagao. I ne pomišljajući da bi En mogla da ima i te kako dobre razloge za prikrivanje svog trenutnog boravišta, prosto nisam mogao da malo ne pecnem Rejsa. Uvek je tako kočoperan. Izvadio sam telegram iz džepa i pružio mu ga.

- A kako onda ovo tumačite? - upitah smireno.

Bio je potpuno zatečen. - Napisala je da upravo polazi za Beiru - rekao je ne uspevaajući da se povrati.

Znam da Rejsa svi smatraju pametnim. Alija mislim da je prilično glup. Uopšte mu nije palo na pamet da devojke ne govore uvek istinu.

- Pa još Kimberli - promrmljao je. - Šta li rade tamo?

- Da, i mene je to iznenadilo. Pomislio sam da je gospođica En možda htela da izveštava Dejli badžit s lica mesta.

- Kimberli - ponovio je. Nešto mu je tu smetalo. - Tamo nemaju šta da vide. Kopovi su trenutno prazni.

- Znae već kakve su žene - rekoh nehajno. Samo je odmahnuo glavom i otišao. Očigledno sam mu dao temu za razmišljanje.

Tek što je on zamakao, kad eto ti ponovo onog predstavnika vlade.

- Nadam se da ćete mi oprostiti što vam ponovo dosađujem, ser Justase - pravdao se - ali voleo bih da vam postavim nekoliko pitanja.

- Svakako, dragi momče - rekoh veselo. - Samo pitajte.

- Tiče se vašeg sekretara...

- Ne znam ništa o njemu - odmah rekoh. - Na prevaru mi se nametnuo u Londonu, ukrao mi neka važna dokumenta - zbog čega ću tek da nagrabusim - i na kraju nestao u Kejptaunu kao da je u zemlju propao. Činjenica je da sam se zatekao na Viktorijinim vodopadima u isto vreme kad i on, ali ja sam bio u hotelu, a on na ostrvu. Uveravam vas da ga nisam čak ni video otkako sam došao ovamo.

Zastao sam da dođem do daha.

- Niste me razumeli. Zanima me vaš drugi sekretar.

- Molim? Padžet? - uzviknuh potpuno preneražen. - Sa mnom je već osam godina. Krajnje pouzdan momak.

Moj islednik se nasmeši.

- I dalje se ne razumemo. Mislio sam na damu.

- Na gospođicu Petigru?

- Da. Videli su je kako izlazi iz Agrasatove prodavnice suvenira.

- Pobogu, čoveče! - prekinuh ga. - Pa i sam sam danas bio u toj prodavnici. Isto tako ste mogli i mene da vidite kako izlazim odande!

Izgleda da u Johanesburgu ne možete da uradite ni najbezazleniju stvar a da to ne izazove sumnju.

- Da, ali nju su videli nekoliko puta, i to u vrlo sumnjivim okolnostima. Reći ću vam nešto u poverenju, ser Justase. Verujemo da je ta prodavnica sastajalište pripadnika tajne

organizacije koja stoji iza revolucije. Zato bih voleo da mi kažete sve što znate o dotičnoj dami. Kada je i kako počela da radi za vas?

- Pozajmila mi ju je - odvratih hladno - vaša sopstvena vlada.

To ga je dokusurilo.

Knjigoteka

Poglavlje 30

(Nastavak pripovesti En Bedingfeld)

I

Čim sam stigla u Kimberli poslala sam telegram Suzani. Istoga časa je pošla da mi se pridruži, objavljujući svoj dolazak telegramom sa svake usputne stanice. Veoma sam se iznenadila videvši da sam joj zaista draga. Mislila sam da sam joj nova i prolazna razbibriga, ali kada me je ugledala, doslovno mi se obisnula oko vrata i sita se isplakala.

Nakon što smo se malo pribrale, sela sam na krevet i ispričala joj čitavu priču od A do S.

- Pukovnik Rejs ti je bio sumnjiv od početka - reče ona zamišljeno kada sam završila. - A meni ne, sve do one noći kada si nestala. Baš mi se sviđao i mislila sam da bi ti bio divan muž. O, En, dušo, nemoj da se ljutiš, ali otkud znaš da taj tvoj momak govori istinu? Veruješ mu baš sve što ti kaže.

- Naravno da mu verujem - odbrusih uvređeno.

- Ali šta te to na njemu toliko privlači? Ne vidim da je nešto posebno, osim što je zgodan i što u ljubavi ima pristup kao veliki zavodnik iz kamenog doba.

To što sam joj sasula u lice u narednih nekoliko minuta pas s maslom ne bi pojeo.

- A to što je tebi udobno u braku i polako se gojiš ne znači da ne postoji i tako nešto kao što je romansa - rekoh na kraju.

- O, En, kakvo crno gojenje. Prepolovila sam se od brige za tobom.

- Meni izgledaš baš jedro - odvratih hladno. - Rekla bih da si nabacila dva-tri kila.

- A ne znam ni koliko mi je udobno u braku - tužno je nastavila Suzana. - Klarens je počeo da me zasipa groznim telegramima sa zahtevima da se iz ovih stopa vratim kući. Na kraju sam prestala da mu odgovaram na njih, tako da se ne javljamo jedno drugom već duže od dve nedelje.

Nisam se preterano potresla zbog Suzaninih bračnih briga. Znala sam da će ona i te kako umeti sve da izgadi s Klarensom kad za to dođe vreme. Stoga je upitah šta je s dijamantima.

Samo me je zabezeknuto pogledala.

- En, moram nešto da ti kažem. Znaš, čim sam počela da sumnjam na pukovnika Rejsa, strašno sam se zabrinula zbog dijamantata. Htela sam da ostanem na vodopadima za slučaj da te je oteo i drži te negde u blizini, ali nisam znala šta ću s dijamantima. Bilo me je strah da ih držim uza se...

Bojažljivo se osvrnula oko sebe, kao da se pribojava da nas neko ne prisluškuje, a zatim mi usplahireno šapnula na uvo šta je uradila.

- Sjajna ideja - rekoh s odobravanjem. - Ili je bar bila u tom trenutku. Sada bi to moglo da bude pomalo nezgodno. Šta je ser Justas uradio sa sanducima?

- Velike je poslao u Kejptaun. Baš pred polazak s vodopada stiglo mi je pismo od Padžeta, u kome mi je poslao i priznanicu iz skladišta. Uzgred, on danas odlazi iz Kejptauna kako bi se pridružio ser Justasu u Johanesburgu.

- Tako, znači - rekoh zamišljeno. - A gde su mali sanduci?

- Trebalo je da ih ser Justas ponese sa sobom. Razmislih malo o svemu.

- Da - rekoh - nezgodno je, ali je dovoljno bezbedno. Najbolje bi bilo da se zasad primirimo.

Suzana me vragolasto pogleda.

- Zar ti možeš da se primiriš, En?

- Ne baš - odgovorih iskreno.

Jedino što sam mogla da uradim bilo je da nabavim red vožnje i vidim kada voz Gaja Padžeta prolazi kroz Kimberli. Utvrdila sam da stiže sutradan popodne u dvadeset do šest i da u šest nastavlja dalje. Htela sam što pre da razgovaram s Padžetom i to mi je došlo kao poručeno. Stanje u *Rendu* se pogoršavalo i moglo se desiti da prođe mnogo vremena pre nego što ponovo budem imala priliku da ga vidim.

Jedina svetla tačka toga dana bio je telegram iz Johanesburga. Sadržaj je bio krajnje neupadljiv:

„Bezbedno stigao. Sve u redu. Ovde su Erik i Justas, ali ne i Gaj. Zasad ostani tu. Endi.”

II

„Erik” je bila naša ugovorena šifra za Rejsa. Odabrala sam to ime jer mi je oduvek bilo krajnje mrsko. Shvatila sam da ne mogu ništa da učinim dok ne porazgovaram s Padžetom. Suzana je bila zaokupljena sastavljanjem dugog umirujućeg telegrama za Klarensa. Potpuno se raspilavila. Na svoj način - naravno, ni nalik onome između mene i Harija - ona Klarensa istinski obožava.

- Mnogo mi nedostaje, En - prošmrkala je. - Nisam ga videla čitavu večnost.

- Stavi malo pomade - rekoh tešeći je. Nanela je malo na vrh svog ljupkog nosića.

- Uskoro ću ostati bez pomade - reče - a ova može da se kupi jedino u Parizu. - Uzdahnula je.

- Eh, Pariz!

- Suzana - rekoh - uskoro će ti i Južne Afrike i pustolovina biti preko glave.

- Sad bi mi baš legao jedan lep šešir - priznala je čežljivo. - Hoćeš li da sutra pođem s tobom da zajedno presretnemo Padžeta?

- Radije bih otišla sama. Postideće se ako obe budemo tamo.

I tako sam sledećeg poslepodneva stajala na ulazu u hotel i borila se s tvrdoglavim suncobranom koji je odbijao da se otvori, dok se Suzana izležavala na krevetu s knjigom i korpom voća.

Portir mi je rekao da je železnica tog dana milostiva i da voz ide gotovo po redu vožnje, ali je bio krajnje sumnjičav u pogledu toga hoće li uspjeti da se probije do Johannesburga. Mračno mi je napomenuo da su na jednom mestu digli prugu u vazduh. Pa zar to nije dražesno?

Voz je stigao sa svega deset minuta zakašnjenja. Putnici pokuljaše iz vagona i počеше grozničavo da hodaju gore-dole po peronu. Lako sam pronašla Padžeta i srdačno mu prišla. Kao i uvek, lecnuo se kada me je ugledao, ovoga puta čak i pomalo prenaplašeno.

- Zaboga, gospođice Bedingfeld, čuo sam da ste nestali.

- Ali sada sam ponovo tu - rekoh ozbiljno. - A kako ste vi, gospodine Padžete?

- Vrlo dobro, hvala na pitanju. Jedva čekam da počnem ponovo da radim sa ser Justasom.

- Gospodine Padžete - rekoh - nešto bih vas pitala. Nadam se da mi nećete zameriti, ali od toga mnogo zavisi, više nego što možete i da naslutite. Zanima me šta ste radili u Marlouu osmog januara.

On se trže kao oparen.

- Dakle, stvarno, gospođice Bedingfeld... ja... zaista...

- Bili ste tamo, zar ne?

- Ja... da, bio sam u tom kraju iz nekih ličnih razloga.

- Možete li mi reći koji su to razlozi?

- Ser Justas vam ništa nije rekao?

- Ser Justas? Zar on zna?

- Gotovo sam siguran da zna. Nadao sam se da me nije prepoznao, ali na osnovu nekih njegovih opaski shvatio sam da ipak jeste. U svakom slučaju, hteo sam sve otvoreno da priznam i da dam ostavku. Čudan je on čovek, gospođice Bedingfeld, i ima vrlo uvrnut smisao za humor. Imam utisak da ga zabavlja da me drži u neizvesnosti. Verujem da je sve vreme znao istinu. Možda čak i godinama unazad.

Nadala sam se da ću pre ili kasnije uspjeti da shvatim o čemu on to priča. Nastavio je da melje kao navijen.

- Čovek na ser Justasovom položaju ne može da se zamisli u mojoj koži. Znam da to što sam uradio nije u redu, ali činilo mi se da je sve potpuno bezazlena laž. Očekivao bih od njega da ima makar toliko dobrog ukusa da mi otvoreno sve kaže, a ne da se naslađuje uvijenim šalama na moj račun.

Prolomio se zvuk pištaljke i ljudi nagrnuše natrag u voz.

- Da, gospodine Padžete - prekinuh ga - potpuno se slažem sa svime što ste rekli o ser Justasu, ali *šta ste radili u Marlouu?*

- Nije bilo u redu, ali je potpuno prirodno u takvim okolnostima... Da, mislim da je u takvim okolnostima ipak opravdano.

- Ama kakvim okolnostima? - povikah ozlojeđeno.

Padžet kao da je tek tad shvatio da sam mu postavila pitanje. Konačno je uspeo da odlepi misli od ser Justasovih ćefova i sopstvenog pravedanja i da se usredsredi na mene.

- Oprostite, gospođice Bedingfeld - odvratio je ukočeno - ali ne vidim zašto bi se vas to ticalo.

U međuvremenu se već bio popeo u voz i sada je razgovarao sa mnom sa stepenica vagona. Obuzeo me je očaj. Kako izaći na kraj s takvim čovekom?

- Naravno, ako je to toliko gnusno i sramotno da ne možete da mi kažete... - rekoh zlobno.

Konačno sam pogodila pravo dugme. Padžet je pocrveneo i ukočio se.

- Gnusno? Sramotno? Ne razumem vas.

- Onda mi recite.

Sve mi je objasnio u tri rečenice. Konačno sam saznala Padžetovu tajnu! Ni u snu mi to ne bi palo na pamet.

Polako sam odšetala natrag u hotel. Tamo me je čekao telegram. Otvorih ga. U njemu su bila detaljna uputstva o tome kako odmah moram da produžim u Johannesburg, to jest do stanice na ulazu u grad, gde će me čekati automobil. U potpisu nije stajalo „Endi”, nego „Hari”.

Sela sam u fotelju da o svemu dobro promislim.

Poglavlje 31

(Odlomak iz dnevnika ser Justasa Pedlera)

Johanesburg, 7. mart

Padžet je stigao. Naravno, već je počeo da mrači. S vrata je predložio da odmah pođemo u Pretoriju, da bi potom, kad sam mu blago ali odlučno rekao da ostajemo ovde, otišao u drugu krajnost i krenuo da se vajka što nema pušku, a zatim je prešao na priču o tome kako je za vreme rata stražario na nekakvom mostu. Mislim da je pomenuo železnički most na ukrštanju kod Litl Padikomba ili već nekog sličnog mesta.

Ubrzo sam ga prekinuo rekavši mu da raspakuje veliku pisaću mašinu. Mislio sam da će ga to zaokupiti na neko vreme jer će se, kao i uvek, ispostaviti da se mašina pokvarila pa će on morati da je nosi negde na popravku. Međutim, zaboravio sam na Padžetovu čudesnu moć da uvek bude po njegovom.

- Već sam raspakovao sve sanduke, ser Justase. Mašina je u savršenom stanju.

- Kako to mislite - sve sanduke?

- Raspakovao sam i ona dva mala.

- Kad samo ne biste bili toliko revnosni, Padžete. Nije trebalo da dirate te male sanduke. Oni pripadaju gospođi Bler.

On se snuždi. Prosto mrzi da greši.

- Zato ih sada pažljivo ponovo zatvorite - nastavio sam. - Posle možete da obidete grad. Johanesburg će do sutra verovatno biti sav u zgarištima i ruševinama, tako da vam je ovo možda poslednja prilika.

Mislio sam da ću ga se tako rešiti makar do jutra.

- Hteo bih nešto da vam kažem, ser Justase, kad budete imali malo vremena.

- Sada nikako - žustro odvratih. - Trenutno sam vrlo zauzet.

Padžet pođe ka vratima.

- Uzgred - viknuh za njim - šta je bilo u tim sanducima gospođe Bler?

- Krznene prostirke, kao i dva-tri krznena... valjda su to šeširi.

- Tako je - potvrdih. - Kupila ih je u vozu. To jesu šeširi... u neku ruku... ali uopšte vam ne zameram što niste bili sigurni. Kladam se da će neki od njih nositi u Eskotu. Išta još?

- Nekoliko rolni filma i nekoliko... prilično mnogo korpi...

- Ne sumnjam - rekoh utešno. - Šta god da kupuje, gospođa Bler nikada ne uzima manje od tuceta.

- Mislim da je to sve, ser Justase, uz još neke tričarije, kao što su veo za vožnju automobilom, rasparene rukavice i tome slično.

- Da niste tako maloumni, Padžete, odmah biste videli da to ne mogu da budu moje stvari.

- Pomislio sam da nešto od toga pripada gospođici Petigru.

- Kad je već pomenuste... Odakle vam ideja da mi dovedete neku tamo smutljivicu da mi bude sekretarica?

Potom sam mu ispričao kakvom su me unakrsnom ispitivanju podvrgli. Odmah sam zažalio jer mu u oku ugledah onaj dobro poznati sjaj. Brzo sam promenio temu, ali već je bilo prekasno. Padžet je to shvatio kao objavu rata.

Počeo je da mi dosađuje dugačkom i besmislenom pričom o dešavanjima na Kilmordenu. Pominjao je nekakve rolne filma i opkladu. Navodno je neki neodgovorni stjuard usred noći nekome ubacio u kabinu rolnu filma kroz ventilacioni otvor. Ne volim grube šale. Rekao sam to Padžetu, na šta on počeo da mi priča sve ispočetka. Uzgred, očajan je pripovedač. Dugo nisam mogao ništa da pohvatam ni za glavu ni za rep.

Nisam ga video sve do ručka, kada se pojavio sav uzdrhtao od uzbuđenja, kao lovački pas kad nanjuši trag. Nikada nisam bio ljubitelj pasa. Rekao mi je da je video Rejberna.

- Molim? - uzviknuh zaprepašćeno.

Da, ugledao je nekoga za koga je bio siguran da je Rejbern kako prelazi ulicu i odmah je pošao za njim.

- I, šta mislite, s kim sam ga video da razgovara? S gospođicom Petigru!

- Molim?

- Da, ser Justase. A to nije sve. Raspitao sam se o njoj...

- Čekajte malo. Šta je bilo s Rejbernom?

- Ušao je s gospođicom Petigru u onu prodavnicu suvenira na uglu...

Na to mi se oteo zapanjen uzvik. Padžet začuta i upitno me pogleda.

- Ništa, ništa - rekoh. - Nastavite.

- Čekao sam čitavu večnost da izađu, ali nisu se pojavili. Na kraju i ja uđoh. Ser Justase, u prodavnici nije bilo nikoga! Sigurno postoji još neki izlaz.

Netremice sam ga posmatrao.

- Elem, po povratku u hotel malo sam se raspitao o gospođici Petigru. - Tu spusti glas i počeo duboko da diše, kao i uvek kad hoće da saopšti nešto u poverenju. - Ser Justase, noćas su videli nekog muškarca kako izlazi iz njene sobe.

Izvih obrve.

- A mislio sam da je ona jedna besprekorna dama - promrmljah. Padžet nastavi.

- Odmah sam otišao da joj pretražim sobu. I šta mislite, šta sam našao?

Nemo odmahnuh glavom.

- Ovo!

Pokazao mi je britvu i komad sapuna za brijanje.

- Šta će ovo jednoj ženi?

Ne verujem da Padžet čita reklame u časopisima za dame iz visokog društva. Ali ja ih čitam. Iako nisam hteo da se upuštam u raspravu s njim, odbijao sam da prisustvo dotičnih predmeta prihvatim kao nepobitan dokaz pola gospođice Petigru. Padžet beznadežno kaska

za vremenom. Ne bih se iznenadio da je potom izvadio i tabakeru kako bi potkrepio svoju tvrdnju. Ali čak i Padžet ima svoje granice.

- Ne izgledate ubeđeno, ser Justase. A šta kažete na ovo?

Zagledao sam se u predmet kojim mi je slavodobitno mahaao ispred nosa.

- Liči na kosu - rekoh gadjljivo.

- I jeste kosa. Mislim da se to zove umetak.

- Ma nije valjda? - rekoh.

- Verujete li sada da je gospođica Petigru muškarac preobučen u ženu?

- Da, zaista tako izgleda, dragi moj Padžete. Trebalo je da znam čim sam joj video stopala.

- Onda smo to raščistili. A sada bih, ser Justase, hteo s vama da porazgovaram o nekim mojim ličnim stvarima. Na osnovu vaših opaski i neprestanih aluzija na moj boravak u Firenci, zaključio sam da ste sve saznali.

Konačno je kucnuo čas razrešenja misterije šta je Padžet radio u Firenci!

- Slobodno mi sve recite, dragi moj - rekoh blago. - Tako je najbolje.

- Hvala vam, ser Justase.

- Da li je reč o njenom mužu? Muževi umeju da budu strašno naporni. Uvek se pojave kad ih najmanje očekujete.

- Ne znam o čemu govorite, ser Justase. Čiji muž?

- Muž dotične dame.

- Koje dame?

- Pobogu, Padžete, pa one koju ste upoznali u Firenci. Sigurno se sve vrti oko neke dame. Nemojte mi reći da ste samo opljačkali crkvu ili uboli nekog Italijana u leđa jer vam se nije dopalo njegovo lice.

- Ni reč vas ne razumem, ser Justase. Biće da se šalite.

- Umem da budem šaljiv kad hoću, ali uveravam vas da mi u ovom trenutku to nije ni na kraj pameti.

- Nadao sam se da me niste prepoznali, ser Justase.

- Gde vas nisam prepoznao?

- Pa u Marlouu, ser Justase.

- U Marlouu? Šta ste, kog đavola, radili u Marlouu?

- Mislilo sam da ste shvatili...

- Ništa ja više ne shvatam. Vratite se na početak priče i počnite ponovo. Otišli ste u Firencu i...

- Dakle, vi ipak ne znate! I niste me prepoznali!

- Sve mi se čini da ste se nepotrebno odali jer ste zbog sopstvene savesti izgubili živce. Ali to ću moći da znam tek kad čujem celu priču. A sada duboko udahnite i počnite ispočetka. Otišli ste u Firencu i...

- Ali ja uopšte nisam otišao u Firencu. O tome se i radi.

- Pa gde ste onda bili?
- Otišao sam kući - u Marlou.
- Zašto ste, pobogu, išli u Marlou?
- Da posetim svoju ženu. Nežnog je zdravlja, a trudna je...
- Ženu? Ali ja nisam znao da ste oženjeni!
- Niste, ser Justase, i upravo o tome vam i pričam. Krio sam to od vas.
- Koliko ste već u braku?
- Malo više od osam godina. Oženio sam se svega šest meseci pre nego što sam počeo da radim kod vas. Bilo mi je stalo da zadržim posao, a pretpostavljao sam da stalni sekretar ne bi smeo da bude oženjen.
- Potpuno sam zaprepašćen - rekoh. - Gde vam je žena bila sve ovo vreme?
- Već godinama imamo kućicu u Marlouu, na obali reke, blizu Mil hausu.
- Blagi bože - promrmljah. - A deca?
- Četvoro, ser Justase.
- Tupo sam zurio od njega. Trebalo je od početka da znam da čovek kao što je Padžet ne može imati nikakvu mrlju na savesti. Oduvek mi je išla na živce njegova čestitost. Samo je ovakvu tajnu i mogao da ima - ženu i decu.
- Jeste li ovo još nekome rekli? - upitah na kraju, nakon što sam ga poprilično dugo posmatrao sa živim zanimanjem.
- Samo gospođici Bedingfeld. Čekala me je na stanici u Kimberliju.
- Nastavio sam da zurim u njega, na šta on počeo da se vrpolti.
- Nadam se, ser Justase, da niste mnogo ljuti na mene...
- Dragi moj - rekoh mu - mogu vam otvoreno priznati da ste mi izmakli tlo pod nogama! Iz hotela sam izašao potpuno pometen. Prolazeći pored prodavnice na uglu, najednom me spopade neodoljivo iskušenje i ja uđoh. Vlasnik uslužno priđe, trljajući ruke.
- Želite li nešto da pogledate? Krzna, rukotvorine?
- Treba mi nešto krajnje neuobičajeno - rekoh. - Za vrlo posebnu priliku. Imate li tako nešto?
- Da li biste pošli sa mnom u drugu prostoriju? Tamo imamo raznorazne zanimljivosti.
- Tu sam napravio grešku. A mislio sam da sam mnogo lukav. Pošao sam za njim kroz zavesu od perli.

Poglavlje 32

(Nastavak Enine pripovesti)

Imala sam silne muke sa Suzanom. Protivila se, molila me, pa čak i plakala ne bi li me odgovorila od moje zamisli. Ali na kraju sam ipak isterala svoje. Nakon što je obećala da će uraditi tačno ono što sam joj rekla, pošla je sa mnom na stanicu i ispratila me uz mnogo suza.

Na odredište sam stigla sutradan rano ujutru. Sačekao me je neki Holanđanin kratke crne brade, koga dotle nisam imala prilike da vidim. Ušli smo u automobil i krenuli. Iz daljine je dopirala nekakva čudna tutnjava i ja ga upitah šta je to. - Pucaju - odgovorio je kratko. Dakle, u Johannesburgu se vodila borba!

Shvatih da smo se zaputili ka predgrađu. Skretali smo, vrludali i vijugali sporednim ulicama, a pucnjava je iz časa u čas bila sve glasnija. Bilo je uzbudljivo. Na kraju se zaustavimo ispred jedne prilično oronule zgrade. Vrata nam je otvorio mali crnac. Moj pratilac mi pokaza da uđem. Neodlučno zastadoh u prljavom predvorju kvadratnog oblika. Onaj čovek pođe napred i otvori jedna vrata.

- Mlada dama je došla da se vidi s Harijem Rejbernom - rekao je i nasmejao se.

Nakon ovakve najave, uđoh. Prostorija je bila oskudno nameštena i osećao se miris jeftinog duvana. Neki čovek je sedeo za stolom i pisao. A onda podiže pogled i izvi obrve.

- Zaboga - reče - pa to je gospođica Bedingfeld!

- Izgleda da ne vidim dobro - izvinih mu se. - Je li to gospodin Čičester ili gospođica Petigru? Neverovatno ličite i na jedno i na drugo.

- Oboje su trenutno odsutni. Odložio sam i rizu i haljinu. Zar nećete da sednete?

Pribrano sam prihvatila ponudu.

- Sve mi se čini - napomenuh - da sam stigla na pogrešnu adresu.

- Da, nažalost, s vaše tačke gledišta. Pobogu, gospođice Bedingfeld, pa zar drugi put da upadnete u istu klopku?

- Stvarno sam ispala glupa - priznala sam krotko. Moje držanje ga je zbunilo.

- Izgleda da se niste preterano potresli - reče suvo.

- Zar bi imalo svrhe da glumim junaštvo? - upitah.

- Svakako ne bi.

- Moja baba-tetka Džejn uvek je govorila da prava dama nikada ne pokazuje da je iznenađena ili preneražena - promrmljah setno. - Trudim se da se držim tog saveta.

Po izrazu lica gospodina Čičester - Petigrua odmah mi je bilo jasno kakvo je njegovo mišljenje o tome, te zato odmah nastavih da govorim.

- Zaista ste pravi majstor šminke - rekoh ljubazno. - Uopšte vas nisam prepoznala dok ste bili gospođica Petigru, čak ni onda u Kejptaunu, kada ste od zaprepašćenja polomili olovku ugledavši me u vozu.

On poče da lupka vrhom olovke po stolu.

- Sve je to lepo, ali nemamo vremena za gubljenje. Naslućujete li možda, gospođice Bedingfeld, zašto smo vas doveli ovamo?

- Izvinite - rekoh - ali o poslu nikada ne razgovaram s potčinjenima.

Tu frazu, ili neku sličnu, pročitala sam na reklami za neku zelenašku firmu i mnogo mi se dopala. A na gospodina Čičester-Petigrua delovala je poražavajuće. Samo je otvorio usta i ponovo ih zatvorio. Osmehnuo mi se.

- To sam naučila od mog deda-teče Džordža - napomenuh. - To je, znate, bio muž baba-tetke Džejn. Izrađivao je kugle za mesingane krevete.

Mislim da niko nikada nije toliko ponizio gospodina Čičester-Petigrua. Uopšte mu se nije dopalo.

- Mislim da bi vam bilo pametnije da malo pripazite na ton, mlada damo.

Na ovo mu ne rekoh ništa, nego samo zevnuh - onako prikriveno, što je uvek znak da je nekome smrtno dosadno.

- Šta, dođavola, vi... - poče on da viče. Prekinula sam ga.

- Verujte mi da od vikanja nema vajde. Ovde se samo zamajavamo. Ne pada mi na pamet da razgovaram s potčinjenima. Uštedete mnogo vremena i živaca ako me odmah odvedete kod ser Justasa Pedlera.

- Kod...

Nije mogao da prikrije zapanjenost.

- Da - rekoh. - Kod ser Justasa Pedlera. - Ja... ja... odmah se vraćam...

Istrčao je iz sobe kao zec. Ja iskoristih taj prekid da brižljivo napuderišem nos i namestim šešir da stoji pod malo boljim uglom. Potom sam strpljivo čekala da se moj neprijatelj vrati.

Ušao je kao pokisao.

- Da li biste pošli za mnom, gospođice Bedingfeld?

Poveo me je na sprat. Pokucao je na jedna vrata, na šta se iznutra ču odsečno: - Napred. - Otvorio je i rukom mi pokazao da uđem.

Ser Justas, sav srdačan i nasmejan, odmah ustade da me pozdravi.

- Vidi, vidi, gospođica En. - Toplo mi je stisnuo ruku. - Oduševljen sam što vas vidim. Izvolite, sedite. Niste umorni od puta? Odlično.

Seo je naspram mene ne prestajući da se široko osmehuje. Nađoh se pomalo zatečena. Ponašao se u dlaku kao i inače.

- Dobro ste učinili što ste odmah tražili da me vidite - reče on. - Minks je budala. Dobar je glumac, ali je budala. Minks je onaj s kojim ste dole razgovarali.

- Aha - rekoh tiho.

- A sada - razdragano nastavi ser Justas - da pređemo na činjenice. - Koliko dugo znate da sam ja „Pukovnik“?

- Otkako mi je gospodin Padžet rekao da vas je video u Marlouu u vreme kada je trebalo da budete u Kanu.

Ser Justas skrušeno klimnu glavom.

- Da, lepo sam rekao tom glupanu da mi je izmakao tlo pod nogama. Naravno, nije shvatio na šta mislim. Sve vreme se brinuo oko toga jesam li *ja* video *njega*, a nije mu palo na pamet da se zapita šta sam radio tamo. Prosto nisam imao sreće. A sve sam lepo pripremio - njega sam poslao u Firencu, a onima u hotelu rekao da ću skoknuti do Nice na dan ili dva. Kasnije, kada su otkrili ubistvo, ja sam već bio ponovo u Kanu i niko nije ni sanjao da sam napuštao Rivijeru.

I dalje je govorio sasvim prirodno i dobroćudno. Morala sam da se uštinem kako bih se uverila da se sve to stvarno dešava i da je čovek s kojim sedim zaista onaj ozloglašeni kriminalac „Pukovnik“. U glavi sam polako slagala kockice.

- Dakle, vi ste one noći na *Kilmordenu* pokušali da me bacite preko ograde? - rekoh. - Padžet je zapravo vas pratio tom prilikom.

On sleže ramenima.

- Izvinite, drago dete, zaista mi je žao. Oduvek ste mi se sviđali, ali uporno ste gurali nos gde mu nije mesto. Nisam mogao dozvoliti da mi jedan devojčurak pomrsi sve planove.

- Mislim da vam je ono na vodopadima bilo najlukavije - rekoh, trudeći se da sve sagledam kao nezavisni posmatrač. - Bila bih spremna da se zakunem u šta hoćete da ste bili u hotelu kada sam izašla. Odsad verujem samo u ono što vidim.

- Da, Minks je nadmašio sebe u ulozi gospođice Petigru, a ume vrlo verno da podražava moj glas.

- Volela bih da mi nešto objasnite. - Da?

- Kako ste naveli Padžeta da je zaposli?

- O, to je bilo više nego lako. Presrela je Padžeta na vratima Trgovinske komore ili Sekretarijata za rudarstvo ili već nekog od tih mesta na koja je išao, i rekla mu da sam ja već zvao telefonom i da je dotična ustanova nju odabrala. Padžet je to progutao kao bela lala.

- Veoma otvoreno govorite o svemu - rekoh, proučavajući ga.

- Nemam ama baš nikakvog razloga da išta krijem.

Nije mi se svidelo kako to zvuči, pa zato požurih da proverim sopstvene zaključke.

- Mislite li da će revolucija uspeti? Ipak ste spalili sve mostove za sobom.

- To je krajnje glupa izjava za jednu inače vrlo pametnu mladu ženu. Ne, drago dete, ne verujem u ovu revoluciju. Potrajaće još nekoliko dana, a onda će neslavno da se ugasi.

- Onda vam se ovo neće pisati u uspehe, zar ne? - rekoh zlobno.

- Kao i sve žene, vi pojma nemate o poslu. Moje zaduženje je bilo da obezbedim izvesnu količinu eksploziva i oružja - što sam masno naplatio - kao i da raspirim opšte nezadovoljstvo i osramotim određene ljude. Svoj deo pogodbe obavio sam u potpunosti, a bio sam dovoljno mudar da tražim isplatu unapred. Uložio sam mnogo truda jer sam

nameravao da se posle ovog posla povučem u penziju. A što se tiče spaljivanja mostova, kako rekoste, uopšte mi nije jasno šta ste time hteli da kažete. Nisam vođa pobunjenika ili tako nešto. Ja sam samo ugledni posetilac iz Engleske koji je imao nesreću da slučajno zabasa u izvesnu prodavnicu suvenira i vidi nešto što nije smeo, pa su ga, jadnička, zato oteli. Sutra ili prekosutra, kad okolnosti budu to dozvoljavale, pronaći će me negde vezanog i potpuno izbezumljenog od straha i gladi.

- Dakle tako - rekoh. - A šta će biti sa mnom?

- E, to je ono - tiho će ser Justas. - Šta će biti s vama? Namamio sam vas ovamo. Nemojte misliti da vam nabijam to na nos, ali stvarno je bilo lako. A sada je pitanje šta da radim s vama. Najjednostavniji način da vas sklonim sa scene - a i najprijatiji za mene, ako smem da dodam - bio bi brak. Znae da žena ne može da svedoči protiv muža, a baš bih voleo da imam mladu ženu koja će me držati za ruku i gledati me bistrim očima... Nemojte sada njima tako da sevate na mene! Plašite me. Vidim da vam ova zamisao nije po volji.

- Nije.

Ser Justas uzdahnu.

- Šteta! Ali nisam ja baš toliki zlikovac. Pretpostavljam da je uobičajeno objašnjenje. Volite drugog, kako to već biva.

- Volim drugog.

- Pretpostavljao sam. Isprva sam mislio da je to onaj krakati naduvenko Rejs, ali biće da je to ipak mladi junak koji vas je spasao one noći na vodopadima. Žene stvarno nemaju ukusa. Nijedan od njih dvojice nije ni upola pametan kao ja. Oduvek me svi olako potcenjuju.

Mislim da je u pogledu toga bio potpuno u pravu. Iako sam vrlo dobro znala kakav je zapravo čovek i kakav mora biti, nikako nisam mogla s time da se pomirim. Više puta je pokušao da mi dođe glave, jednu ženu je ubio svojim rukama, bio je odgovoran za nebrojena zlodela o kojima ništa nisam znala, ali nikako nisam mogla da se nateram da ga vidim u tom svetlu. Za mene je on i dalje bio naš zabavni i dobroćudni saputnik. Nisam ga se čak ni plašila, iako sam znala da bi me hladnokrvno ubio ako zaključi da je to nužno. Ne znam s kime bih mogla da ga uporedim, osim sa Stivensonovim Dugim Džonom Silverom². Verovatno je bio baš takvog kova.

- Dakle tako - reče taj neverovatan čovek zavalivši se u fotelji. - Baš šteta što vam nije privlačna pomisao da budete leđi Pedler. Ostale mogućnosti su prilično neprijatne.

Osetih kako mi jeza klizi niz kičmu. Naravno, sve vreme sam znala koliki rizik preuzimam na sebe, ali smatrala sam da se isplati. Hoće li sve ispasti onako kako sam smislila ili neće?

- Muka je u tome - nastavio je ser Justas - što mi se sviđate. Stvarno ne bih voleo da pribegnem krajnjim merama. A kako bi bilo da mi vi sada lepo ispričate celu priču, od sâmog početka, pa da onda vidimo šta ćemo dalje? Ali nemojte da puštate mašti na volju. Zanima me istina.

---

² Džon Silver ili Dugi Džon - vođa pirata, glavni antagonist Stivensonovog romana *Ostrvo s blagom*. (Prim. red.)

Nisam ni nameravala da napravim takvu grešku. I te kako sam poštovala njegovu oštroumnost. Bio je to trenutak za suhu istinu. Sve sam mu ispričala, ne izostavljajući nijednu sitnicu, do trenutka kada me je Hari spasao. Kada sam završila, on zadovoljno klimnu glavom.

- Pametna ste vi devojka. Ništa niste prećutali. A da ste pokušali, odmah bih vas uhvatio. Većina ljudi ne bi poverovala u vašu priču, pogotovo u prvi deo, ali ja vam verujem. Vi ste upravo takav tip devojke - ona koja bi se tek tako zaputila u beli svet, vođena trenutnim porivom, iz potpuno besmislenog razloga. Naravno, imali ste ludu sreću, ali amateri pre ili kasnije uvek nalete na profesionalce, što vodi neizbežnom ishodu. Ja sam profesionalac. Ovim poslom počeo sam da se bavim još kao vrlo mlad. Činilo mi se da je to, kada se sve sabere i oduzme, dobar način da se čovek brzo obogati. Uvek sam umeo sve da sagledam i smislim genijalna rešenja, pri čemu nikada nisam napravio grešku da pokušam sâm da sprovedem svoj plan u delo. Držao sam se gesla da uvek treba uzeti stručnjaka. Samo jednom sam odstupio od toga i zažalio. Ali taj posao nisam smeo da prepustim nikom drugom. Nadina je previše znala. Ja sam jednostavan čovek, dobrodušan i blage naravi, sve dok me neko ne izneveri. A Nadina ne samo da me je izneverila, nego mi je još i pretila - i to baš kad sam bio na vrhuncu uspešne karijere. Znao sam da ću biti bezbedan tek kad ona umre i kad se domognem dijamanta. I onda shvatim da sam sve uprskao. Taj idiot Padžet i njegova porodica! Sâm sam kriv - zabavljala me je ideja da zaposlim momka s likom srednjovekovnog trovača i viktorijanskim nazorima. Poslušajte moj savet, En. Nikada ne dozvolite smislu za humor da vas ponese. Godinama me je proganjalo osećanje da bi bilo mudro da se otarasim Padžeta, ali on je bio toliko vredan i savestan da zaista nisam mogao da nađem nikakav izgovor da ga otpustim. I tako sam na kraju pustio da sve ide svojim tokom.

Ali da se ne udaljavamo od teme. Ostaje pitanje šta da radim s vama. Vaša priča je bila zadržavajuće iscrpna, ali nešto mi i dalje nije jasno. Gde su dijamanti sada?

- Kod Harija Rejberna - rekoh gledajući ga pravo u oči.

Izraz lica mu se nije promenio. Na usnama mu je i dalje poigravao dobroćudno podrugljiv osmeh.

- Hm. Želim te dijamante.

- Ne verujem da ćete ih dobiti - odvratih.

- Stvarno? Ne slažem se. Ne bih da ispadnem neprijatan, ali podsetio bih vas na činjenicu da mrtva devojka u ovom delu grada ne bi pobudila nikakvo zanimanje. A dole imam čoveka koji takve poslove obavlja vrlo pedantno. Razumna ste mlada žena. Predlažem vam da sada lepo sednete i napišete pismo Hariju Rejbernu. Javite mu da vam se pridruži ovde i da ponese dijamante.

- Ne pada mi na pamet.

- Ne upadajte starijima u reč. Nudim vam nagodbu. Dijamanti u zamenu za vaš život. I nemojte ni na trenutak da se zavaravate, jer vaš život je u potpunosti u mojim rukama.

- A Hari?

- Previše sam mekog srca da bih razdvojio mlade ljubavnike. I on može da ide. Naravno, pod uslovom da mi se nijedno od vas dvoje nikada više ne nade na putu.

- A šta meni jemči da ćete se vi držati pogodbe.

- Ama baš ništa, draga moja devojko. Moraćete da mi verujete i nadate se najboljem. Naravno, ako ste junački raspoloženi i draža vam je smrt, to je druga priča.

Ovo je bila karta na koju sam igrala. Vodila sam računa da ne pristanem olako. Pustila sam ga da me još malo ubeđuje i preti mi pre nego što sam popustila. Po njegovom diktatu napisala sam sledeće pismo:

Dragi Hari,

Mislim da se ukazala prilika da dokažemo tvoju nevinost bez ostavljanja mogućnosti za bilo kakvu sumnju. Molim te da se pažljivo pridržavaš mojih uputstava. Idi u Agrasatovu prodavnicu suvenira i traži da vidiš nešto „krajnje neuobičajeno“ za „vrlo posebnu priliku“. Prodavac će te pozvati da „pođeš s njim u drugu prostoriju“. Pođi. Tamo će te čekati kurir, koji će te dovesti do mene. Radi tačno ono što ti kaže. Obavezno ponesi dijamante. I nikom ni reč.

Ser Justas zastade.

- Pozdravne reči prepuštam vašoj mašti - napomenuo je. - Ali pamet u glavu.

- Biće dovoljno da stavim „Zauvek tvoja, En“ - rekoh.

Dopisala sam i to. Ser Justas uze pismo i pažljivo ga pročitao.

- Rekao bih da je u redu. A sad adresa. Dadoh mu adresu male prodavnice preko koje su se mogla dobijati pisma i telegrami.

On udari rukom po zvoncetu na stolu i ubrzo dođe Čičester-Petigru, poznat i kao Minks.

- Odmah pošaljite ovo pismo... na uobičajeni način.

- Da, Pukovniče.

Pogledao je ime na koverti. Ser Justas ga je pomno posmatrao.

- Ako se ne varam, to je vaš poznanik - reče.

- Moj? - zbunjeno će Čičester-Petigru. - Juče ste se u Johaneshburgu siti ispričali s njim.

- Neki čovek mi je prišao i pitao me znam li gde ste vi i pukovnik Rejs. Poslao sam ga na pogrešnu stranu.

- Odlično, dragi moj, odlično - blagonaklono reče ser Justas. - Moja greška.

Odvažila sam se da pogledam Čičester-Petigrua kad je izlazio. Bio je beo kao krpa, kao da je smrtno uplašen. Čim je izašao, ser Justas podiže trubu interkoma koja mu je stajala kraj lakta i reče: - Jeste li to vi, Svarte? Držite Minksa na oku. Do daljnjeg ne sme da napušta kuću.

Vratio je trubu na mesto, pa počeo namršteno da dobuje prstima po stolu.

- Ser Justase, mogu li da vam postavim nekoliko pitanja? - upitah ga nakon izvesnog vremena.

- Svakako. Divim se vašoj staloznenosti, En! U stanju ste da pokažete zdravorazumsko zanimanje u situaciji u kojoj bi većina devojaka šmrcala i kršila ruke.

- Zašto ste uzeli Harija za sekretara umesto da ga prijavite policiji?

- Hteo sam te proklete dijamante. Nadina, ta mala đavolice, htela je obojicu da nas iskoristi. Pretila mi je da će ih prodati njemu ukoliko joj ne dam koliko traži. To mi je bila još jedna greška - očekivao sam da će ih onoga dana poneti sa sobom. Ali nije bila toliko glupa. Kako je Karton, njen muž, takode bio mrtav, nisam imao ni najblažu predstavu gde bi dijamanti mogli da budu. A onda mi je pošlo za rukom da dobijem prepis telegrama koji je Nadini poslao neko s *Kilmordena*, samo što nisam znao je li to bio Karton ili Hari. U njemu je stajalo isto što i na papiriću koji ste našli - sedamnaest, jedan, dvadeset dva. Pretpostavio sam da su to podaci za sastanak s Rejbernom, a kada sam video da mu je očajnički stalo da se ukrca na *Kilmorden*, bio sam ubeđen da sam u pravu. Stoga sam se pretvarao da mu verujem i pustio ga da pode sa mnom. Neprestano sam ga držao na oku nadajući se da ću saznati još nešto. Onda sam otkrio da Minks pokušava da igra na svoju ruku i meša mi se u posao. Odmah sam to prekinuo. Brzo se prizvao pameti. Silno sam se iznervirao kad nisam uspeo da dobijem kabinu broj sedamnaest. Brinulo me je to što ne znam ko ste vi. Jeste li nedužna mlada devojka kao što izgledate, ili ne? Kada je Rejbern one noći pošao na sastanak, poslao sam Minksa da ga presretne. Naravno, uspeo je da zabrlja.

- Ali zašto je u telegramu stajalo sedamnaest, a ne sedamdeset jedan?

- Razmišljao sam o tome. Sigurno je Karton dao telegrafisti onu svoju cedulju da je prepíše na obrazac, a posle nije proverio da li je sve ispravno. Telegrafista je napravio istu grešku kao i svi mi - pročitao je „sedamnaest, jedan, dvadeset dva”, umesto „jedan, sedamdeset jedan, dvadeset dva”. Jedino ne znam kako je Minks saznao za kabinu broj sedamnaest. Sigurno je u pitanju bio čist instinkt.

- A dokumenta za generala Smatsa? Čije je to bilo maslo?

- Draga moja En, ne mislite valjda da bih olako dozvolio da mi neko pokvari planove? S odbeglim ubicom kao sekretarom, bilo je jasno na koga će pasti sumnja. Niko ne bi ni pomislio na jadnog starog Pedlera.

- A šta je s pukovnikom Rejsom?

- E, to me je prilično uzdrimalo. Kada mi je Padžet rekao da on radi za Tajnu službu, podišla me je jeza. Setio sam se da je on njuškao oko Nadine za vreme rata, tako da sam se prepao da se sada namerio na *mene*! Nimalo mi se nije sviđalo ni to što je kasnije uvek bio u mojoj blizini. On jedan od onih snažnih, ćutljivih ljudi koji uvek imaju poneko iznenađenje u rukavu.

Začu se pištanje i ser Justas podiže trubu interkoma. Slušao je nekoliko trenutaka, pa reče:

- Dobro, primiću ga.

- Posao - reče mi. - Gospođice En, dozvolite mi da vam pokažem vašu sobu.

Odveo me je u malu, oskudno nameštenu sobu, a mali crnac donese mi moj koferčić. Kao pravi domaćin, ser Justas mi reče da se ne ustežem da zatražim sve što mi treba, a zatim se povuče. Na umivaoniku je stajao bokal vruće vode. Krenuh da vadim neophodne sitnice iz kofera i silno se zbunih kada u neseseru napipah nešto tvrdo i nepoznato. Otvorila sam ga i pogledala unutra.

Zapanjila sam se kada sam ugledala mali revolver s drškom od sedefa. Nije bio tu kada sam pošla iz Kimberlija. Počeh oprezno da ga zagledam sa svih strana. Ispostavilo se da je napunjen.

Osetih se mnogo sigurnije dok sam ga držala. Znala sam da bi u takvoj kući mogao dobro da mi dođe. Međutim, pokazalo se da moderna odeća nije pogodna za nošenje vatrenog oružja. Na kraju ga vrlo pažljivo zadenuh za vrh čarape. Na suknji se videla ogromna izbočina i očekivala sam da revolver svakog časa opali i probuši mi nogu, ali zaista nisam imala drugog izbora.

Poglavlje 33

Tek predveče su me ponovo odveli kod ser Justasa. Čaj u jedanaest i obilan ručak doneli su mi u sobu, tako da sam se osećala dovoljno okrepljeno za dalju borbu.

Ser Justas je bio sam. Dok je hodao gore-dole po sobi, nije mi promakao sjaj u njegovim očima i nemir u pokretima. Izgledao je kao da likuje zbog nečega. I ponašanje prema meni kao da se bilo promenilo.

- Imam novosti za vas. Dolazi vam momak. Treba da stigne svakog časa. Ali ne radujte se prerano jer imam još nešto da vam kažem. Jutros ste pokušali da me obmanete. Upozorio sam vas da bi vam bilo najpametnije da se držite istine, i donekle je tako i bilo. A onda ste omanuli. Pokušali ste da me uverite kako su dijamanti kod Harija Rejberna. Prihvatio sam tu laž jer je odgovarala mom cilju - da vas navedem da domamite Rejberna ovamo. Ali, draga moja En, dijamanti su bili kod mene još otkako sam otišao s vodopada, ali to sam shvatio tek juče.

- Znali ste! - izustih.

- A da sve bude zanimljivije, oči mi je otvorio Padžet. Zapeo da mi priča dugu i besmislenu priču o nekakvoj opkladi i rolni filma. Nije mi trebalo mnogo vremena da saberem dva i dva – nepoverenje gospođe Bler prema pukovniku Rejsu, uznemirenost, preklinjanje da ponese njene suvenire. Revnosni Padžet je greškom raspakovao i njene sanduke. Pre nego što sam izašao iz hotela, uzeo sam kutije s filmovima i stavio ih u džep. Eno ih tamo u uglu. Priznajem da još nisam stigao da se pozabavim njima, ali primetio sam da je jedna dosta teža od ostalih, da u njoj nešto čangrlja i da je poklopac tako čvrsto zalepljen da će mi za otvaranje trebati otvarač za limenke. Sve je jasno ko dan, zar ne? A sada ću vas priđe imati oboje u šakama. Stvarno je šteta što niste hteli da budete ledi Pedler.

Ništa nisam rekla. Samo sam stajala i gledala ga.

Uto se začuše koraci na stepeništu, vrata se širom otvoriše i dva čoveka uvedoše Harija Rejberna. Ser Justas me slavodobitno pogleda.

- Sve po planu - reče tiho. - A sada ćete vi amateri *stvarno* da imate posla s profesionalcima.

- Šta ovo treba da znači? - promuklo uzviknu Hari.

- Ovo znači da ste, što reče pauk muvi, ušetali u moj salon - šaljivo odvrati ser Justas. - Dragi moj Rejberne, pa vi baš nemate sreće.

- En, javila si da je bezbedno da dođem.

- Ne zamerajte joj, dragi mladiću. Pisala je po mom diktatu i tu ništa nije mogla. Bilo bi joj pametnije da je odbila da napiše pismo, ali nisam joj to rekao. Sledeći njena uputstva, ušli ste u prodavnicu suvenira, odakle su vas izveli kroz tajni prolaz i odveli... pravo u ruke neprijatelju!

Hari me pogleda. Shvatila sam poruku i počeh da se primičem ser Justasu.

- Da - promrmlja ovaj - stvarno ste pravi baksuz! Ovo nam je... da vidimo... treći put da imamo posla jedan s drugim.

- U pravu ste - reče Hari. - Ovo je treći put. Dva puta ste vi pobedili. Ali što kažu - treća sreća. Sada je moj red. Sad, En.

Bila sam spremna. Munjevito izvadih revolver iz čarape i prislonih ga uz glavu ser Justasu. Ona dvojica što su držala Harija skočiše napred, ali on ih zaustavi.

- Još jedan korak i on je gotov! En, samo li se pomere, bez oklevanja povuci okidač.

- Ne brini - rekoš veselo. - Ali znaj da se pomalo pribijavam toga.

Mislim da se ser Justas plašio koliko i ja. Drhtao je kao pihtija.

- Ostanite gde ste - zapovedio je, na šta onda dvojica stadoše kao ukopani.

- Kažite im da izađu - reče Hari.

Ser Justas im izdade naređenje. Čim su izašli, Hari zatvori vrata i namače rezu.

- E, sada možemo da porazgovaramo - reče mračno, pa dođe i uze mi revolver iz ruke.

Ser Justas ispusti dubok uzdah olakšanja i obrisa čelo maramicom.

- Neverovatno je koliko nisam u formi - primeti. - Sigurno imam slabo srce. Drago mi je što je revolver prešao u sigurne ruke. Gospođica En mi nije ulivala poverenje. Pa, kao što rekoste, mladi moj prijatelju, sada možemo da porazgovaramo. Moram priznati da ste me nadigrali. Da mi je samo znati odakle se stvorio taj revolver. Naredio sam da pretresu devojčin prtljag čim je stigla ovamo. I odakle ste ga sada izvukli? Maločas ga niste imali.

- O, jesam - rekoš mu. - Bio mi je u čarapi.

- Stvarno ne znam dovoljno o ženama. Trebalo je više da ih proučavam - žalosno reče ser Justas. - Pitam se da li bi se Padžet dosetio.

Hari udari šakom o sto.

- Ne pravite se ludi. Da vam nije te sede kose, bacio bih vas kroz prozor. Nitkove prokleti! Bili sedi ili ne, ima da vas...

Zakoračio je napred, a ser Justas žustro pobeže iza stola.

- Mladi su uvek tako nasilni - reče prekorno. - Nisu u stanju da koriste mozak, nego se uvek uzdaju u mišiće. Hajde razumno da razgovaramo. Trenutno ste u prednosti. Ali to neće dugo trajati. Kuća je puna mojih ljudi. U neuporedivoj ste manjini. Za ovaj trenutni uspeh možete da zahvalite slučaju...

- Da li?

Nešto u Harijevom glasu, neki mračan podsmeh, navede ser Justasa da se zagleda u njega.

- Da li? - ponovo će Hari. - Sedite, ser Justase, i saslušajte šta imam da vam kažem. - Ne spuštajući revolver ni za trenutak, nastavio je: - Ovoga puta dobili ste loše karte. Za početak, slušajte *ovo!*

Ovo je bilo potmulo lupanje na ulazna vrata. Potom se začuše povici i psovke, pa pucnji. Ser Justas preblede.

- Šta je to?

- Rejs i njegovi ljudi. Niste znali - zar ne, ser Justase? - da smo En i ja imali šifre po kojima smo znali da li zaista piše ono drugo ili ne. Trebalo je da u telegramima u potpisu stoji „Endi”, a u pismima je negde moralo da bude precrtano slovo „i”. En je odmah znala da je vaš telegram lažan. Svojevoljno je došla ovamo i svesno upala u vašu zamku, nadajući se da ćemo vas time namamiti u našu. Pre polaska iz Kimberlija poslala je telegrame pukovniku Rejsu i meni. Gospođa Bler je sve vreme bila u kontaktu s nama. Samo sam čekao da mi stigne vaše pismo s uputstvima. Već sam s Rejsom razgovarao o mogućnosti da postoji tajni prolaz iz prodavnice suvenira, tako da je uspeo da pronađe izlaz.

Uto se začu vrisak, pa parajući zvuk, i usledi snažna eksplozija od koje se zatrese čitava kuća.

- Bombarduju ovaj deo grada. Moram da te izvedeni odavde, En.

Napolju nešto blesnu. Susedna kuća bila je u plamenu. Ser Justas ustade i uzmuva se po sobi. Hari ga je neprestano držao na nišanu.

- Kao što vidite, ser Justase, igra je gotova. Sâmi ste nam velikodušno omogućili da vas pronađemo. Rejsovi ljudi su držali na oku izlaz iz tajnog prolaza. Uprkos svim vašim merama opreza, uspeali su da me prate dovde.

Ser Justas se iznenada okrenu ka njemu.

- Vrlo pametno. Svaka čast. Ali imam i ja vama da kažem reč-dve. Ako ja izgubim, gubite i vi. Nikada nećete moći da mi pripisete Nadinino ubistvo. Sve što imate protiv mene jeste činjenica da sam toga dana bio u Marlouu. Niko ne može da dokaže čak ni da sam je poznavao. Ali vi ste je poznavali i imali ste motiv da je ubijete... a policijski dosije svakako vam ne ide u prilog. Ne zaboravite da ste vi ipak lopov. Lopov! A ima i još nešto što verovatno ne znate. *Dijamanti su kod mene!* A sada više nisu...

Munjevitim pokretom je zamahnuo i bacio nešto. Čula se lomljena stakla i neki predmet prolete kroz prozor i nestade u vatrenoj zavesi preko puta.

- I tako ode jedina vaša nada da dokažete kako ste bili nedužni u aferi u Kimberliju. E, sada možemo da razgovaramo. Nudim vam pogodbu. Saterali ste me u ćošak. Rejs će u ovoj kući naći sve što traži. Ali još mogu da pobegnem. Ako ostanem, odzvonilo mi je, ali i vama, mladiću! U susednoj sobi postoji svetlarnik. Dovoljno je da mi date nekoliko minuta prednosti. Već imam neke dogovore. Pustite me da odem i dajte mi nekoliko minuta prednosti, a ja ću vama ostaviti potpisano priznanje da sam ubio Nadinu.

- *Da*, Hari - kriknuh. - *Da*, da, da! On me ozbiljno pogleda.

- Ne, En. Hiljadu puta ne. Ne znaš šta pričaš.

- Znam. Time bi se sve rešilo.

- Nikada više ne bih mogao Rejsa u oči da pogledam. Staviću sve na kocku, ali nek sam proklet ako dozvolim ovom ljigavom matorom prepredenjaku da se izvuče. Ne vredi ti, En. Neću i gotovo.

Ser Justas se zakikota. Mirno je prihvatio poraz.

- Vidi, vidi - reče. - Izgleda da ste našli ravnog sebi, En. Ali verujte mi da se ispravnost ne isplati uvek.

Začu se lomljava drveta, a ubrzo i koraci na stepeništu. Hari smače rezu. U sobu je prvi ušao pukovnik Rejs. Ozario se kada nas je ugledao.

- En, dobro ste. Plašio sam se... - Potom se okrenuo ka ser Justasu. - Dugo sam vam za petama, Pedlere, ali sad sam vas konačno stigao.

- Izgleda da je čitav svet poludeo - mirno reče ser Justas. - Ovo dvoje mladih ljudi pretili su mi revolverom i optuživali me za grozne stvari. Pojma nemam šta sve ovo treba da znači.

- Ma nije valjda? Ovo znači da sam ja uhvatio „Pukovnika“. I znači da osmog januara niste bili u Kanu, nego u Marlouu. I znači da ste rešili da ubijete madam Nadinu jer se okrenula protiv vas. I da ćete konačno odgovarati za svoj zločin.

- Jelte? A odakle vam svi ti zanimljivi podaci? Od čoveka za kojim policija još traga? Siguran sam da će njegovo svedočenje biti dragoceno.

- Imamo i druge svedoke. Još neko je znao da je Nadina nameravala da se nade s vama u Mil hausu.

Ser Justas ga iznenađeno pogleda. Pukovnik Rejs dade znak rukom, na šta u sobu uđe Artur Minks, to jest velečasni Edvard Čičester, to jest gospođica Petigru. Bio je bled i nervozan, ali jasnim glasom reče:

- Video sam se s Nadinom u Parizu veče pre nego što je pošla za Englesku. Tada sam se predstavljao kao ruski grof. Rekla mi je šta namerava da uradi. Upozorio sam je da se okane toga, znajući s kakvim čovekom ima posla, ali nije htela da me sluša. Na stolu je stajao nekakav telegram. Pročitao sam ga. Kasnije sam došao na ideju da sâm pokušam da pronađem dijamante. U Johaneshburgu me je gospodin Rejbern presreo i ubedio me da pređem na njegovu stranu.

Ser Justas ga je samo posmatrao. Nije rekao ni reč, ali Minks se sav zgrčio.

- Pacovi uvek napuštaju brod koji tone - reče ser Justas. - Ne volim pacove. Pre ili kasnije istrebim svaku štetočinu.

- Samo još nešto da vam kažem, ser Justase - reko mu. - U onoj kutiji koju ste bacili kroz prozor nisu bili dijamanti, nego obični kamičci. Dijamanti su na sigurnom - tačnije, u stomaku one velike žirafe. Suzana je izdubila rupu, obložila dijamante vatom da ne zveckaju i nagurala ih unutra.

Ser Justas me je dugo ćutke posmatrao. A onda reče nešto sasvim svojstveno sebi:

- Uvek mi je bila odvratna ta žirafetina. Mora da je to bio instinkt.

Poglavlje 34

Te večeri nismo mogli da se vratimo u Johannesburg. Bombe su praštale na sve strane i shvatila sam da smo manje-više odsečeni jer su pobunjenici zauzeli još jedan deo predgrađa.

Sklonili smo se na jedno imanje tridesetak kilometara od Johannesburga, duboko u stepi. Bila sam potpuno iznemogla od umora. Posle svih onih uzbuđenja i briga tokom poslednja dva dana, osećala sam se kao prebijena.

Neprestano sam u sebi ponavljala, mada nisam iskreno verovala u to, da je sada sve gotovo. Hari i ja smo bili zajedno i nikada se više nećemo razdvajati. Ali svejedno sam bila svesna nekakve prepreke između nas, činjenice da je on zbog nečega uzdržan, ali nikako nisam mogla da dokučim zašto.

Ser Justasa su u pratnji snažnog čuvara odvezli na drugu stranu. Na odlasku nam je veselo mahao.

Sutradan sam rano ustala i izašla na *stoep*, pa se zagledala preko stepe u pravcu Johannesburga. Videla sam velike obrise kako svetlucaju na jutarnjem suncu i čula potmulo tutnjanje oružja. Revolucija je još bila u toku.

Domaćinova žena izađe da me pozove na doručak. Bila je to blaga, majčinski nastrojena žena i dopala mi se na prvi pogled. Rekla mi je da je Hari još u zoru otišao nekud i još se nije vratio. Ponovo me obuže ona nelagoda. Kakva je to senka koja se stalno isprečuje između nas?

Posle doručka sam ponovo izašla na *stoep* i sela. U ruci sam držala knjigu ali je nisam čitala. Bila sam toliko utonula u misli da nisam ni primetila kada je pukovnik Rejs pristigao i sjahao s konja. Njegovog prisustva postala sam svesna tek kada mi je rekao: - Dobro jutro, En.

- O - rekoh, pocrvenevši - to ste vi.

- Da. Mogu li da vam se pridružim?

Privukao je stolicu do moje. Prvi put smo bili nasamo nakon onog dana na Matoposu. Kao i uvek, njegovo prisustvo me je nepogrešivo ispunjavalo čudnom mešavinom divljenja i straha.

- Ima li kakvih novosti? - upitah.

- Smats sutra stiže u Johannesburg. Verujem da će nemiri trajati još tri dana pre nego što potpuno zamru. A borbe se u međuvremenu nastavljaju.

- Kad bi samo - rekoh - čovek mogao biti siguran da ginu oni koji su to zaslužili, to jest oni koji su ovo zakuvali, a ne jadni ljudi koji samo žive u okolini poprišta borbe.

On klimnu glavom.

- Znam šta hoćete da kažete, En. Rat je uvek nepravedan. Ali to nisu jedine novosti.

- Da?

- Moram priznati da sam podbacio. Pedler je uspeo da pobjegne.

- Molim?

- Da. Niko ne zna kako mu je to pošlo za rukom. Preko noći su ga zaključali na spratu jedne seoske kuće koju je vojska zauzela, ali jutros je soba bila prazna a ptičica je odletela.

Potajno mi je bilo drago zbog toga. Čak ni do dana današnjeg nisam uspela da se oslobodim naklonosti koju osećam prema ser Justasu. Znam da je to za osudu, ali tako je i gotovo. Divila sam mu se. Znam da je bio okoreli zlikovac, ali bio mi je drag. Nikada više nisam srela nekoga toliko zabavnog.

Naravno, krila sam ta svoja osećanja. Pukovnik Rejs se sigurno ne bi složio sa mnom. Hteo je da privede ser Justasa pravdi. Ali kad čovek malo bolje razmisli, njegov beg nije toliko iznenađujuć. Čitav Johanesburg vrveo je od nebrojenih špijuna i agenata. I ma šta pukovnik Rejs mislio, čvrsto sam verovala da ga nikada neće uhvatiti. Verovatno je imao već pripremljen plan za povlačenje. Uostalom, i sâm nam je to rekao.

Prilično neubedljivo sam izrazila žaljenje što se to desilo, nakon čega razgovor počeo da jenjava. A onda me pukovnik Rejs iznenada upita gde je Hari. Rekoh mu da je otišao nekud u zoru i da ga celog jutra nisam videla.

- Znae, En, ako se izuzmu formalnosti, on je sada slobodan čovek. Naravno, neophodno je sprovesti čitav postupak, ali više nema sumnje u to da je ser Justas kriv. Više vas ništa ne sprečava da budete zajedno.

Rekao je to tiho i isprekidano, ne gledajući me.

- Shvatam - rekoh zahvalno.

- Isto tako više nema razloga da ponovo ne koristi svoje pravo ime.

- Da, svakako.

- Znae li njegovo pravo ime?

Ovo pitanje me je iznenadilo.

- Razume se da znam. Hari Lukas. On na to ne reče ništa i to mi bi čudno.

- En, sećate li se da sam vam onoga dana na povratku s Matoposa rekao da znam šta treba da uradim.

- Naravno da se sećam.

- Mislim da mogu reći da sam to i uradio. Čovek kojeg volite oslobođen je svake sumnje.

- Na to ste mislili?

- Pa da.

Pognula sam glavu, postidena zbog neosnovane sumnje koju sam sve vreme gajila. On tada zamišljeno reče:

- Kada sam bio sasvim mlad, zaljubio sam se u devojkicu koja me je ostavila bez objašnjenja. Nakon toga sam mislio jedino na posao. Karijera mi je bila sve u životu. A onda sam upoznao vas, En, i najednom mi je sve to izgledalo besmisleno. Ali mladost traži mladost... a ja i dalje imam svoj posao.

Ćutala sam. Pretpostavljam da ne možete istinski voleti dva muškarca istovremeno, ali možete tako da se osećate. Taj čovek je posedovao neverovatnu privlačnost. Iznenada se okrenuh ka njemu.

- Mislim da ćete daleko dogurati - rekoh zaneseno. - Mislim da vas čeka izuzetna karijera. Ceo svet će čuti za vas.

Osećala sam se kao da izgovaram proročanstvo.

- Ali ostaću sâm.

- To je sudbina svih kojima su zapisana velika dela.

- Mislite?

- Sigurna sam.

Uhvatio me je za ruku i tiho rekao:

- Radije bih bio sa... nekim.

Uto Hari žurnim korakom izbi iza kuće. Pukovnik Rejs ustade.

- Dobro jutro... Lukase - reče.

Hari iz nekog razloga pocrvene do ušiju.

- Da - rekoh razdragano - sada svi treba da te oslovljavaju pravim imenom.

Ali Hari je samo netremice zurio u pukovnika Rejsa.

- Vi, dakle, znate, gospodine - reče napokon.

- Nikada ne zaboravljam lica. Video sam vas jednom još kad ste bili dečak.

- Šta se ovde dešava? - upitah, zbunjeno gledajući jednog pa drugog.

Izgledalo je kao da njih dvojica odmeravaju snagu volje. Pobedio je Rejs. Hari skrenu pogled.

- Verovatno ste u pravu, gospodine. Recite joj moje pravo ime.

- En, ovo nije Hari Lukas. Hari Lukas je poginuo u ratu. Ovo je Džon Harold Erdsli.

Poglavlje 35

Rekavši to, pukovnik Rejs se okrete i ostavi nas same. Stajala sam i gledala za njim. Harijev glas me vrati u stvarnost.

- En, oprosti mi. Molim te da mi oprostiš. Uhvatio me je za ruku, a ja je bez razmišljanja izvukoh.

- Zašto si me lagao?

- Ne znam hoćeš li razumeti. Plašio sam se svega toga - moći i opčinjenosti bogatstvom. Želeo sam da me voliš zbog mene sâmog, kao čoveka, bez igde ičega.

- Hoćeš da kažeš da mi nisi verovao?

- Možeš i tako da kažeš ako hoćeš, ali to nije sasvim tačno. Postao sam ogorčen, sumnjičav, kod svakoga sam tražio zadnje namere... Bilo mi je tako lepo da me neko voli onako kako si me ti volela.

- Shvatam - rekoh polako. U mislima sam prolazila kroz priču koju mi je ispričao. Tek tada sam primetila neke nedoslednosti koje su mi ranije promakle - posedovanje dovoljne količine novca da otkupi dijamante od Nadine, kao i to što je o obojici mladića pričao kao posmatrač sa strane. Jer kada je govorio „moj prijatelj”, nije mislio na Erdslija, nego na Lukasa. Lukas je bio tihi momak, koji je voleo Nadinu svim srcem.

- Šta je na kraju bilo s njim? - upitala sam ga.

- Obojica smo bili nesmotreni... kao da nam je bilo svejedno hoćemo li poginuti. Jedne noći smo zamenili pločice s imenima, tobože za sreću. Lukas je sutradan poginuo, raznela ga je mina.

Stresla sam se.

- Ali zašto mi nisi rekao kad se sve završilo, ili jutros? Nije valjda da još sumnjaš u moju ljubav?

- En, nisam hteo sve da pokvarim. Želeo sam da se vratimo na ostrvo. Šta će nam novac? Sreću ne možemo da kupimo. A na ostrvu smo bili srećni. Kažem ti da se pribojavam tog drugog života... ranije me je gotovo potpuno pokvario.

- Da li je ser Justas znao ko si zapravo?

- O, da.

- A Karton?

- On nije. Jedne večeri nas je u Kimberliju video s Nadinom, ali nije znao koji je koji. Prihvatio je zdravo za govoto moju tvrdnju da sam Lukas, a Nadinu je zavarao njegov telegram. Lukasa se nikada nije plašila. Bio je tih momak, veoma povučen. A ja sam oduvek imao gadnu narav. Prestravila bi se da je znala da sam vaskrsao.

- Hari, šta bi radio da mi pukovnik Rejs ništa nije rekao?

- Ništa. Nastavio bih da živim kao Lukas.

- A milioni tvog oca?

- Neka ih Rejs slobodno uzme. Ionako će umeti bolje da ih iskoristi nego ja. En, o čemu razmišljaš? Zašto se mrštiš?

- Razmišljam - rekoh tiho - o tome koliko bi mi bilo draže da te Rejs nije primorao da mi kažeš.

- Ne. Bio je u pravu. Dugovao sam ti istinu. Začutio je, pa iznenada reče:

- Znaš, En, ljubomoran sam na Rejsa. I on te voli, ali je bolji čovek nego što ću ja ikada biti.

Okrenula sam se ka njemu i nasmejala se.

- Hari, budalo jedna. Ja želim tebe i to je jedino što je bitno.

Krenuli smo za Kejptaun čim su prilike to dozvolile. Suzana me je dočekala i zajedno smo rasporele veliku žirafu. Čim je revolucija ugušena, pukovnik Rejs je došao u Kejptaun i na njegov predlog otvorili su vilu ser Lorensa Erdslija u Mojzenbergu, te se svi preselismo tamo.

Onda je počelo planiranje. Dogovorili smo se da se vratim u Englesku sa Suzanom i da se udam iz njene kuće u Londonu, a da devojačku spremu kupim u Parizu! Suzana je neizmerno uživala u planiranju svih tih sitnica. A i ja sam. Ali budućnost mi je i dalje izgledala nekako nestvarno. Ponekad bih iz čista mira počela da se gušim, kao da ne mogu da udahnem vazduh.

Bila je noć uoči našeg odlaska. Nisam mogla da spavam. Obuzela me je neka neobjašnjiva tuga. Mrzela sam to što napuštam Afriku. Hoće li sve biti isto kada se vratim? Hoće li ikada više sve biti isto?

Najednom neko odlučno zakuca na žaluzine na mom prozoru. Skočih iz kreveta. Napolju je stajao Hari.

- En, obuci nešto i izađi. Hoću da razgovaramo. Navukla sam na sebe šta sam stigla i izašla na svež noćni vazduh, miran, mirisan i baršunast.

Hari me povede malo dalje od kuće da niko ne čuje naš razgovor. Lice mu beše bledo i odlučno, a oči užagrene.

- En, sećaš li se kada si mi rekla kako žene uživaju u tome da rade stvari koje ne vole zbog nekoga koga vole?

- Da - rekoh, pitajući se šta sledi. On me zagrlji.

- En, pođi sa mnom... sada... noćas. Vratimo se u Rodeziju... na ostrvo. Ne mogu da podnesem sve ovo prenemaganje. Ne mogu više da te čekam.

Nakratko se odmakoh od njega.

- A moje francuske 'aljine? - počeh kao bajagi da se vajkam.

Hari ni dan-danas nikada nije načisto kada sam ozbiljna, a kada se samo šalim s njim.

- Ma do đavola i francuske haljine. Zar misliš da želim da te gledam u haljinama? Pa najradije bih ih strgnuo s tebe! Ne dam ti da ideš, čuješ li? Ti si moja žena. Ako te pustim da odeš, mogu da te izgubim. S tobom se nikad ne zna. Ideš sa mnom, noćas, a ostali neka idu do đavola.

Zagrlio me je, pa stao da me ljubi dok nisam ostala bez daha.

- Ne mogu više bez tebe, En. Stvarno ne mogu. Gadi mi se sav taj novac. Neka ga Rejs slobodno uzme. Hajde. Pođimo.

- A moja četkica za zube? - pobunih se ja.

- Kupićeš drugu. Znam da sam lud, ali, za ime boga, *pođi sa mnom!*

Okrenuo se i počeo brzo da odmiče. Pođoh za njim krotko kao ona domorotkinja koju sam videla kod vodopada, s tim što nisam nosila tiganj na glavi. Hodao je toliko brzo da sam jedva uspevala da držim korak s njim.

- Hari - obratih mu se smerno u jednom trenutku - hoćemo li da hodamo sve do Rodezije?

Iznenada se okrenuo, prasnuo u grohotan smeh i zagrlio me.

- Znam da sam lud, dušo. Ali šta ću kad te toliko volim.

- Oboje smo ludaci. I... O, Hari, nisi me to ni pitao, ali ja se uopšte ne žrtvujem! I ja bih najradije pošla s tobom!

Poglavlje 36

To je bilo pre dve godine. I dalje živimo na ostrvu. Preda mnom na drvenom stolu leži pismo koje mi je ubrzo stiglo od Suzane.

Draga šumska dečke, dragi moji zaljubljeni ludaci,

Ni najmanje nisam iznenađena. Sve vreme dok smo pričale o Parizu i haljinama osećala sam da to nije stvarno i da ćeš u jednom trenutku samo nestati u nepoznatom pravcu kako bi se venčala po nekim čudnim ciganskim običajima. Ali vas dvoje ste par ludaka! Ta ideja da se odreknete ogromnog bogatstva potpuno je sumanuta. Pukovnik Rejs je bio oštro protiv toga, ali ubedila sam ga da sačeka malo s raspravom. Jer medeni mesec ipak ne traje doveka. Sada nisi ovde, En, pa mogu sve da ti kažem a da ne skočiš na mene kao divlja mačka. Ljubav u divljini trajaće izvesno vreme, ali jednog ćeš dana odjednom početi da sanjaš o kući u Park lejnu, raskošnim bundama, najvećim automobilima i najnovijim dečjim kolicima, francuskim sobaricama i nordijskim dadiljama! O, da, videćeš!

Ali uživajte u medenom mesecu, dragi moji ludaci, i neka vam traje što duže. Seti me se ponekad i pomisli kako se polako gojim ušu'skana u svilu i kadifu!

Voli te tvoja prijateljica

Suzana Bler

P.S. Kao svadbeni poklon šaljem ti komplet tiganja i ogromnu činiju gušćje paštete da te podseća na mene.

Ima još jedno pismo koje povremeno volim da pročitam. Stiglo je mnogo posle prethodnog, kao prilog uz oveći paket. Ispostavilo se da je poslato iz Bolivije.

Draga moja En Bedingfeld,

Ne mogu da odolim da vam se ne javim, ne toliko zato što volim da pišem, nego zato što znam koliko ćete se obradovati mome pismu. Naš prijatelj Rejs ipak nije toliko pametan koliko je mislio, zar ne?

Nameravam da vas proglasim svojim biografom. Šaljem vam svoj dnevnik. U njemu nema ničega što bi zanimalo Rejsa i njegovo društvo, ali verujem da će vam neki delovi biti zabavni. Iskoristite ga kako god želite. Predlažem vam da napišete za Dejli badžit članak „Kriminalci koje sam upoznala”. Jedino tražim da ja budem centralna ličnost.

Siguran sam da sada više niste En Bedingfeld, nego ledi Erdsli sa sedištem u Park lejnu.

Hoću samo da znate da vam ništa ne zameram. Naravno, teško je u ovim godinama početi sve iznova, ali, među nama, ostavio sam malu ušteđevinu sa strane upravo za slučaj da se ovo desi. Sada mi je dobrodošla i već sam okupio lepo društvanke. Uzgred, ako ikada

ponovo naiđete na onog vašeg veselog prijatelja Artura Minksa, samo mu, molim vas, poručite da ga nisam zaboravio. To će lepo da ga uzdrma.

Mislim da sam, sve u svemu, pokazao pravi hrišćanski duh i spremnost da oprostim. Čak i prema Padžetu. Slučajno sam saznao da su on i gospođa Padžet... mada više ona... pre neki dan doneli na svet šesto dete. Padžeti će uskoro preplaviti čitavu Englesku. Poslao sam malom srebrnu šolju i dopisnicu u kojoj sam izrazio želju da mu budem kum. Već vidim Padžeta kako ozbiljnog lica nosi sve to pravo u Skotland jard!

Blagosloveni bili, bistrooka! Jednoga dana ćete shvatiti koliko ste pogrešili što ste niste udati za mene.

Zauvek vaš,

Justas Pedler

Hari je bio van sebe od besa. To je jedina stvar oko koje se ne slažemo. On ser Justasa vidi kao čoveka koji je hteo da me ubije i koji je odgovoran za smrt njegovog prijatelja. Nikada nisam uspela da shvatim te njegove pokušaje da mi dođe glave. Prosto se ne uklapaju u sliku. Naime, sigurna sam da je oduvek prema meni gajio iskrenu blagonaklonost.

Zašto je onda pokušao da me usmrti? Hari kaže „zato što je prokleti nitkov” i smatra da je time sve rekao. Suzana je bila još oštija. Kada smo razgovarale o tome, sve je pripisala „kompleksu straha”. Ona se razume u psihoanalizu. Ukazala mi je na činjenicu da je ser Justasa kroz čitav život vodila želja za bezbednošću i udobnošću. Imao je jak nagon za samoodržanjem. Ali kada je ubio Nadinu, neke granice su se pomerile. To što je radio nije bilo odraz njegovih osećanja prema meni, nego posledica trenutnog straha za sopstvenu bezbednost. Mislim da je Suzana u pravu. A što se tiče Nadine, ta žena je i zaslužila da umre. Muškarci su spremni na sve i svašta kako bi se obogatili, ali žena ne sme iz zadnjih namera da se pretvara da voli nekoga.

Ser Justasu bih mogla lako da oprostim, ali Nadini neću nikada. Nikada, nikada, nikada!

Kada sam pre neki dan raspakivala limenke koje su bile zamotane u listove starog broja *Dejli badžita*, iznenada sam naletela na reči „Čovek u smeđem odelu”. Kako mi sada sve to izgleda davno! Naravno, odavno sam prekinula sve veze sa *Dejli badžitom* - nisam čekala da oni prvi to urade. Članak moje romantično venčanje privukao je mnogo pažnje.

Moj sin leži na suncu i bacaka se nogicama. Za njega bi se moglo reći da je „čovek u smeđem u odelu”. Gotovo je potpuno go, što je najbolja odeća za Afriku, i crn je kao ugalj. Stalno čeprka nešto po zemlji. Mislim da je povukao na mog oca. Jednoga dana će ga uhvatiti ista ona strast prema pleistocenskoj glini.

Kada se rodio, Suzana mi je poslala telegram sledeće sadržine:

„Čestitam i šaljem mnogo ljubavi najnovijem stanovniku Ostrva ludaka. Je li mu glava dolikocefalična ili brahicefalična?”

Odlučila sam da joj ne ostanem dužna. Poslala sam joj krajnje ekonomičan odgovor, koji se sastojao od jedne-jedine reči:

„Platicefalična!”³

Knjižoteka

---

³ Treća vrsta oblika lobanje. Ispoljava se autorkin specifičan darvinistički smisao za humor - dolikocefalična junakinja tokom čitavog romana traga za brahicefaličnim misterioznim muškarcem - naposljetku oni dobijaju bebu. (Prim. red.)